

Begroting 2026

Inhoudsopgave

Begroting 2026.....	1
Inhoudsopgave.....	3
Inleidende samenvatting.....	3
Kerntaak 1: Ruimtelijke ordening en waterbeheer	13
Kerntaak 2: Milieu en energie	26
Kerntaak 3: Vitaal platteland	35
Kerntaak 4: Mobiliteit	51
Kerntaak 5: Regionale economie	72
Kerntaak 6: Cultuur en sociale kwaliteit	85
Kerntaak 7: Kwaliteit openbaar bestuur	96
Paragrafen	110
Provinciale heffingen.....	110
Weerstandsvermogen	115
Kapitaalgoederen	124
Investerings	130
Financiering.....	135
Bedrijfsvoering.....	140
Verbonden Partijen	144
Grondbeleid.....	166
Openbaarheidsparagraaf	170
Financiën	171
Budgettair perspectief.....	171
Meerjarig overzicht van baten en lasten	175
Structurele en incidentele baten en lasten	191
Balans	205
Reserves, voorzieningen en doeluitkeringen	211
Personeelsgebonden lasten.....	222
Overhead, financiering en dekkingsmiddelen	223
Organisatie.....	226
Organisatie.....	226

Inleidende samenvatting

Inleiding

Voor u ligt de Begroting 2026.

Wij geven met deze Begroting invulling aan onze thema's uit ons coalitieakkoord "Schouder aan schouder" en maken inzichtelijk welke prestaties wij in 2026 gaan leveren.

Met de val van het kabinet gaan we opnieuw een periode van onzekerheid , en voor sommige opgaven met nog meer onzekerheid, tegemoet. Echter, wij gaan niet afwachten en achterover leunen. De opgaven waarvoor wij staan blijven echter onverminderd groot. Wij kiezen ervoor om, ondanks alle onzekerheid, daar waar het kan te blijven werken aan onze opgaven.

Om dat te kunnen doen werken we continue aan en vanuit goede en open relaties in Provinciale Staten, met onze medeoverheden, samenwerkingspartners, maatschappelijke organisaties en inwoners. Schouder aan schouder werken we zo samen aan de toekomst van Overijssel.

Onze bestuursstijl wordt zichtbaar door hoe wij werken vanuit de Overijsselse participatievisie en -werkwijze. Het betrekken van de Overijsselse samenleving beschouwen wij als één van de sleutels om tot een nog mooier Overijssel te komen.

Daarnaast is onze bestuursstijl ook zichtbaar in ons besluit om Arie Slob aan te stellen als onafhankelijk bestuurlijk kopstuk voor de regeling 'Aanpak schades Kanaal Almelo – De Haandrik'. Wanneer bewoners en provincie er samen niet uitkomen, biedt het kopstuk een onafhankelijk advies aan Gedeputeerde Staten. Zo werken we aan herstel van vertrouwen en nieuwe vormen om problemen die er zijn aan te pakken. Naast het oplossen van de problemen werken we ook aan een nieuwe toekomst voor dit gebied met ons programma Leefbaar Platteland.

Onderstaand geven we meer inzicht in de uitvoering van onze ambities in 2026

Onze visie en bestuursstijl

500 jaar Overijssel

Zoals we hiervoor hebben aangegeven kijken we met plezier uit naar de viering van het 500-jarig bestaan van Overijssel in 2028. Wij betrekken u bij de invulling van deze viering waarin aandacht zal zijn voor ons verleden, ons heden en onze toekomst. Voor deze viering zijn middelen gereserveerd conform de afspraken in ons coalitieakkoord. Met input van onze partners en van u, werken we aan een Plan van Aanpak waarvoor wij al middelen gereserveerd hebben.

Participatie

Aandacht voor en inzet op participatie is niet nieuw voor de provincie Overijssel. Met de vastgestelde Overijsselse participatievisie en -werkwijze werken we doorlopend aan het betrekken van de samenleving bij beleidsontwikkeling en in de aanpak van grote maatschappelijke opgaven. Ook in 2026 bouwen we verder aan een organisatie waarin participatie structureel is verankerd in onze beleidsterreinen en besluitvorming en geven een vervolg aan de jaarlijkse inspiratiedag.

Weerbaarheid

In 2026 nemen we de eerste maatregelen om de weerbaarheid van de Provinciale organisatie, de dienstverlening aan de Overijsselse samenleving en onze medeoverheden te versterken. Deze maatregelen richten zich op onregelende situaties zoals langdurige stroomuitval, hacks, extreme weersomstandigheden, pandemieën en (dreiging van) oorlog.

Informatiehuishouding

Een belangrijke opgave voor de komende periode is het op orde brengen van onze informatiehuishouding. We weten dat de opgave groot is, maar nog niet exact hoe groot. Het invullen van de wettelijke verplichtingen en het ontbreken van een solide informatiebasis brengt onze organisatie in een kwetsbare positie. Alleen door tijdige en gerichte actie kunnen we deze risico's beheersen en bouwen aan een betrouwbare, transparante en toekomstbestendige overheid. We starten met de aanpak van de meest kwetsbare processen en systemen waarvoor bij de perspectiefnota € 11 miljoen is vrijgemaakt.

Ons platteland, landbouw en natuur

Voor het landelijk gebied krijgen we in 2026 te maken met nieuw rijksbeleid. De Ministeriële Commissie Economie en Natuurherstel (MCEN) zal naar verwachting een aantal concrete maatregelen benoemen en in 2026 invoeren om Nederland – en dus ook Overijssel – van

het stikstofslot te halen. De extra inzet op het agrarisch natuurbeheer zal daar naar verwachting onderdeel van uitmaken. Ondertussen leunen wij als provincie niet achterover.

Vergunningverlening lostrekken en PAS-melders legaliseren

Gerechtelijke uitspraken maken vergunningverlening voor stikstofuitstotende activiteiten vrijwel onmogelijk, zo lang er geen geborgde aanpak voor herstel van de natuur is. We zetten alles op alles om vergunningverlening zo snel als het kan weer mogelijk te maken en oplossingen te vinden die leiden tot legalisatie van PAS-melders en het afwijzen van intrekkingen- en handhavingsverzoeken. We gaan verder met het bezoeken van PAS-melders om mogelijkheden te onderzoeken voor aanpassing van hun bedrijfsactiviteiten, zodat de stikstofuitstoot voldoet aan de eisen van de eerder afgegeven vergunning. Onze extra inzet richt zich ook op (beleids)trajecten om tot een (meer) geborgde aanpak binnen de provincie te komen. Onderzoek naar mogelijke maatregelen in de overgangsgebieden is daar één van. Ondertussen blijven wij hard doorwerken aan de andere maatregelen die – naast stikstofreductie – nodig zijn voor het herstel van de natuur in onze Natura2000-gebieden.

Samenwerking versterken in de gebieden

Onder de noemer Toekomst van ons platteland blijven we overeenkomstig onze 3x3-aanpak werken aan een integrale gebiedsgerichte aanpak, waarin toekomstbestendige landbouw, herstel van natuur, water en klimaat en een goed sociaaleconomisch perspectief samenkomen. Aan zes gebiedstafels en één provinciebrede tafel bereiden wij ons voor op het moment dat het Rijk generieke maatregelen neemt en financiële middelen beschikbaar stelt om de doelen in het landelijk gebied te verwezenlijken.

Inzetten op toekomstbestendige landbouw

Wij verwachten begin 2026 een Landbouwvisie toe te kunnen sturen aan uw Staten. Ten tijde van de opstelling van deze begroting is de inhoud van deze visie nog ongewis. We gaan aan de slag met de op handen zijnde visie een beleids- en/of uitvoeringsagenda. Met de val van het kabinet is onzeker geworden of (en zo ja hoe) de extra inzet op agrarisch natuur- en landschapsbeheer die het Rijk heeft aangekondigd vorm gaat krijgen. Wij volgen de ontwikkelingen op de voet en denken waar mogelijk mee over de implementatie. Ondertussen blijven wij boeren ondersteunen die een bijdrage leveren aan het Actieplan Weide- en Akkervogels 2024–2028 of die anderszins invulling geven aan het agrarisch natuurbeheer.

Maatregelpakketten

Overijssel heeft € 234 miljoen van het Rijk ontvangen om tussen 2025 en 2028 drie maatregelpakketten uit te voeren. Het eerste pakket stimuleert agrariërs om over te stappen op emissiearme landbouw en ondersteunt gemeenten bij het ontwikkelen van Vrijkomende Agrarische Bebouwing-beleid en ondermijning. Het tweede pakket richt zich op zes proeftuinen en op de 36 Koploper gebiedsprocessen. Het derde pakket faciliteert afwaardering van grond voor natuurontwikkeling, bosuitbreiding en natuurinclusieve landbouw, gekoppeld aan water- en klimaatdoelen. In 2026 gaan we door met het beschikbaar stellen van diverse subsidieregelingen ten behoeve van pakket 1 en zullen we de koplopers vanuit pakket 2 zoveel mogelijk en passend binnen de Rijksregeling, ondersteunen bij het verder uitwerken van hun plannen ter voorbereiding op de realisatie ervan.

Nationaal Natuurherstelplan

De Europese Natuurherstelverordening verplicht Nederland om een Nationaal Natuurherstelplan op te stellen. Dit plan gaat over natuurherstel binnen en buiten natuurgebieden. Ondanks dat de insteek van het Rijk vooral is om aan te sluiten bij bestaand beleid en een 'sober en realistisch' plan op te stellen, zal het plan wel impact hebben op de provincie. De verwachting is dat we in 2026 beter zicht op de opgaven hebben. De uitvoering van het plan zal vanaf 2027 plaatsvinden.

Vergunningverlening, toezicht en handhaving

Sinds 2019 ontvangt de provincie meer handhavingsverzoeken op basis van de Wet natuurbescherming. Dat gaat ten koste van reguliere controles. Daarom vergroten we de

toezichtscapaciteit en de samenwerking met omgevingsdiensten. We bouwen verder aan structurele samenwerking bij toezicht in het buitengebied, met speciale aandacht voor ondermijning. Groene boas spelen daarbij een belangrijke rol. Daarnaast versterken we het toezicht op houtopstanden buiten de bebouwde kom, onder meer door meer controle op kapmeldingen en een herplantplicht.

Wij stellen aanvullende middelen beschikbaar aan de Omgevingsdienst IJsselland met het doel de organisatie robuuster te maken. De inzet van deze middelen richt zich op het actualiseren van vergunningen, het versterken van de capaciteit voor milieutoezicht en hercontroles, het voldoen aan het landelijke minimumniveau voor strafrechtelijke handhaving en bodemtoezicht, en het realiseren van een opleidings- en innovatiebudget.

Milieu

De maatschappelijke bezorgdheid over gezondheidsrisico's door milieu-invloeden groeit, mede door recente rechtelijke uitspraken en wetenschappelijke inzichten over schadelijke stoffen zoals PFAS en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. In lijn met de Milieunota 2024 werken wij deze thema's verder uit. Dit kan leiden tot nieuwe beleidsvoorstellen of aanpassingen van bestaande kaders.

Ons water- en energiesysteem

De effecten van hitte, droogte en wateroverlast hebben vaker gevolgen voor natuur, landbouw, industrie, infrastructuur, stedelijk gebied en scheepvaart. Daarom werken we in Overijssel in onze Omgevingsvisie en ons Regionaal Water Programma aan het klimaatrobuust maken van onze provincie. Onze speerpunten daarin zijn het aanpakken van waterkwaliteit, waterkwantiteit en waterbesparing. Dit doen we in de Overijsselse wateraanpak, de Adaptieve Strategie Drinkwater en ook in het Regionaal Water Programma.

Waterkwaliteit

Nadat het behalen van doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW) vanaf 2015 tweemaal is uitgesteld, is dit na 2027 niet meer mogelijk. Er is vooruitgang geboekt, maar uit de landelijke tussenevaluatie KRW blijkt dat dit niet genoeg is om de doelen op tijd te halen. In 2025 maken we voor Overijssel een plan om daarvoor onze provincie stappen in te zetten. Landelijk is ook een impuls uit de Kaderrichtlijn water (KRW) gestart om het doelbereik zoveel mogelijk te halen. Daarbij hebben we bijvoorbeeld aandacht voor riooloverstorten, rioolwaterzuiveringsinstallaties en vergunningen voor onttrekkingen en lozingen, vooral of ze actueel en 'KRW-proof' zijn. Ook zorgen we voor extra monitoring om goed voorbereid te zijn op de volgende planperiode. Deze maatregelen vormen onderdeel van de uitvoeringsagenda van het Regionaal Water Programma.

Waterkwantiteit en Deltaprogramma's

Onze inzet richting Nationaal Deltaprogramma 2027 is om ook bij lage wateraanvoer voldoende water in de IJssel te houden voor scheepvaart en zoetwateraanvoer naar IJsselmeer en de hogere zandgronden in Oost-Nederland. Ook willen we snel duidelijkheid over eventuele binnendijkse ruimteclaims voor hoogwaterveiligheid langs de IJssel. Samen met regiopartners vragen we daarnaast aandacht voor de buiten- en binnendijkse gevolgen van een mogelijke IJsselmeerpeilstijging. Aan de hand van het in 2025 opgestelde waterbeeld van de Bovenregionale Stresstest Wateroverlast gaan we met partners in gesprek over de gevolgen voor met name vitale en kwetsbare functies. Gekoppeld aan het omgevingsbeleid gaan we verder met het slaan van bruggen tussen water en ruimte; waar en hoe willen we (stedelijke) functies ontwikkelen, met het oog op klimaatadaptie en water en bodem sturend.

Drinkwater

De provinciale aanpak drinkwaterbesparing richt zich op het afvlakken van de groeiende vraag, zowel bij huishoudens als zakelijk gebruik. Ook trekken we samen op met gemeenten bij besparingsinitiatieven rond woningbouw. Het waarborgen van de kwaliteit van onze

bestaande drinkwaterbronnen is onderdeel van de KRW-doelen. In 2025 zijn nieuwe afspraken gemaakt om in Overijssel om verontreiniging van winningen te verminderen. De uitvoering hiervan zal de komende jaren plaatsvinden, waaronder ook de Proeftuin Drinkwater gericht op het verbeteren van waterkwaliteit en -kwantiteit in BO-nitraat gebied. Er zijn afgelopen jaar wederom stappen gezet in de zoektocht naar nieuwe winningen, zoals de aanwijzing van de boringsvrije zone Salland Diep Noord. Dit zetten we voort. Ook de procedures voor nieuwe drinkwaterinfrastructuur richting Twente zullen in 2026 van start gaan.

Regionaal Water Programma

Ons huidige Regionaal Waterprogramma loopt nog tot 2027, maar de ontwikkelingen gaan zo snel dat we het tussentijds gaan actualiseren. We gaan het waterbeleid beter integreren met het bodembeleid en klimaatadaptatiebeleid en lopen daarbij samen op met de Nieuwe Omgevingsvisie. Daarbij houden we rekening met bijvoorbeeld de landelijke Tussenevaluatie KRW, Kamerbrief 'Water en Bodem Sturend', en de landelijke KRW-impuls. Ook ons beleid t.a.v. PFAS-verontreiniging in de bodem wordt geactualiseerd en ook onze bestaande aanpak ruimtelijke adaptatie vindt zijn plek in het RWP.

Ons energiesysteem

We stellen een investeringsvoorstel op voor de acties vanuit het programma Nieuwe Energie. Daarnaast landt de Energievisie in verschillende andere provinciale beleidsstukken en programma's, zoals bijvoorbeeld mobiliteit, wonen en economie. We werken hard om de gevolgen van netcongestie te beperken en nieuwe congestie te voorkomen. Zo voeren we het programma Smart Energy Hubs uit en ondersteunen we ondernemers met ons versnellingsteam Slimme Oplossingen. Om de warmtetransitie te versnellen (en zo het elektriciteitsnet te ontlasten) bereiden we de oprichting van een warmtebedrijf voor. Dit doen we samen met provincie Drenthe, de regionale netbeheerders en Energiebeheer Nederland (de staat). Het principebesluit ligt in het tweede kwartaal ter besluitvorming bij uw Staten.

Wij starten in 2026 met de projectprocedure van de geselecteerde windparken. Na het sluiten van het laatste tijdvak waarin projecten kunnen worden ingediend, evalueren hoe we in hoeverre de selectie met plafonds per gebied tot de gewenste verdeling hebben geleid. Aan de hand van die evaluatie kunnen we naar de ruimtelijke inpasbaarheid - en dus de plafonds en programmeringsafspraken kijken. Op dat moment hebben wij ook meer zicht op de mogelijke optimalisering van de voorkeursgebieden en wat er mogelijk is op bedrijventerreinen en buiten de voorkeursgebieden. Verder kunnen we dan ook rekening houden met andere ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving. We stimuleren 50% lokaal eigendom van windparken. We onderzoeken hoe wij de inspanningsverplichting van initiatiefnemers van windparken kunnen toetsen en afdwingen.

Wij voeren een ruimtelijke verkenning uit naar de mogelijkheden van kernenergie/SMR's (kleine modulaire reactoren) in onze provincie.

Onze woningen, bereikbaarheid en ruimte

Woningbouw

In 2026 werken we samen met onze partners in de woondeals onverminderd door aan het realiseren van voldoende passende woningen voor iedereen. Het realiseren van de nieuwe woningen is een belangrijke sleutel om de krapte op de markt te herstellen. We weten echter dat ondanks de vele plannen realisatie van de woningbouw geen vanzelfsprekendheid is. Dit vraagt om veel inzet, expertise en uitvoeringskracht van alle betrokken partijen. We intensiveren onze inzet vanuit ons Investeringsvoorstel en met de gelden die hiervoor in de perspectiefnota zijn gereserveerd. We bieden onze partners ondersteuning in de vorm van kennis, capaciteit, expertise, subsidies en een woonfaciliteit. Door publiek private monitoring en samenwerking tussen markt, corporaties en overheid krijgen we steeds meer grip op

kansen en knelpunten en hoe we hier lokaal, regionaal, provinciaal of nationaal op kunnen inspelen.

Verstedelijking

Om zicht te hebben op een gebalanceerde ontwikkeling voor de middellange termijn werken we met gemeenten, waterschappen en rijk aan verstedelijkingstrategieën voor de regio's Twente en de Stedendriehoek en voeren de verstedelijkingsstrategie Regio Zwolle uit. We staan aan de vooravond van een schielsprong in verstedelijking in alle drie deze regio's en hun onderlinge verbondenheid. We beschouwen dit als de Overijsselse gouden driehoek. In de verstedelijkingstrategieën kijken we integraal naar de opgave voor wonen, economie, mobiliteit, water, energie, voorzieningen en groen in deze drie dagelijkse stedelijke systemen.

Omgevingsvisie

De Omgevingsvisie en uitvoeringsinstrumenten zoals de Omgevingsverordening en Catalogus Gebiedskenmerken worden ter vaststelling aan PS aangeboden in het voorjaar van 2026. In een intensief traject hebben we, in nauw overleg met u, partners en met input van inwoners hier naartoe gewerkt. In de Omgevingsvisie beschrijven we waar we in Overijssel naar toe willen en hoe we daar in overleg met onze gebiedspartners, ondernemers en inwoners willen komen. In de Omgevingsvisie staan de doelen, kaders en houvast voor uitdagingen van en in onze provincie. Zoals de mobiliteitstransitie, de vraag naar nieuwe woningen en ruimte voor bedrijven, klimaatverandering, de overstap naar duurzame energie, de toekomst en leefbaarheid van ons landelijk gebied en zorgdragen voor goede natuur.

Bereikbaarheid

We streven naar een goede bereikbaarheid in onze provincie. Dit doen we aan de ene kant door mensen en bestemmingen zo dicht mogelijk bij elkaar te brengen en aan de andere kant met het organiseren van een goed mobiliteitssysteem. We hanteren daarbij de in 2025 vast te stellen Streefwaarde Bereikbaarheid als afwegingsinstrument. Mobiliteit is geen doel op zich. Mobiliteit is nodig om mensen bij elkaar te brengen; om letterlijk de afstanden te overbruggen tussen waar we wonen en waar we naar toe willen gaan zoals werk, school, winkels of recreatie. Om een goede bereikbaarheid mogelijk te maken, stemmen we het mobiliteitssysteem en de ruimtelijke ordening (verstedelijking) op elkaar af onder andere door te sturen op nabijheid van voorzieningen, arbeidsplaatsen en woningen.

Daarbij zetten we in 2026 in op:

- Het Regionaal mobiliteitsprogramma (RMP) waarin ons integraal mobiliteitsbeleid met onze partners vorm krijgt.
- Voortzetting van de Regionale Mobiliteitsaanpak Overijssel waarin wij samen met onze gemeenten werken aan onze mobiliteitsopgaven.
- Goede bereikbaarheid voor al onze inwoners, ongeacht leeftijd, geslacht, inkomen of lichamelijke beperking, zodat bereikbaarheid geen beperking vormt om deel te nemen aan de maatschappij. Daarbij werken we als concessieverlener voor het openbaar vervoer aan het verhogen van de veiligheid, betrouwbaarheid en toegankelijkheid (begaanbaar, begrijpelijk en betaalbaar) voor trein en bus binnen de provincie. Via de uitvoering van het Verbeterplan OV wordt ons openbaar vervoer betrouwbaarder en beter.
- Een goede balans tussen bereikbaarheid, zuinig ruimtegebruik en leefbaarheid, met verkeersveiligheid als randvoorwaarde.
- Optimale bereikbaarheid in, van en naar de hele provincie met robuuste mobiliteitsnetwerken op zowel nationaal, regionaal als lokaal niveau, zowel over weg, spoor als water. Met privé én publieke mobiliteit. Zo maken we met het Rijk afspraken over verbetering van de Rijkswegen in Overijssel zoals de N35 en werken we als provincie aan de realisatie van de F35 tussen Oldenzaal en Lonneker.

- Verbetering van bereikbaarheid op zowel het platteland als in de steden. Daarbij benutten we de verstedelijking die in de regio's Zwolle, Twente en Stedendriehoek gaan plaatsvinden.
- De mobiliteitstransitie (minder, anders en schoner). Dit doen we met behulp van slimme locatiekeuzes voor maximalisering van het STOMP-principe (stappen, trappen, openbaar vervoer, mobiliteitsdiensten en privéautogebruik als volgorde van voorkeur). In 2026 gaan we volop aan de slag met hubontwikkeling. We maken met de hubontwikkeling duidelijk een link naar het verbeteren van de bereikbaarheid, zowel via snel en hoogwaardig OV als met maatwerkoplossingen- ook wel publieke mobiliteit genoemd. We willen hubs beschikbaar maken en houden voor iedereen en zorgen voor passende oplossingen zodat hubs bereikbaar(der) worden.

Verkeersveiligheid

Verkeersveiligheid is fundamenteel voor de leefbaarheid in Overijssel. De ongevallencijfers en het persoonlijk leed maar ook de maatschappelijke kosten onderstrepen de noodzaak dat we ons blijven inzetten op het veiliger maken van het verkeer. Via een data-gedreven aanpak werken we aan de prioritaire risico's op onze wegen. Wij werken aan de uitvoering van ons Actieplan Verkeersveiligheid. In 2026 gaan we versneld enkele infrastructurele projecten uitvoeren zoals op de N731 (Lossen) en de N337 (Windesheim). Daarnaast werken we aan het opstellen van een Beleidslijn Landbouwverkeer voor de provinciale wegen. De veiligheid op de N-wegen van het Rijk is essentieel en daarom een belangrijk aandachtspunt voor de lobby. Een onderdeel van de verkeersveiligheidsaanpak is het beïnvloeden van het gedrag van de verkeersdeelnemers waarbij we ook wijzen op de eigen verantwoordelijkheid in het verkeer. We voeren projecten uit voor verschillende leeftijdsgroepen via bijvoorbeeld het onderwijs. De focus in de gedragsaanpak ligt op kwetsbare verkeersdeelnemers met name de doelgroep fietsers.

Kanaal Almelo - De Haandrik

Het schadeteam van de provincie werkt onverminderd door aan het afhandelen van de schades rondom Kanaal Almelo-De Haandrik. Aan de hand van de toekomstfunctie Kanaal Almelo-de Haandrik komt er een maatwerkprofiel voor het kanaal. Vervolgens gaan we samen met de gemeenten aan de slag met een aanpak voor verminderen overlast zwaar wegverkeer voor aanwonenden aan de wegen langs het kanaal. Ook werken we een voorstel uit voor de € 3 miljoen extra budget voor de dorpsvisies. De aanpak voor de geprogrammeerde 11 km oeverconstructies wordt verder uitgewerkt, waarbij rekening gehouden wordt met de toekomstfunctie en het maatwerkprofiel.

Onze economie

We gaan in 2026 door met het geven van ruimte aan (startende) ondernemers, in het bijzonder familiebedrijven, om te groeien en ondersteuning bij ondernemerschap, innovatie, digitalisering (o.a. AI), verduurzaming en internationalisering. Zo trekken we internationale bedrijven aan en met het programma GO4EXPORT helpen we ondernemers die internationaal door willen groeien. Ook gaan we door met het uitvoeren van projecten in het kader van de regiodeals. Ook bouwen we aan onze innovatiekracht door o.a. gebruik te maken van groeifonds middelen van het Rijk. In 2026 gaan we verder met het helpen realiseren van voldoende kwalitatieve ruimte voor economie op de bedrijventerreinen, topwerklocaties, kantorenlocaties, campussen, stationsomgevingen en innovatiedistricten. Ook zetten we samen met onze partners de inzet voort op vakmanschap voor de grote transitieopgaven en in de vitale sectoren techniek, zorg en onderwijs. We blijven werken aan een arbeidsmarkt die nu en in de toekomst onze brede welvaart ondersteunt. Daarnaast blijven we actief in het verstevigen van de retailsector.

In 2026 gaat aanvullende aandacht uit naar de ontwikkeling van ons chiptech- en fotonicacluster. Wij zetten extra capaciteit in om de kansen, die dit cluster voor ons toekomstige economie biedt, versneld te verzilveren. Ook blijven we versterkt inzetten op de

mkb-dienstverleningsstructuur waarin wij als provincie een belangrijke rol hebben. Het zichtbaar maken van deze verbeterde structuur krijgt speciale aandacht. Daarnaast doen we in de eerste helft van 2026 doen voorstellen voor de inzet van de € 30 mln. die door uw Staten beschikbaar zijn gesteld voor versterking van de fondsenstructuur. Hierbij betrekken we onder andere de uitkomsten van het lopende onderzoek naar de mogelijke meerwaarde van de oprichting van een Perspectieffond Overijssel en een Fonds Landelijk Gebied. In 2026 werken we conform het coalitieakkoord aan een sluitende businesscase voor Technology Base. Daarnaast spannen we ons in voor de realisatie van de Kornwerderzandsluis. Wij voeren een ruimtelijke verkenning uit naar de mogelijkheden van kernenergie d.m.v. SMR's (kleine modulaire reactoren) in onze provincie.

Ondersteunen toekomstige economie

We gaan door met het bouwen aan een circulaire economie. Omdat we (1) vanuit het oogpunt van strategische autonomie zorgvuldig gebruik moeten maken van beschikbare grondstoffen én (2) onze economie willen verduurzamen. De Overijsselse economie moet ook op lange termijn vitaal en concurrerend zijn. Er moet waarde worden gecreëerd en geld worden verdiend. Daarnaast is het verhogen van de arbeidsproductiviteit is essentieel voor onze toekomstige economie. We willen opties verkennen en indien mogelijk omzetten naar concrete maatregelen. Daarbij kijken we ook naar de mogelijkheden van AI en sociale innovatie. Daarnaast gaan we aan de slag met het ontwikkelen van een economische visie voor de langere termijn: waar verdient Overijssel in 2050 haar geld mee.

Defensie

Oost-Nederland is de machinekamer van defensie. We zetten stevig in op het benutten van de extra economische kansen die de toenemende defensie-uitgaven het bedrijfsleven in Overijssel bieden. Wij hebben hierbij speciale aandacht voor dual-use-toepassingen, die defensie én de burgersamenleving van nut zijn.

Samenwerkingen

We ontwikkelen grensoverstijgende samenwerkingen en projecten binnen Europa en in het bijzonder met Duitsland en continueren bestaande samenwerkingen. De nieuwe Europese periode 2028-2035 met het nieuwe Meerjarig Financieel Kader. We zetten ons in dat verband in voor de cruciale rol van de provincies op het gebied van o.m. fondsen.

Recreatie & beeldbepalende evenementen

We gaan door met de uitvoering van onze investeringsimpuls 'Overijssel, een bewuste en gastvrije bestemming voor bezoekers, bedrijven én inwoners'. Dit doen we aan de hand van vier pijlers; (1) We investeren in groene, duurzame, digitale en toegankelijke vrijetijdsbedrijven – dit doen we via onze subsidieregeling Ons Toeristisch MKB: groen, digitaal en toegankelijk; (2) We ontwikkelen nieuw aanbod voor nieuwe gasten; (3) We zetten in op de (door)-ontwikkeling van vrijetijdslandschappen en route-infrastructuur; (4) We investeren in het kenniscentrum Gastvrij Overijssel. Daarnaast ondersteunen wij beeldbepalende evenementen om de aantrekkelijkheid van Overijssel te vergroten.

Onze sociale samenleving

Ondermijning

In 2026 verwachten we binnen het Programma Ondermijning een toename in het aantal ondersteuningsverzoeken vanuit de Overijsselse gemeenten. Zoals aangegeven zal het expertteam daarbij breed worden ingezet, met specifieke aandacht voor vraagstukken rondom vakantieparken en het buitengebied. Daarnaast gaan wij door met de inzet van de veiligheidscoaches in het buitengebied en zijn we bezig om, in samenwerking met scholen en gemeenten, het lesaanbod om jongeren meer weerbaar te maken tegen criminele uitbuitingen uit te kunnen bouwen.

Ondersteuning opvangplekken asielzoekers

Wij blijven ons inzetten om te coördineren bij en ondersteunen van gemeenten in het realiseren van voldoende opvangplekken voor asielzoekers. Aan de Provinciale Regietafel

(PRT) Overijssel overleggen we met gemeenten, het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers en het Rijk over de invulling en realisatie van asielopvang onder voorzitterschap van de commissaris van de Koning als rijksorgaan. Daarnaast vindt er in de PRT afstemming plaats over de invulling en realisatie van opvang van Oekraïense ontheemden en de huisvesting van statushouders.

Cultuur en Erfgoed

De cultuur- en erfgoedsector blijft voor grote uitdagingen staan, zoals krapte op de arbeidsmarkt en stijgende kosten. Hoewel we op deze ontwikkelingen geen invloed hebben, hebben we hier wel oog voor. Waar we kunnen proberen we onze invloed uit te oefenen. In 2026 gaan we met het rijk verder in gesprek over de voorgenomen stelselherziening Cultuur, de rol van provincies in dit stelsel en maken we ons hard voor een eerlijke spreiding en inbedding van cultuurmiddelen in de regio. Wij maken nieuwe bestuurlijke afspraken met het rijk over de samenwerking van overheden op het gebied van erfgoed, zoals bijvoorbeeld de voortzetting van het programma Toekomst Religieus Erfgoed. Ook gaan we met het rijk in gesprek over het nieuwe rijksprogramma Erfgoed en Overheid, waarbij we inzetten op een effectieve ondersteuning van gemeenten op een manier die past bij onze provincie. We vinden het belangrijk dat iedereen mee kan doen in de maatschappij. Basisvaardigheden (lezen, schrijven, rekenen en digitale vaardigheden) zijn hiervoor essentieel. Daarom blijven we ook in 2026 vanuit het programma Basisvaardigheden 2025-2027 inzetten op het verbeteren van deze vaardigheden van onze inwoners.

Sociale kwaliteit

Voor een sociaal, vitaal en gezond Overijssel geven wij uitvoering aan beleid Sociale Kwaliteit op basis van de uitvoeringsagenda 2025-2026. We stimuleren initiatieven vanuit de samenleving op het gebied van vrijwilligerswerk, sport & beweegmogelijkheden, inclusie en de sociale ontmoeting en koppelen academische kennis aan ons beleid via de Academie sociale Kwaliteit. Daarnaast evalueren wij ons (financiële) instrumentarium starten wij met de ontwikkeling van ons nieuwe beleid Sociale kwaliteit 2027-2030.

Leefbaar Platteland

We geven verdere uitvoering aan het investeringsprogramma Leefbaar Platteland. We hebben hierbij speciale aandacht voor het gebied rondom Kanaal Almelo-de Haandrik, ter uitvoering van de motie hierover. We continueren de inzet op het lerend netwerk dorpscholen en de ondersteuning van initiatieven. Daarnaast werken we aan het afronden van de visie Leefbaar Platteland, zetten wij vervolgstappen om te komen tot structureel beleid Leefbaar Platteland en stellen wij een uitvoeringsagenda op.

Onze financiën

Ten slotte zorgen we voor gezonde provinciale financiën. Daarbij horen verstandige en doelgerichte investeringen. Deze coalitieperiode investeren we in totaal € 307 miljoen extra, boven op de structurele begroting (investeringsimpuls):

Ons platteland, landbouw en natuur	€ 45 miljoen
Ons water- en energiesysteem	€ 40 miljoen
Onze woningen, bereikbaarheid en ruimte	€ 138 miljoen
Onze economie	€ 48 miljoen
Onze sociale samenleving	€ 36 miljoen

Via investeringsvoorstellen worden deze incidentele middelen in deze bestuursperiode toegevoegd aan de begroting.

In het 'meerjarig overzicht van baten en lasten', waar verderop in de begroting onder de sectie 'Financiën' een apart overzicht van is opgenomen, vindt u een uitsplitsing van onze begroting over onze kerntaken (begrotingsprestaties) en is het onderscheid zichtbaar tussen de structureel en incidenteel gefinancierde begrotingsposten.

Uitgaven voor 2026

Onze uitgaven (exclusief stortingen reserves) voor 2026 zijn begroot op € 718,6 miljoen. Dit betreft € 658,6 miljoen aan exploitatie- en € 60,0 miljoen aan investeringsuitgaven.

De exploitatielasten zijn binnen de begroting verdeeld over diverse kerntaken en onderliggende prestatienummers. De kerntaken Vitaal Platteland (€ 207 miljoen) en Mobiliteit (€ 238 miljoen) zijn het meest omvangrijk. De investeringsuitgaven hebben hoofdzakelijk betrekking op investeringen in provinciale infrastructuur. In de paragraaf Investerings van deze begrotingssite, hebben wij een specificatie opgenomen.

Mutaties reserves

Daarnaast voegen wij € 102,3 miljoen toe aan diverse (bestemmings)reserves en onttrekken wij € 129,0 miljoen. Met de toevoegingen wordt budget opgebouwd (gereserveerd) voor uitgaven die in de toekomst plaatsvinden. In 2026 onttrekken wij € 129,0 miljoen aan reeds gereserveerde middelen om een deel van onze uitgaven te dekken. Per saldo onttrekken wij daardoor € 26,7 miljoen.

Een specificatie van de stortingen in en onttrekkingen aan onze reserves, treft u aan in een afzonderlijk overzicht 'reserves, voorzieningen en doeluitkeringen' onder de sectie 'Financiën'. De grootste onttrekkingen vinden plaats aan de uitvoeringsreserve Kwaliteit van Overijssel (€ 53,6 miljoen) en de uitvoeringsreserve Natuurnetwerk Nederland (€ 32,7 miljoen). Met de uitvoeringsreserve Kwaliteit van Overijssel wordt de investeringsimpuls uitgevoerd. Deze opgaven vinden verspreid over diverse kerntaken plaats. In een aparte bijlage bij deze begroting, treft u een specificatie aan van de onttrekkingen naar de diverse begrotingsprestaties. De uitvoeringsreserve Natuur Netwerk Nederland wordt ingezet voor de ontwikkelopgave Natuur (begrotingsprestatie 3.5.1).

Budgettaire perspectief

Bij de begroting hebben wij het budgettaire perspectief geactualiseerd voor wijzigingen na vaststelling van de perspectiefnota. Dit geeft inzicht in de verwachte inkomsten en uitgaven voor de jaren na 2026. De tabel hieronder geeft de huidige stand van zaken weer. Een nadere toelichting van het perspectief treft u aan de sectie 'Financiën', subrubriek 'Budgettaire perspectief' in deze begroting. In het statenvoorstel hebben wij tevens een aantal ontwikkelingen genoemd die recent in de septembercirculaire van het Provinciefonds zijn aangekondigd. De effecten daarvan worden in de eerstvolgende bijstelling van het perspectief verwerkt. Schouder aan schouder werken we samen met Provinciale Staten, onze medeoverheden, samenwerkingspartners, maatschappelijke organisaties en inwoners!

Financiën

In de tabel hieronder worden de ontwikkelingen op het budgettaire perspectief getoond na de Perspectiefnota 2026. De ruimte in het budgettaire perspectief en de vrije ruimte in de algemene reserve geven de bestedingsruimte aan.

(x € 1.000)					
Budgettair perspectief	Alg. Reserve	2026	2027	2028	2029
Saldi conform Perspectiefnota 2026	11.150	-	11.267	7.532	9.072
Actualisering begroting	2.221	-94	-359	2.533	2.660
Beïnvloedbare mutaties	-	-3.300	-3300	-3300	-3300
Niet-beïnvloedbare mutaties	2.221	3.206	2.941	5.833	5.960
Beschikbare budgettaire ruimte	13.371	-94	10.908	10.065	11.732
Mutatie vrije ruimte Algemene Reserve	-94	94	-	-	-
Nieuw budgettair perspectief (beschikbare ruimte)	13.277	0	10.908	10.065	11.732
Waarvan:					
Nieuw structureel saldo		13.333	6.110	4.838	952
Nieuw incidenteel saldo	13.277	-13.333	4.798	5.227	10.780

Statenvoorstel

Het Statenvoorstel is het besluitvormend stuk bij deze begroting. Daarin staan de (financiële) voorstellen nader beschreven. Het Statenvoorstel vindt u onder de knop 'Bijlagen' rechtsboven in het scherm.

Kerntaak 1: Ruimtelijke ordening en waterbeheer

Dit is hoe wij denken

Deze kerntaak richt zich op de ruimtelijke inrichting en het waterbeheer in Overijssel. We willen dat het in Overijssel voor iedereen goed wonen, werken en ontspannen is, zowel nu als in de toekomst.

De ruimte in onze steden en ons landelijk gebied wordt steeds schaarser door de druk op de woningmarkt, de overgang naar duurzame energie, klimaatbestendigheid en kringlooeconomie. We werken samen met gemeenten, inwoners en andere partners om lokaal gebiedsgerichte keuzes te maken. De komende tijd moeten we lastige ruimtelijke keuzes maken in onze Omgevingsvisie.

We zetten in op betaalbare, klimaatbestendige en toekomstgerichte woningbouw. We zien erop toe dat de juiste woningen voor verschillende doelgroepen worden (her)ontwikkeld. Dit vraagt maatwerk, omdat de woningmarkt in elke regio anders is.

Bij een aantrekkelijke leefomgeving horen schoon en voldoende (drink)water en bescherming tegen overstromingen. Hierbij vervullen we als provincie een regierol vanuit onze kaderstellende en toezichthoudende taken. De effecten van hitte, droogte en wateroverlast leiden vaker tot grote schade voor natuur, landbouw, industrie, infrastructuur, bebouwing en scheepvaart. Ook nemen de risico's voor de gezondheid van mensen en onze drinkwatervoorziening toe. Daarom willen we onze provincie klimaatbestendig inrichten op korte, lange en middellange termijn. Daarvoor maken we vanuit onze wettelijke taak keuzes zowel voor het waterbeheer als voor de ruimtelijke inrichting, waarbij water en bodem sturend zijn.

Overijssel in cijfers

Alle voor deze kerntaak relevante kengetallen zijn hier te vinden.

Dit is wat wij doen

1.1 Een goede ruimtelijke ordening op en onder de grond

Wij zijn als provincie verantwoordelijk voor een goede ruimtelijke ordening op en onder de grond. De grote opgaven in het ruimtelijk domein vragen een herziening van de Omgevingsvisie en uitvoeringsinstrumenten (zoals de Omgevingsverordening en Catalogus Gebiedskenmerken), welke wij in 2026 ter besluitvorming voorleggen aan Provinciale Staten (1.1.1). Om het beleid uit onze Omgevingsvisie uit te voeren, werken we via voorkantsamenwerking en netwerksamenwerking samen met partners. Waar nodig zetten we wettelijke instrumenten in en geven we invulling aan ons bevoegd gezag rol wat betreft ruimtelijke procedures voor opgaven met een provinciaal belang (1.1.2). Wij werken integraal met onze partners in het NOVEX-gebied Regio Zwolle aan de realisatie van de Verstedelijkingsstrategie Regio Zwolle en werken afspraken met het rijk en de regio's over verstedelijking in Twente en Stedendriehoek verder uit (1.1.3).

Prestaties

1.1.1 Vastleggen en waarborgen actueel ruimtelijk- en waterbeleid

Acties 2026

1. Wij leggen de nieuwe Omgevingsvisie en uitvoeringsinstrumenten (zoals de Omgevingsverordening en Catalogus Gebiedskenmerken) voor aan Provinciale Staten voor besluitvorming.
2. Wij maken de resterende interne werkprocessen Omgevingswet-proof en sluiten deze aan op het Digitaal Stelsel Omgevingswet (Implementatie Omgevingswet).

Statenvoorstellen en -besluiten

Huidige Omgevingsvisie Overijssel

- Statenvoorstel - Vaststelling Revisie Omgevingsvisie PS/2017/119 (bijbehorend besluit)
- Statenvoorstel - Vaststelling Actualisatie Omgevingsvisie en Omgevingsverordening 2017-2018 PS/2018/494 (bijbehorend besluit)
- Amendement Kerkhoff c.s. - Giethoorn toeristische trekpleister
- Statenvoorstel - Wijziging Omgevingsverordening Geitenstop PS/2019/69 (bijbehorend besluit)
- Amendement Folkerts c.s. - Uitzondering afmesten biologische geitenbokjes deel 1 ; deel 2
- Amendement Wertheim c.s. - Overgangsrecht deel 1 ; deel 2 ; deel 3
- Amendement Brommer c.s. - Uitzondering afmesten geitenbokjes
- Statenvoorstel - Actualisatie Omgevingsvisie en -verordening 2018-2019 2019/1100997 (bijbehorend besluit)
- Statenvoorstel - Regionaal Waterprogramma Overijssel 2019/1101815 (bijbehorend besluit)
- Statenvoorstel - Actualisatie Omgevingsvisie en -verordening 2019/2020 2020/1105210 (bijbehorend besluit)
- Motie Jansen c.s. - Niet meewerken aan olie-afvalwaterinjecties
- Statenvoorstel - Actualisatie Omgevingsverordening 2020/2021, PS/2021/1104496 (behorend besluit)
- Statenvoorstel - Actualisatie Omgevingsvisie en Omgevingsverordening 2021, PS/2021/1104495 (behorend besluit)

- Statenvoorstel - Actualisatie Omgevingsvisie en Omgevingsverordening 2022, PS/2022/1108459 (behorend besluit)
- Statenvoorstel - Actualisatie Omgevingsvisie en Omgevingsverordening 2023, PS23-001103 (behorend besluit)

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Liesbeth Grijzen

1.1.2 Uitvoering van ons ruimtelijk- en waterbeleid

Acties 2026

1. Wij werken samen met gemeenten en waterschappen aan de ruimtelijke en waterstaatkundige inrichting van Overijssel.
2. Wij borgen de uitvoering van de Omgevingsvisie en Omgevingsverordening in voorkantsamenwerking met onze partners en zetten indien nodig of wenselijk ons wettelijk ruimtelijk instrumentarium in.
3. Wij geven invulling aan onze bevoegd gezag rol voor wat betreft (ruimtelijke) procedures vanuit een wettelijke verplichting (wind, hoogwaterbeschermingsprogramma e.d.) en/of voor opgaven met een provinciaal belang.
4. Wij werken met onze partners aan de ruimtelijke ontwikkeling van Overijssel in netwerksamenwerkingen. We doen dit met een integrale blik op onder andere water (prestatie 1.2.1 en 1.2.2), wonen (prestatie 1.3.1), regionale economie (kerntaak 5) en mobiliteit (kerntaak 4).

Statenvoorstellen en -besluiten

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Liesbeth Grijzen, Martijn Dadema

1.1.3 Verstedelijkingstrategieën en Regiostructuur

Acties 2026

1. Wij werken samen met het rijk en de regiopartners toe naar een eindrapport van de Verstedelijkingstrategie Twente en de Stedendriehoek met een integrale blik op onder andere klimaatadaptatie (prestatie 1.2.1 en 1.4.1), wonen (prestatie 1.3.1), regionale economie (kerntaak 5) en mobiliteit (kerntaak 4).
2. Wij werken met onze partners in het NOVEX-gebied Regio Zwolle aan de realisatie van de Verstedelijkingsstrategie Regio Zwolle via de programma's Sponsstrategie, Mobiliteitstransitie, Stationsomgevingen, Vitale kernen en gezonde buurten en Stedelijk Zwolle.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel Perspectiefnota 2025 PS24-000319 (bijbehorend besluit)

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Martijn Dadema, Liesbeth Grijzen, Erwin Hoogland

Dit is wat wij doen

1.2 Schoon en voldoende (drink)water en veilig tegen overstromingen

Om te zorgen voor schoon en voldoende (drink)water en bescherming tegen overstromingen en wateroverlast werken we aan een klimaatrobuust en veilig water- en bodemsysteem. We stellen daarbij samen met onze partners een Overijssels Waterakkoord op. Wij werken aan

de jaarlijkse actualisatie van het Regionaal Water Programma waarbij klimaatadaptatie en de agenda bodem en ondergrond worden toegevoegd. Dit doen we op basis van ons eigen beleid maar ook ter realisatie van Europese wetgeving zoals de Kaderrichtlijn water en Richtlijn Overstromingsrisico's. We besteden veel aandacht aan het Hoog Water Bescherming Programma (HWBP) (1.2.1). Ook werken we samen met ons netwerk aan klimaatadaptatie en waterbeheer (1.2.2) vanuit het deelstroomgebied Rijn-Oost. Hier werken we onder andere aan het programma Zoetwatervoorziening Oost-Nederland. Vanuit onze wettelijke taak zorgen we voor voldoende schone drinkwaterbronnen, nu en in de toekomst. Samen met onze partners doen we dit door middel van drinkwaterbesparing, het zoeken naar extra productiecapaciteit en bescherming en versterking van bestaande drinkwaterbronnen (1.2.3). Wij verlenen vergunningen, houden toezicht en handhaven op grond van de Waterwet, Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden en onze Omgevingsverordening (1.2.5).

Prestaties

1.2.1 Werken aan een klimaatrobuust en veilig water- en bodemsysteem

Acties 2026

1. Wij voeren de uitvoeringsagenda uit op basis van het Regionaal Waterprogramma 2026-2030.
2. Wij geven uitvoering aan de provinciale maatregelen uit de planperiode 2022-2027 van de Kaderrichtlijn Water (KRW). Aanvullend voeren we de KRW-impuls in Overijssel uit.
3. We geven met de provinciale agenda bodemdaling en funderingsproblematiek een impuls aan bewustwording van deze thema's. En sluiten aan bij nationale aanpak funderingsproblematiek en nationaal programma bodem, ondergrond en grondwater.

Statenvoorstellen en -besluiten

M5 Kaderrichtlijn Water (KRW) (BBB e.a.) - Motie

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Martijn Dadema

1.2.2 Samen werken aan klimaatadaptatie en waterbeheer

Acties 2026

1. Wij werken samen met onze partners de Overijsselse wateraanpak via het Actieplan water verder uit. De aanpak is gericht op versnellen van acties en projecten, aangaan van arrangementen en het versterken en verbreden van het bestaande netwerk.
2. Wij maken afspraken met onze partners in het deelstroomgebied Rijn-Oost over de tussentijdse evaluatie van de planperiode 2022-2027 van de Kaderrichtlijn Water (KRW) om het doelbereik zo hoog mogelijk te maken en werken gezamenlijk aan het opstellen van een maatregelenpakket voor de vierde KRW-planperiode (2028-2033).
3. Wij voeren met partners het maatregelenprogramma Zoetwatervoorziening Oost-Nederland 2022-2027 (onderdeel van het landelijke Deltaprogramma Zoetwater) uit. Conform de motie 'De Zon schijnt door' houden we rekening met cofinanciering voor een mogelijk vervolg vanaf 2028, en komen wij nog voor de Perspectiefnota 2027 met een uitgewerkt voorstel.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel - Hitte, Droogte en Wateroverlast 2021/0016746 (bijbehorend besluit).

- Statenvoorstel - Provinciale cofinanciering Europese programma's 2021-2027 2021/1103304 (bijbehorend besluit)
- Motie M16 De ZON schijnt door (november 2024), - motie

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Martijn Dadema

1.2.3 Werken aan voldoende schone drinkwaterbronnen nu en in de toekomst

Acties 2026

1. Wij werken samen met onze partners aan de drinkwatervoorziening in Overijssel. Binnen de Adaptieve Strategie Drinkwater zoeken we naar aanvullende productiecapaciteit door uitbreiden van bestaande winningen, het vinden en ontwikkelen van nieuwe bronnen voor winningen en bijbehorende transportinfrastructuur.
2. Wij werken aan de gezamenlijke aanpak voor drinkwaterbesparing Overijssel om het groeiende drinkwatergebruik af te vlakken. Deze aanpak sluit aan op de nationale aanpak en is gericht op zowel huishoudens als bedrijven.
3. Wij werken samen met onze partners aan het beschermen en versterken van de bestaande drinkwaterbronnen. Dit bestaat uit gerichte maatregelen om zowel de kwaliteit als de kwantiteit van onze bronnen te behouden en te verbeteren. We werken aan deze opgave vanuit gemaakte afspraken met partners zoals het Maatregelpakket Gebiedsdossiers, de Proeftuin Drinkwater en lokale gebiedsprocessen.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel van Presidium bij rapport Rekenkamer Oost-Nederland 'Follow-up grondwaterbescherming voor de publieke drinkwatervoorziening' Statenvoorstel - Opnemen nieuwe drinkwaterwinlocatie Vriezenveen-Daarle in Omgevingsvisie en -verordening PS/2017/674 (bijbehorend besluit)
- Statenvoorstel - Actualisatie Belastingverordening Overijssel en tarieventabel voor het jaar 2019 PS/2018/647 (bijbehorend besluit)
- Statenvoorstel - Rapport Rekenkameronderzoek Oost-Nederland: Drinkwaterbronnen grondig beschermd? 2019/1100893 (bijbehorend besluit)
- Amendement Van Toorn c.s. - Statenvoorstel Rapport Rekenkameronderzoek Oost-Nederland: Drinkwaterbronnen grondig beschermd?
- Motie Brinkhuis c.s. - Drinkwater voor de toekomst
- Statenvoorstel - Regionaal Waterprogramma Overijssel 2019/1101815 (bijbehorend besluit)
- Statenvoorstel - Investeringsvoorstel Robuuste Drinkwatervoorziening 2020/1102873 (bijbehorend besluit)
- Amendement Van Moorsel - Benut mogelijkheden van winning drinkwater uit oppervlaktewater als volwaardig alternatief voor de middellange termijn
- Motie Brinkhuis c.s. - Drinkwater voor en door Overijssel
- Statenvoorstel bij rapport Rekenkamer Oost-Nederland 'Follow-up grondwaterbescherming voor de publieke drinkwatervoorziening' 2022/1102259
- Statenvoorstel verklaring van geen bedenkingen bouw reinwaterkelder Hammerflie 2022/0104705
- Motie Kerkhof Bouw reinwaterkelder Hammerflie niet ten koste van omwonenden
- Motie Brinkhuis Actieve rol rond drinkwaterwinning
- Motie waterbewust bouwen
- Motie water voor Oekraïne

- Statenvoorstel bij rapport Rekenkamer 'Als elke druppel telt' PS/1109453 (behorend besluit)
- Brief voorstel Afdoening moties en toezeggingen
- Brief voortgang veiligstellen drinkwatervoorziening
- Brief uitbreiding drinkwaterwinning Hammerfliet
- Brief aan PS Herijking Adaptieve strategie drinkwater
- Brief aan PS Terugkoppeling implementatie aanbevelingen RON rapport Als elke druppel telt
- Investeringsvoorstel drinkwater Overijssel 2024 - 2027, PS24-000171 (bijbehorend besluit)

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Martijn Dadema

1.2.5 Vergunningverlening, toezicht en handhaving water

Acties 2026

1. Wij verlenen vergunningen en ontheffingen en handelen meldingen af, binnen de wettelijke termijn. In overleg met de aanvrager kunnen wij van de wettelijke termijn afwijken.
2. Wij voeren het toezicht op de naleving uit overeenkomstig het jaarprogramma Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH). We rapporteren hierover in het VTH jaarverslag.

Statenvoorstellen en -besluiten

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Martijn Dadema, Gert Harm ten Bolscher

Dit is wat wij doen

1.3 Woningbouwontwikkelingen die aansluiten bij de regionale vraag

In 2026 werken we samen met onze partners in de woondeals onverminderd door aan het realiseren van voldoende passende woningen voor iedereen. Door publiek private monitoring en samenwerking tussen markt, corporaties en overheid krijgen we steeds meer grip op kansen en knelpunten en hoe we hier lokaal, regionaal, provinciaal of nationaal op kunnen inspelen. We intensiveren onze aanpak met de middelen die in de perspectiefnota 2026 zijn gereserveerd. Belangrijke instrumenten zijn de regionale woonagenda's, landsdekkende woondeals en flexpools (1.3.1). Wij ondersteunen partijen met kennis en of capaciteit via de Bouwbrigade en het netwerk Wonen. Ook ondersteunen we gemeenten bij het uitvoeren van regionale woonzorgvisies en voeren we de subsidieregelingen Betaalbaar Wonen en Langer Zelfstandig Wonen uit (1.3.3). Het financiële beheer van startersleningen van vóór 2016 loopt nog door (1.3.2).

Prestaties

1.3.1 Ontwikkelen en uitvoeren woonagenda's

Acties 2026

1. Wij voeren samen met ons netwerk en de rijksoverheid de landsdekkende woondeals uit.
2. Wij stellen, samen met onze partners, een provinciaal volkshuisvestingsprogramma op.

3. Wij voeren onze wettelijke taken uit als toezichthouder huisvesten statushouders. Wij stimuleren gemeenten om hierbij regionaal samen te werken.
4. Wij voeren de Spreidingswet uit.
5. Wij ondersteunen gemeenten bij het versnellen van de procedures voor woningbouwplannen via participatie in de landelijke flexpoolregeling.
6. Wij voeren het initiatiefvoorstel arbeidsmigranten uit.
7. Wij anticiperen op de wettelijke taken die voortvloeien uit de nieuwe wet Versterking Regie op de Volkshuisvesting en landelijke ontwikkelingen.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel - Rekenkamerrapport inzake wonen PS/2018/813 (bijbehorend besluit).
- Statenvoorstel - Investeringsvoorstel Ruimte, Wonen, (Binnen)steden en Retail Fase 1 2019/1101901 (bijbehorend besluit).
- Statenvoorstel - Investeringsvoorstel Ruimte Wonen en Retail fase 2 2020/1103074 (bijbehorend besluit).
- Motie Tattersall c.s. Versnelling bouwaanvragen 2022/1106660

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Liesbeth Grijsen

1.3.2 Financieel beheer startersleningen

Acties 2026

1. Startersleningen (voor 2016)

Onder deze prestatie wordt het financiële verloop verantwoord van de startersleningen die de provincie tot en met 2015 heeft verstrekt. Het betreft hypotheekleningen met een looptijd van 30 jaar. Het verloop bestaat uit de beheervergoeding aan het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn) en de rentebaten op verstrekte leningen. De baten en lasten op deze kostenpost zijn door ons niet te beïnvloeden.

Statenvoorstellen en -besluiten

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Liesbeth Grijsen

1.3.3 Investeren in de woningmarkt

Acties 2026

1. Wij ondersteunen het netwerk Wonen, zoals de Woonkeuken, met bijeenkomsten, onderzoek, monitoring en evaluatie.
2. Wij ondersteunen partijen met kennis en/of capaciteit via de Bouwbrigade bij het realiseren van de opgaven op de woningmarkt.
3. Wij ondersteunen de gemeenten bij het uitvoeren van de regionale woonzorgvisies waaronder het aanstellen van doorstroomcoaches.
4. Wij ondersteunen projecten die in aanmerking komen voor de woonfaciliteit en werken indien nodig en gewenst maatwerkafspraken uit.
5. Wij voeren onze subsidieregeling voor Versnelling Woningbouw uit.
6. Wij voeren onze subsidieregeling Zorggeschikte, geclusterde en nultredenwoningen uit.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel Investeringsvoorstel Wonen PS24-000241 (bijbehorend besluit).
- Statenvoorstel Aanvullend investeringsvoorstel Wonen PS24-000552.

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Liesbeth Grijzen

Dit is wat wij doen

1.4 Ruimtelijke ontwikkelingen met meerwaarde voor de omgeving

Vanuit het coalitieakkoord 'Schouder aan Schouder' werken we aan ruimtelijke ontwikkelingen met meerwaarde voor de omgeving. Op basis van de bovenregionale stresstesten uit 2025 gaan wij met partners in 2026 de gevolgen in beeld brengen en risicodialogen organiseren (1.4.1). Daarnaast zetten wij de gezamenlijke subsidieregeling voort binnen het programma Natuur voor Elkaar. We continueren onze financiële verplichtingen uit de vorige coalitieperiode voor ruimte, wonen en retail (1.4.2). Ook ondersteunen wij (het onderzoek naar) het ondergronds brengen van hoogspanningsleidingen in 's Heerenbroek, Deventer, Almelo en Enschede (1.4.4). Tot slot faciliteren en stimuleren wij de regionale samenwerking op ruimtelijke, sociaalmaatschappelijke en economische opgaven langs de corridor Zwolle-Twente-Münster (1.4.5).

Prestaties

1.4.1 Werken aan een klimaat adaptieve inrichting in 2050

Acties 2026

1. Wij voeren vanuit het Regionaal Waterprogramma (RWP) de klimaatadaptieve acties uit de uitvoeringsagenda uit (zie prestatie 1.2.1).
2. Wij brengen samen met partners de gevolgen in beeld van de in 2025 gehouden bovenregionale stresstesten en organiseren daar risicodialogen over.
3. Wij zetten de gezamenlijke subsidieregeling voort binnen het programma Natuur voor Elkaar (zie prestatie 3.2.2).
4. Wij werken samen met de werkregio's Fluvius, Rivus, Twents Waternet en Samenwerking Noordelijke Vechtstromen aan de uitvoering van een klimaatadaptieve regio.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel - Hitte, Droogte en Wateroverlast 2021/0016746 (bijbehorend besluit)

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Martijn Dadema

1.4.2 Investeringsprogramma Ruimte Wonen Retail

Acties 2026

1. Wij handelen een aantal langlopende subsidieverplichtingen af uit het Investeringsprogramma Ruimte Wonen en Retail (2019-2023).

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel - Investeringsvoorstel Ruimte Wonen Retail fase 2 2020/1103074 (bijbehorend besluit).
- Amendement Duitman - Monitoring investeringsprogramma Ruimte Wonen en Retail.
- Amendement Wissink - Sleutelprojecten compacte centra en wonen.

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Liesbeth Grijsen, Erwin Hoogland

1.4.4 Ondergrondse verkabeling van hoogspanningsleidingen

Acties 2026

1. De fysieke werkzaamheden voor de verkabeling van hoogspanningsleidingen in 's Heerenbroek zijn in 2025 uitgevoerd. Wij maken in 2026 het eindbedrag over van onze financiële bijdrage.
2. Voor de verkabeling in de gemeenten Deventer, Almelo en Enschede wordt uitvoering pas voorzien na 2026. Hier wordt in 2026 nog geen bijdrage uitgekeerd, maar wel contacten onderhouden.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel - Uitvoering motie ondergronds verkabelen 's Heerenbroek PS/2019/1100082 (bijbehorend besluit)
- Statenvoorstel - Financiering ondergrondse verkabeling 2020/1100066 (bijbehorend besluit)
- Motie Wissink c.s. - Aanvullende ambities deel 1
- Statenvoorstel - Aanvullende ambities begroting 2022 PS/2021/110451 (bijbehorend besluit).

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Tijs de Bree

1.4.5 Versterken corridor Zwolle-Twente-Münster

Acties 2026

1. Wij faciliteren en stimuleren regionale samenwerking onder de noemer Corridor Zwolle-Twente-Münster, gericht op de volgende vier thema's.
  1. Stad en Economie
  2. Mobiliteit en Netwerken
  3. Bodem en Water
  4. Grensregio's
2. Wij bouwen samen met onze strategische partners een sterker netwerk, we stemmen af met andere programma's en we organiseren jaarlijkse grensoverschrijdende bijeenkomsten over de vier genoemde thema's en negen gezamenlijk vastgestelde kansen.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel - Inzet projecten Nationaal Groeifonds PS/2021/1103334 (bijbehorend besluit).

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Martijn Dadema

Dit is wat wij doen

1.5 Effectieve inzet grondbeleid voor provinciale doelen, projecten en programma's

Met de inzet van grondbeleid en grondeigendom ondersteunen we de doelen en opgaven van de provincie. We zorgen voor actueel en adequaat grondbeleid en leggen dat periodiek vast in de Nota Grondbeleid. We leggen met Provinciale Staten expliciet vast voor welke doelen en met welke financiële consequenties we het grondinstrumentarium inzetten. We werken marktconform, openbaar en transparant. Het gaat o.a. om aankoop en verkoop van gronden en opstallen, het beheer van het provinciaal eigendom, het maken van afspraken met

eigenaren op basis van volledige schadeloosstelling ter voorkoming van onteigening daar waar dat aan de orde is, en afspraken over zelfbeheer (1.5.1).

Prestaties

1.5.1 Inzetten grondbeleidsinstrumentarium

Acties 2026

1. Wij actualiseren de Nota Grondbeleid 2022, opdat we beschikken over een actueel en adequaat grondbeleid, waarin doelen, opgaven en ons instrumentarium zijn vastgelegd. Dit om voor de doelen en projecten van de provincie in te zetten, met de juiste instrumenten voor de verschillende opgaven.
2. Wij kopen, verkopen en beheren gronden en opstallen ten behoeve van provinciale doelen en projecten, binnen de kaders van de Nota Grondbeleid.
3. Wij beheren het Anticiperend Grondfonds (AGF) en het Revolving Fund (RF).
4. Wij informeren u met de Meerjaren Investeringsprognose Grond (MIG) bij de jaarrekening over de ontwikkelingen in ons grondeigendom.

Statenvoorstellen en -besluiten

Statenvoorstel - Kaderstelling Grondbeleid/Nota Grondbeleid PS/2022/1107804 (bijbehorend besluit)

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Gert Harm ten Bolscher

Risico's

Impact van het niet tijdig behalen van de doelen van de Kaderrichtlijn Water

We weten al dat we niet alle doelen op tijd (eind 2027) gaan halen. Via de KRW-impuls werken we met andere overheden samen om alsnog zoveel mogelijk doelen te realiseren.

De exacte consequenties van het niet halen van de doelen zijn echter nog onduidelijk.

Een (regionaal) tekort aan drinkwater

De vraag naar drinkwater stijgt, terwijl het aanbod achterblijft. Daarnaast zien we dat bestaande waterwinningen in toenemende mate onder druk komen te staan zowel kwalitatief als kwantitatief. Daarom werken we middels de Adaptieve Strategie Drinkwater aan oplossingen op drie sporen:

- Behouden en beschermen van bestaande winningen
- Drinkwaterbesparing
- Zoektocht naar nieuwe bronnen

Het niet behalen van de woningbouwopgave

Het woningtekort is groot en er moeten veel woningen gebouwd worden. In de woondeals maken we afspraken met rijk, gemeenten, corporaties en marktpartijen over hoeveel woningen we gaan bouwen in Overijssel tot 2030. Tot nu toe halen we onze aantallen, maar de praktijk is weerbarstig. Vooral grotere binnenstedelijke ontwikkelingen lopen vertraging op door factoren als:

- Niet sluitende businesscases door hoge kosten
- Complex procedures (waaronder stikstof)
- Beperkte personele capaciteit bij gemeenten
- Beperkte investeringscapaciteit bij woningcorporaties

Financiën

In onderstaande tabel staan de baten en lasten van deze kerntaak voor zover er een bedrag in de begroting is opgenomen. De tabel is uit te klappen voor meer details.

Bedragen x €1.000

Saldo baten en lasten	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten					
1.1.1 Vastleggen en waarborgen actueel ruimtelijk- en waterbeleid					
Incidenteel	888	0	0	0	0
Structureel	365	370	370	370	370
Totaal 1.1.1 Vastleggen en waarborgen actueel ruimtelijk- en waterbeleid	1.253	370	370	370	370
1.1.2 Uitvoering van ons ruimtelijk- en waterbeleid					
Incidenteel	623	400	600	0	0
Structureel	621	673	673	673	673
Totaal 1.1.2 Uitvoering van ons ruimtelijk- en waterbeleid	1.244	1.073	1.273	673	673
1.1.3 Verst.strategieën & Regiostructuur					
Incidenteel	1.872	650	200	0	0
Totaal 1.1.3 Verst.strategieën & Regiostructuur	1.872	650	200	0	0
1.2.1 Werk aan klimaat.robust waterbeh					
Incidenteel	588	450	550	200	200
Structureel	515	532	583	827	827
Totaal 1.2.1 Werk aan klimaat.robust waterbeh	1.103	982	1.133	1.027	1.027
1.2.2 Samenw. klimaatadapt. en waterbeh.					
Incidenteel	12.600	10.969	11.271	0	0
Structureel	11	101	101	101	101
Totaal 1.2.2 Samenw. klimaatadapt. en waterbeh.	12.611	11.070	11.372	101	101
1.2.3 Werken aan voldoende schone drinkwaterbronnen nu en in de toekomst					
Incidenteel	1.727	1.157	1.132	0	0
Structureel	1.382	1.410	1.410	1.410	1.410
Totaal 1.2.3 Werken aan voldoende schone drinkwaterbronnen nu en in de toekomst	3.110	2.568	2.543	1.410	1.410
1.2.5 Vergunningverlening, toezicht en handhaving water					
Structureel	99	100	100	100	100
Totaal 1.2.5 Vergunningverlening, toezicht en handhaving water	99	100	100	100	100
1.3.1 Ontwikkelen en uitvoeren woonagenda's					
Incidenteel	3.366	698	0	0	0
Structureel	117	285	285	285	285

Saldo baten en lasten	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Totaal 1.3.1 Ontwikkelen en uitvoeren woonagenda's	3.483	983	285	285	285
1.3.2 Financieel beheer startersleningen					
Structureel	22	22	21	21	21
Totaal 1.3.2 Financieel beheer startersleningen	22	22	21	21	21
1.3.3 Investeren in de woningmarkt					
Incidenteel	17.479	1.819	1.819	0	0
Totaal 1.3.3 Investeren in de woningmarkt	17.479	1.819	1.819	0	0
1.4.1 Werken aan een klimaat adaptieve inrichting in 2050					
Incidenteel	2.728	1.808	1.525	600	600
Totaal 1.4.1 Werken aan een klimaat adaptieve inrichting in 2050	2.728	1.808	1.525	600	600
1.4.2 Investeringsprogramma Ruimte Wonen Retail					
Incidenteel	6.199	700	0	0	0
Totaal 1.4.2 Investeringsprogramma Ruimte Wonen Retail	6.199	700	0	0	0
1.4.4 Ondergrondse verkabeling van hoogspanningsleidingen					
Incidenteel	2.393	0	0	0	0
Totaal 1.4.4 Ondergrondse verkabeling van hoogspanningsleidingen	2.393	0	0	0	0
1.4.5 Verst. corridor Zwol.-Twen.-Mun.					
Incidenteel	142	0	0	0	0
Totaal 1.4.5 Verst. corridor Zwol.-Twen.-Mun.	142	0	0	0	0
1.5.1 Inzetten grondbeleidsinstrumentarium					
Incidenteel	0	0	0	0	0
Structureel	1.400	1.400	1.400	1.400	1.400
Totaal 1.5.1 Inzetten grondbeleidsinstrumentarium	1.400	1.400	1.400	1.400	1.400
1.66.66 Toegerekende personeelsgeb kn					
Structureel	10.720	10.804	10.753	10.636	10.636
Totaal 1.66.66 Toegerekende personeelsgeb kn	10.720	10.804	10.753	10.636	10.636
Totaal Lasten	65.857	34.349	32.794	16.624	16.624
Baten					
1.1.1 Vastleggen en waarborgen actueel ruimtelijk- en waterbeleid					
Incidenteel	0	0	0	0	0
Totaal 1.1.1 Vastleggen en waarborgen actueel	0	0	0	0	0

Saldo baten en lasten	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
ruimtelijk- en waterbeleid					
1.1.3 Verst.strategieën & Regiostructuur					
Incidenteel	842	0	0	0	0
Totaal 1.1.3 Verst.strategieën & Regiostructuur	842	0	0	0	0
1.2.2 Samenw. klimaatadapt. en waterbeh.					
Incidenteel	11.094	9.569	10.071	0	0
Structureel	11	11	11	11	11
Totaal 1.2.2 Samenw. klimaatadapt. en waterbeh.	11.104	9.580	10.082	11	11
1.2.3 Werken aan voldoende schone drinkwaterbronnen nu en in de toekomst					
Structureel	1.107	1.129	1.129	1.129	1.129
Totaal 1.2.3 Werken aan voldoende schone drinkwaterbronnen nu en in de toekomst	1.107	1.129	1.129	1.129	1.129
1.2.5 Vergunningverlening, toezicht en handhaving water					
Structureel	38	39	39	39	39
Totaal 1.2.5 Vergunningverlening, toezicht en handhaving water	38	39	39	39	39
1.3.1 Ontwikkelen en uitvoeren woonagenda's					
Incidenteel	3.050	653	0	0	0
Totaal 1.3.1 Ontwikkelen en uitvoeren woonagenda's	3.050	653	0	0	0
1.3.2 Financieel beheer startersleningen					
Structureel	136	128	124	119	113
Totaal 1.3.2 Financieel beheer startersleningen	136	128	124	119	113
1.4.1 Werken aan een klimaat adaptieve inrichting in 2050					
Incidenteel	900	850	850	0	0
Totaal 1.4.1 Werken aan een klimaat adaptieve inrichting in 2050	900	850	850	0	0
1.5.1 Inzetten grondbeleidsinstrumentarium					
Incidenteel	1.600	1.600	1.600	1.600	1.600
Structureel	1.581	1.581	1.581	1.581	1.581
Totaal 1.5.1 Inzetten grondbeleidsinstrumentarium	3.181	3.181	3.181	3.181	3.181
Totaal Baten	20.358	15.559	15.404	4.478	4.473
Saldo baten en lasten	-45.499	-18.790	-17.390	-12.146	-12.152

Toelichting meerjarenbegroting

1.1.1 Vastleggen en waarborgen actueel ruimtelijk- en waterbeleid

De lasten dalen in 2026 ten opzichte van 2025. De reden hiervoor is dat de incidentele middelen voor de omgevingswet en omgevingsvisie aflopen in 2025. Mogelijk doen we hiervoor bij de jaarrekening een voorstel tot resultaatbestemming voor afronding van de werkzaamheden.

1.1.3 Verstedelijking strategieën & Regiostructuur

In 2025 zijn incidentele rijksmiddelen beschikbaar voor het programma NOVEX. Dit verklaart de daling naar 2026 van de baten en de lasten.

1.2.2 Samen werken aan klimaatadaptatie en waterbeheer

Onder prestatie 1.2.2 is een aantal specifieke uitkeringen begroot die eindigen in 2027. Daarom is er een sterke daling van de baten en lasten te zien in 2028.

1.3.1 Ontwikkelen en uitvoeren woonagenda's

Onder prestatie 1.3.1 zijn in 2025 specifieke uitkeringen begroot voor de flexpools en woondeals. De meerjarenbegroting neemt steeds verder af in verband met de afloop van deze specifieke uitkeringen.

1.3.3 Investeren in de woningmarkt

In 2025 staat €15 miljoen begroot die bij de P-nota 2025 beschikbaar is gesteld voor versnellen woningbouw en zorggeschikte woningen. Dit zijn incidentele middelen. De aanvullende middelen die bij de P-nota 2026 beschikbaar zijn gesteld zijn nog niet begroot. Hiervoor komt in het najaar 2026 een voorstel naar u toe.

1.4.2 Investeringsprogramma Ruimte Wonen Retail

Onder prestatie 1.4.2 worden langlopende subsidies afgewikkeld rondom de gebiedsontwikkeling. De subsidies worden grotendeels in 2025 afgewikkeld en nog een deel in 2026.

1.4.4 Ondergrondse verkabeling van hoogspanningsleidingen

De afrekening van de ondergrondse verkabeling vindt in 2025 plaats.

Kerntaak 2: Milieu en energie

Dit is hoe wij denken

Een schoon milieu

Onze inwoners hebben recht op een gezonde leefomgeving in de volle breedte: lucht, water, ondergrond, licht, geluid, welzijn en veiligheid. We borgen de basiskwaliteit van het milieu. Niet alleen voor de huidige generatie, maar ook om toekomstige generaties een gezonde en veilige leefomgeving te bieden. Daarom hebben we bij onze projecten oog voor (gezondheid)risico's voor mens, dier en milieu. Daarnaast richten we ons ook op andere factoren die van belang zijn voor de gezondheid van onze inwoners, zoals de aanwezigheid van voldoende groen (kerntaak 3).

In de afgelopen decennia is de milieusituatie in Overijssel verbeterd. Tegelijk blijven we geconfronteerd worden met hardnekkige milieuproblemen en doen nieuwe zich voor. We werken continu aan een leefomgeving waarin de milieucondities op orde zijn en blijven. We benutten de in de samenleving aanwezige kennis bij het bereiken van onze doelen.

Een toekomstgericht energiesysteem

We werken toe naar een klimaatbestendig en CO₂-neutraal Overijssel in 2050. Daarvoor zijn besparing van energie, ontwikkeling van hernieuwbare energiebronnen en aanpassing van de energie-infrastructuur nodig. Onbeperkte toegang tot elektriciteit is door de huidige netcongestie niet langer vanzelfsprekend. Dit vraagt om visie op het toekomstige energiesysteem. We houden ons aan de afgesproken doelen voor duurzame energie voor 2030. De energietransitie biedt ook economische kansen op het gebied van innovatie en werkgelegenheid.

Terwijl we gericht werken aan het behalen van onze energiedoelen, vinden we participatie van betrokkenen belangrijk. We zien de zorgen die deze grote transitie met zich meebrengt. Daarom vinden we het belangrijk om bij onze projecten de meest actuele wetenschappelijke inzichten te betrekken ten aanzien van de gevolgen voor mens, dier en milieu. Ook betrekken we daar onze inwoners bij.

Overijssel in cijfers

Alle voor deze kerntaak relevante kengetallen zijn hier te vinden.

Dit is wat wij doen

2.1 De kwaliteit van bodem, lucht, geluid en milieu(veiligheid) voldoet aan wettelijke eisen

2.1 Wij borgen en verbeteren de milieukwaliteit van de leefomgeving.

Wij werken cyclisch aan de kwaliteit van bodem, lucht, geluid en milieu(veiligheid) door beleid te maken en kaders te stellen. Met monitoring en evaluatie kijken we of de basiskwaliteit van lucht, geluid en bodem blijft voldoen aan de wettelijke normen (2.1.1). De gezondheid van onze inwoners staat centraal in ons milieu- en omgevingsbeleid. Iedere vier jaar herzien we ons beleid ten aanzien van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Wij maken jaarlijks een uitvoeringsplan, waarin we de prioriteiten vastleggen. Wij stemmen vergunningverlening, toezicht en handhaving door verschillende bestuursorganen op elkaar af. Door vergunningverlening en toezicht zorgen de Omgevingsdiensten er namens ons en gemeenten voor dat de basiskwaliteit van de leefomgeving voldoet aan de wettelijke eisen (2.1.2). Indien geconstateerd wordt dat er niet aan de wettelijke eisen wordt voldaan, dan zullen wij handhavend optreden. We voeren milieueffectrapportages uit voor onze plannen, programma's en projecten (2.1.3).

Prestaties

2.1.1 Beleidsontwikkeling en kaderstelling milieu en gezondheid

Acties 2026

1. Wij ontwikkelen samen met gemeenten, GGD en andere partners provinciaal milieubeleid waarbij de gezondheid van inwoners centraal staat en verankeren dit in de Provinciale omgevingsvisie. We geven hiermee uitvoering aan de door ons vastgestelde Milieunota.
2. Wij bevorderen een gezonde leefomgeving door projecten en activiteiten te initiëren en te ondersteunen. Die zijn onder andere gericht op meer bewustzijn, betrokkenheid en gedrag van inwoners op de thema's lucht, geluid en (zwerf)afval. We zetten in op kennisdeling en kennisontwikkeling door bijeenkomsten te organiseren voor en met diverse partners als GGD en gemeenten.
3. Wij werken samen met andere provincies aan (inter)nationale en interprovinciale beleid- en kennistrjecten.
4. Wij voeren de wettelijke coördinatietaak uit op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving.
5. Wij stellen het jaarprogramma vergunningverlening, toezicht en handhaving voor 31 december vast. Daarbij zetten we ook in op het toekomstbestendig maken van ons vergunning-, toezicht- en handhavingsbeleid (VTH-beleid) en de uitvoering daarvan op complexe dossiers als zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) en circulaire economie.
6. Wij beperken daar waar mogelijk hinder van vliegtuiglawaai.

7. Wij monitoren de luchtkwaliteit in Overijssel en wisselen relevante data uit ten behoeve van milieu en gezondheid met onze partners waaronder de GGD.

Statenvoorstellen en -besluiten

brief_van_gs_PS24-000364

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Tijs de Bree

2.1.2 Vergunningverlening, toezicht en handhaving milieu

Acties 2026

1. Wij verlenen vergunningen en ontheffingen en handelen meldingen af binnen de wettelijke termijn. In overleg met de aanvrager kunnen wij van de wettelijke termijn afwijken.
2. Wij voeren het toezicht op de naleving uit overeenkomstig het jaarprogramma Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving. Wij rapporteren hierover in het VTH jaarverslag.
3. Wij geven opdrachten aan de omgevingsdiensten voor uitvoering van de ingebrachte taken.
4. Wij beoordelen bij risicovolle bedrijven de vergunningen jaarlijks op actualiteit, bij overige bedrijven doen wij dit eenmaal in de vijf jaar.
5. Wij investeren extra in de Omgevingsdienst IJsselland om de organisatie te versterken en de uitvoering te verbeteren.

Statenvoorstellen en -besluiten

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Gert Harm ten Bolscher, Tijs de Bree

2.1.3 Ondersteunen en (laten) uitvoeren van milieueffectrapportages / duurzaamheidsrapportages (plan MER)

Acties 2026

1. Wij ondersteunen en adviseren bij het in beeld brengen van milieu- en omgevingseffecten van (eigen) plannen, programma's en projecten, zoals de provinciale Omgevingsvisie, een nieuwe drinkwaterwinning, inrichtingsplannen voor Natura 2000 gebieden, plannen rondom nieuwe energie, plannen en projecten die grensoverschrijdende invloed kunnen hebben, en projecten rondom provinciale wegen.
2. Wij adviseren over en toetsen op het gebied van milieu- en omgevingseffecten van voorgenomen plannen en projecten van derden waar wij een rol als bevoegd gezag hebben.

Statenvoorstellen en -besluiten

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Tijs de Bree

Dit is wat wij doen

2.2 Milieuproblemen zijn gesaneerd of beheerst

Voor de sanering van vervuilde bodems voeren we programma's uit voor met asbest verontreinigde bodems en voor het beheersen van andere bodemvervuilingen (2.2.1).

Verwerende asbestdaken blijft een vraagstuk als het gaat om het creëren van een gezonde leefomgeving. Wij blijven stimuleren dat eigenaren hun asbestdak saneren (2.2.2). Goed beheer van stortplaatsen voorkomt dat de basiskwaliteit van bodem, lucht en leefmilieu wordt aangetast. Vanuit onze wettelijk taak verzorgen wij het financieel beheer voor de nazorg van stortplaatsen (2.2.3).

Prestaties

2.2.1 Sanering en beheersing (asbest) verontreinigde bodemlocaties

Acties 2026

1. Wij voeren de tweede fase (grondwatersanering) van de Blekerijweg, IJsselmuiden uit.
2. Wij beheersen bestaande spoedeisende bodemsaneringen.
3. Wij monitoren conform het programma 2026 Bureau Asbestbodem Sanering.
4. Wij stellen samen met de zeven gemeenten het programma 2027 Bureau Asbest bodemsanering vast.
5. Wij voeren de maatregelen uit die voortvloeien uit de toegekende specifieke uitkering bodemsanering.

Statenvoorstellen en -besluiten

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Tijs de Bree

2.2.2 Stimuleren van het verwijderen van asbestdaken

Acties 2026

1. Wij zorgen er door middel van leningen voor dat ook niet draagkrachtige woningeigenaren de sanering van hun asbestdak kunnen financieren.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel nr.PS/2021/ 1101552
- Besluit2021/1101

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Tijs de Bree

2.2.3 Beheer nazorgfonds

Acties 2026

1. Wij stellen het jaarverslag 2025 en de begroting 2027 op voor het Nazorgfonds gesloten stortplaatsen in Overijssel.
2. Wij hebben één á twee keer per jaar een bestuurlijk overleg met de exploitanten van de stortlocaties.

Statenvoorstellen en -besluiten

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Tijs de Bree

Dit is wat wij doen

2.3 Een robuust en duurzaam energiesysteem

Wij voeren het Statenvoorstel Nieuwe Energie Overijssel 2024-2027 en het energiebeleid uit die in 2024 zijn vastgesteld. Wij stimuleren duurzame energiebronnen, helpen energienetwerken aan te passen en te ontwikkelen en ondersteunen bij energiebesparing en het overstappen op andere vormen van energie door inwoners en bedrijven. Daarnaast ondernemen we acties die de energietransitie in de volle breedte helpen. Zoals ondersteuning van energie coöperaties, organisatie van werkplaatsen en stimuleren van innovaties.

Prestaties

2.3.1 Stimuleren van energiebesparende maatregelen en de opwekking van hernieuwbare energie

Acties 2026

1. Wij ondersteunen de verdere ontwikkeling van duurzame energiebronnen. Wij concretiseren wat Small Modular Reactors (SMRs) en andere nieuwe duurzame energiebronnen na 2030 voor Overijssel kunnen gaan betekenen. Wij voeren een ruimtelijke verkenning uit naar SMRs.
2. Wij leveren elke 2 jaar een provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (pMIEK) op. Het pMIEK bevat de prioritaire energie-infraprojecten voor de middellange termijn en is input voor de investeringsplannen van de netbeheerders. In 2026 werken wij aan de totstandkoming van het pMIEK dat in 2027 wordt vastgesteld.
3. Wij werken samen met medeoverheden en netbeheerders als onderdeel van de uitvoeringsagenda van onze energievisie aan het sneller bouwen van uitbreidingen van het energienetwerk en het beter benutten van het bestaande en nieuwe energienetwerk (bijvoorbeeld door het helpen realiseren van Smart Energy Hubs). Wij zetten in op aansluiting op het landelijke transportnetwerk voor waterstof. Wij werken aan voldoende publieke realisatiekracht voor warmtenetten.
4. Wij ondersteunen bedrijven op diverse manieren bij het verduurzamen: grote industrie met uitvoering van hun transitieplannen, wij jagen een collectieve aanpak op bedrijventerreinen aan en kleine MKB-ers ondersteunen wij bij het concreet starten van de verduurzaming van hun pand.
5. Wij ondersteunen gemeenten met kennis en kunde. Wij stimuleren natuurvriendelijk isoleren. Wij stimuleren de industrialisatie en opschaling van verduurzaming van woningen.
6. De provincie streeft naar 50% lokaal eigendom. Daarom helpen wij energiecoöperaties om hun realisatiekracht te vergroten, bijvoorbeeld met het aanbieden van passende financiering.
7. Wij organiseren maandelijks twee werkplaatsen.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel Nieuwe Energie Overijssel 2024 - 2027
- Statenvoorstel definitief windbeleid

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Tijs de Bree

2.3.2 Financieren van projecten door Energiefonds Overijssel

Acties 2026

1. Wij stellen het Jaarplan en de Begroting van 2026 vast waarbij wij zullen letten op efficiënte en doelmatige inzet van de (extra) fondsmiddelen, ten behoeve van de provinciale doelen voor nieuwe energie.

2. Wij zien toe op de uitvoering van het Jaarplan 2026 van Energiefonds Overijssel.
3. Wij treffen voorbereidingen voor de aanbesteding van het fondsbeheer in de volgende beheerperiode vanaf 2028.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenbrief aantrekken aanvullende financiering door EFO (PS25-000284)
- [Jaarbericht Overijsselse fondsen 2024](#) (PS25-000556)
- Statenvoorstel Faciliteren Lokaal Eigendom door EFO (PS24-000496)
- [Statenvoorstel](#) Onderzoek Rekenkamer Oost Nederland (RON) naar Effectiviteit fondsen provincie Overijssel (PS23-000036)
- Statenvoorstel Scopeverbreding Energiefonds Overijssel (2021/1104719)
- Statenbesluit Scopeverbreding Energiefonds Overijssel (2021/1104724)
- Statenbrief Onderzoek Rekenkamer Oost-Nederland naar effectiviteit revolverende fondsen

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Tijs de Bree

2.3.3 Realiseren van een betrouwbaar, betaalbaar en duurzaam regionaal energienetwerk (deelneming Enexis)

Acties 2026

1. Wij denken actief mee met Enexis in het vinden van oplossingen voor - en het omgaan met - de capaciteitsschaarste op het provinciale elektriciteitsnet.
2. Wij zien toe op de bedrijfsmatige en financiële ontwikkeling van Enexis.
3. Wij monitoren de uitvoering van het Strategisch plan van Enexis.
4. Wij stellen de jaarrekening over 2025 met winstbestemming vast en geven invulling aan de uitoefening van de aandeelhoudersbevoegdheden inzake wijzigingen in de governance van de onderneming.
5. Wij rapporteren over de door Enexis voorgenomen en gerealiseerde investeringen in Overijssel.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenbrief Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat 2.0 (pMIEK 2.0)
- Statenvoorstel Nieuwe Energie Overijssel 2024-2027
- Uitkomsten Aandeelhoudersvergadering Enexis 25 april 2024

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Tijs de Bree

2.3.4 Uitvoering windbeleid

Acties 2026

1. Wij voeren het vastgesteld windbeleid uit en nemen de regie op de realisatie van de windopgave - door uitvoering te geven aan de programmeringsafspraken.
2. Wij bevorderen de 50% lokaal eigendom van windinitiatieven door ondersteuning van energiecoöperaties en toetsing van het initiatief op een inspanningsverplichting.

Statenvoorstellen en -besluiten

https://overijssel.stateninformatie.nl/modules/19/statenvoorstellen/962193?parent_event=1134723

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Tijs de Bree

Risico's

VTH stelsel blijft onder druk staan

Het rapport "Om de leefomgeving" van de commissie Van Aartsen heeft laten zien dat het VTH-stelsel verbeterd kan worden. De inzet van gekwalificeerd personeel is cruciaal voor een solide VTH-stelsel dat (Europese) ontwikkelingen bij kan houden, beleid kan voorbereiden en in geval van milieu-incidenten adequaat kan reageren. In deze krappe arbeidsmarkt is het lastig om voldoende gekwalificeerd personeel te vinden, waardoor het VTH-stelsel onder druk blijft staan. Voor de provinciale handhavingstaken stelden we in 2025 een nieuwe risico-analyse vast die voor een aantal handhavingstaken in 2026 zal leiden tot een hogere controlefrequentie.

Netcongestie: het elektriciteitsnet bereikt zijn grenzen

De grenzen van wat ons stroomnet aankan zijn bereikt of komen in zicht. Er is meer vraag naar ruimte voor transport van stroom dan ons stroomnet aankan.

Huishoudens en bedrijven stappen vanwege de duurzaamheid in hoog tempo over van aardgas naar elektriciteit. De hoge gasprijzen als gevolg van de oorlog in Oekraïne hebben dit versneld. Deze overstap legt echter ook grote druk op ons stroomnet. Het stroomnet is nu zo vol dat grootverbruikers de komende jaren waarschijnlijk geen nieuwe of zwaardere aansluiting kunnen krijgen. Dit heeft gevolgen voor onze maatschappelijke doelen, zoals de verduurzaming van gebouwen, woningen en mobiliteit. En het leidt ook tot een slechter vestigingsklimaat voor bedrijven en remt daarmee de werkgelegenheid.

Wij verwachten niet dat netcongestie in Overijssel de komende jaren wordt opgelost, ondanks de grote investeringen die momenteel in het elektriciteitsnet worden gedaan. Dit is gebaseerd op de ervaringen in andere delen van het land, signalen van landelijk netbeheerder Tennet en de regionale netbeheerders. De vraag naar duurzame energie blijft sneller stijgen dan het elektriciteitsnet kan worden uitgebreid. Hierdoor blijven de wachtlijsten groeien en is het omslagpunt nog niet in zicht. Alternatieve energiedragers zoals groen gas en warmtenetten kunnen op korte termijn nog niet voldoende bijdragen om de druk op het elektriciteitsnet te verlichten.

Financiën

In onderstaande tabel staan de baten en lasten van deze kerntaak voor zover er een bedrag in de begroting is opgenomen. De tabel is uit te klappen voor meer details.

Bedragen x €1.000

Saldo baten en lasten	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten					
2.1.1 Beleidsontwikkeling en kaderstelling milieu en gezondheid					
Incidenteel	255	0	0	0	0
Structureel	73	74	74	74	74
Totaal 2.1.1 Beleidsontwikkeling en kaderstelling milieu en gezondheid	328	74	74	74	74
2.1.2 Vergunningverlening, toezicht en handhaving milieu					
Incidenteel	285	21	21	0	0
Structureel	4.517	4.581	4.581	4.581	4.581
Totaal 2.1.2 Vergunningverlening, toezicht en	4.801	4.601	4.601	4.581	4.581

Saldo baten en lasten	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
handhaving milieu					
2.2.1 Sanering en beheersing (asbest) verontreinigde bodemlocaties					
Incidenteel	13.597	1.015	514	514	514
Structureel	47	47	47	47	47
Totaal 2.2.1 Sanering en beheersing (asbest) verontreinigde bodemlocaties	13.644	1.062	562	562	562
2.2.2 Stimuleren van het verwijderen van asbestdaken					
Incidenteel	13	0	0	0	0
Structureel	6	5	5	5	5
Totaal 2.2.2 Stimuleren van het verwijderen van asbestdaken	19	5	5	5	5
2.2.3 Beheer nazorgfonds					
Structureel	55	55	55	55	55
Totaal 2.2.3 Beheer nazorgfonds	55	55	55	55	55
2.3.1 Stimuleren van energiebesparende maatregelen en de opwekking van hernieuwbare energie					
Incidenteel	14.948	8.837	620	0	0
Structureel	1.060	942	936	931	931
Totaal 2.3.1 Stimuleren van energiebesparende maatregelen en de opwekking van hernieuwbare energie	16.008	9.779	1.556	931	931
2.3.2 Financieren van projecten door Energiefonds Overijssel					
Structureel	69	70	70	70	70
Totaal 2.3.2 Financieren van projecten door Energiefonds Overijssel	69	70	70	70	70
2.66.66 Toegerekende personeelsgeb kn					
Structureel	2.361	2.442	2.442	2.442	2.442
Totaal 2.66.66 Toegerekende personeelsgeb kn	2.361	2.442	2.442	2.442	2.442
Totaal Lasten	37.285	18.088	9.366	8.719	8.719

Saldo baten en lasten	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten					
2.1.2 Vergunningverlening, toezicht en handhaving milieu					
Structureel	875	888	888	888	888
Totaal 2.1.2 Vergunningverlening, toezicht en handhaving milieu	875	888	888	888	888
2.2.1 Sanering en beheersing (asbest) verontreinigde bodemlocaties					
Incidenteel	13.597	0	0	0	0
Totaal 2.2.1 Sanering en beheersing (asbest) verontreinigde bodemlocaties	13.597	0	0	0	0
2.2.2 Stimuleren van het verwijderen van asbestdaken					
Structureel	17	16	16	16	16
Totaal 2.2.2 Stimuleren van het verwijderen van asbestdaken	17	16	16	16	16
2.2.3 Beheer nazorgfonds					
Structureel	55	55	55	55	55
Totaal 2.2.3 Beheer nazorgfonds	55	55	55	55	55
2.3.1 Stimuleren van energiebesparende maatregelen en de opwekking van hernieuwbare energie					
Incidenteel	6.515	6.812	300	0	0
Structureel	76	52	32	25	14
Totaal 2.3.1 Stimuleren van energiebesparende maatregelen en de opwekking van hernieuwbare energie	6.591	6.864	332	25	14
2.3.2 Financieren van projecten door Energiefonds Overijssel					
Structureel	44	44	44	44	44
Totaal 2.3.2 Financieren van projecten door Energiefonds Overijssel	44	44	44	44	44
Totaal Baten	21.179	7.867	1.335	1.028	1.017
Saldo baten en lasten	-16.105	-10.221	-8.030	-7.691	-7.702

Toelichting meerjarenbegroting

2.2.1 Sanering en beheersing (asbest)verontreinigde bodemlocaties

Onze bodem(sanerings)werkzaamheden worden vanuit verschillende bronnen gefinancierd. Waar mogelijk maken we gebruik van specifieke uitkeringen (SPUKS) en waar nodig zetten wij de Reserve Bodemsanering in. Het bestedingsritme is gegeven de aard en omvang van de werkzaamheden moeilijk te voorspellen. Bovendien zijn we voor een belangrijk deel afhankelijk van SPUKS. Wij stellen daarom jaarlijks een uitvoeringsagenda vast waarin we onze activiteiten koppelen aan de beschikbare middelen. Via de Monitor stellen wij u vervolgens voor deze middelen toe te voegen aan de Begroting. U ziet daarom een fluctuatie op dit budget. Onze inzet en lobby op dit onderwerp blijven onverminderd groot.

2.3.1 Stimuleren van energiebesparende maatregelen en de opwekking van hernieuwbare energie

Onder deze prestatie vallen een aantal specifieke uitkeringen. De looptijd daarvan wordt per beschikking door het Rijk bepaald. Dit is de oorzaak van de fluctuatie van het budget.

Kerntaak 3: Vitaal platteland

Dit is hoe wij denken

We zijn trots op ons landelijk gebied met zijn prachtige (cultuur) landschappen, vitale agrarische bedrijven en afwisselende natuur. Deze kwaliteiten willen we behouden en versterken. Tegelijkertijd zijn er ontwikkelingen die impact hebben op de landbouw en natuur. Zoals klimaatverandering (met langere periodes van droogte) voor bijvoorbeeld de beschikbaarheid van water. Wettelijke opgaven op het gebied van natuur en water maken het steeds dwingender om maatregelen te treffen in het landelijk gebied. Deze kerntaak richt zich op het toekomstbestendig maken en houden van het landelijk gebied.

De opgaven die op het landelijk gebied van Overijssel afkomen zijn talrijk en hangen onderling samen. Met een gebiedsgerichte aanpak, met betrokkenheid van inwoners, organisaties en bedrijven, kunnen we het beste vorm geven aan de verschillende opgaven. We hanteren daarbij onze 3x3-aanpak, waarbij we ons steeds op drie doelen richten: een toekomstbestendige landbouwsector, een goed sociaaleconomisch perspectief en herstel van natuur, landschap, watersysteem en klimaat. In het programma Toekomst voor ons platteland geven we hieraan invulling. In onze koploperprojecten leren we hoe we de gebiedsgerichte aanpak het beste kunnen vormgeven. Ondertussen blijven we bij het Rijk aandringen op landelijke maatregelen en voldoende financiële middelen om de gebiedsgerichte aanpak voortvarend uit te kunnen voeren.

Wij zijn ook trots op onze boeren. Onze innovatieve agrarische sector is en blijft belangrijk voor Overijssel. In het programma Agro en Food ondersteunen we de hele keten om essentiële bouwstenen hiervoor te blijven ontwikkelen. We hebben de boeren nodig voor ons voedsel, de leefbaarheid, de regionale economie, de natuur en andere maatschappelijke opgaven. We willen dat boeren een gezonde en duurzame bedrijfsvoering kunnen voeren. Vakmanschap en ondernemerschap geven wij de ruimte. We zoeken daarnaast effectieve oplossingen voor situaties waarin ondernemers worden getroffen door de effecten van overheidsbeleid, zoals bij de zogenaamde PAS-melders.

Sinds de decentralisatie (2013) zijn Provincies verantwoordelijk voor de ontwikkeling en uitvoering van het natuurbesluit. De natuur levert bouwstenen voor onze economie, welzijn en welvaart: voedselproductie door bestuiving van onze gewassen door insecten, verkoeling en zuivere lucht dankzij bomen, schoon water uit de kraan en grondstoffen zoals hout. We hebben in Overijssel 24 Natura 2000-gebieden. Elk van deze gebieden is uniek. Ieder gebied vraagt specifieke maatregelen voor herstel van de natuur richting "een gunstige staat

van instandhouding". In de Beheerplannen Natura 2000 bepalen we wat daarvoor nodig is. Met de Ontwikkelopgave Natura 2000 voeren we noodzakelijke maatregelen uit. Dat doen we samen met onze partners zoals met Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Landschap Overijssel, particuliere natuurbeheerders, LTO, Overijssels Particulier Grondbezit (OPG), waterschappen en gemeenten. We intensiveren de samenwerking in de gebieden, onder andere door te werken aan een gedeeld kennisbeeld over bijvoorbeeld de staat van de natuur (gezamenlijk feitenonderzoek).

De Natura-2000 gebieden zijn onderdeel van het Natuur Netwerk Nederland (NNN) dat we uitbreiden en beheren conform de afspraken in het Natuurpact.

Voor het herstel van de Natura 2000-gebieden moeten we soms stukken bos kappen. We compenseren dit gekapte bos en we hebben met het Rijk afgesproken extra bos aan te leggen als onderdeel van het Klimaatakkoord.

We werken ook aan natuur buiten natuurgebieden, zoals de recent aangenomen Europese Natuurherstelwet van ons vraagt. We versterken de condities van Overijsselse aandachtsoorten en streven naar een basiskwaliteit van natuur om ervoor te zorgen dat algemene soorten ook algemeen blijven of weer kunnen worden. Dat gebeurt in het agrarisch gebied bijvoorbeeld door agrarisch natuurbeheer en aanleg en herstel van landschapselementen (groene en blauwe dooradering). En langs provinciale wegen leggen we bloemrijke bermen aan. We bevorderen dat bij andere functies, zoals wonen of bedrijventerreinen, ook natuur wordt meegenomen in de plannen. Dat doen we – geïnspireerd door de landelijke Agenda Natuurinclusief – door te werken aan een Natuurpositief Overijssel.

Met ons programma Natuur voor Elkaar brengen we de natuur dichterbij mensen. We bevorderen de liefde voor natuur, betrekken mensen bij natuur in hun directe omgeving en gaan samen met inwoners aan de slag om hun leefomgeving groener en biodiverser te maken. Dat doen we door te helpen bij waardevolle initiatieven, zoals groene schoolpleinen, bomen planten, natuurinclusief bouwen, vergroening van tuinen en straten van sociale huurwoningen en groene sportlocaties.

In ons faunabeleid richten we ons op de balans tussen het beschermen van soorten en het voorkomen van schade door soorten. We zetten in op preventie van schade en maken gebruik van onze bevoegdheid om diersoorten in aantallen te beperken wanneer dat noodzakelijk is om faunaschade te voorkomen.

We streven naar zo min mogelijk doorsnijding van leefgebieden van dieren door infrastructuur. Waar dat onvermijdelijk is, kijken we of we met maatregelen het faunaknelpunt kunnen oplossen.

We zijn verantwoordelijk voor het bestrijden van invasieve exoten; niet inheemse planten en dieren die onze inheemse soorten bedreigen. We geven prioriteit aan het bestrijden van soorten die de gezondheid van mens of dier bedreigen en aan soorten die zich zeer snel kunnen verspreiden.

Overijssel in cijfers

Alle voor deze kerntaak relevante kengetallen zijn hier te vinden.

Dit is wat wij doen

3.1 Beschermen: behouden en vergroten van biodiversiteit

Met beleidsontwikkeling op het gebied van natuur en landschap spelen we in op en/of geven we invulling aan nieuwe ontwikkelingen of nieuwe regelgeving (3.1.1). Met de andere provincies en het Rijk beïnvloeden we waar mogelijk het Europese natuurbeleid. Ook behartigen wij provinciale belangen bij het Rijk en andere partijen, en proberen we waar

mogelijk (Europese) cofinanciering vrij te spelen voor onze opgaven. Door onderzoek te doen, verwerven we kennis om beleidsvragen adequaat te beantwoorden. Wij voeren de wettelijke regels voor natuurbescherming uit door vergunningen te verlenen onder de Omgevingswet en te controleren of regels worden nageleefd (3.1.2). Voor de Europees beschermde Natura2000-gebieden stellen we plannen op voor het noodzakelijk beheer en we houden deze plannen actueel (3.1.3). We werken aan behoud en herstel van de biodiversiteit door het subsidiëren van natuurbeheer (3.1.4), agrarisch natuurbeheer (3.1.5) en projecten om de leefomgeving van bedreigde soorten - waarvoor Overijssel een belangrijk leefgebied is ("aandachtsoorten") - te verbeteren (3.1.6). Door te monitoren en te evalueren zien we hoe de natuur zich ontwikkelt en kunnen we bijsturen (3.1.7).

Prestaties

3.1.1 Beleidsontwikkeling en kaderstelling natuur en landschap

Acties 2026

1. Wij doen beleidsontwikkend onderzoek gericht op provinciale opgaven en ambities voor natuur, landschap en klimaat; voor stedelijk en landelijk gebied.
2. Wij beoordelen of er aanleiding is voor bijstelling van ons natuurbeleid. Dit doen wij op basis van ervaring bij de uitvoering en op basis van relevante ontwikkelingen, zoals nieuwe kennis, jurisprudentie of (inter-)nationale initiatieven zoals de Agenda Natuurinclusief en de EU-Natuurherstelwet.
3. Wij stellen het jaarprogramma Vergunningverlening, toezicht en handhaving vast voor 31 december.
4. Wij delen relevante beleidsontwikkelingen met onze partners, bijvoorbeeld via stakeholderbijeenkomsten, seminars, congressen of digitale media.

Statenvoorstellen en -besluiten

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Maurits von Martels

3.1.2 Vergunningverlening, toezicht en handhaving natuur en landschap

Acties 2026

1. Wij verlenen vergunningen en ontheffingen en handelen meldingen af binnen de wettelijke termijn. In overleg met de aanvrager kunnen wij van de wettelijke termijn afwijken.
2. Wij voeren het toezicht op de naleving uit overeenkomstig het jaarprogramma Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH). We rapporteren hierover in het VTH-jaarverslag.
3. Wij voeren onze wettelijke coördinatietaak uit met betrekking tot handhaving van de wet- en regelgeving met betrekking tot natuur en landschap.
4. Wij informeren inwoners, ondernemers en medeoverheden over de regelgeving om de bekendheid te vergroten.

Statenvoorstellen en -besluiten

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Gert Harm ten Bolscher, Tijs de Bree

3.1.3 Opstellen en actualisatie beheerplannen Natura2000

Acties 2026

1. Wij werken aan het opstellen van het ontwerp beheerplan (1.0) voor Wierdense Veld, in samenhang met het projectbesluit.
2. Wij stellen voor drie Natura 2000-gebieden een herzien beheerplan (definitief) vast, en waar van toepassing een MilieuEffectRapport.
3. Wij stellen voor twee Natura 2000-gebieden een herzien beheerplan (ontwerp) vast, en waar van toepassing een MilieuEffectRapport.
4. Wij werken voor vijf Natura 2000-gebieden aan de herziening van het beheerplan in afstemming met het gebied.
5. Wij starten voor vijf Natura 2000-gebieden met de herziening van het beheerplan in afstemming met het gebied. Hiervan is het gezamenlijk feitenonderzoek een onderdeel.
6. Wij nemen de actualisatie van de Natuurdoelanalyses (NDA's) mee bij de herziening van de beheerplannen en betrekken daarbij de adviezen van de Ecologische Autoriteit over de eerste reeks NDA's.

Statenvoorstellen en -besluiten

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Maurits von Martels

3.1.4 Beheer natuurterreinen

Acties 2026

1. Wij subsidiëren het beheer van natuur volgens het Natuurbeheerplan en Subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL).
2. Wij actualiseren het Natuurbeheerplan.
3. Wij werken samen met de beheerders aan de verdere verbetering van de kwaliteit van het natuurbeheer.
4. Wij voeren op diverse manieren controles uit.
5. Wij stellen een provinciaal natuurbrandbeheersingsplan op en werken vanuit onze regisserende rol samen met partners aan gebiedsplannen ter preventie van natuurbranden.

Statenvoorstellen en -besluiten

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Maurits von Martels

3.1.5 Beheer natuurwaarden in agrarisch gebied

Acties 2026

1. Wij subsidiëren het agrarisch natuurbeheer volgens het Natuurbeheerplan.
2. Wij actualiseren het Natuurbeheerplan.
3. Wij stimuleren dat de agrarische collectieven beheerpakketten afsluiten voor behoud en inrichting van de leefgebieden voor weidevogels en andere boerenlandvogels.
4. Wij stimuleren dat de agrarische collectieven beheerpakketten afsluiten t.b.v. de opgaven in het landelijk gebied voor water, klimaat en groene en blauwe verbindingen.
5. Wij geven met het Actieplan weide- en akkervogels 2024-2028 verder invulling aan het nationale Aanvalsplan Grutto, onder meer met inzet van de instrumenten uit het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB).

Statenvoorstellen en -besluiten

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Maurits von Martels

3.1.6 Projecten voor verbeteren biodiversiteit

Acties 2026

1. Wij ontwikkelen, ondersteunen en stimuleren maatregelen om de condities voor Overijsselse aandachtsoorten te verbeteren.
2. Wij informeren alle Overijsselse gemeenten via diverse kanalen over de "pre-SMP-methodiek" (SMP: Soortenmanagementplannen), zodat ze deze methodiek toepassen om gebouwbewonende diersoorten te beschermen tijdens de na-isolatie van woningen.
3. Wij stimuleren de Basiskwaliteit Natuur. Bij ruimtelijke ontwikkelingen stimuleren we initiatiefnemers om de condities voor algemeen voorkomende planten en dieren te verbeteren.

Statenvoorstellen en -besluiten

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Maurits von Martels

3.1.7 Monitoring en evaluatie natuur en landschap

Acties 2026

1. Wij voeren de regie op de monitoring van monitoren het Natuur Netwerk Nederland, Natura 2000-gebieden en de agrarische natuur in Overijssel. Op basis van de informatie beoordelen wij de ontwikkeling van de kwaliteit van de natuur.
2. We geven uitvoering aan de monitoringsplannen voor de 24 Natura 2000-gebieden, waarin ook omgevingscondities en bodemkwaliteit zijn opgenomen.
3. Wij leveren gegevens aan voor de landelijke Voortgangsrapportage Natuur.
4. Wij leveren een financiële bijdrage aan de Nationale Database Flora en Fauna die waarnemingen verzamelt, beheert en beschikbaar stelt.
5. Wij monitoren soorten die leven buiten het Natuur Netwerk Nederland.
6. Wij dragen bij aan het landelijke Verbeterprogramma Vogel- en habitatrichtlijnmonitoring. (VVM)
7. Wij verkennen de behoefte en mogelijkheden van monitoring van landschapselementen.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Staat van de biodiversiteit in Overijssel:

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Maurits von Martels

Dit is wat wij doen

3.2 Beleven: een versterkte verbondenheid van mensen met natuur

De natuur toont zich in het landschap. Om ons mooie Overijsselse landschap te kunnen blijven beleven, moeten we dit beheren. Wij stimuleren dat lokale gemeenschappen zich eigenaar voelen van hun landschap en ondersteunen initiatieven voor herstel en het beheer (3.2.1). Het beleven van de natuur bevorderen we door projecten uit te voeren waarin natuur en mensen elkaar ontmoeten (3.2.2). Wij brengen kinderen in aanraking met de natuur door het vergroenen van schoolpleinen, en door speelnatuur en natuureducatie te stimuleren. We stimuleren het vergroenen van steden en dorpen, waarmee we ook negatieve effecten van klimaatverandering als hittestress en wateroverlast verminderen. We

stimuleren dat mensen die weinig toegang hebben tot de natuur, bijvoorbeeld vanwege ziekte of gezondheidsproblemen, toch van de natuur kunnen genieten en zo hun herstel of welzijn kunnen bevorderen.

Prestaties

3.2.1 Beheer landschap

Acties 2026

1. Wij zorgen voor structurele basisondersteuning van vrijwilligers in natuur en landschap, onder andere door relevante cursussen en opleidingen, borging van veilig werken en door de onderlinge samenwerking tussen de organisaties die groene vrijwilligers ondersteunen te vergroten.
2. Wij ondersteunen met partners het vrijwilligerswerk in de natuur en geven - samen met de beleidsthema's sociale kwaliteit, cultuur, cultureel erfgoed en mobiliteit - uitvoering aan de motie Vrijwilligers cruciaal voor Overijssel.
3. Wij blijven initiatieven voor streekeigen landschapsbeheer voor een periode van minimaal 5 jaar ondersteunen.
4. We ondersteunen nieuwe kleinschalige initiatieven voor (streekeigen) landschapsbeheer.
5. We ondersteunen aanleg en herstel van landschapselementen rond de N2000 gebieden.
6. We werken een voorstel uit voor een cascobeleid voor het landschap.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel Vrijwilligers in Overijssel en besluit

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Maurits von Martels

3.2.2 Projecten die een natuurinclusieve samenleving bevorderen

Acties 2026

1. Natuur in de Buurt - Wij inspireren, stimuleren en ondersteunen inwoners, organisaties, ondernemers en medeoverheden om daadwerkelijk natuurpositieve maatregelen in de directe omgeving te nemen.
2. Natuur voor mensen, mensen voor Natuur - Wij vergroten en versterken de betrokkenheid van Overijsselaars bij natuur en landschap.
3. Liefde voor de natuur - We vergroten onder Overijsselaars de liefde voor natuur.
4. Wij ondersteunen initiatieven via de subsidieregeling Natuur voor Elkaar
5. Wij monitoren en evalueren de impact van het programma Natuur voor Elkaar.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel Investeringsvoorstel Programma Natuur voor Elkaar

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Martijn Dadema

Dit is wat wij doen

3.3 Benutten: een duurzaam samengaan van mensen met natuur

Voor de Natura 2000-gebieden in Overijssel zijn natuurdoelanalyses (NDA's) opgesteld. Die laten zien waar natuur achterblijft en welke knelpunten er zijn (3.3.1). De Nationale Parken zijn een aanjager voor integrale ontwikkelingen in de regio. Ze vormen een platform en bestuurlijk klankbord voor het gesprek over de transitieopgaven in het landelijk gebied met bewoners, ondernemers en overheden. De nationale parken zetten in op ontwikkeling van duurzame recreatie, toerisme en duurzaam ondernemerschap. Versterking van de natuur en landschap én verbinding van de mens en de omgeving is daarbij steeds het uitgangspunt. (3.3.2). Soms staan natuur en economische belangen op gespannen voet. Door preventieve maatregelen kan faunaschade zoveel mogelijk worden voorkomen. Zo nodig zetten wij in op het beheren van in het wild levende dieren, om faunaschade te voorkomen (3.3.4). Ook bieden wij, onder voorwaarden, een tegemoetkoming in de schade. Wij bestrijden niet-inheemse planten en dieren (invasieve exoten) die onze Overijsselse natuur bedreigen (3.3.5).

Prestaties

3.3.1 Beleidsontwikkeling stikstof en ammoniak

Acties 2026

1. Wij dragen bij aan de gemeenschappelijke uitvoeringsorganisatie van provincies voor het stikstofbeleid.
2. Wij werken mee aan nationale wetgeving en interprovinciale afspraken en vertalen dit in passend Overijssels beleid voor stikstofoxide en ammoniak.
3. Wij zoeken maatwerkoplossingen voor initiatieven die bijdragen aan provinciale opgaven maar bedreigd worden door het stikstofslot.
4. Wij passen de beleidskaders voor intern en extern salderen bij vergunningverlening aan als dit juridisch weer haalbaar is.
5. Wij monitoren projecten die een natuurvergunning nodig hebben in andere sectoren (dan de landbouw) en bepalen waar belemmeringen (kunnen) ontstaan.
6. Wij stimuleren innovatieve oplossingen/maatregelen om onder andere stikstof te reduceren (zie ook 3.4.2. Innovatieprogramma Agro&Food).
7. Wij voeren de Maatregel Gerichte Beëindiging uit.

Statenvoorstellen en -besluiten

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Maurits von Martels

3.3.2 Nationale parken

Acties 2026

1. Wij ondersteunen beide nationale parken op basis van een ingediende en goedgekeurde uitvoeringsagenda.
2. Wij bereiden de ondersteuning voor het komende jaar voor.

Statenvoorstellen en -besluiten

Statenvoorstellen Statenvoorstel Nationale Parken in Overijssel Provincie Overijssel (stateninformatie.nl)

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Erwin Hoogland

3.3.4 Faunabeheer

Acties 2026

1. Wij verlenen een meerjarensubsidie 2025-2029 aan de Faunabeheereenheid (FBE) om uitvoering te geven aan het faunabeheerplan.
2. Wij verlenen subsidie(s) aan de FBE voor het laten uitvoeren van onderzoeken naar in het wild levende dieren waar faunabeheer nodig is en naar de invloed van faunabeheer op natuurwaarden.
3. Wij betalen tegemoetkomingen in faunaschade conform beleidsregels.
4. Wij adviseren veehouders over en verstrekken subsidie voor preventieve maatregelen om vee te beschermen tegen wolven.
5. Wij monitoren faunaschade en populaties van wilde dieren met het oog op een goede balans tussen natuurwaarden, verkeersveiligheid en economische belangen.
6. Wij actualiseren indien nodig het faunabeleid, in overleg met de FBE en de stakeholders in het faunabeheer.

Statenvoorstellen en -besluiten

Statenvoorstel investering faunabeheer

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Maurits von Martels

3.3.5 Bestrijding invasieve exoten

Acties 2026

1. Wij bestrijden of beheersen schadelijke plant- en diersoorten die van nature niet in Nederland voorkomen.
2. Wij verstrekken subsidie voor de bestrijding of beheersing van invasieve exoten op basis van de prioritering uit het plan van aanpak Invasieve exoten Overijssel.
3. Wij adviseren de Overijsselse stakeholders hoe om te gaan met invasieve exoten.
4. Wij werken samen met partners aan de uitvoering van het LIFE- project PeatProtect IAAS, gericht op bestrijding van exotische waterplanten, preventie en communicatie omtrent dit thema in De Wieden en Weerribben.
5. Wij voeren onderzoek uit naar of monitoren exoten waar weinig over bekend is. De inzichten die hieruit voortkomen, delen wij met onze partners en passen wij toe, om zo de bestrijding en beheersing te optimaliseren.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Aanpak invasieve exoten Overijssel

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Maurits von Martels

Dit is wat wij doen

3.4 Ontwikkelen: een toekomstbestendig landbouw- en voedselsysteem

We streven als provincie naar een goede balans tussen voedselproductie en een gezonde leefomgeving. Daarbij gaan we uit van het vakmanschap en ondernemerschap van agrarische ondernemers. Zij krijgen de ruimte en het vertrouwen om hun bedrijfsvoering toekomstbestendig te maken. Een gezonde bodem zien we als de basis voor een duurzame landbouw en een vitaal platteland.

De overgang naar een toekomstbestendige landbouwsector vraagt om investeringen in kennis en beleidsontwikkeling (3.4.1). Met het Agro & Food programma (3.4.2) ondersteunen we verduurzaming in de sector door het stimuleren van innovaties en concrete initiatieven gericht op een toekomstbestendige landbouw. Met de door het Rijk bekostigde maatregelpakketten werken we samen met de agrarische sector aan het concreet toepassen

van erfgerichte maatregelen die bijdragen aan het realiseren van natuur-, water- en klimaatdoelen.

Door het ondersteunen van herverkavelingsprojecten (3.4.3) helpen wij de landbouwsector de bedrijfsvoering te optimaliseren en bevorderen we de verwezenlijking van andere opgaven in het landelijk gebied.

Prestaties

3.4.1 Beleidsontwikkeling verduurzaming landbouw

Acties 2026

1. Wij werken de Overijsselse Landbouwvisie op onderdelen verder uit in beleid en concretisering van uitvoeringsinstrumenten om zo de omschakeling naar een duurzame en toekomstbestendige bedrijfsvoering te bevorderen.
2. Wij stellen diverse regelingen open die onderdeel uitmaken van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid.
3. Wij doen beleidsondersteunend onderzoek in relatie tot provinciale landbouwopgaven en praktijken. Een voorbeeld is onderzoek naar de implementatie van doelsturing.
4. Wij volgen relevante nationale, Europese en mondiale ontwikkelingen. Voorbeelden zijn de nationale aanpak van het agrarisch natuurbeheer en Europese Gemeenschappelijk landbouwbeleid 2028-2034. Waar mogelijk leveren we een bijdrage aan nationale en internationale beleidsontwikkeling.

Statenvoorstellen en -besluiten

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Maurits von Martels

3.4.2 Innovatieprogramma Agro&Food

Acties 2026

1. Wij geven uitvoering aan het Agro & Food-programma 2024-2027 en het bijbehorende uitvoeringsprogramma.
2. Wij werken in de lerende omgeving, samen met andere provinciale programma's, aan het uitbreiden en versterken van het netwerk in het landelijk gebied en het verbinden van betrokken partners.
3. Wij zorgen voor een optimale verbinding tussen het Agro&Food-programma en het door het Rijk bekostigde Maatregelenpakket, zoals uitgewerkt in de Regeling provinciale maatregelen landelijk gebied.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel Investeringsvoorstel Agro&Food Overijssel 2024-2027

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Gert Harm ten Bolscher

3.4.3 Landbouwstructuurversterking

Acties 2026

1. Wij ronden de uitgevoerde landinrichtingsprojecten Blokzijl-Vollenhove en Staphorst administratief af.
2. Wij ondersteunen de lopende vrijwillige planmatige kavelruilprojecten via subsidie en het Revolving Fund.

Statenvoorstellen en -besluiten

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Maurits von Martels

Dit is wat wij doen

3.5 Ontwikkelen: Transitie naar een toekomstbestendig landelijk gebied

In het programma Ontwikkelopgave Natura 2000 werken we aan het herstel van de biodiversiteit door de realisatie van het Natuurnetwerk Nederland (3.5.1). We nemen in 24 Natura 2000-gebieden maatregelen om de natuur te herstellen en te versterken. Dit doen we samen met onze partners: natuurorganisaties, landbouworganisaties, waterschappen en gemeenten. Met Rijksmiddelen uit het Programma Natuur nemen we extra maatregelen om het natuurherstel te versnellen en zo eerder weer (economische) ontwikkelingen mogelijk te maken.

Om de bodemdaling tegen te gaan, moet de uitstoot van broeikasgassen in het Veenweidegebied worden teruggedrongen. Dat heeft gevolgen voor de hier gevestigde agrarische bedrijven. Voor het Veenweidegebied maken we met de huidige gebruikers een gebiedsprogramma waarin de opgaven voor dit gebied in onderlinge samenhang worden uitgewerkt (3.5.2).

Wij zorgen voor de financiële afhandeling van voormalige subsidieregelingen voor natuurrealisatie (3.5.3).

PAS-melders zijn buiten hun schuld om in grote onzekerheid gebracht. In Overijssel zijn we geconfronteerd met handhavings- en intrekingsverzoeken tegen PAS-melders en andere ondernemers. Wij blijven ons in 2026 onverminderd inzetten voor oplossingen voor de PAS-melders (3.5.4).

Eind 2020 is door het ministerie LNV en de provincies een landelijke bossenstrategie opgesteld. Deze hebben wij uitgewerkt in een provinciale bossenstrategie. Daarin richten we ons op klimaatdoelen (vastlegging CO₂) en op biodiversiteitsdoelen. We geven prioriteit aan "boscompensatie", het realiseren van nieuwe bossen om de bomenkap die nodig is in het kader van het herstel van onze Natura 2000 gebieden te compenseren. Daarnaast zetten we in op het revitaliseren van ons bestaande bos (3.5.5).

Door de complexiteit van de opgaven in het landelijk gebied is samenwerking tussen partijen in het landelijk gebied cruciaal. We leveren onze bijdrage aan het samenspel dat nodig is aan zes gebiedstafels (Noordwest Overijssel, Vechtdal, Salland, Noordoost Twente, West Twente en Zuidoost Twente) en een provinciebrede "Toekomst voor ons platteland-tafel" om tot concrete uitvoering in projecten te komen. (3.5.6).

Prestaties

3.5.1 Realisatie Natuurnetwerk Nederland

Acties 2026

1. Wij hebben voor 27 (deel)gebieden binnen onze Natura2000-gebieden de (voor)ontwerp ruimtelijke plannen voor de externe maatregelen afgerond.
2. Wij werken voor 8 Natura 2000-gebieden aan de uitvoering van de externe maatregelen en hebben voor 21 (deel)gebieden de externe maatregelen afgerond.
3. Wij werken in 20 (deel)gebieden binnen onze Natura 2000-gebieden aan de uitvoering van de interne maatregelen en hebben voor 23 (deel)gebieden de interne maatregelen afgerond.
4. Wij voeren in alle Natura 2000-gebieden gesprekken over schadeloosstelling met de grondeigenaren die geraakt worden door de uitvoering van de herstelmaatregelen, zodat overeenkomsten kunnen worden gesloten om de maatregelen uit te voeren.

5. Wij realiseren de aanvullende natuurherstelmaatregelen die met het Rijk zijn afgesproken in het kader van het Programma Natuur.

Statenvoorstellen en -besluiten

Statenvoorstellen over EHS/Ontwikkelopgave Natura 2000:

- Samen verder aan de slag met de EHS
- Besluit decentralisatie natuurbeleid - Natuurpact ontwikkeling en beheer van natuur in Nederland - Advies Commissie-Jansen 2 - Bestuursovereenkomst grond
- Besluit addendum kerntakenbegroting 2014
- Besluit uitvoeringsreserve EHS

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Maurits von Martels

3.5.2 Veenweidestrategie Noordwest Overijssel

Acties 2026

1. Wij werken, samen met de andere overheden en maatschappelijke partners, aan een bestuurlijk vastgestelde Veenweidestrategie inclusief uitvoeringsplan.
2. Wij herijken de opgaven en het gebiedsproces op basis van de gewijzigde koers van het Rijk: generieke maatregelen waar het kan en een gebiedsgerichte aanpak in gebieden met meervoudige opgaven.
3. Wij investeren in kennis, onderzoek en pilots voor de reductie van CO₂-uitstoot en het remmen van de bodemdaling.
4. Wij besteden de rijksmiddelen van het Interbestuurlijk Programma Vitaal Platteland (IBP-VP) aan projecten voor het tegengaan van bodemdaling, het vasthouden van CO₂ en het versterken van landbouw, natuur en toerisme.
5. Wij besteden de rijksmiddelen uit de specifieke uitkering Impuls Veenweiden conform de afspraak met het Rijk voor de aankoop en vernatting van landbouwgronden binnen de bestaande plannen voor de uitwerkingsgebieden N2000.

Statenvoorstellen en -besluiten

Statenvoorstel investeringsvoorstel Gebiedsgerichte aanpak Noordwest OverijsselPS 2022/0015017 en besluit

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Maurits von Martels

3.5.3 Afronding natuuropgave pMJP-projecten

Acties 2026

1. Wij handelen de jaarbijdrage Groenfondsleningen – verstrekt ten behoeve van particuliere natuurrealisatie in het verleden - administratief af.
2. Wij handelen de jaarlijkse uitbetaling van de voormalige subsidieregeling voor natuurrealisatie ("PSN-tariefdossiers") af.
3. Wij ronden de voormalige subsidieregeling Tender Particuliere Natuurrealisatie administratief af.

Statenvoorstellen en -besluiten

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Maurits von Martels

3.5.4 Zoeken naar oplossingen voor PAS-melders

Acties 2026

1. Wij werken aan oplossingen voor de PAS-melders

Statenvoorstellen en -besluiten

Statenvoorstel Werken aan een oplossing voor de PAS-melders

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Gert Harm ten Bolscher, Maurits von Martels

3.5.5 Bossenstrategie en boscompensatie

Acties 2026

1. Wij verstrekken subsidie om de aanleg van 150 hectare bos door derden mogelijk te maken.
2. Wij realiseren 25 ha. bos op eigen (rest)gronden.
3. Wij blijven de mogelijkheden onderzoeken en uitwerken om versnelling in de boscompensatie te realiseren.
4. Wij geven uitvoering aan het investeringsvoorstel voor de in de P-nota 2026 opgenomen € 3 mln. voor bosrevitalisatie.
5. Wij leveren de Overijsselse inbreng in de landelijke uitwerking van de bossenstrategie voor de onderdelen 'meer bos' en 'vitaal bos'.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Gezamenlijke bossenstrategie Rijk en provincies

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Maurits von Martels

3.5.6 Toekomst voor ons platteland (TvoP)

Acties 2026

1. Wij werken met een integrale gebiedsgerichte aanpak (de 3x3 aanpak) aan het uitvoeren van de maatregelpakketten conform de regeling provinciale maatregelen landelijk gebied (Rpml). Onderdeel van de maatregelpakketten is het zoveel mogelijk richting realisatie brengen van de koplopers.
2. Wij leren van de Koplopers wat nodig is voor succesvolle gebiedsprocessen om de 3x3-opgaven en ambities te kunnen realiseren en passen waar mogelijk onze werkwijze aan.
3. Wij leveren onze provinciale bijdrage aan het versterken van de netwerken van partners in de zes gebieden en aan de provinciebrede Toekomst voor ons platteland tafel.

Statenvoorstellen en -besluiten

Ontwikkelingen en voorstellen | Perspectiefnota 2026 | Overijssel

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Maurits von Martels

Risico's

Risico's door uitstellen beleid landelijk gebied

Vanuit het Rijk ontbreekt een heldere koers voor de transitie in het landelijk gebied die nodig zijn om (harde) doelen op het gebied van onder andere natuur, water en klimaat te halen. Het uitstellen van beleid leidt tot provinciale risico's met mogelijke financiële gevolgen, zoals voor PAS-melders (voldoende gemotiveerd kunnen afwijzen van

intrekkingsverzoeken). Ook zien we dat uitstel van maatregelen en beleid, leidt tot de aanwijzing van nieuwe leefgebieden voor beschermde soorten (zoals de toevoeging van de grutto aan aanwijzingsbesluiten van Natura2000-gebieden) waarvoor extra (herstel)maatregelen getroffen moeten worden.

Onvoldoende dekking (herstel)maatregelen beheerplannen

Er is geen of onvoldoende financiële dekking voor (herstel)maatregelen in de tweede generatie beheerplannen. Provincie Overijssel is wettelijk verplicht om (herstel)maatregelen voor Natura2000-gebieden vast te stellen. Hiervoor zijn extra investeringen nodig, waarvoor geen middelen in het verschiet liggen.

VTH-stelsel onder druk

Het rapport "Om de leefomgeving" van de commissie Van Aartsen heeft laten zien dat het VTH-stelsel verbeterd kan worden. De inzet van gekwalificeerd personeel is cruciaal voor een solide VTH-stelsel dat (Europese) ontwikkelingen bij kan houden, beleid kan voorbereiden en in geval van milieu-incidenten adequaat kan reageren. In deze krappe arbeidsmarkt is het lastig om voldoende gekwalificeerd personeel te vinden, waardoor het VTH-stelsel onder druk blijft staan. Voor de provinciale handhavingstaken stelden we in 2025 een nieuwe risicoanalyse vast die voor een aantal handhavingstaken in 2026 leidt tot een hogere controlefrequentie.

Risico's Uitvoeringsprogramma Maatregelpakketten (Onderdeel Toekomst voor ons Platteland)

Bij de uitvoering in de koplopergebieden wordt zoveel als mogelijk van onderop gewerkt. Dit schept verwachtingen in de koplopergebieden. Een belangrijk risico hierbij is het reputatierisico dat de provincie loopt. De provincie kan niet alle wensen van de koplopergebieden waarmaken en tegelijk is duidelijk dat er onvoldoende middelen beschikbaar zijn om alle koplopergebieden in de realisatiefase te krijgen. Er loopt nu een inventarisatie om zicht te krijgen op de benodigde middelen. Ook zullen gesprekken met het Rijk worden aangegaan over de inzet van de toegekende SPUK-middelen. Separaat wordt er verkend op welke wijze de samenwerking met de overkoepelende gebieden het beste vormgegeven kan worden, waarbij het verwachtingspatroon duidelijk gemaakt wordt.

Financiën

In onderstaande tabel staan de baten en lasten van deze kerntaak voor zover er een bedrag in de begroting is opgenomen. De tabel is uit te klappen voor meer details.

Bedragen x €1.000

Saldo baten en lasten	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten					
3.1.1 Beleidsontwikkeling en kaderstelling natuur en landschap					
Structureel	515	522	522	522	522
Totaal 3.1.1 Beleidsontwikkeling en kaderstelling natuur en landschap	515	522	522	522	522
3.1.2 Vergunningverlening, toezicht en handhaving natuur en landschap					
Incidenteel	1.910	2.228	1.546	1.200	0
Structureel	986	1.001	1.001	1.001	1.001
Totaal 3.1.2 Vergunningverlening, toezicht en handhaving natuur en landschap	2.896	3.229	2.547	2.201	1.001

Saldo baten en lasten	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
3.1.3 Opstellen en actualisatie beheerplannen Natura2000					
Incidenteel	586	570	204	0	0
Structureel	267	271	271	271	271
Totaal 3.1.3 Opstellen en actualisatie beheerplannen Natura2000	854	841	475	271	271
3.1.4 Beheer natuurterreinen					
Incidenteel	604	0	0	0	0
Structureel	24.604	28.058	28.470	28.882	29.294
Totaal 3.1.4 Beheer natuurterreinen	25.208	28.058	28.470	28.882	29.294
3.1.5 Beheer natuurwaarden in agrarisch gebied					
Structureel	3.546	4.514	4.514	4.201	4.201
Totaal 3.1.5 Beheer natuurwaarden in agrarisch gebied	3.546	4.514	4.514	4.201	4.201
3.1.6 Projecten voor verbeteren biodiversiteit					
Incidenteel	2.650	2.400	0	0	0
Structureel	968	593	593	593	593
Totaal 3.1.6 Projecten voor verbeteren biodiversiteit	3.618	2.993	593	593	593
3.1.7 Monitoring en evaluatie natuur en landschap					
Incidenteel	250	377	127	0	0
Structureel	1.484	1.656	1.656	1.671	1.671
Totaal 3.1.7 Monitoring en evaluatie natuur en landschap	1.734	2.033	1.783	1.671	1.671
3.2.1 Beheer landschap					
Incidenteel	50	26	26	0	0
Structureel	449	606	606	606	606
Totaal 3.2.1 Beheer landschap	499	632	632	606	606
3.2.2 Proj. natuurincl. samenw. bevorder					
Incidenteel	1.570	2.250	0	0	0
Structureel	706	716	716	716	716
Totaal 3.2.2 Proj. natuurincl. samenw. bevorder	2.276	2.966	716	716	716
3.3.1 Beleidsontwikkeling stikstof en ammoniak					
Incidenteel	694	688	0	0	0
Structureel	1.449	1.471	1.471	1.471	1.471
Totaal 3.3.1 Beleidsontwikkeling stikstof en ammoniak	2.143	2.159	1.471	1.471	1.471
3.3.2 Nationale parken					
Incidenteel	343	429	0	0	0
Totaal 3.3.2 Nationale parken	343	429	0	0	0
3.3.4 Faunabeheer					
Incidenteel	1.337	1.345	1.345	195	195
Structureel	4.028	4.080	4.080	4.080	4.080
Totaal 3.3.4 Faunabeheer	5.365	5.425	5.425	4.275	4.275

Saldo baten en lasten	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
3.3.5 Bestrijding invasieve exoten					
Incidenteel	1.830	1.360	1.200	840	0
Structureel	333	338	338	338	338
Totaal 3.3.5 Bestrijding invasieve exoten	2.163	1.698	1.538	1.178	338
3.4.1 Beleidsontwikkeling verduurzaming landbouw					
Incidenteel	200	207	207	207	0
Structureel	270	223	223	223	223
Totaal 3.4.1 Beleidsontwikkeling verduurzaming landbouw	470	430	430	430	223
3.4.2 Innovatieprogramma Agro&Food					
Incidenteel	2.000	1.508	1.508	0	0
Totaal 3.4.2 Innovatieprogramma Agro&Food	2.000	1.508	1.508	0	0
3.4.3 Landbouwstructuurversterking					
Incidenteel	576	0	0	0	0
Structureel	0	0	0	0	0
Totaal 3.4.3 Landbouwstructuurversterking	576	0	0	0	0
3.5.1 Realisatie Natuurnetwerk Nederland					
Incidenteel	62.753	53.669	56.165	62.941	65.642
Totaal 3.5.1 Realisatie Natuurnetwerk Nederland	62.753	53.669	56.165	62.941	65.642
3.5.2 Veenweidestrategie Noordwest Overi					
Incidenteel	3.058	2.100	0	0	0
Totaal 3.5.2 Veenweidestrategie Noordwest Overi	3.058	2.100	0	0	0
3.5.3 Afronding natuuropgave pMJP-projecten					
Incidenteel	276	0	0	0	0
Structureel	3.864	3.922	3.922	3.922	3.922
Totaal 3.5.3 Afronding natuuropgave pMJP-projecten	4.140	3.922	3.922	3.922	3.922
3.5.4 Zoeken naar oplossingen voor PAS-melders					
Incidenteel	3.000	1.500	0	0	0
Totaal 3.5.4 Zoeken naar oplossingen voor PAS-melders	3.000	1.500	0	0	0
3.5.5 Bossenstrategie en boscompensatie					
Incidenteel	15.500	16.500	0	0	0
Totaal 3.5.5 Bossenstrategie en boscompensatie	15.500	16.500	0	0	0
3.5.6 Toekomst voor ons platteland (TvoP)					
Incidenteel	23.300	54.857	73.547	106.209	0

Saldo baten en lasten	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Totaal 3.5.6 Toekomst voor ons platteland (TvoP)	23.300	54.857	73.547	106.209	0
3.66.66 Toegerekende personeelsgeb kn					
Structureel	15.314	16.639	16.573	16.558	16.558
Totaal 3.66.66 Toegerekende personeelsgeb kn	15.314	16.639	16.573	16.558	16.558
Totaal Lasten	181.271	206.622	200.830	236.647	131.304
Baten					
3.1.2 Vergunningverlening, toezicht en handhaving natuur en landschap					
Structureel	726	737	737	737	737
Totaal 3.1.2 Vergunningverlening, toezicht en handhaving natuur en landschap	726	737	737	737	737
3.1.6 Projecten voor verbeteren biodiversiteit					
Incidenteel	1.800	1.800	0	0	0
Totaal 3.1.6 Projecten voor verbeteren biodiversiteit	1.800	1.800	0	0	0
3.3.5 Bestrijding invasieve exoten					
Incidenteel	800	660	500	440	0
Totaal 3.3.5 Bestrijding invasieve exoten	800	660	500	440	0
3.4.1 Beleidsontwikkeling verduurzaming landbouw					
Structureel	0	0	0	0	0
Totaal 3.4.1 Beleidsontwikkeling verduurzaming landbouw	0	0	0	0	0
3.5.1 Realisatie Natuurnetwerk Nederland					
Incidenteel	39.665	21.033	19.136	24.501	30.199
Totaal 3.5.1 Realisatie Natuurnetwerk Nederland	39.665	21.033	19.136	24.501	30.199
3.5.2 Veenweidestrategie Noordwest Overi					
Incidenteel	3.008	2.000	0	0	0
Totaal 3.5.2 Veenweidestrategie Noordwest Overi	3.008	2.000	0	0	0
3.5.4 Zoeken naar oplossingen voor PAS-melders					
Incidenteel	0	1.000	0	0	0
Totaal 3.5.4 Zoeken naar oplossingen voor PAS-melders	0	1.000	0	0	0
3.5.5 Bossenstrategie en boscompensatie					
Incidenteel	15.500	16.500	0	0	0
Totaal 3.5.5 Bossenstrategie en boscompensatie	15.500	16.500	0	0	0
3.5.6 Toekomst voor ons platteland (TvoP)					

Saldo baten en lasten	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Incidenteel	21.500	50.678	69.368	102.031	0
Totaal 3.5.6 Toekomst voor ons platteland (TvoP)	21.500	50.678	69.368	102.031	0
Totaal Baten	82.999	94.407	89.741	127.708	30.936
Saldo baten en lasten	-98.272	-112.215	-111.090	-108.939	-100.368

Toelichting meerjarenbegroting

3.1.6 Projecten voor verbeteren biodiversiteit

In 2023 hebben wij een Specifieke uitkering (SPUK) ontvangen om versnelling te realiseren in het natuurinclusief isoleren. Op basis van huidig bestedingsritme, rekening houdend met de middelen die reeds zijn besteed, is in 2026 € 1,8 miljoen incidenteel opgenomen in de begroting. Mochten de middelen niet volledig worden besteed dan is op basis van de SPUK voorwaarden de mogelijkheid de middelen tot en met 2030 in te zetten. Hieraan gekoppeld zijn ook provinciale middelen opgenomen voor de pre-SMP (soortenmanagement) systematiek, ook deze middelen hebben een looptijd tot en met 2030.

3.2.2 Projecten die een natuurinclusieve samenleving bevorderen

Vanuit het coalitieakkoord zijn middelen toegekend voor het investeringsprogramma Natuur voor Elkaar. Voor 2026 is op basis van het totaal toegekende bedrag van € 9 miljoen 1/4 deel toegekend aan 2026. Ook voor 2027 is nog een vergelijkbaar bedrag beschikbaar in de Uitvoeringsreserve Kwaliteit van Overijssel, dit bedrag is nog niet opgenomen in de meerjarenraming 2027.

3.5.1 Realisatie Natuurnetwerk Nederland

In 2025 is een grote subsidie (POP) verwerkt in het resultaat. In de vervolgjaren is de inzet gekoppeld aan de verwachte realisatie van maatregelen, die is gekoppeld aan het lopende uitvoeringsprogramma.

3.5.2 Veenweidestrategie Noordwest Overijssel

De verkregen middelen uit de specifieke uitkering lopen af in 2026.

3.5.4 Zoeken naar oplossingen voor PAS-melders

De inzet van de verkregen rijksmiddelen is met de huidige wet- en regelgeving vrijwel niet mogelijk. Voor 2026 is een klein bedrag opgenomen. Het resterende bedrag van de specifieke uitkering is vooralsnog niet opgenomen in de (meerjaren)begroting.

3.5.5 Bossenstrategie en boscompensatie

Voor boscompensatie hebben wij in 2024 via de Specifieke uitkering (SPUK) Programma Natuur fase 2 middel beschikbaar gesteld gekregen voor boscompensatie. Voor de begroting 2026 is een inschatting gemaakt van de benodigde middelen, deze zijn opgenomen in de begroting 2026. De raming voor de jaren daarna is nog niet bepaald. De middelen vanuit de SPUK kunnen tot en met 2032 worden ingezet.

3.5.6 Toekomst voor ons platteland (TvoP)

De verkregen middelen via de specifieke uitkering lopen af in 2028. Het bestedingsritme is een inschatting vanuit het programma. Hierbij zijn oplopende lasten begroot. De onderbouwing hiervan is dat de lasten in de planfase bij de koplopers beperkt zijn en vervolgens in de realisatiefase flink zullen toenemen.

Kerntaak 4: Mobiliteit

Dit is hoe wij denken

Deze kerntaak richt zich op het optimaal bereikbaar houden van onze provincie. Overijssel moet goed en veilig bereikbaar zijn voor haar inwoners, ondernemers en bezoekers.

Mobiliteit brengt mensen bij elkaar en is nodig voor een sterke economie en een aantrekkelijk leefklimaat. Daarom werken we aan een veilig en toekomstbestendig mobiliteitsnetwerk. We staan voor grote veranderingen. Een slimme inrichting van onze mobiliteit kan deze opgaven ondersteunen en versterken.

In onze visie op mobiliteit staat een veilige, duurzame en snelle verplaatsing in en door Overijssel centraal. We leggen de nadruk op het STOMP-principe (Stappen, Trappen, OV, Mobiliteitsdiensten en Privéauto) en op zero emissie vervoer, zowel voor personen- als goederenvervoer.

Via het landelijk Strategisch Plan Verkeersveiligheid werken we aan een veilige weginrichting en stimuleren we veilig (rij)gedrag bij verkeersdeelnemers. Daarnaast streven we naar betaalbaar regionaal OV dat dorpen en steden goed verbindt.

We voeren de wettelijke regie en coördineren de inbreng van alle betrokken partijen binnen het beleidsveld mobiliteit.

We zijn concessieverlener voor het regionaal openbaar vervoer en werken hiermee aan het verbeteren van onze bereikbaarheid, bijvoorbeeld door de introductie van mobiliteitshubs, elektrificatie van treindiensten en flexibel openbaar vervoersoplossingen.

Als beheerder van provinciale (vaar)wegen werken we aan de instandhouding van een veilig en goed functionerend (vaar)wegennet.

Overijssel in cijfers

Alle voor deze kerntaak relevante kengetallen zijn hier te vinden.

Dit is wat wij doen

4.1 Slimme combinatie van systemen en netwerken

We optimaliseren de (benutting van) vervoerssystemen en netwerken. Op basis van de omgevingsvisie en het daaruit voortvloeiende Regionaal Mobiliteitsprogramma maken we keuzes over de kwaliteit van ons vervoerssysteem (4.1.1).

In onze mobiliteitsaanpak zetten we met gemeenten en partners in op gedragsbeïnvloeding en een betere bereikbaarheid en onderlinge aansluiting van verschillende vervoerswijzen voor personen en goederen (4.1.2).

Voor een betere bereikbaarheid stimuleren we het bewust kiezen of, hoe, en op welk tijdstip men zich verplaatst. Ook het slim combineren van systemen en netwerken draagt bij aan optimale bereikbaarheid (4.1.3). Dit gebeurt onder andere via de ontwikkeling van mobiliteitshubs (4.1.5).

Prestaties

4.1.1 Beleidsontwikkeling mobiliteit

Acties 2026

1. Wij stellen het Regionaal Mobiliteitsprogramma (RMP) op als uitwerking van de Nieuwe Omgevingsvisie Overijssel. De uitkomsten van de Streefwaarde Bereikbaarheid worden betrokken bij de keuzes. Dit RMP vervangt in 2026 uiteindelijk de bestaande Koersdocumenten.
2. We onderzoeken de mogelijkheden voor het ontwikkelen van een dashboard om beter te monitoren hoe de mobiliteitsmaatregelen bijdrage aan de doelen van het RMP. Voor verkeersveiligheid onderzoeken we het verkrijgen van meer nauwkeurige data zoals opgeroepen in uw motie van 2 juli 2025.

3. Wij dragen bij aan de uitwerking van de bereikbaarheidsopgaven van de verstedelijkingsregio Zwolle en geven samen met de betrokken partners invulling aan een verstedelijkingsstrategie voor Twente en Stedendriehoek. Onze Regionale Mobiliteitsaanpak Overijssel draagt bij aan de bereikbaarheidsopgaven.
4. Wij voeren studies en pilots uit ter onderbouwing en uitwerking van mobiliteitsvraagstukken zoals een beleidslijn Landbouwverkeer en/of lobbydossiers voor de versterking van onze infrastructuur.
5. Wij werken mee aan lopende studies op spoorverbeteringen zoals de nut- en noodzaakstudie spoorgoederenvervoer GNOE (Goederenvervoer Noordoost Europa) die door het Rijk wordt uitgevoerd en de MIRT-verkenning Nedersaksenlijn.
6. Wij brengen het belang van Overijssel in bij de planvorming van Nationaal Mobiliteitsbeleid en programma's (zoals de Mobiliteitsvisie 2050 en het Bereikbaarheidsspeil) en vertalen de concrete betekenis hiervan voor Overijssel in onder andere het Regionaal Mobiliteitsprogramma (RMP).
7. Wij verbinden onze mobiliteitsopgaven aan bredere maatschappelijke thema's zoals defensie en wat dit voor Overijssel betekent (zoals omgeving Staphorst) en brede welvaart door het versterken van de samenwerking en afstemming op de corridor Zwolle - Twente - Münster.

Statenvoorstellen en -besluiten

Informatiebrief actuele ontwikkelingen goederenvervoer spoor Oost-Nederland 2023

Informatiebrief actuele ontwikkelingen goederenvervoer spoor Oost-Nederland 2025

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Martijn Dadema

4.1.2 Regionale Mobiliteitsaanpak

Acties 2026

1. Wij actualiseren samen met onze partners ons meerjarig investeringsprogramma Mobiliteit op basis van het Regionaal Mobiliteitsprogramma (RMP) en Strategische programma's. Hierbij zetten we in op de brede mobiliteitsaanpak om de mobiliteitstransitie te faciliteren.
2. Wij stellen vanuit onze gebiedsgerichte aanpak samen met onze partners de bestedingsplannen Mobiliteit 2026 voor Twente en West-Overijssel op en verwerken dit in onze begroting.
3. Wij stellen samen met de gemeenten het uitvoeringsprogramma Mobiliteit (UVP) voor 2027 op van waaruit gemeentelijke en provinciale projecten en/of maatregelen worden gesubsidieerd/gefinancierd. Hierbij stimuleren wij ook projecten die bijdragen aan de ambitie rondom de verstedelijkingsopgaven.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Informatiebrief verdelingsvoorstel UVP Mobiliteit 2024
- Informatiebrief verdelingsvoorstel UVP Mobiliteit 2025
- Integrale Netwerkvisie Overijssel
- Statenvoorstel Koersdocument Fiets
- Uitwerking Koersdocument Fiets Overijssel
- Koersdocument Openbaar Vervoer
- Rapport Referentiekader bereikbaarheid Kernnet auto Overijssel en rapport
- Aanpak knelpunten economische bereikbaarheid Kernnet auto Overijssel
- Koersdocument Goederenvervoer en Logistiek
- Werken aan logistiek Overijssel
- Beleidsimpuls Verkeersveiligheid
- Uitvoeringsagenda Verkeersveiligheid Overijssel 2021-2024

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Martijn Dadema

4.1.3 Slim inzetten van duurzame systemen en netwerken

Acties 2026

1. Wij zetten onze provinciale gedragsaanpak voort en dragen daarmee bij aan de nieuwe landelijke aanpak spitsspreiden en -mijden.
2. We dragen bij aan de doelen van het Klimaatakkoord door de mobiliteit te verduurzamen. Onderdeel hiervan is het stimuleren van de aanleg van openbare laadinfrastructuur (zowel laadinfra voor personenvervoer als logistiek). Dit doen we vanuit de Nationale Agenda Laadinfrastructuur (NAL) Oost, samen met Gelderland.
3. Wij verbinden onze verduurzamingsopgaven aan de maatschappelijke energietransitie, bijvoorbeeld elektrische aansluitpunten voor vrachtauto's en elektrische bussen.
4. We zetten in op bewezen innovatieve slimme mobiliteitsprojecten die bijdragen aan de bestaande mobiliteitsthema's en -programma's zoals slimme verkeerslichten, innovaties rond fiets zoals MegaBITS (Bike Intelligente Transport Systemen), de fietsstimuleringsapp en mobiliteitsdiensten. We ondersteunen de wegbeheerders met de digitaliseringsopgave mobiliteit zoals vastgelegd in de nieuwe Europese richtlijnen.
5. Samen met de werkgeversnetwerken vanuit onder andere VNO-NCW en de MKB regio's zetten wij in op minder, ander en schoner vervoer door advies, kennisdeling en inzet van gedragsinterventies.

Statenvoorstellen en -besluiten

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Martijn Dadema

4.1.5 Mobiliteitshubs

Acties 2026

1. Wij voeren een effectmeting uit van de hubs die in de eerste tranche zijn gerealiseerd. Via een informatiesessie informeren wij uw Staten over de resultaten en leerpunten.
2. Wij stimuleren en coördineren de realisatie van de tweede tranche hubs.
3. Wij verwerken de resultaten en ervaringen in een Hubvisie. Wij informeren u dit jaar via een informatieve brief over de stand van zaken en leggen de visie in 2027 ter vaststelling aan uw Staten voor.
4. Wij werken samen in een gebiedsgerichte aanpak en inventariseren alle belangen en opgaven waarmee we de ruimtelijke- en verkeerskundige situatie bij de A28 Lichtmis optimaliseren.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenbrief voortgang hubprogramma en bijlage Eerste tranche hubaanpak in Overijssel smaakt naar meer
- Statenvoorstel en besluit investeringsvoorstel hubs

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Martijn Dadema

Dit is wat wij doen

4.2 Toekomstbestendig en duurzaam openbaar vervoer

Als opdrachtgever voor het regionale openbaar vervoer (OV) verlenen wij concessies voor bus en trein. Wij zetten in op kwaliteitsverbetering en stemmen het vervoersaanbod af op de vraag. We versterken het kernnet en vinden oplossingen voor de kleinere vervoersstromen. Met een omvorming van openbaar vervoer naar publieke mobiliteit krijgt de vraag naar mobiliteit een passender en meer toekomstbestendig aanbod.

We zetten ons in om de treintrajecten Zutphen – Hengelo – Oldenzaal, Almelo – Hardenberg en Enschede – Gronau (Münster) te elektrificeren om robuuste en duurzame treindiensten te realiseren. We werken door aan zero emissie busvervoer.

Openbaar vervoer moet veilig en toegankelijk zijn. De provincies Flevoland, Gelderland en Overijssel hebben samen met de vervoerders en politie een convenant om sociale veiligheid zo goed mogelijk te garanderen binnen de kaders van budget, wet en beleid. Uitvoering gebeurt volgens gezamenlijke jaarplannen. Ons openbaar vervoer moet toegankelijk en vanzelfsprekend zijn, zodat iedereen er goed gebruik van kan maken (4.2.3 t/m 4.2.7). We werken mee aan het Rijksprogramma 'Toekomstbeeld OV 2040' en behartigen daarin de belangen van Overijssel. We werken aan gezamenlijke kennisontwikkeling (4.2.1).

Prestaties

4.2.1 Transitie Openbaar Vervoer

Acties 2026

1. Wij realiseren verbeteringen (maatregelen) vanuit de reserve Publieke Mobiliteit.
2. Wij verkennen, samen met onze bestuurlijk partners, belangengroeperingen en mobiliteitsaanbieders, oplossingen die de mobiliteitstransitie verder helpen te realiseren mede in het licht van de verstedelijkingsopgaven.
3. Wij verkennen en realiseren samen met de bestuurlijke partners in Overijssel het vormgeven van publieke mobiliteit.
4. Wij verbeteren de toegankelijkheid van het openbaar vervoer op fysiek, mentaal en financieel vlak door de abonnementen, informatie en wijze van benadering aan te passen aan diverse doelgroepen waaronder minder-validen en laaggeletterden. Op deze wijze maken wij het openbaar vervoer ook geschikt om een deel van de mobiliteitsvraag vanuit het Wmo en het leerlingenvervoer op te vangen.
5. Wij werken landelijk, binnen het DOVA-verband, samen met andere overheden om het openbaar vervoer verder te verbeteren.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Koersdocument Openbaar Vervoer PS/2016/171
- [Rapportage voortgang OV-concessies Q1-2024](#)
- Rapportage voortgang OV-concessies Q2-2024
- Rapportage voortgang OV-concessies Q3 2024
- Rapportage voortgang OV-concessies Q4 2024
- Rapportage voortgang OV-concessies Q1 2025
- Perspectiefnota 2026 (Verbeterplan OV)
- Beeldweergave uitleg publieke mobiliteit

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Martijn Dadema

4.2.3 Concessie- en contractmanagement van bus en trein

Acties 2026

1. Wij zetten het concessie- en contractmanagement voor de uitvoering van onze openbaar vervoer concessies voort. We blijven met onze vervoerders in gesprek over hun prestaties en bespreken met hen mogelijkheden voor verdere verbeteringen zoals bijvoorbeeld het verkennen van vraagafhankelijk vervoer in de Kop van Overijssel en op welke wijze de capaciteit op de lijn Zwolle-Enschede kan worden uitgebreid zoals door uw Staten opgeroepen in moties.
2. Wij begeleiden de implementatie van de nieuwe concessies voor de treindiensten Zwolle-Emmen en Almelo-Hardenberg (Vechtdallijnen) en het kortlopend contract van de grensoverschrijdende treindiensten NWM (Enschede – Münster, Enschede – Dortmund) en Hengelo - Bielefeld.
3. Wij bereiden de aanbesteding van de openbaar vervoer concessie Twente voor en betrekken daarbij onder andere de reizigers en chauffeurs en verkennen de mogelijkheden van publieke mobiliteit hierin.
4. Wij begeleiden de wervingsacties van vervoerders voor nieuwe reizigers.
5. Wij ondersteunen de OV-ambassadeurs in hun rol om reizigers te informeren en wegwijs te maken in het openbaar vervoer.
6. Wij vernieuwen met Flevoland en Gelderland de dynamische reisinformatiepanelen (DRIS) bij bushaltes en -stations.

Statenvoorstellen en -besluiten

Statenvoorstel Ontwerp PvE kortlopende concessie Twente - ZHO

Besluit Ontwerp PvE kortlopende concessie Twente - ZHO

Statenbrief Publicatie aanbestedingsstukken OV concessie Twente - ZHO

<https://overijssel.stateninformatie.nl/document/15135463/1>

Website ervaarhetov.nl

Website RRReis.nl

Brief van GS over voortgang vervanging digitale informatieborden bij bushaltes

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Martijn Dadema

4.2.4 Verbeteren infrastructuur openbaar vervoer

Acties 2026

1. Wij zetten de elektrificatie van de spoorlijnen Almelo-Mariënborg (zie ook 4.2.7) en Zutphen-Hengelo-Oldenzaal voort. Wij treffen de eerste voorbereidingen voor realisatie van elektrificatie op de lijn Almelo-Mariënborg. Voor de elektrificatie van de lijn Zutphen-Hengelo-Oldenzaal willen we de planuitwerkingsstudie opstarten en blijven wij met partners in gesprek om de elektrificatie ook hier te realiseren.
2. Wij zetten de (voorbereidingen op) elektrificatie van het spoor Enschede-grens(Gronau) voort. We onderzoeken de mogelijkheden om de treinverbinding Enschede-Gronau door te trekken richting Hengelo. In 2026 ronden we deze studies af, en streven ernaar met onze Duitse partners een realisatiebesluit te nemen. De lobby voor een optimale verbinding tussen Zwolle en Münster wordt gecontinueerd. Samen met onze Duitse projectpartners kijken we naar de mogelijkheden om het spoor te verbeteren en de treindiensten verder te ontwikkelen. In dit proces werken we samen met de betrokken regio's in Nederland en Duitsland, ProRail en het Rijk.
3. Wij zetten samen met projectpartners de verbetering van het traject Zwolle-Meppel voort.
4. Wij blijven met de NS in gesprek om de rechtstreekse verbindingen vanuit Twente naar de Randstad zo snel mogelijk weer in de dienstregeling opgenomen te krijgen, ook naar aanleiding van de motie 'Verbetering Intercityverbinding Regio Twente' van 2 juli 2025. De uitvoering hiervan kan financiële consequenties hebben voor de provincie Overijssel.

5. Wij blijven betrokken bij de ontwikkelingen rondom de Nedersaksenlijn. De elektrificatie van de spoorlijn Almelo-Mariënberg is onderdeel van de Overijsselse inzet om deze nieuwe verbinding mogelijk te maken (zie ook 4.2.7).

Statenvoorstellen en -besluiten

- Aangenomen motie (Intercity) Verbetering bereikbaarheid Regio Twente
- Statenvoorstel Investeringsbesluit elektrificatie Almelo-Mariënberg
- Statenvoorstel Planuitwerking elektrificatie Almelo-Hardenberg
- Statenvoorstel Verkenning elektrificatie en doorkoppeling Enschede-Gronau
- Informatiebrief PS voortgang elektrificatie spoorlijnen
- Informatiebrief inzake Schiphol - Twente
- SV Verkenningfase elektrificatie spoorlijnen
- Besluit Verkenningfase elektrificatie spoorlijnen

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Martijn Dadema

4.2.6 Spoor Zwolle - Enschede

Acties 2026

1. Wij ronden de uitvoering af van de kwaliteitsverbeteringen van de treinverbinding Zwolle-Enschede (versnellen intercitty, verbeteren perronveiligheid en bereikbaarheid stations Heino en Raalte). Het gaat hierbij om het afronden van enkele restpunten en de contractuele aspecten.
2. Wij onderzoeken verdere verbeteringen met betrekking tot de robuustheid van de spoorverbinding tussen Zwolle en Enschede, mede vanuit het belang van de corridor Zwolle-Twente-Münster. Hierover is op 2 juli 2025 de motie 'Toekomst treinverbinding Zwolle-Enschede' aangenomen. De uitvoering van deze motie kan financiële consequenties hebben.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Aangenomen motie Toekomst treinverbinding Zwolle-Enschede
- Statenbrief investeringen in de spoorlijn Zwolle -Wierden (Blauwnet Zwolle-Enschede)
- Financiering fietstunnel bij station Raalte (besluit GS, inzicht via de openbare besluitenlijst)

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Martijn Dadema

4.2.7 Elektrificatie Almelo - Mariënberg

Acties 2026

1. Wij starten, samen met de betrokken projectpartners, de voorbereidingen voor de uitvoering op. In 2026 begeleiden wij de selectie van een aannemer. Daarna blijven we betrokken bij de voorbereidingen die de aannemer doet om het werk in 2027 en 2028 uit te voeren.

Statenvoorstellen en -besluiten

Statenvoorstel Investeringsbesluit elektrificatie Almelo-Mariënberg

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Martijn Dadema

Dit is wat wij doen

4.3 Vaker op de fiets

We zetten, vanuit het STOMP-principe (Stappen, Trappen, OV, Mobiliteitsdiensten en Privéauto) , sterk in op actieve mobiliteit: lopen en fietsen. Wij stimuleren het gebruik van de (elektrische) fiets op afstanden tot ongeveer vijftien kilometer. De fiets is belangrijk als vervoermiddel van en naar stations, mobiliteitshubs, bushaltes en carpoolplaatsen. Het belang van actieve mobiliteit is de bijdrage aan onze maatschappelijke opgaven zoals leefbare steden en dorpen, de bereikbaarheid van voorzieningen en economische kernen, minder CO2 uitstoot, gezonde en vitale bewoners. Een kwalitatief goed en veilig fietsnetwerk is een randvoorwaarde voor het stimuleren van fietsen. We blijven daarom gezamenlijk investeren in ons Kernnet fiets.

Daarnaast zetten we samen met onze partners in op gedragsinterventies, via o.a. de landelijke campagnes, werkgeversaanpak en verkeersveiligheidsacties (4.3.1).

Prestaties

4.3.1 Stimuleren fietsgebruik

Acties 2026

1. Wij stimuleren het fietsgebruik door infrastructurele projecten te ontwikkelen en uit te voeren in samenhang met gedragsbeïnvloeding en techniek. De middelen uit het door uw Staten vastgestelde Investeringsvoorstel Fiets maken versnelling mogelijk. Dit doen wij samen met onze partners.
2. Wij stellen dit jaar het geactualiseerde Kernnet Fiets vast als basis van onze provinciale beleidsvoering rondom Fiets en het uitgangspunt voor de subsidieregeling (de verdeling van de beschikbare middelen vanuit het Provinciefonds voor verkeer en vervoer). Hierbij kijken we naar de mogelijkheden voor het versnellen van de plannen voor doorfietsroutes en nemen we de verbindingen tussen hubs en doorfietsroutes op zoals u verzocht heeft in de Motie 'Een tandje erbij' van 2 juli 2025.
3. Wij werken samen met gemeenten, buurprovincies en het Rijk aan realisatie van de regionale doorfietsroutes en de F35, waaronder de routes Lonneker-Oldenzaal, Steenwijk-Zwolle, Wijhe-Zwolle, Zwolle-Hardenberg, Nijverdal-Zwolle en Deventer-Raalte.
4. Wij stimuleren goede fietsvoorzieningen bij regionale hubs en goede fietsroutes van/naar regionale hubs.
5. Wij (mede)financieren gemeentelijke en provinciale fietsinfrastructuur om te komen tot een kwalitatief goed en veilig fietsnetwerk volgens de afspraken uit het gezamenlijk opgestelde uitvoeringsprogramma. Uw Staten worden in het eerste kwartaal per brief geïnformeerd over het uitvoeringsprogramma Mobiliteit (UVP) 2026 (zie ook prestatie 4.1.2).
6. Wij voeren samen met gemeenten gedragsinterventies uit om onze inwoners te stimuleren vaker de fiets te pakken. Wij zijn initiator en voeren de regie over de fietsstimulering App 'Da's zo gefietst'. Wij ontwikkelen stimuleringsacties zoals de 'Fietstrein/BikeTrain' voor schoolgaande kinderen en koppelen dit aan verkeersveiligheidsacties. Ook leggen we een directe relatie met de verbeteringen van de gemeentelijke en provinciale fietsinfrastructuur.

Statenvoorstellen en -besluiten

Besluit Investeringsvoorstel Fiets

Statenvoorstel Investeringsvoorstel Fiets 2024

Atlas van Overijssel (Kernnet Fiets Overijssel)

Verdelingsvoorstel UVP Mobiliteit 2024
Informatiebrief verdelingsvoorstel UVP Mobiliteit 2025
Website Da's zo gefietst
Motie Een tandje erbij

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Martijn Dadema

Dit is wat wij doen

4.4 Robuuste, slimme en duurzame logistiek

Onder de vlag van Logistics Overijssel werken we aan een toekomstbestendige logistieke sector (4.4.1). We hebben goed bereikbare werklocaties op strategische knooppunten aan (inter)nationale routes. Deze sterke logistieke positie willen we nog beter benutten. Samen werken we aan een efficiënt en duurzame transitie van het goederenvervoer (4.4.2). Dat vergroot de bereikbaarheid, de werkgelegenheid en de toegevoegde waarde van de logistieke sector.

Prestaties

4.4.1 Logistics Overijssel

Acties 2026

1. Wij werken samen met onze partners onder de vlag van Logistics Overijssel aan een toekomstbestendige logistieke sector. Wij voeren onze opgaven, ambities en projecten uit die door uw Staten zijn vastgesteld in het werkplan Werken aan Logistics Overijssel 2024-2027.
2. Wij ondersteunen Logistics Overijssel (secretariaat, aanjager kernteam en werktafels) en de logistieke netwerkorganisaties.

Statenvoorstellen en -besluiten

- SV Werken aan Logistics Overijssel 2024-2027
- Ontwerpbesluit SV Werken aan Logistics Overijssel 2024-2027

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Erwin Hoogland

4.4.2 Slimme, vitale en innovatieve logistiek en goederenvervoer

Acties 2026

1. Samen met onze partners voeren we projecten uit die bijdragen aan het efficiënt benutten van ruimte en het bereikbaar houden van Overijssel. Dit geldt voor goederenvervoer via binnenvaart, weg en spoor.
2. We volgen de implementatie van de vrachtwagenheffing (voorzien in juli 2026) en organiseren samen met de gemeenten en Rijkswaterstaat de monitoring en evaluatie van de effecten.
3. Wij vergroten de zichtbaarheid van Logistics Overijssel in het (inter)nationale netwerk en versterken de netwerksamenwerking op de North Sea Baltic corridor. Dit doen we door een actieve (inter)nationale lobby, door handelsmissies en deel te nemen aan relevante (inter)nationale congressen en beurzen.
4. Samen met onze partners werken we aan duurzame toeleveringsketens. We ondersteunen gemeenten en ondernemers bij de energietransitie in transport en logistiek, onder andere door het realiseren van passende laadinfrastructuur en het

verduurzamen van stedelijke logistiek. Daarnaast stimuleren we de verduurzaming van zowel het wegtransport als de binnenvaart.

5. Wij realiseren slimme infrastructuur en corridors via projecten zoals Connecting Transport Corridors, door data slim te ontsluiten en toe te passen, en door innovatieve initiatieven te stimuleren – zoals autonoom rijden.
6. Wij werken samen met diverse mbo-, hbo- en universitaire kennisinstellingen om innovaties in goederenvervoer en logistiek te stimuleren, met een sterke focus op praktische toepasbaarheid binnen bedrijven.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel Investerings Goederenvervoer en Logistiek
- Besluit Investerings Goederenvervoer en Logistiek

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Erwin Hoogland

Dit is wat wij doen

4.5 Iedereen elke dag veilig thuis

Verkeersveiligheid is fundamenteel voor de leefbaarheid in Overijssel. De ongevallencijfers en de maatschappelijke kosten onderstrepen de noodzaak dat we ons blijven inzetten op het veiliger maken van het verkeer. Op basis van het landelijke Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV) 2030 werken we aan onze uitvoeringsprogramma's en dragen wij bij aan de ambities om het aantal verkeersslachtoffers te verlagen. Dat doen we door het veiliger maken van het wegennetwerk in onze provincie (4.5.1.) en door gedragsbeïnvloeding (4.5.2.).

Prestaties

4.5.1 Infrastructurele maatregelen verkeersveiligheid

Acties 2026

1. Wij co-financieren gemeentelijke en provinciale infrastructurele projecten om de verkeersveiligheid te verbeteren volgens de afspraken uit het gezamenlijk opgestelde uitvoeringsprogramma. We dragen op deze wijze bij aan de uitvoering van het landelijk Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030.
2. Wij werken samen met de gemeenten en verkeersveiligheidspartners aan Uitvoeringsprogramma's Verkeersveiligheid gebaseerd op de risico gestuurde aanpak.
3. Wij zetten in op het verkeersveilig maken van 6 risicovolle provinciale N-wegen. In een actieplan verkeersveiligheid werken we op basis van locatie- en haalbaarheidsonderzoeken maatregelen uit voor kruispunten en wegvakken.
4. Wij voeren lobby richting Rijk voor realisatie van alle maatregelen die nodig zijn om de hele N36 verkeersveilig te maken. In 2025 heeft het Rijk aanvullende middelen beschikbaar gesteld; voor de aanleg van een fysieke rijbaanscheiding op de N36 is dit nog altijd niet toereikend. Wij adviseren over de door Rijkswaterstaat op te stellen planuitwerking voor de benodigde maatregelen op deze weg, brengen hierbij mogelijke mee koppel kansen in en stimuleren daar waar mogelijk de voortgang.
5. Wij stellen een beleidslijn landbouwverkeer op.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Investeringsvoorstel Statenvoorstel Verkeersveiligheid
- Besluit Investeringsvoorstel Statenvoorstel Verkeersveiligheid
- Factsheet landelijk Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Martijn Dadema

4.5.2 Educatie en voorlichting verkeersveiligheid

Acties 2026

1. Wij werken samen met onze partners aan het ontwikkelen en uitvoeren van de gedragsbeïnvloedende aanpak op basis van het Uitvoeringsprogramma Verkeersveiligheid Overijssel voor de regionale samenwerking en provinciale wegen. We werken daarbij aan de belangrijkste risicothema's en geven daarmee uitvoering aan het landelijk Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV) 2030.
2. Wij voeren jaarlijks het Werkplan Verkeersveiligheid en Gedragsbeïnvloeding voor Overijssel uit. Dit werkplan is gebaseerd op de belangrijkste risicothema's in het verkeer voor de regionale samenwerking en onze provinciale wegen.
3. Wij verlenen subsidie aan gemeentelijke verkeersveiligheidsprojecten en -programma's op het gebied van gedragsbeïnvloeding. Uw Staten worden hier jaarlijks over geïnformeerd via een informatiebrief over het vastgestelde Uitvoeringsprogramma (UVP) Mobiliteit.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Informatiebrief Uitvoeringsprogramma UVP 2024
- Informatiebrief Uitvoeringsprogramma UVP 2025
- Investeringsvoorstel Statenvoorstel Verkeersveiligheid
- Besluit Statenvoorstel Verkeersveiligheid

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Martijn Dadema

Dit is wat wij doen

4.6 Goede bereikbaarheid voor wegverkeer

Een goed en veilig wegennet in de provincie is en blijft noodzakelijk voor de bereikbaarheid van woningen, werklocaties en voorzieningen in Overijssel. Hierbij hechten we veel waarde aan goede (inter)nationale verbindingen. Samen met onze regiopartners maken wij er ons hard voor dat het Rijk blijft investeren in de verbetering van Rijkswegen in Overijssel.

De opgaven voor woningbouw, duurzame mobiliteit met het STOMP principe (Stappen, Trappen, OV, Mobiliteitsdiensten, Prive-auto), en ruimtelijke keuzes vragen om een integrale afweging voor nieuwe investeringen in het wegennet. Vanuit de Wegenvisie in de Integrale Netwerkvisie Overijssel (INO) werken wij dit uit in een Meerjarenprogramma Wegen (4.6.2 t/m 4.6.13).

Prestaties

4.6.2 A28

Acties 2026

1. Het in 2022 uitgevoerde gebiedsgericht MIRT-onderzoek 'Bereikbaarheid Zwolle en omgeving' en de opgestelde 'Verstedelijkingsstrategie Regio Zwolle' zetten in op een Regionale Mobiliteitsstrategie om de bereikbaarheid van de regio op peil te houden en zo de doorstroming op de A28 in stand te houden en de regionale woningbouwopgave te faciliteren. Wij werken samen met de betrokken gemeenten aan deze mobiliteitstransitie. We bewaken de voortgang van de gemaakte afspraken in het

jaarlijks overleg met het Rijk (BO MIRT) 2022 en nog te maken vervolgafspraken met het Rijk.

2. Met naburige provincies zoals Drenthe en Flevoland zetten we de afstemming voort over onze inzet op de A28 vanuit de gezamenlijke werkgeversaanpak uit de Nationale Omgevingsvisie Extra (NOVEX) afspraken.
3. Rijkswaterstaat gaat verder met de voorbereiding van de uitvoering van inframaatregelen op de A28 (met in Overijssel knooppunt Lankhorst) waarvan de realisatie gepland staat in 2027/2028. Wij houden hierbij een vinger aan de pols.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Informatiebrief over Verstedelijkingsstrategie Regio Zwolle /MIRT Onderzoek Bereikbaarheid Zwolle e.o.
- Vervolg Ruimtelijk voorstel Overijssel voor het Rijksprogramma NOVEX

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Martijn Dadema

4.6.3 N35 lobby, onderzoek en realisatie

Acties 2026

1. Rijksproject opwaardering Nijverdal-Wierden autoweg 2x2 100 km per uur
Wij bewaken het proces richting een onherroepelijk projectbesluit door de Minister IenW en de voorbereiding van de realisatie van een autoweg met gescheiden rijbanen; 2x2 rijstroken met een maximum snelheid van 100 km/uur met ongelijkvloerse kruisingen.
2. Rijksproject Meer Veilig 3 Wijkthmen-Nijverdal
Wij bewaken en stimuleren de realisatie van de verkeersveiligheidsmaatregelen waaronder een circulair viaduct bij Haarle, een pakket aan maatregelen bij Mariënheem en twee bajonetaansluitingen bij Heino.
3. MIRT Verkenning N35 Wijkthmen-Nijverdal
Wij participeren in de MIRT-verkenning N35 Wijkthmen - Nijverdal naar een autoweg 2x1 100 km per uur. De rondweg Mariënheem maakt hier onderdeel van uit. We verwachten dat de minister van I en W begin 2026 beslist over het Voorkeursalternatief. Dit zal ter inzage gaan waarna de Minister de definitieve Voorkeursbeslissing neemt. Ondertussen blijven wij samen met onze regionale partners lobbyen voor een volwaardige en toekomstbestendige Marsroute N35.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel Provinciale bijdrage aan de opwaardering van de N35 Zwolle-Twente [PS/2013/793]
- Investeringsvoorstel N35 Nijverdal - Wierden [PS/2014/439]
- Statenvoorstel Investeringsvoorstel Knooppunt Raalte
- Principebesluit Gedeputeerde Staten stikstof ruimte N35 Nijverdal - Wierden
- Statenvoorstel cofinanciering N35 MIRT afspraak Wijkthmen – Raalte, Mariënheem en kruispunten
- Besluit Statenvoorstel cofinanciering N35 MIRT afspraak Wijkthmen - Raalte, Mariënheem en kruispunten
- Toezegging Statenvoorstel cofinanciering N35 MIRT afspraak Wijkthmen - Raalte, Mariënheem
- Verdiepend onderzoek N35 - informatiebrief

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Martijn Dadema

4.6.5 N50

Acties 2026

1. Wegvak Ramspol - Kampen
Wij bewaken de voortgang van de planvorming door Rijkswaterstaat voor de aanleg van een fysieke rijbaanscheiding en voeren samen met de regio gesprekken met het Rijk. Hiernaast voeren wij, indien nodig, samen met onze regionale partners een actieve lobby voor verdere financiering van de maatregel.
2. Wegvak Kampen - Kampen-Zuid
Wij stimuleren het Rijk om de uitvoering van de permanente uitbreiding naar 2x2 rijstroken voortvarend op te pakken.
3. Wegvak Kampen-Zuid - Hattemerbroek
Wij bepalen samen met onze regionale partners de meest passende lobbystrategie voor de opwaardering van dit wegvak.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel Cofinanciering opwaardering N50 tussen Kampen en Kampen-Zuid
- Perspectiefnota 2023 (extra 1,9 miljoen)

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Martijn Dadema

4.6.9 Verkenning, planstudies en realisatie overige projecten

Acties 2026

1. Wij werken aan een (tijdelijke) alternatief voor de rotonde De Meente Olst (N337) omdat een omgevingsvergunning voor aanleg i.v.m. een te hoge stikstofdepositie niet verleend kan worden.
2. Wij starten met de voorbereiding van de herinrichting van de kom van Weerselo (N343).
3. Wij starten de aanbestedingsprocedure voor de aanleg van een bediencentrale voor vijf bruggen in Noordwest Overijssel.
4. Wij bereiden de maatregelen voor bij N764 – N331 Zwolseweg (bij Zwolle extra linksaf strook), N764 – Mr. Niersallee (bij Kampen extra linksaf strook) en N377 – aansluiting A28 (bij De Lichtmis bypass rechtsaf naar Nieuwleusen) en onderzoeken de rotonde N348-N332.

Statenvoorstellen en -besluiten

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Martijn Dadema

4.6.10 Infrastructurele maatregelen bereikbaarheid

Acties 2026

1. Wij (mede-) financieren gemeentelijke en provinciale projecten ter verbetering van de wegbereikbaarheid volgens de afspraken uit het gezamenlijk opgestelde uitvoeringsprogramma Mobiliteit.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Informatiebrief verdelingsvoorstel UVP Mobiliteit 2025
- Informatiebrief verdelingsvoorstel UVP Mobiliteit 2024

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Martijn Dadema

4.6.12 Vloedbeltverbinding

Acties 2026

1. Wij verwerken de uitkomsten van de toekomstige uitspraak van de Raad van State over de ingediende beroepen op het Provinciaal Inpassingsplan.
2. Wij zetten de minnelijke verwerving van gronden en voorbereiding van de realisatie voort.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel investeringsvoorstel Vloedbeltverbinding
- Besluit en Investeringsvoorstel start ruimtelijke procedure aanleg Vloedbeltverbinding middels Provinciaal Inpassingsplan
- Webpagina Vloedbeltverbinding
- Statenvoorstel Vaststellen PIP Vloedbeltverbinding en investeringsvoorstel

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Martijn Dadema

4.6.13 N35 Knooppunt Raalte

Acties 2026

1. Wij stellen de bestuursovereenkomst (BOK) vast.
2. Wij voeren het participatieplan uit.
3. Wij ontwerpen alternatieven die vallen binnen de bandbreedte van het bestuurlijk voorkeursalternatief.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Bezuinigingsmaatregelen voor N35 Knooppunt Raalte (2022/0108862)
- Statenvoorstel Investeringsvoorstel Knooppunt Raalte (PS/2017/168)

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Martijn Dadema

Dit is wat wij doen

4.7 Goed functionerende provinciale infrastructuur

Wij werken aan de instandhouding van onze provinciale infrastructuur. Wij houden daarbij rekening met verkeersveiligheid, doorstroming, leefbaarheid en het milieu. Daarnaast voeren wij de Schaderegeling Kanaal Almelo de Haandrik uit.

Prestaties

4.7.1 Beheer provinciale infrastructuur

Acties 2026

1. Wij voeren metingen, inspecties en onderzoeken uit om de kwaliteit van de infrastructuur vast te stellen. We voeren extra onderzoeken uit op het gebied van waterstofverbrossing en tand-nok constructies bij kunstwerken en rondom de stikstofproblematiek.
2. Wij bevorderen een verkeersveilige doorstroming door het zo goed mogelijk benutten van de bestaande infrastructuur.
3. Wij zien er op toe dat (vaar)wegen niet anders gebruikt worden dan vanuit wet- en regelgeving c.q. vergunning bepaald is.

4. Wij bedienen bruggen en sluizen om doorgang te verlenen aan beroeps- en pleziervaart.
5. Wij voeren gladheidsbestrijding uit samen met gemeenten en Rijkswaterstaat.
6. Wij voeren dagelijks onderhoud uit op de provinciale infrastructuur conform het Beheerplan Infrastructurele Kapitaalgoederen 2024-2027.
7. Wij voeren het dagelijks onderhoud aan bermen uit en nemen hierbij de actie 'Meer bloemrijke bermen binnen 2 kilometer van de bebouwde kom' uit het investeringsvoorstel NCK -stikstof, circulariteit en klimaatadaptief mee (PS25-000304).
8. Wij stellen het Beheerplan Infrastructurele Kapitaalgoederen 2028-2031 op en leggen dit aan uw Staten voor.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Beheerplan Infrastructurele kapitaalgoederen 2024-2027
- Investeringsimpuls afwegingskader NCK (m.b.t. PS25-000304)

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Martijn Dadema

4.7.2 Groot onderhoud provinciale infrastructuur

Acties 2026

1. Wij voeren het geprogrammeerde onderhoud aan de provinciale infrastructuur uit op basis van het Beheerplan Infrastructurele Kapitaalgoederen en conform de tabel welke is opgenomen in de paragraaf Kapitaalgoederen.
2. Wij beperken geluidbelasting van onze wegen op locaties waar al werkzaamheden zullen plaatsvinden conform het actieplan geluid 2024-2029 (PS24-000319).
3. Wij nemen binnen het groot onderhoud de acties 'N731 fietsoversteek Losser' en 'N337 Windesheim' mee (PS25-000274) als versnelde uitvoering van het actieplan Verkeersveiligheid.
4. Wij starten met het baggeren in Noordwest Overijssel en nemen de actie 'Natuureiland Beulakerwijde' mee (PS25-000304).

Statenvoorstellen en -besluiten

- Beheerplan Infrastructurele kapitaalgoederen 2024-2027
- Perspectiefnota 2025 (m.b.t. PS24-000319)
- Perspectiefnota 2026 (m.b.t. PS25-000274 en PS25-000304)
- Investeringsimpuls afwegingskader NCK (m.b.t. PS25-000304)

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Martijn Dadema

4.7.3 Vervangen provinciale infrastructuur

Acties 2026

1. Wij vervangen provinciale infrastructuur conform het Beheerplan Infrastructurele Kapitaalgoederen, zoals vastgesteld door PS voor de jaren 2020-2023 en 2024-2027. Voor een overzicht verwijzen wij naar de paragraaf Investeringsprogramma.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel PS/2018/414 Beheerplan Infrastructurele Kapitaalgoederen 2020-2023
- Statenvoorstel Uitvoeringsprogramma vervangingsinvesteringen provinciale infrastructuur 2020-2023

- Statenvoorstel PS22-000124 Beheerplan Infrastructurele Kapitaalgoederen 2024 - 2027

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Martijn Dadema

4.7.4 Aanpak schades langs Kanaal Almelo de Haandrik

Acties 2026

1. Wij voeren de schaderegeling uit zoals die door Provinciale Staten is vastgesteld op 13 december 2023.
2. Wij maken hierbij gebruik van adviezen van het onafhankelijk bestuurlijk kopstuk, dhr. Arie Slob.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel aanpak schades langs Kanaal Almelo de Haandrik 1 juli 2020
- PS besluit (geammendeerd voorstel) 1 juli 2020
- Vaststelling regeling aanpak schades langs kanaal Almelo-De Haandrik 17 november 2021
- Aangepaste regeling vergoeden schade Kanaal Almelo - De Haandrik 26 oktober 2021
- Regeling aanpak schades kanaal Almelo-De Haandrik, 13 december 2023

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Martijn Dadema

4.7.5 Vervangen Zwartewaterbrug Hasselt

Acties 2026

1. Wij leggen de voorkeursvariant voor de vervanging van de Zwartewaterbrug in Hasselt aan u voor.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Uitkomsten verkenning vervanging N331 Zwartewaterbrug Hasselt

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Martijn Dadema

4.7.6 Aanpak vervanging oeverconstructies Kanaal Almelo de Haandrik

Acties 2026

1. Wij nemen de uitkomsten van de vastgestelde toekomstfunctie mee in de vervangingsopgave van de oeverconstructies (PS25-000321).
2. Wij ronden de procedure voor het projectbesluit af en starten de gunningsprocedure voor de uitvoeringsfase van trajectdeel 1.
3. Wij voeren de voorbereidingsfase uit van trajectdelen 2 en 3.
4. Wij voeren extra beheermaatregelen uit aan de oeverconstructies langs Kanaal Almelo-De Haandrik om de veiligheid te waarborgen (PS25-000274).

Statenvoorstellen en -besluiten

- Toekomstfunctie Kanaal Almelo De Haandrik (m.b.t. PS25-000321)
- Perspectiefnota 2026 (m.b.t. (PS25-000274)

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Martijn Dadema

Risico's

Afname van investeringsbudget door oplopende kosten onderhoud en personeel

Investerings door het Rijk voor mobiliteitsopgave staan onder druk, blijven uit of worden gepauzeerd. Oorzaken zijn tekort aan investeringsbudget door oplopende kosten voor instandhouding, forse kostenstijgingen en tekort aan personeel. Daarnaast kampen de gemeenten ook met bezuinigingsopgaven. Het risico bestaat dat er daardoor minder wordt geïnvesteerd in de aanpak van verkeersveiligheid, bereikbaarheid en duurzaamheid.

Regelgeving stikstof, langdurige bezwaren en lange doorlooptijden bij nutsbedrijven zorgen voor vertraging in projecten

Vertraging in projecten als gevolg van wet en regelgeving rondom stikstof en langdurige bezwaar en beroep procedures. Dit speelt ook bij aansluitingen op Rijkswegen voor de wegbeheerders van de aansluitende wegen, woningbouw en gebiedsontwikkelingen. De nieuwe uitspraak van Raad van State rondom stikstof die impact gaat hebben op de scope en planning van projecten. Gewijzigde normen in het kader van bodemverontreiniging: secundaire bouwstoffen o.a. hoogovenslakken en zeer zorgwekkende stoffen o.a. PFAS. Daarnaast komen plannings van projecten komen onder druk te staan door de lange doorlooptijd bij nutsbedrijven en kabels en leidingen aannemers voor het verleggen van kabels en leidingen. De lange doorlooptijd is mede ontstaan door de grote vraag richting nutsbedrijven in het kader van o.a. de energietransitie.

Risico's rond uitvoering elektrificatie regionale spoorlijnen

De besluitvormingsprocessen voor de elektrificatie van de nog resterende diesel-spoorlijnen Almelo-Mariënberg en Zutphen-Hengelo-Oldenzaal zijn in gang gezet. Over de verdeling van de kosten en de risico's worden afspraken gemaakt met het ministerie van Infrastructuur & Waterstaat en, in het geval van Zutphen-Hengelo-Oldenzaal, ook met de provincie Gelderland. Er bestaat het risico dat de door de betrokken partijen hiervoor beschikbaar gestelde middelen niet voldoende zijn.

Financiën

In onderstaande tabel staan de baten en lasten van deze kerntaak voor zover er een bedrag in de begroting is opgenomen. De tabel is uit te klappen voor meer details.

Bedragen x €1.000

Saldo baten en lasten	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten					
4.1.3 Slim inzetten van duurzame systemen en netwerken					
Incidenteel	1.541	0	0	0	0
Structureel	965	981	981	981	981
Totaal 4.1.3 Slim inzetten van duurzame systemen en netwerken	2.506	981	981	981	981
4.1.5 Mobiliteitshubs					
Incidenteel	3.000	750	250	0	0
Totaal 4.1.5 Mobiliteitshubs	3.000	750	250	0	0
4.2.3 Concessie- en contractmanagement van bus en trein					
Incidenteel	508	533	736	0	0

Saldo baten en lasten	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Structureel	121.323	128.815	130.422	130.215	130.296
Totaal 4.2.3 Concessie- en contractmanagement van bus en trein	121.831	129.348	131.158	130.215	130.296
4.2.4 Verbeteren infrastructuur openbaar vervoer					
Incidenteel	1.481	0	0	0	0
Totaal 4.2.4 Verbeteren infrastructuur openbaar vervoer	1.481	0	0	0	0
4.2.6 Spoor Zwolle - Enschede					
Incidenteel	11.268	0	0	0	0
Totaal 4.2.6 Spoor Zwolle - Enschede	11.268	0	0	0	0
4.2.7 Elektrificatie Almelo - Mariënberg					
Incidenteel	1.868	0	0	0	0
Totaal 4.2.7 Elektrificatie Almelo - Mariënberg	1.868	0	0	0	0
4.3.1 Stimuleren fietsgebruik					
Incidenteel	8.167	3.902	6.354	0	0
Structureel	7.226	8.047	8.047	8.047	8.047
Totaal 4.3.1 Stimuleren fietsgebruik	15.394	11.949	14.401	8.047	8.047
4.4.1 Logistics Overijssel					
Incidenteel	650	400	400	0	0
Totaal 4.4.1 Logistics Overijssel	650	400	400	0	0
4.4.2 Slimme, vitale & innov. log & g.v.					
Structureel	300	483	483	483	483
Totaal 4.4.2 Slimme, vitale & innov. log & g.v.	300	483	483	483	483
4.5.1 Infrastructurele maatregelen verkeersveiligheid					
Incidenteel	2.902	2.503	2.417	0	0
Structureel	3.047	2.322	2.322	2.322	2.322
Totaal 4.5.1 Infrastructurele maatregelen verkeersveiligheid	5.950	4.825	4.738	2.322	2.322
4.5.2 Educatie en voorlichting verkeersveiligheid					
Incidenteel	150	100	100	0	0
Structureel	4.739	5.263	5.263	5.263	5.263

Saldo baten en lasten	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Totaal 4.5.2 Educatie en voorlichting verkeersveiligheid	4.889	5.363	5.363	5.263	5.263
4.6.12 Vloedbeltverbinding					
Structureel	0	0	0	0	0
Totaal 4.6.12 Vloedbeltverbinding	0	0	0	0	0
4.6.13 N35 Knooppunt Raalte					
Incidenteel	3.877	9.407	0	0	0
Totaal 4.6.13 N35 Knooppunt Raalte	3.877	9.407	0	0	0
4.7.1 Beheer provinciale infrastructuur					
Incidenteel	766	0	0	0	0
Structureel	17.510	17.928	18.027	18.095	18.066
Totaal 4.7.1 Beheer provinciale infrastructuur	18.276	17.928	18.027	18.095	18.066
4.7.2 Groot onderhoud provinciale infrastructuur					
Incidenteel	2.200	450	450	0	0
Structureel	25.690	25.810	25.471	25.397	25.413
Totaal 4.7.2 Groot onderhoud provinciale infrastructuur	27.890	26.260	25.921	25.397	25.413
4.7.3 Vervangen provinciale infrastructuur					
Incidenteel	144	0	0	0	0
Structureel	919	997	1.711	4.547	4.685
Totaal 4.7.3 Vervangen provinciale infrastructuur	1.063	997	1.711	4.547	4.685
4.7.4 Aanpak schades langs Kanaal Almelo de Haandrik					
Incidenteel	3.137	2.135	1.825	0	0
Totaal 4.7.4 Aanpak schades langs Kanaal Almelo de Haandrik	3.137	2.135	1.825	0	0
4.7.6 Aanpk verv. Oeverconstructies KADH					
Structureel	0	0	0	0	0
Totaal 4.7.6 Aanpk verv. Oeverconstructies KADH	0	0	0	0	0
4.66.66 Totaal personeelsgebonden					

Saldo baten en lasten	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
kosten					
Structureel	14.550	14.691	14.691	14.691	14.691
Totaal 4.66.66 Totaal personeelsgebonden kosten	14.550	14.691	14.691	14.691	14.691
Totaal Lasten	237.930	225.518	219.951	210.041	210.247
Baten					
4.1.3 Slim inzetten van duurzame systemen en netwerken					
Incidenteel	1.541	0	0	0	0
Totaal 4.1.3 Slim inzetten van duurzame systemen en netwerken	1.541	0	0	0	0
4.2.3 Concessie- en contractmanagement van bus en trein					
Incidenteel	508	533	736	0	0
Structureel	48.061	51.821	51.830	51.623	51.623
Totaal 4.2.3 Concessie- en contractmanagement van bus en trein	48.569	52.354	52.566	51.623	51.623
4.3.1 Stimuleren fietsgebruik					
Incidenteel	0	0	0	0	0
Totaal 4.3.1 Stimuleren fietsgebruik	0	0	0	0	0
4.4.1 Logistics Overijssel					
Incidenteel	0	0	0	0	0
Totaal 4.4.1 Logistics Overijssel	0	0	0	0	0
4.7.1 Beheer provinciale infrastructuur					
Structureel	361	361	361	361	361
Totaal 4.7.1 Beheer provinciale infrastructuur	361	361	361	361	361
4.7.2 Groot onderhoud provinciale infrastructuur					
Incidenteel	0	0	0	0	0
Totaal 4.7.2 Groot onderhoud provinciale infrastructuur	0	0	0	0	0
Totaal Baten	50.472	52.715	52.928	51.984	51.984
Saldo baten en lasten	-187.458	-172.803	-167.023	-158.056	-158.263

Toelichting meerjarenbegroting

4.1.3 Slim inzetten van duurzame systemen en netwerken

Onder prestatie 4.1.3 zijn een aantal specifieke uitkeringen begroot die eindigen in 2025. Daarom is er een daling van de baten en lasten te zien in 2026.

4.1.5 Mobiliteitshubs

Een groot deel van de coalitiemiddelen voor mobiliteitshubs staan begroot in 2025. Mogelijk schuift een deel door naar 2026.

4.2.3 Concessie- en contractmanagement van bus en trein

De begroting voor 2026 is een stuk hoger dan 2025 voor zowel de baten als de lasten. Dit heeft te maken met een omzetting van de financiering van Hengelo-Bielefeld van incidenteel naar structureel (P-nota 2026), extra verwachte reizigersopbrengsten en indexatie concessies.

4.2.4 Verbeteren infrastructuur openbaar vervoer

De middelen voor de planvorming van de elektrificaties zijn begroot onder deze prestatie. Almelo-Hardenberg gaat over naar de uitvoering, waarvoor een aparte prestatie is aangemaakt (4.2.7). Voor Zutphen-Hengelo-Oldenzaal komt een voorstel om middelen beschikbaar te stellen in 2026 voor de planvorming.

4.2.6 Spoor Zwolle - Enschede

In 2025 wordt het project Zwolle-Enschede afgerond. Mogelijk schuift de financiële eindafrekening door naar 2026.

4.2.7 Elektrificatie Almelo - Mariënberg

De middelen voor elektrificatie ALMA worden geraamd bij de 2e monitor 2025, omdat er dan meer bekend is over de kostenraming over de jaren.

4.3.1 Stimuleren fietsgebruik

Er zijn incidentele middelen geraamd tot en met 2027 voor de coalitieperiode. Daarnaast staat in 2025 nog een bedrag begroot voor het afwickelen van subsidies uit voorgaande jaren die voortkomen uit het uitvoeringsplan mobiliteit (UVP).

4.6.13 Knooppunt Raalte

Bij deze begroting zijn de ramingen tot en met 2026 opgenomen. Wij bereiden een investeringsbesluit voor over het vervolg van het project Knooppunt Raalte en de benodigde financiering. Hiervoor zijn reeds middelen in onze begroting gereserveerd. Het investeringsbesluit wordt ter besluitvorming aan u voorgelegd.

4.7.4. Aanpak Schades langs Kanaal Almelo de Haandrik

Vanuit de Reserve Waterwegen zijn bestedingen voorzien tot en met 2027. Jaarlijks herijken wij bij de Jaarrekening de geraamde bestedingen op basis van actuele inzichten van de omvang en planning van de schadeafwikkeling.

4.6.12. Vloedbeltverbinding, 4.7.3. Vervangen provinciale infrastructuur en 4.7.6. Aanpak verv. Oeverconstructies KADH

Bij de prestaties 4.6.12. Vloedbeltverbinding en 4.7.6. Aanpak verv. Oeverconstructies KADH zijn voor de komende jaren geen lasten geraamd. Bij prestatie 4.7.3. Vervangen provinciale infrastructuur zien we een toename van de lasten.

Onder deze prestaties worden de (vervangings-)investerings-uitgevoerd. Hiervoor stellen Provinciale Staten investeringskredieten vast (zie voor een totaaloverzicht de tabel onder Paragraaf Investerings-). De hieruit voortvloeiende kapitaallasten komen na afronding van deze projecten ten laste van de meerjarige structurele begroting en worden dan in bovenstaande tabel opgenomen. De projecten Vloedbelt en Aanpak verv. Oeverconstructies zijn niet voor 2029 afgerond, vandaar dat hier nu geen lasten zichtbaar zijn. Wel verwachten we dat meerdere projecten bij prestatie 4.7.3. vóór 2029 afgerond zijn, vandaar dat hier een toename in de lasten te zien zijn.

Kerntaak 5: Regionale economie

Dit is hoe wij denken

Werken aan een toekomstbestendige regionale economie

In Overijssel kijken we breder naar economie. Voor ons is economische groei geen doel op zich, maar een middel om de welvaart en het welzijn van al onze inwoners te vergroten. In het hart van deze visie staan onze familiebedrijven en het midden- en kleinbedrijf, die al generaties lang het fundament vormen van onze regionale economie. Onze ambitie: een toekomstgerichte economie, die krachtig en weerbaar is.

We staan sterk door samenwerking. Met partners als Novel-T, Kennispoort Regio Zwolle, Ondernemershuis Stedendriehoek en Oost NL bouwen we aan een slimme en schone economie. Daarbij werken we samen met andere overheden, onderzoek- en onderwijsinstellingen en ondernemers. We geven bedrijven ruimte om te innoveren en samen zoeken we antwoorden op de grote uitdagingen van onze tijd: het verbeteren van de gezondheid, het vormgeven van de energietransitie, het benutten van digitalisering, het beschermen van biodiversiteit, het versterken van de leefbaarheid op het platteland en het ontwikkelen van een circulaire economie.

Onze aanpak is praktisch en doelgericht. We creëren een omgeving waarin ondernemers kunnen bloeien en innovatie wordt gestimuleerd. Daarmee verhogen we de arbeidsproductiviteit, concurrentiekracht en verdienvermogen van onze Overijsselse economie. Om ondernemers te helpen bij de grote uitdagingen van morgen en succesvol te kunnen ondernemen bieden we kennis, advies en subsidies. We investeren in een arbeidsmarkt met voldoende en goed opgeleide vakmensen en kenniswerkers. We waarderen vakmanschap en investeren in sociale innovatie op de werkvloer. Door het vestigingsklimaat te versterken, behouden we en trekken we hoogwaardige bedrijven aan die onze regio verder versterken. Infrastructuur speelt hierin een cruciale rol. We zetten in op strategisch gelegen, goed bereikbare werklocaties. Bovendien dragen we bij aan uitstekende logistieke verbindingen. Vanwege de relatie met de doelstellingen van kerntaak 4 Mobiliteit is laatstgenoemde daar verder uitgewerkt.

We zien volop kansen in de defensiesector. Met name de Overijsselse maak- en hightechindustrie zijn krachtig en kansrijk om in te spelen op de wensen van defensie. Daarbij richten we ons vooral op technologieën die zowel voor defensie als in het dagelijks leven waardevol zijn.

Daarnaast investeren we in levendige winkelcentra in onze steden en dorpen. Ook de vrijetijdseconomie en cultuursector bieden grote mogelijkheden. Door te investeren in het vrijetijdsaanbod, evenementen en cultuur maken we onze provincie nog aantrekkelijker voor bewoners en bezoekers uit binnen- en buitenland.

Overijssel in cijfers

Alle voor deze kerntaak relevante kengetallen zijn hier te vinden.

Dit is wat wij doen

5.1 Krachtige Economie

In ons coalitieakkoord 'Schouder aan schouder 2023-2027' gaan wij uit van een regionale economie die bloeit, toekomstbestendig en betekenisvol is: 'Een economie die bijdraagt aan de welvaart en het welzijn van onze inwoners en samenleving. Een economie die positief

bijdraagt aan én de kansen benut van maatschappelijke opgaven zoals energie, biodiversiteit, leefbaarheid en gezondheid’.

Wij zetten ons in om bij te dragen aan concurrentiekracht en verdienvermogen van ondernemers (prestatie 5.1.1 Bevorderen van de concurrentiekracht en verdienvermogen van ondernemers in Overijssel), een attractief Overijssels vestigingsklimaat voor ondernemers (prestaties 5.1.2 Bevorderen van een attractief Overijssels vestigingsklimaat voor ondernemers, 5.1.4 Werklocaties provinciale participaties) en door te werken aan een toekomstgerichte economie (prestatie 5.1.3 Ontwikkelen van een toekomstgerichte economie). Met ons programma Regionale Economie investeren wij in het realiseren van deze ambities.

Met het verstrekken van risicokapitaal aan Overijsselse ondernemers dragen wij bij aan het verbeteren van de toegang tot financiering (prestatie 5.1.5 Verstrekken risicokapitaal).

We werken aan een gezonde en veerkrachtige retail die bijdraagt aan de lokale economie, werkgelegenheid en leefbaarheid (prestatie 5.1.6 Retail: vernieuwende stads- en dorpscentra). Wij leveren een bijdrage aan de nationale veiligheid door ruimte te bieden voor defensie. Ook benutten wij de economische kansen voor bedrijven die op het gebied van defensie werkzaam (kunnen) zijn (prestatie 5.1.7 Nationale veiligheid en defensie).

Prestaties

5.1.1 Bevorderen van de concurrentiekracht en verdienvermogen van ondernemers in Overijssel

Acties 2026

Het programma Regionale Economie 2024-2027 betreft prestaties 5.1.1., 5.1.2 en 5.1.3. Prestatie 5.1.1 bestaat uit vier programmalijnen met de volgende acties:

A. Het versterken van het regionale ecosysteem voor innovatieve startups en scale-ups

1. Wij versterken het ecosysteem voor start-ups en scale-ups in Overijssel, met name door de samenwerking tussen de drie regionale hubs te intensiveren.
2. Wij breiden de samenwerking uit naar Gelderland zodat we op Oost-Nederlandse schaal kunnen optrekken.
3. Wij breiden de samenwerking uit naar Duitsland en gaan hier een INTERREG traject voor ontwikkelen.

B. Het toekomstbestendig houden van familiebedrijven

1. Wij activeren met Family Next 2.0 familiebedrijven die een bedrijfsovername voor ogen hebben of waarin in het verleden een overname heeft plaatsgevonden. In 2026 worden 60 familiebedrijven 1:1 ondersteund, nemen er 75 deel aan Leren met Elkaar kringen en bezoeken 210 familiebedrijven een masterclass, event of bedrijfsbezoek in het kader van Family Next.
2. Wij bieden via het Centre of Expertise (CoE) Familiebedrijven van hogeschool Windesheim structurele ondersteuning aan Overijsselse familiebedrijven bij hun uitdagingen en faciliteren een regionaal netwerk familiebedrijven. In 2026 zet het CoE een online kennisplatform op en organiseert namens het netwerk Familiebedrijven Overijssel minimaal vier netwerkbijeenkomsten verspreid over de provincie.

C. Het stimuleren van export door het Midden- en Kleinbedrijf (MKB) en het aantrekken van buitenlandse bedrijfsinvesteringen

1. Wij stimuleren de acquisitie van bedrijven en de uitbreidingsinvesteringen van buitenlandse bedrijven samen met de regio's Twente en Zwolle. Hiervoor zetten wij Oost NL in, de regionale ontwikkelingsmaatschappij.

2. Wij ondersteunen met het programma GO4EXPORT het MKB met de voorbereiding voor het exporteren van producten en diensten. Het GO4EXPORT programma begeleidt 200 bedrijven bij het internationaliseren.

D. Het in stand houden en doorontwikkelen van de dienstverlening aan het Midden- en Kleinbedrijf (MKB)

1. Wij zorgen samen met partners voor een efficiënte ondersteuning aan het brede MKB, waarbij de vraag en behoefte van de ondernemer over innovatie en transities (digitalisering, verduurzaming) centraal staat. Wij bieden ondersteuning aan ondernemers via een financiële bijdrage aan Oost NL, Novel-T, Ondernemershuis Deventer en Kennispoort regio Zwolle.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel Investeringsvoorstel economie PS24-000099

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Erwin Hoogland

5.1.2 Bevorderen van een attractief Overijssels vestigingsklimaat voor ondernemers

Acties 2026

Het programma Regionale Economie 2024-2027 betreft prestaties 5.1.1., 5.1.2 en 5.1.3. Prestatie 5.1.2 bestaat uit twee programmaliijnen met de volgende acties:

A. Het erkennen, waarderen en behouden van vakmanschap en talent door de aansluiting van beroepsonderwijs op de arbeidsmarkt

1. Wij zetten in op de waardering van vakmanschap en organiseren hiervoor jaarlijks een vakmanschapsdag met een award en erkenning van jonge vaktalenten.
2. Wij streven naar behoud van talent in Overijssel via kennisdeling en samenwerking tussen onderwijs, zorg en bedrijfsleven.
3. Wij versterken de grensoverstijgende arbeidsmarkt, zodat bedrijven meer vaktalent kunnen benutten. Dit realiseren we door competenties grensbreed te erkennen en actuele informatie te bieden.
4. Wij stimuleren bedrijven om hun arbeidsproductiviteit te versterken. We doen dit door behoeften te peilen, sociale innovatie te stimuleren, kennis te delen en ondersteuning te bieden via gerichte regelingen.

B. Het toekomstbestendig maken van bestaande werklocaties en invulling geven aan een optimaal vestigingsklimaat

1. Wij monitoren de uitvoering van de met de regio's West-Overijssel en Twente gemaakte 'Programmeringsafspraken bedrijventerreinen 2023-2026', die gaan over de hoeveelheid bedrijventerreinen en de gewenste kwaliteit daarvan.
2. Wij werken samen met de gemeenten dit jaar aan de herijking van de Programmeringsafspraken.
3. Wij investeren samen met ondernemers en gemeenten in toekomstbestendige werklocaties, door minimaal drie subsidies te verstrekken aan innovatieve projecten en door de inzet van de Herstructureringsmaatschappij Overijssel voor gebiedsgerichte investeringen.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel Investeringsvoorstel economie PS24-000099
- Brief aan PS GS nota regionale programmeringsafspraken bedrijventerreinen 2023-2026 2023-005270

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Erwin Hoogland, Gert Harm ten Bolscher

5.1.3 Ontwikkelen van een toekomstgerichte economie

Acties 2026

Het programma Regionale Economie 2024-2027 betreft prestaties 5.1.1., 5.1.2 en 5.1.3. Prestatie 5.1.3 bestaat uit drie programmalijnen met de volgende acties:

A. Het verduurzamen van het grondstoffengebruik door het circulair maken van productieprocessen en producten

1. Wij werken aan de doorontwikkeling van circulaire ketens met onze netwerken bestaande uit overheid, ondernemers en onderwijs rond textiel, kunststof, bouw&infra en maakindustrie. Wij nemen daarvoor o.a. deel in tenminste drie internationale programma's.
2. Wij doen op basis van de nieuwe nationale doelen voor circulaire economie een voorstel voor aanvullende provinciale kaders ter versnelling van de circulaire economie, met heldere en haalbare doelstellingen. Deze leggen wij uiterlijk in Q1 2026 ter beraadslaging aan u voor.

B. Het bevorderen van digitalisering in de maakindustrie en het brede Midden- en Kleinbedrijf

1. Wij ondersteunen de digitalisering in de maakindustrie en het brede MKB. Dit gebeurt via de programma's EDIH-Boost Robotics East Netherlands en de AI-Hub Oost Nederland en via verschillende digitaliseringsprojecten in de Regio Deals, waaronder de Digitale Werkplaatsen, Pitstop, Innovatiedistrict Spoorzone Zwolle, de KIEN Stadscampus Deventer en de Innovatieve leeromgeving voor Veiligheid en Digitalisering.

C. Het stimuleren van onderzoek, ontwikkeling en innovatie bij het Midden- en Kleinbedrijf

1. Wij stimuleren experimentele ontwikkeling en innovatie bij MKB ondernemers. Dit doen wij via de MKB innovatiestimulering Regio en Topsectoren (MIT-regeling). Deze regeling wordt gefinancierd door het Rijk.
2. Wij ontwikkelen een plan voor besteding van onze cofinancieringsmiddelen, rekening houdend met het beleid en beschikbaarheid van middelen voor innovatie vanuit het Rijk.
3. Wij organiseren in 2026 een conferentie waarin we in gesprek gaan met bedrijven, belangenorganisaties en andere betrokken partijen over de ontwikkeling van de economie van Overijssel richting 2050.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel Investeringsvoorstel economie PS24-000099

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Erwin Hoogland, Gert Harm ten Bolscher

5.1.4 Werklocaties provinciale participaties

Acties 2026

1. Wij beheren de bestaande participaties Regionaal Bedrijventerrein Twente, Special Purpose Vehicle Hengelo en Technology Base.
2. Wij wikkelen de liquidatie van de gemeenschappelijke regeling Regionaal Bedrijventerrein Twente (RBT) af in 2026. Dit betekent het overdragen van de boedel, resterend eigen vermogen en resterende taken.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Kaderstelling/Investeringsvoorstel Technology Base Twente PS/2016/486
- Evaluatie Technology Base PS/2022/1109053
- Brief aan PS Evaluatie Topwerklocaties 2023-014467
- Investeringsvoorstel economie PS24-000099

- Kaderbrief financiële stukken Technology Base PS25-000073

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Erwin Hoogland

5.1.5 Verstrekken risicokapitaal

Acties 2026

1. Wij dragen financieel bij aan het Participatiefonds van Oost NL, monitoren de uitvoering en bewaken of dit past bij de provinciale maatschappelijke opgaven.
2. Wij dragen financieel bij aan het Innovatiefonds Overijssel, monitoren de uitvoering en bewaken of dit past bij de provinciale maatschappelijke opgaven.
3. Wij monitoren de uitvoering van de strategie van Wadinko en bewaken of dit past bij de provinciale maatschappelijke opgaven.
4. Wij houden toezicht op de governance van onze fondsen.
5. Wij informeren u in de eerste helft van 2026 over de beoogde inzet van de € 30 miljoen die door uw Staten beschikbaar is gesteld voor versterking van de fondsenstructuur. Hierbij betrekken we onder andere het lopende onderzoek naar de mogelijke meerwaarde van de oprichting van een Perspectieffonds Overijssel en een Fonds Landelijk Gebied.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Investeren met rendement en risico 2020/1101002
- Aanpassing kaders Innovatiefonds Overijssel 2021/1104717
- Statenbrief Jaaroverzicht 2024 Overijsselse fondsen 2025/013988
- Jaaroverzicht 2024 Overijsselse fondsen
- Onderzoek Rekenkamer Oost-Nederland naar effectiviteit revolverende fondsen 2022-017866
- Statenvoorstel Onderzoek Rekenkamer Oost Nederland (RON) naar Effectiviteit fondsen provincie Overijssel PS23-000036

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Erwin Hoogland (Wadinko), Gert Harm ten Bolscher (Innovatiefonds Overijssel en Oost NL), Tijs de Bree

5.1.6 Retail: Vernieuwende stads- en dorpscentra

Acties 2026

Het programma Retail heeft twee actielijnen, 'Kennisdeling en netwerk' en 'Versterken kleine steden en dorpen'.

1. Wij versterken de samenwerking in de Overijsselse centra van kleine steden en dorpen door het verlenen van tien subsidies op basis van met lokale partners afgesloten arrangementen.
2. Wij organiseren voor het netwerk van Overijsselse gemeenten en centrummanagers tien bijeenkomsten om kennis te ontwikkelen en te delen. We nemen deel in het brede landelijke kennisnetwerk, om hier ook de Overijsselse opgaven en belangen in beeld te brengen.
3. Wij werken met de leden van het Retail Platform Overijssel (RPO) aan verdere professionalisering van de samenwerking en ondersteunen het RPO bij het organiseren van een congres over opvolging in de retail.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel Investeringsvoorstel Retail 2024-2027 PS24-000402

Verantwoordelijk portefeuillehouder

5.1.7 Nationale veiligheid en defensie

Acties 2026

A. Sterke economie

1. Wij benutten het Europese Netwerk van Defensieregio's (ENDR) en werken samen op regionale schaal met de ministeries van Defensie & Economische Zaken, Gelderland, Oost NL en het bedrijfsleven aan technologie en innovatie voortkomend uit in november 2025 gesloten samenwerkingsafspraken ('Letter of Intent').
2. We ondersteunen met het ministerie van Defensie en de provincie Gelderland de totstandkoming van een regiokantoor, dat functioneert als business-developer en kennispunt voor het bedrijfsleven én Defensie in Oost Nederland.
3. In opdracht van de provincies Overijssel en Gelderland voert Oost NL een programma uit dat het versterken en vergroten van de regionale en nationale waardeketens voor defensie, veiligheid en weerbaarheid beoogt.

B. Wij werken samen aan een weerbaar Overijssel

1. Wij leveren een deelbijdrage aan de scan voor de vitale provinciale publieke diensten en infrastructuur voor het thema 'weerbaarheid' en komen waar nodig met voorstellen om deze weerbaarder te maken (zie prestatie 7.1.5).
2. Wij vergroten hiermee de weerbaarheid en productiezekerheid van de Overijsselse economie.
3. Wij dragen bij aan het beschermen van onze inwoners, verbindingen, energie en drinkwatervoorziening.
4. Wij leveren een bijdrage aan de arbeidsmarkt voor reservisten.

C. Wij dragen bij aan ruimte voor defensie

1. Wij behartigen de provinciale belangen in het Nationaal programma Ruimte voor Defensie.
2. Wij werken intensief samen met betrokken gemeenten, het bedrijfsleven en de diverse departementen van het Rijk.
3. Wij participeren actief in het gebiedsproces MMC Staphorst met als hoofddoel een goede inpassing van de uitbreiding van het complex.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenbrief Economische propositie defensie PS 25-000249
- Bijlage bij Statenbrief PS25-000249
- Statenbrief Aanvullende informatie Ontwerp Nationale Beleidsvisie Ruimte PS25-000489
- Bijlage bij Statenbrief PS25-000489

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Actielijn A: Erwin Hoogland

Actielijn B: Andries Heidema (coördinatie weerbaarheid) en Erwin Hoogland

Actielijn C: Erwin Hoogland (coördinatie Defensie) en Liesbeth Grijsen (Ruimte)

Dit is wat wij doen

5.2 Vrijetijdseconomie

De investeringsimpuls 2024-2027 'Overijssel, een gastvrije en aantrekkelijke bestemming voor bezoekers, bedrijven én bewoners' zet in op het bevorderen van de balans tussen

lusten en lasten van recreatie en vrijetijdsbesteding. We bevorderen het toekomstig verdienvermogen van de toeristische sector en versterken daarmee onze regionale economie (prestatie 5.2.1 Recreatie en vrije tijd). Dit doen we door het stimuleren van bedrijven om te digitaliseren, te vergroenen en te verduurzamen en nieuwe arrangementen voor nieuwe gasten te ontwikkelen. Vrijetijdslandschappen bevorderen de spreiding van gasten en bewoners in ruimte en tijd. Het kenniscentrum Gastvrij Overijssel ondersteunt bedrijven, bezoekers en bewoners hierbij.

Evenementen dragen bij aan de levendigheid en aantrekkelijkheid van Overijssel voor inwoners, bedrijven en bezoekers. Dat vraagt om een evenementenbeleid met focus op de betekenis voor Overijssel, op toegankelijkheid voor een breed publiek en op de verbinding tussen landelijk en stedelijk gebied en tussen mensen.

In de periode 2025-2027 investeren wij in drie categorieën evenementen in Overijssel (prestatie 5.2.2 Festivals en evenementen):

1. Beeldbepalende cultuur- en sportevenementen;
2. Bijzondere Regionale cultuur- en sportevenementen;
3. Eenmalige en/of onvoorziene cultuur- en sportevenementen.

Prestaties

5.2.1 Recreatie en Vrije Tijd

Acties 2026

Wij gaan in 2026 door met de uitvoering van onze investeringsimpuls 'Overijssel, een bewuste en gastvrije bestemming voor bezoekers, bedrijven én inwoners'. Concreet gaat het om de volgende onderwerpen:

1. Wij voeren onze regeling 'Ons Toeristisch MKB groen, digitaal en toegankelijk' uit.
2. Wij werken samen met gemeenten en andere partijen aan de realisatie van vrijetijdslandschappen, specificeren van doelgroepen en bezoekersmanagement.
3. Wij nemen een besluit over de ondersteuning van de routenetwerken in Overijssel en de ondersteuning van betrokken organisaties.
4. Wij investeren in kenniscentrum 'Gastvrij Overijssel' bij Marketing Oost waardoor actuele data over o.a. bezoekersstromen (Resono), aantal overnachtingen en bezettingsgraden real time beschikbaar en inzichtelijk zijn.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel PS 2024-000381
- Investeringsimpuls Recreatie en Vrije Tijd 2024-2027
- Geamendeerd besluit PS 2024-000381

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Erwin Hoogland

5.2.2 Festivals en evenementen

Acties 2026

Wij ondersteunen en dragen financieel bij aan de volgende cultuur- en sportevenementen in Overijssel:

1. Vijftien beeldbepalende evenementen: provinciaal van belang, regionaal ingebed, kwalitatief hoogwaardig, met groot publieks- en mediabereik.
2. Circa vijftien bijzondere regionale evenementen: onderscheidend, lokaal maatschappelijk gedragen, met regionale uitstraling.

3. Eenmalige en/of onvoorziene incidentele evenementen (indien deze zich melden) : met aantoonbare maatschappelijke meerwaarde en provinciale uitstraling.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Investeringsvoorstel evenementenbeleid 2025-2027, PS24-000419
- Motie Artikel 59 RvO voor Provinciale Staten van Overijssel 2023

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Tijs de Bree

Dit is wat wij doen

5.3 Betrekken andere financiers bij onze opgaven

Via de Regiodeals (prestaties 5.3.1 Regiodeals Twente en Zuid- en Oost Drenthe en 5.3.2 Regiodeals Zwolle en Stedendriehoek) werken we samen met het Rijk en de regio's aan het versterken van de brede welvaart en pakken we gezamenlijk de opgaven in de regio's aan. Brede welvaart omvat alles wat mensen van waarde vinden en het leven de moeite waard maakt. In ons beleid nemen we de brede welvaart van onze inwoners als uitgangspunt en streven we naar een economische ontwikkeling die rechtvaardig en verantwoord is. Verder ondersteunen wij bij voorstellen die in het kader van het Nationaal Groeifonds (prestatie 5.3.3 Nationaal Groeifonds) zijn gehonoreerd en de lange termijn groei van de Overijsselse economie bevorderen.

Met onze provinciale cofinanciering Europese programma's 2021-2027 zetten wij in op het benutten van de financiële fondsen vanuit Europa (prestatie 5.3.4 Europese programma's). Elke geïnvesteerde euro levert flink meer op voor Overijssel omdat, naast de provincie, ook de EU, medeoverheden, kennisinstellingen en bedrijfsleven bijdragen aan projecten. Wij leveren een bijdrage aan maatschappelijke opgaven, en specifiek de regionale concurrentiekracht, door het benutten van de Europese mogelijkheden. Wij voeren mede regie op de Europese programma's. In Europees verband werken Gelderland en Overijssel samen.

Prestaties

5.3.1 Regiodeals Twente en Zuid- en Oost Drenthe

Acties 2026

1. Wij monitoren en werken mee aan de uitvoering van de Regio Deals in Twente en Zuid- en Oost-Drenthe.
2. Wij beheren de lening van € 10 miljoen van het Nationale Fotonica Innovatieprogramma Photon Delta die wordt benut voor enerzijds productie-ontwikkeling en anderzijds de fabriek voor proefproductie van fotonische chips van New Origin. Daarnaast investeren wij via Oost NL met risicofinanciering in bedrijven die actief zijn in deze snel groeiende hightech markt.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel Kansen in Overijssel Regio Deal Twente 2019/0001511
- Statenvoorstel Investeringsvoorstel Regio Deals (vierde tranche) PS23-000466
- Statenvoorstel Investeringsvoorstel fotonica PS/2018/668

- Statenbrief Regiodeals vijfde tranche, d.d. oktober 2023, 2023-053252

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Erwin Hoogland

5.3.2 Regiodeals Zwolle & Stedendriehoek

Acties 2026

1. Wij monitoren en werken mee aan de uitvoering van de Regio Deals in Zwolle en de Stedendriehoek.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Regio Deals 2018 PS/2018/687
- Statenvoorstel Cleantech Regio Regiodeal, PS/2019/1101201
- Besluit Cleantech Regio Regiodeal, PS/2019/1101327
- Stand van zaken Regiodeals derde tranche Regio Zwolle en Cleantech Regio, PS/2020/1102303
- Statenbrief Regio Deals vijfde tranche, d.d. oktober 2023 2023-053252
- Statenbrief Uitwerking Regio Deals 5e tranche, d.d. april 2024 2024-010140
- Besluit cofinanciering Regiodeals Zwolle II en Stedendriehoek Statenbesluit PS24-001300

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Erwin Hoogland

5.3.3 Nationaal Groeifonds

Acties 2026

1. Wij ondersteunen in het kader van project Beethoven de versterking van de chiptechnologie activiteiten in Overijssel via provinciale cofinanciering.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel Nationaal Groeifonds PS/2021/1103334
- Nationaal Groeifonds (NGF) - 2e ronde projecten en vooruitblik op vervolg 2022/0079523
- Effectuering bijdragen uitvoering Nationaal Groeifonds PS23-000188
- Beantwoording Statenvragen juni 2024 operatie Beethoven en chiptechnologie Oost Nederland 2024-010094
- Beantwoording motie Structuurversterking fotonica- en chiptechnologie 2025-003830

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Gert Harm ten Bolscher

5.3.4 Europese programma's

Acties 2026

1. Wij voeren het programmamanagement uit voor het Overijsselse deel van de Europese Programma's EFRO, Interreg en ELFPO/GLB-NSP 2014-2020 (af ronding) en 2021-2027. Wij zien toe op tijdige realisatie van projecten en tijdige besteding van de Europese middelen via onze provincie. Met deze projecten wordt een bijdrage geleverd aan de ambities van Overijssel. Cofinanciering vanuit Europese fondsen draagt bij aan de zogenaamde 'multiplier' van de provinciale investering – elke geïnvesteerde euro levert flink meer op voor Overijssel.

2. Wij bevorderen dat Overijssel, en in het bijzonder het MKB, de Europese (thematische) fondsen benut. Dit bereiken wij door te informeren, te stimuleren, te faciliteren en (mede) te ontwikkelen. Dit doen we onder meer via samenwerkingsverband Think East Netherlands, hét innovatieprofiel van Oost-Nederland, het participeren in Europese netwerken, directe contacten met (MKB) bedrijven en andere partners in de regio, een cofinancieringsregeling en het organiseren van leergangen Europa voor collega's, medeoverheden en kennisinstellingen.
3. We volgen de ontwikkelingen en publicaties rondom de nieuwe Europese begroting- en programmaperiode 2028-2034 op de voet. We informeren en adviseren de organisatie hierover waar relevant en borgen, in samenwerking met Public affairs (7.3.1), zo goed mogelijk de belangen van Overijssel binnen de toekomstige Europese fondsen en programma's. De ontwikkeling van de regionale fondsen en onderliggende strategieën wordt in 2026 opgestart. Gedurende dit traject zijn er meerdere strategische ijkmomenten voorzien om stil te staan bij de ontwikkelingen voor de programmaperiode 2028-2034.
4. We informeren, enthousiasmeren, adviseren en faciliteren de interne organisatie om meer gebruik te maken van de beschikbare EU-fondsen. We sluiten hierbij aan op de Europa agenda en prioriteiten. Wij realiseren dit onder meer door concrete EU-prioriteiten en onderliggende plannen, EU-advies- en begeleidingstrajecten voor beleidsprogramma's, het opzetten van een projectbureau en het organiseren van de leergang Campus Europa.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Overijssel en Europa 2024 - jaarlijkse update (PS24-001244)
- Statenvoorstel Provinciale cofinanciering Europese programma's 2021-2027 Provincie Overijssel (2021/1103304)
- Statenvoorstel Integrale Public Affairs Agenda en Europa/Duitsland Agenda Provincie Overijssel (2021/1101554)
- Oorspronkelijk besluit cofinanciering Europese programma's 2014 -2020 (PS/2016/7)

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Erwin Hoogland

Risico's

Wij zien een aantal grote ontwikkelingen die een risico vormen voor de realisatie van onze beleidsdoelstellingen: stikstof, netcongestie, en tekort aan (drink)water en beperkingen in de ruimtelijke omgeving. Deze risico's kunnen we niet alleen mitigeren, hierbij zoeken we samenwerking met onze partners in de regio en op Rijksniveau.

Netcongestie belemmert energietransitie en economische groei

Als gevolg van netcongestie bestaat het risico dat bepaalde delen van Overijssel te maken kunnen krijgen met tijdelijke stroomuitval voor bestaande aansluitingen. Daarnaast is het nu al niet meer mogelijk om de capaciteit van bestaande energiecontracten te verhogen of nieuwe energieaansluitingen te krijgen. Het effect hiervan is dat de energietransitie wordt vertraagd en economische ontwikkeling wordt beperkt.

Tekort aan (drink)water bedreigt landbouw, bedrijven en voedselproductie

Als gevolg van tekort aan (drink)water bestaat het risico dat onvoldoende schoon water beschikbaar is voor landbouw en veeteelt en bedrijven die afhankelijk zijn van water. Het effect hiervan is dat dit mogelijk leidt tot verminderde voedselproductie en economische verliezen waardoor onze beleidsdoelstellingen op deze terreinen niet worden behaald. En ook hier zien we dat in specifieke situaties er geen contract voor wateraansluitingen kan worden verkregen door bedrijven (behoudens een contract voor keukenwater/huishoudelijk gebruik).

Stikstofproblematiek blokkeert vergunningverlening en maatschappelijke transitie

Hetzelfde geldt ten aanzien van stikstof. Door rechterlijke uitspraken ligt de vergunningverlening voor de stikstofvergunningen nu helemaal stil (GS hebben de vergunningverlening voor een jaar opgeschort tot februari 2026). De ontwikkelmogelijkheden staan daarmee ook voor de bedrijven stil, waardoor zowel maatschappelijke transitie als bijv. de energietransitie, eiwittransitie en circulariteit, als economische ontwikkelingen worden vertraagd of stilvallen.

Ruimtelijke beperkingen remmen economische en stedelijke ontwikkeling

Een vergelijkbaar punt is te maken voor de beschikbaarheid van ruimte: er dreigt een tekort aan ruimte voor bedrijvigheid. Dat heeft een negatief effect op de economische ontwikkeling en staat mogelijk mede verstedelijkingsambities in de weg.

Rijksbezuinigingen op onderwijs en innovatie verzwakken de regionale economie

Tot slot zien we een risico als gevolg van Rijksbeleid, met name in verband met de bezuinigingen op middelbaar beroepsonderwijs, hoger onderwijs en innovatie in het algemeen. Voldoende middelen voor kennis en innovatie zijn nodig voor de ontwikkeling van een toekomstbestendige regionale economie. Als Rijksmiddelen wegvallen bestaat het risico dat hiervoor onvoldoende financiële middelen beschikbaar zijn en ecosystemen waarin bedrijven en kennisinstellingen samenwerken worden verzwakt, waardoor onze beleidsdoelstellingen op dit vlak niet behaald worden.

Tekort aan voldoende en goed gekwalificeerde mensen kan een belemmering worden voor goed functionerende economie

De personeelstekorten zijn een groeiend probleem in Nederland en stellen bedrijven voor talloze uitdagingen. Van het vinden van gekwalificeerde kandidaten tot het vasthouden van werknemers, werkgevers worstelen met het vinden van de juiste mensen voor de juiste banen. Daardoor kunnen onze stimuleringsregelingen op het gebied van innovatie minder effectief zijn en wordt het verandervermogen van ons mkb belemmerd.

Financiën

In onderstaande tabel staan de baten en lasten van deze kerntaak voor zover er een bedrag in de begroting is opgenomen. De tabel is uit te klappen voor meer details.

Bedragen x €1.000

Saldo baten en lasten	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten					
5.1.1 Concurrentiekracht					
Incidenteel	2.370	920	920	0	0
Structureel	5.068	5.144	5.144	5.144	5.144
Totaal 5.1.1 Concurrentiekracht	7.437	6.064	6.064	5.144	5.144
5.1.2 Attractief Overijssel					
Incidenteel	2.634	1.750	1.650	0	0
Totaal 5.1.2 Attractief Overijssel	2.634	1.750	1.650	0	0
5.1.3 Toekomstgerichte Economie					
Incidenteel	3.183	2.249	2.225	0	0
Totaal 5.1.3 Toekomstgerichte Economie	3.183	2.249	2.225	0	0

Saldo baten en lasten	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
5.1.4 Werkloc. provinc. participaties					
Structureel	586	409	414	420	425
Totaal 5.1.4 Werkloc. provinc. participaties	586	409	414	420	425
5.1.5 Verstrekken risicokapitaal					
Incidenteel	122	126	126	126	126
Totaal 5.1.5 Verstrekken risicokapitaal	122	126	126	126	126
5.1.6 Retail: Vernieuwende stads- en dorpscentra					
Incidenteel	713	975	775	0	0
Totaal 5.1.6 Retail: Vernieuwende stads- en dorpscentra	713	975	775	0	0
5.1.7 Nationale veiligheid en defensie					
Incidenteel	713	600	500	0	0
Totaal 5.1.7 Nationale veiligheid en defensie	713	600	500	0	0
5.2.1 Recreatie en Vrije Tijd					
Incidenteel	2.376	1.250	1.250	0	0
Structureel	506	484	484	484	484
Totaal 5.2.1 Recreatie en Vrije Tijd	2.882	1.734	1.734	484	484
5.2.2 Festivals en evenementen					
Incidenteel	1.809	1.213	1.213	0	0
Totaal 5.2.2 Festivals en evenementen	1.809	1.213	1.213	0	0
5.3.1 Regiodeals Twente en ZO Drenthe					
Incidenteel	8.851	533	533	533	0
Totaal 5.3.1 Regiodeals Twente en ZO Drenthe	8.851	533	533	533	0
5.3.2 Regiodeals Zwolle & Stedendriehoek					
Incidenteel	41.730	0	0	700	0
Totaal 5.3.2 Regiodeals Zwolle & Stedendriehoek	41.730	0	0	700	0
5.3.3 Nationaal					

Saldo baten en lasten	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
GroEIFonds					
Incidenteel	1.222	2.250	1.350	0	0
Totaal 5.3.3 Nationaal Groeifonds	1.222	2.250	1.350	0	0
5.3.4 Europese programma's					
Incidenteel	14.159	13.205	11.843	8.851	3.093
Totaal 5.3.4 Europese programma's	14.159	13.205	11.843	8.851	3.093
5.66.66 Toegerekende personeelsgeb kn					
Structureel	5.036	5.203	5.202	5.201	5.201
Totaal 5.66.66 Toegerekende personeelsgeb kn	5.036	5.203	5.202	5.201	5.201
Totaal Lasten	91.078	36.311	33.629	21.460	14.473
Baten					
5.1.1 Concurrentiekracht					
Incidenteel	0	0	0	0	0
Totaal 5.1.1 Concurrentiekracht	0	0	0	0	0
5.1.2 Attractief Overijssel					
Incidenteel	0	0	0	0	0
Totaal 5.1.2 Attractief Overijssel	0	0	0	0	0
5.1.3 Toekomstgerichte Economie					
Incidenteel	0	0	0	0	0
Totaal 5.1.3 Toekomstgerichte Economie	0	0	0	0	0
5.1.4 Werkloc. provinc. participaties					
Structureel	0	0	0	0	0
Totaal 5.1.4 Werkloc. provinc. participaties	0	0	0	0	0
5.3.1 Regiodeals Twente en ZO Drenthe					
Incidenteel	5.260	0	0	0	0
Totaal 5.3.1 Regiodeals Twente en ZO Drenthe	5.260	0	0	0	0
5.3.2 Regiodeals Zwolle & Stedendriehoek					
Incidenteel	31.730	0	0	700	0

Saldo baten en lasten	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Totaal 5.3.2 Regiodeals Zwolle & Stedendriehoek	31.730	0	0	700	0
5.3.4 Europese programma's					
Incidenteel	0	66	0	0	0
Totaal 5.3.4 Europese programma's	0	66	0	0	0
Totaal Baten	36.990	66	0	700	0
Saldo baten en lasten	-54.087	-36.245	-33.629	-20.760	-14.473

Toelichting meerjarenbegroting

5.1.2 Attractief Overijssel

Het programma heeft een looptijd tot en met 2027.

5.1.3 Toekomstgerichte Economie

Het programma heeft een looptijd tot en met 2027

5.1.6 Retail: Vernieuwende stads- en dorpscentra

Het programma heeft een looptijd tot en met 2027

5.1.7 Nationale veiligheid en defensie

Provinciale Staten hebben incidentele budgetten toegekend tot en met 2027.

5.2.1 Recreatie en Vrije Tijd

Het programma heeft een looptijd tot en met 2027

5.2.2 Festivals en evenementen

Het programma heeft een looptijd tot en met 2027

5.3.2 Regiodeals Zwolle & Stedendriehoek

Het streven is er op gericht de subsidies voor de regiodeals zo veel mogelijk in 2025 te verstrekken.

5.3.3 Nationaal Groeifonds

Provinciale Staten hebben incidentele middelen toegekend tot en met het jaar 2027.

Kerntaak 6: Cultuur en sociale kwaliteit

Dit is hoe wij denken

Deze kerntaak richt zich op het behouden van een bruisend cultureel leven, een leefbaar platteland met sociale kwaliteit in Overijssel.

Een sterke sociale binding is een belangrijke basis voor een gezonde en vitale samenleving. De maatschappelijke en economische ontwikkeling van onze provincie wordt voor een groot deel bepaald door onze cultuur. Het verbindt ons en versterkt onze lokale en regionale identiteit. Denk aan onze streektaal, het historisch erfgoed en tradities. Culturele en sociale voorzieningen dragen bij aan beter onderwijs, hebben positieve effecten op de gezondheid en stimuleren actieve deelname aan de samenleving.

We zetten ons in voor een levendige provincie, die bol staat van initiatieven. Onze culturele basisinfrastructuur, cultuur educatie- en participatie, cultureel erfgoed en talentontwikkeling zijn belangrijke pijlers voor ons cultuurbeleid. We hebben oog voor de behoeften per regio en willen dat iedereen kan genieten van cultuur, ongeacht leeftijd, achtergrond, inkomen of woonplaats. Als regenboogprovincie vinden wij het belangrijk dat iedereen in Overijssel zich veilig voelt om zichzelf te kunnen zijn.

Bibliotheken hebben een essentiële rol in onze samenleving. Hier ontmoeten lokale organisaties en initiatieven elkaar die zich bijvoorbeeld inzetten tegen bestrijding van laaggeletterdheid en het aanleren van (digitale) basisvaardigheden.

We investeren in kansrijke initiatieven die het zelforganiserend vermogen van inwoners versterken en bijdragen aan levendige gemeenschappen in de stad en op het platteland. We dragen actief bij aan een verbeterde sportinfrastructuur voor talentontwikkeling en -herkenning. Gezonde en energieke inwoners hebben de veerkracht om voor zichzelf te zorgen en initiatieven te ontplooiën die anderen ten goede komen. Sport speelt hierbij een verbindende rol.

We werken aan een platteland waar inwoners goed kunnen wonen, werken en leven in een gezonde en mooie omgeving. Dit doen we door bottom up te werken, samen met plattelandsbewoners, erfeigenaren, dorpsgemeenschappen, gemeenten en andere partners op het platteland.

Overijssel in cijfers

Alle voor deze kerntaak relevante kengetallen zijn hier te vinden.

Dit is wat wij doen

6.1. Cultureel erfgoed met waarde voor de toekomst

Op basis van de Erfgoedwet zijn wij eigenaar van archeologische vondsten in Overijssel en verplicht deze op te slaan, te conserveren en beschikbaar te stellen voor onderzoek. Ook bieden we de vondsten aan als bruiklenen aan collectiebeherende instellingen met een publieksfunctie. Wij zetten ons in voor de restauratie en doorontwikkeling van rijks- en gemeentelijke monumenten, met als doel het toekomstbestendig behoud van cultureel erfgoed. Met provinciebrede inzet op immaterieel erfgoed en het Nedersaksisch willen we deze bijzondere vormen van erfgoed levend houden en doorgeven aan nieuwe generaties Overijsselaars. Met bijdragen aan initiatieven die het verhaal van Overijssel vertellen en borgen houden we het verleden levend. Dit verleden is een inspiratiebron bij de maatschappelijke en ruimtelijke opgaven van nu en de (nabije) toekomst. Om erfgoed als vertrek- en uitgangspunt te kunnen gebruiken voor deze opgaven is kennis over erfgoed essentieel. Daarom stimuleren we het gebruik van de Cultuurhistorische Waardenkaart en ondersteunen we de samenwerking tussen de erfgoedpartners en voorbeeldprojecten op dit thema.

Prestaties

6.1.1. Materieel, immaterieel erfgoed en erfgoed in transitie

Acties 2026

1. Wij beheren en ontsluiten archeologisch erfgoed door vondsten op te slaan in het provinciale depot en deze zichtbaar te maken via het publieksprogramma 'De Vondst van Overijssel'. Daarnaast werken wij toekomstscenario's uit voor het beheer en de exploitatie van het archeologisch depot.
2. Wij ondersteunen gemeenten en erfgoedorganisaties via het Steunpunt Cultureel Erfgoed Overijssel, de Monumentenwacht Overijssel-Flevoland en het Erfgoedplatform.
3. Wij maken met de regeling 'Restauratie Rijksmonumenten' ten minste 10 restauratieprojecten mogelijk en begeleiden via Stichting RIBO ten minste 20 leerlingen naar een leerwerkplek in de restauratiebouw.

4. Wij vertellen het verhaal van Overijssel door ten minste 20 projecten te ondersteunen via de regeling 'Verhaal van Overijssel' en in totaal 60 kleinere projecten via het Fonds Kleine Culturele Initiatieven Overijssel (KCIPO). Zie ook 6.3.1.
5. Wij monitoren onze prestatieafspraken met de Overijssellacademie over een actueel programma rond het Nedersaksisch en wij monitoren onze prestatieafspraken met het Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland over het borgen van immaterieel erfgoed.
6. Wij bevorderen een erfgoedinclusieve benadering van ruimtelijke opgaven door erfgoed mee te nemen in gebiedsprocessen. Dit doen wij door kennis en instrumenten beschikbaar te stellen aan gemeenten en gebiedspartners, en door samen te werken met organisaties zoals Landschap Overijssel aan projecten waarin erfgoed bijdraagt.
7. Wij stimuleren een passende en duurzame toekomst van religieus erfgoed door het versterken van kennis, draagvlak en netwerk. In 2026 gaan wij gemeenten, eigenaren en initiatiefnemers ondersteunen door middel van het uitvoeren van het Kerkenloket, het aanbieden van een nieuwe leerlijn Behoud je Kerkgebouw en het doorontwikkelen van het Torenpad. Wij werken hierbij samen met onze partners het Steunpunt Cultureel Erfgoed, de Erfgoedacademie en de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed. Hiermee geven wij uitvoering aan de motie Invulling Monumentale Kerken van 2 juli 2025.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel Cultuur- en erfgoedbeleid 2025-2028 PS24-000337
- Motie invulling monumentale kerken
- Brief aan PS over vervolg motie 'Erfgoed goed bewaard'
- Statenvoorstel Opvolging motie Gezamenlijke ambities 2025 PS2024-001278

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Gert Harm ten Bolscher

Dit is wat wij doen

6.2. Breed en professioneel cultureel aanbod en talentontwikkeling

Onze ambitie is dat iedere inwoner van Overijssel moet kunnen genieten van en deelnemen aan cultuur. Overijssel kent een levendig en gevarieerd cultureel aanbod. Hiervoor is een sterke culturele piramide, van brede basis tot top, nodig. In aanloop naar de stelselherziening in 2029 kiezen we voor bestending en waar nodig voor versterking van de culturele piramide. Voor een levendig, gezond en ondernemend productieklimaat investeren wij samen met het rijk en de cultuurregio's in een sterke culturele infrastructuur en ruimte voor talent om zich te ontwikkelen. Een ondernemende, weerbare en wendbare culturele sector is essentieel om hoogwaardig cultureel aanbod te kunnen blijven bieden. Wij vinden het belangrijk om kennisdeling te stimuleren en om nieuwe ondersteuningsmogelijkheden te verkennen om de sector daarbij te helpen.

Prestaties

6.2.1. Een basis voor cultureel aanbod en talentontwikkeling

Acties 2026

1. Wij zetten in op kwalitatief sterke topinstellingen met een uitnodigend, inspirerend en divers aanbod voor onze inwoners. In dit verband monitoren wij de voortgang van

- onze meerjarige cofinancieringsafspraken met culturele instellingen in Overijssel die voor 2025-2028 meerjarige subsidie van het Rijk (BIS/Cultuurfondsen) ontvangen.
2. Wij voeren samen met het ministerie van OCW en onze partners in Landsdeel-Oost (cultuurregio's en provincie Gelderland) het cultuurconvenant 2025-2028 uit, waarin onze samenwerkingsafspraken zijn vastgelegd. We zetten ons hiermee gezamenlijk in op versterking van de culturele infrastructuur in Landsdeel-Oost.
  3. Wij monitoren de voortgang van onze prestatieafspraken met museum De Fundatie over haar museale activiteiten. Hierbij betrekken wij het bedrijfsplan dat het museum heeft opgesteld voor de periode vanaf 2026.
  4. Wij monitoren de voortgang van meerjarige onze prestatieafspraken met het Filmkenniscentrum, en Poppunt Overijssel. Dit zijn onze provinciale netwerkorganisaties op gebied van film en van popmuziek. Filmvertoners ondersteunen we op het gebied van kennis en netwerkvorming, met Poppunt ondersteunen we talenten en startende ondernemers. Hiermee dragen wij bij aan de weerbaarheid van de sector.
  5. Wij bespreken met Stichting 4Oost (de vier schouwburgen in Overijssel) de uitvoering van het Programmeringsfonds waarmee we bijdragen aan versterking van de podiuminfrastructuur in Oost-Nederland.
  6. Wij monitoren de voortgang van onze prestatieafspraken met Stichting Cultuurprijs Overijssel 2025-2028 over de jaarlijkse cultuur- en talentprijs.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Brief van GS over toekomst museum De Fundatie PS25-00350
- Besluit PS over Perspectiefnota 2026 PS25-000274
- Statenvoorstel Cultuur- en erfgoedbeleid 2025-2028 PS24-000337

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Tijs de Bree

6.2.2. Cultureel aanbod en talentontwikkeling vernieuwen en ontwikkelen

Acties 2026

1. Wij voeren samen met onze partners, waaronder de cultuurregio's en Cultuur+Ondernemen, activiteiten uit waarmee wij het ondernemerschap in de culturele sector helpen versterken. Een ondernemende culturele sector draagt bij aan welzijn en welvaart in de provincie.
2. Wij geven onze jaarlijkse opdracht aan museum De Fundatie tot beheer, onderhoud en vernieuwing van onze provinciale collectie.
3. Wij monitoren onze prestatieafspraken met het OKTO (Overleg Kleine Theaters Overijssel) over versterking van de deskundigheid van de aangesloten theaters.
4. Wij monitoren met de cultuurregio's de voortgang van onze prestatieafspraken over de drie regioprojecten Cross-TIC in Twente, De Werf in Stedendriehoek en VAKTOR in regio Zwolle. Met deze projecten zetten wij in op talentontwikkeling en vernieuwing van het culturele aanbod in de provincie.
5. Wij organiseren ons jaarlijkse Cultuurcongres waarmee we kennisdeling en ontmoeting in de cultuursector stimuleren en faciliteren.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel Cultuur- en erfgoedbeleid 2025-2028 PS24-000337

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Tijs de Bree

Dit is wat wij doen

6.3. Cultuur voor iedereen

Wij vinden het belangrijk dat iedereen in Overijssel kan meedoen aan cultuur. Daarom investeren wij samen met het Rijk en gemeenten in Cultuureducatie en Cultuurparticipatie 'dicht bij de mensen'. Met deze partners maken wij ons sterk voor toegang tot kwalitatief goed cultuuronderwijs voor alle kinderen in Overijssel en investeren wij in de kwaliteit van het cultuuronderwijs. Cultuurparticipatie vergroot het welzijn van inwoners, vormt gemeenschappen en versterkt daarmee de brede welvaart van inwoners. We blijven verbinding zoeken tussen onze instrumenten ter ondersteuning van cultuurparticipatie en amateurkunst en gemeentelijke initiatieven en fondsen. Op landelijk niveau zijn afspraken gemaakt over cultuurbeoefening 2025-2028 tussen het ministerie van OCW, het IPO en de VNG. We zetten in op een goede vertaling van de uitgangspunten van deze afspraken naar Overijssel. De cultuurmakelaars zijn aanspreekpunt voor het lokale verenigingsleven en amateurkunstactiviteiten, zij geven advies en jagen nieuwe samenwerkingen en initiatieven aan, ook die bijdragen aan andere provinciale ambities en programma's. Wij streven naar een provinciaal dekkend netwerk van cultuurmakelaars.

Prestaties

6.3.1. Cultuureducatie en cultuurparticipatie

Acties 2026

1. Wij monitoren onze afspraken met schoolbesturen en alle Overijsselse gemeenten over goed cultuuronderwijs en kansengelijkheid van kinderen op basis van het Bestuurlijk Kader Cultuuronderwijs Overijssel 2019-2026. We onderzoeken met deze partners een mogelijk vervolg van dit bestuurlijk kader voor de periode na 2026.
2. Wij monitoren onze prestatieafspraken met Rijnbrink op basis van het matchingsprogramma Cultuureducatie met Kwaliteit, Versterking landelijke infrastructuur amateurkunst (VLIAK) en de bestuurlijke afspraken die over Cultuurbeoefening met IPO, VNG en OCW zijn gemaakt.
3. Wij voeren de regeling 'Cultuureducatie Overijssel' uit, waarmee we afspraken maken met alle Overijsselse gemeenten om cultuureducatie aan te bieden aan primair, gespecialiseerd en eventueel voortgezet onderwijs.
4. Wij maken ten minste 15 projecten mogelijk met onze subsidieregeling 'Cultuurparticipatie'.
5. Wij maken met onze subsidieregeling 'Overijssel Toont Talent' amateurkunst zichtbaar in ten minste 12 gemeenten.
6. Wij maken met onze regeling 'Cultuurmakelaars' met ten minste 12 gemeenten afspraken over de inzet van cultuurmakelaars om nieuwe culturele initiatieven te ondersteunen, deskundigheid te vergroten en slimme verbindingen te maken met andere sectoren.
7. Wij maken ten minste totaal 60 kleinschalige projecten mogelijk met onze storting in het Fonds Kleine Culturele Initiatieven Overijssel (KCIPO) uitgevoerd door het Cultuurfonds Overijssel (zie ook 6.1.1).

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel Cultuur- en erfgoedbeleid 2025-2028 PS24-000337
- Perspectiefnota 2026 PS25-000274

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Tijs de Bree

Dit is wat wij doen

6.4. Toekomstbestendige bibliotheken en basisvaardigheden voor iedereen

Openbare bibliotheken zijn een fundamentele basisvoorziening voor alle inwoners van Overijssel. De bibliotheek biedt een breed scala aan functies die bijdragen aan de educatieve, culturele en sociale ontwikkeling van individuen en gemeenschappen. De bibliotheek ontwikkelt zich steeds meer tot een ontmoetingsplaats in de lokale samenleving; een plek om te lezen en te leren, zowel voor inwoners als lokale organisaties en initiatieven. Op basis van de Wet Stelsel Openbare Bibliotheken ondersteunen wij het Overijsselse bibliotheeknetwerk waarmee wij werken aan een volwaardige bibliotheekvoorziening in elke Overijsselse gemeente, bevorderen wij het interbibliothecair leenverkeer en stimuleren wij bibliotheekinnovatie. Hierbij werken wij samen met gemeenten, bibliotheken en Rijnbrink. Daarnaast bereiden wij ons voor op de zorgplicht van gemeenten en provincies. Bibliotheken worden met succes ingezet bij leesbevordering en bestrijding van laaggeletterdheid. Basisvaardigheden (lezen, schrijven, rekenen en digitale vaardigheden) zijn essentieel voor het kunnen mee doen in de maatschappij. We blijven inzetten op het verbeteren van deze vaardigheden van onze inwoners.

Prestaties

6.4.1. Een leven lang lezen en leren

Acties 2026

1. Wij monitoren onze prestatieafspraken met Rijnbrink over de uitvoering van onze wettelijke taken op het gebied van bibliotheken en over het beheer en uitlenen van bladmuziek aan Overijsselse amateurorkesten en -musici (Musidesk).
2. Op basis van het netwerkplan Overijssels Bibliotheeknetwerk 2025-2028 voeren we een stimuleringsregeling uit gericht op zowel inhoudelijke als organisatorische bibliotheekvernieuwing.
3. Wij verkennen de mogelijkheden voor het verder ontwikkelen van innovatieve projecten met andere domeinen zoals Sociale kwaliteit en Leefbaar Platteland. Wij monitoren de pilots Community Library die wij in 2025 samen met het provinciaal programma Toekomst voor ons platteland zijn gestart. Een Community Library is een bibliotheek die mede wordt vormgegeven door een (deel van) de lokale gemeenschap. We willen hiermee de bibliotheek nog beter laten aansluiten op de behoeften van de lokale omgeving.
4. Wij voeren samen met onze partners het investeringsprogramma 'Basisvaardigheden 2025-2027' uit. Dit doen we langs drie lijnen: Preventie en educatie, Arbeidsmarkt en Brede inclusie. Hiermee investeren we in het vergroten van de basisvaardigheden, zoals lezen, schrijven rekenen en digitale vaardigheden van onze inwoners.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel Cultuur- en erfgoedbeleid 2025-2028 PS24-000337
- Statenvoorstel Investeringsprogramma Basisvaardigheden 2025-2027 PS25-000060

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Tijs de Bree

Dit is wat wij doen

6.5 Vitale en gezonde Overijsselaars die meer bewegen

De provincie Overijssel werkt samen met haar partners aan een gezonde, inclusieve en beweegvriendelijke leefomgeving. Via (regionale) netwerken stimuleren wij de gezondheid, welbevinden en sociale cohesie in de samenleving waarbij de thema's sport & bewegen,

sociale ontmoetingsplekken, inclusie, vrijwilligerswerk en positieve gezondheid centraal staan. De provincie ondersteunt in dit kader initiatieven uit de samenleving en helpt gemeenten met gezondheid, welzijn en preventiebeleid.

Prestaties

6.5.1 Overijsselaars zijn vitaal en kunnen deelnemen aan een inclusieve samenleving

Acties 2026

1. Wij voeren het uitvoeringsplan Sociale kwaliteit 2025-2026 uit en dragen daarmee bij aan een gezonde, vitale samenleving, waarbij inclusie als rode draad door het beleid loopt, met aandacht voor vitaliteit & Positieve Gezondheid (incl. sport en bewegen)
2. Wij geven uitvoering aan de Motie 'Iedereen doet mee' door te starten met de implementatie van de visie 'Iedereen doet mee' (aangeboden in de tweede helft van 2025).
3. Wij evalueren ons beleid 2020-2026 en ontwikkelen een voorstel voor beleid Sociale Kwaliteit 2027 tot en met 2030.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel Sociale Kwaliteit 2020-2024 2020/1102378
- Motie Iedereen doet mee
- Statenvoorstel opvolging motie Gezamenlijke ambities 2025 PS2025-001278
- Statenvoorstel Beleid Sociale Kwaliteit vaststellen tot en met 2026 PS/2022/110850
- Uitvoeringsplan 2025-2026

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Tijs de Bree

Dit is wat wij doen

6.6 Een sterk zelforganiserend vermogen

We versterken het zelforganiserend vermogen van inwoners van Overijssel met duurzame voorzieningen en verbindingen. Een eigentijdse ontmoetingsplek in dorpen en wijken is de plek waar inwoners elkaar ontmoeten en waar goede ideeën ontstaan voor een aantrekkelijke leefomgeving. We ondersteunen deze sociale ontmoetingsplekken om te komen tot toekomstbestendige accommodaties. We geven hen de kans om nieuwe activiteiten te ontwikkelen en inkomsten te verhogen. Wij evalueren de subsidieregeling 'Sociale hypotheek' en op basis van de onderzoeksbevindingen gebruiken we verder uitvoering aan het instrument Sociale Hypotheek.

Vrijwilligers en initiatiefnemers zijn de basis voor een aantrekkelijke en vitale leefomgeving. Als provincie waarderen en stimuleren wij de Overijsselse vrijwilligers en initiatiefnemers door middel van kennisuitwisseling. Onze initiatievencoaches ondersteunen initiatiefnemers om te komen tot mooie projecten. (6.6.1).

Prestaties

6.6.1 Duurzame voorzieningen, waardevolle verbindingen, inzet van vrijwilligers en maatschappelijke initiatieven

Acties 2026

1. Wij voeren het uitvoeringsplan sociale kwaliteit 2025-2026 uit en dragen daarmee bij aan een gezonde, vitale samenleving, waarbij inclusie als rode draad door het beleid loopt, met aandacht voor de volgende speerpunten:
  - o Sociale ontmoetingsplekken
  - o Maatschappelijke initiatieven en vrijwilligers
2. Wij evalueren ons beleid 2020-2026 en ontwikkelen een voorstel voor beleid Sociale Kwaliteit 2027 tot en met 2030.
3. Wij geven uitvoering aan de motie 'Vrijwilligers, cruciaal voor Overijssel' waarbij we starten met de implementatie van de provinciale toekomstvisie Beleidsoverstijgende aanpak vrijwilligers.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel Sociale Kwaliteit 2020-2024 2020/1102378
- Statenvoorstel Beleid Sociale Kwaliteit vaststellen tot en met 2026 PS/2022/110850
- Uitvoeringsplan 2025-2026
- Motie Vrijwilligers, cruciaal voor Overijssel
- Statenvoorstel Vrijwilligers in Overijssel PS24-000362

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Tijs de Bree

Dit is wat wij doen

6.7 Leefbaar platteland

We werken aan een leefbaar platteland, zodat inwoners hier ook in de toekomst goed kunnen wonen, werken en leven in een gezonde en mooie omgeving.

Dit doen we vanuit een gebiedseigen aanpak, samen met dorpsgemeenschappen en gemeenten, waarbij initiatieven van inwoners, organisaties en ondernemers uit de gebieden centraal staan.

Daarnaast zetten we in op lokaal leren door kennis en praktijk te verbinden in een lerend netwerk en werken we toe naar structureel plattelandsbeleid.

Prestaties

6.7.1 Een platteland waar inwoners goed kunnen wonen, werken en leven in een gezonde en mooie omgeving

Acties 2026

1. Wij voeren de subsidieregelingen Leefbaar Platteland die in 2024 en 2025 zijn opengesteld verder uit. Het gaat om de regelingen "Dorpsplannen", "Planvorming, uitwerking en analyses leefbaar platteland" en "Fysieke investeringen leefbaar platteland". Hiermee investeren we in het opstellen van dorpsplannen en de uitvoering van lokale initiatieven in dorpen en kernen in Overijssel. Met onze subsidies maken wij plannen en initiatieven van ten minste 20 dorpen mogelijk.
2. Wij bouwen verder aan een lerend netwerk waarin ervaringen vanuit de praktijk en kennis vanuit de wetenschap bij elkaar komen. Hiervoor organiseren wij ten minste vier 'Dorpsschool'-bijeenkomsten waarin inwoners, deskundigen en samenwerkingspartners zoals Rijksuniversiteit Groningen kennis, ideeën, inspiratie en ervaringen kunnen delen.
3. Samen met de inwoners van het platteland, ondernemers van het platteland, gemeenten en andere betrokken organisaties stellen we een Visie Leefbaar Platteland 2035 op. Hiervoor hanteren we een aanpak waarin we verschillende momenten gesprekken organiseren om mee te denken en input te leveren. De resulterende visie

is daarmee een visie van het ons Overijsselse platteland. Mede op basis hiervan maken we een Plattelandsagenda voor leefbaar platteland.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Investeringsvoorstel Leefbaar Platteland PS24-000170
- Brief van GS aan PS over Participatie aanpak voor visie Leefbaar Platteland PS2025-000546
- Participatieplan Leefbaar Platteland PS2025-000546

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Gert Harm ten Bolscher

6.7.2 BoerenPerspectief Overijssel

Acties 2026

1. Wij stellen samen met de Overijsselse gemeenten de financiële middelen beschikbaar aan de gezamenlijke Agrarische Collectieven in Overijssel om in het kader van BoerenPerspectief Overijssel naast actieve boeren ook voormalige agrariërs en particuliere erfeigenaren te begeleiden. BoerenPerspectief Overijssel wordt gefinancierd door het Rijk voor Sociaaleconomische Begeleiding (SEB) van agrariërs. Aanvullend kunnen met de provinciale bijdrage en gemeentelijke cofinanciering procesbegeleiders in het kader van BoerenPerspectief Overijssel alle erfeigenaren in de betreffende gemeenten ondersteunen om toekomstbestendige keuzes te maken bij actuele vraagstukken, zoals stikstof, aanpassingen in de bedrijfsvoering en leegstaande gebouwen.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel Vervolg Erfcoaches 2024 en 2025 PS/23-001169 en het besluit.
- Perspectiefnota 2026PS25-000274

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Gert Harm ten Bolscher

6.7.3 Een extra leefbaarheidsimpuls aan het gebied Kanaal Almelo - De Haandrik

Acties 2026

1. Wij stellen een investeringsvoorstel op waarmee we uitvoering geven aan de motie Maatschappelijk Initiatievenfonds. Deze draagt bij aan het herstel van noaberschap en sociale kwaliteit in het gebied Kanaal Almelo – De Haandrik.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Perspectiefnota 2026 van 2 juli 2025
- Motie Toekomst voor inwoners KADH

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Gert Harm ten Bolscher

Risico's

Samenwerking met partners onder druk

Samenwerkingspartners, zowel (semi)publieke partners als private partners en burgers en gemeenschappen, zijn onmisbaar bij de uitvoering van ons beleid. We zien een aantal risico's waardoor deze samenwerking onder druk komt te staan.

Beleidsverandering bij medeoverheden vermindert draagvlak en financiering

Als gevolg van veranderingen in de financiële context bij medeoverheden bestaat de kans dat zij andere beleidskeuzes maken. Hierdoor bestaat het risico dat het draagvlak en het inhoudelijk fundament voor het provinciaal beleid verloren gaat en er minder geld voor cofinanciering van ons beleid beschikbaar komt.

Afname burgerbetrokkenheid en gezamenlijkheid belemmert beleidsuitvoering

Verder is eigen initiatief en betrokkenheid van burgers, gemeenschappen, dorpen en instellingen onmisbaar om ons beleid succesvol uit te voeren. Dit eigen initiatief en deze betrokkenheid komen steeds vaker onder druk te staan, mede als gevolg van afname van gezamenlijkheid en afkalving van het maatschappelijk middenveld. Als er geen of onvoldoende betrokkenheid bij de samenleving is dan kunnen onze beleidsdoelstellingen mogelijk niet of niet volledig behaald worden.

Financiën

In onderstaande tabel staan de baten en lasten van deze kerntaak voor zover er een bedrag in de begroting is opgenomen. De tabel is uit te klappen voor meer details.

Bedragen x €1.000

Saldo baten en lasten	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten					
6.1.1 Mater. immat. erfgoed in transitie					
Incidenteel	2.984	1.845	1.741	1.485	0
Structureel	5.221	5.186	5.186	5.186	5.186
Totaal 6.1.1 Mater. immat. erfgoed in transitie	8.205	7.030	6.927	6.671	5.186
6.2.1 Basis cult. aanbod talentontw.					
Incidenteel	605	155	155	155	0
Structureel	4.908	5.446	5.446	5.446	5.446
Totaal 6.2.1 Basis cult. aanbod talentontw.	5.513	5.601	5.601	5.601	5.446
6.2.2 Cult. aanbd talentontw. Vernieuw.					
Incidenteel	1.595	1.608	1.608	1.608	0
Structureel	513	520	520	520	520
Totaal 6.2.2 Cult. aanbd talentontw. Vernieuw.	2.108	2.129	2.129	2.129	520
6.3.1. Cultuureducatie en cultuurparticipatie					
Incidenteel	2.342	2.360	2.360	2.360	0
Totaal 6.3.1. Cultuureducatie en cultuurparticipatie	2.342	2.360	2.360	2.360	0
6.4.1 Een leven lang lezen en leren					
Incidenteel	847	720	690	50	0
Structureel	3.685	3.741	3.741	3.741	3.741
Totaal 6.4.1 Een leven lang lezen en leren	4.532	4.460	4.431	3.791	3.741

Saldo baten en lasten	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
6.5.1 Overijsselaars zijn vitaal en kunnen deelnemen aan een inclusieve samenleving					
Incidenteel	175	175	0	0	0
Structureel	2.276	1.933	1.933	1.933	1.933
Totaal 6.5.1 Overijsselaars zijn vitaal en kunnen deelnemen aan een inclusieve samenleving	2.451	2.108	1.933	1.933	1.933
6.6.1 Duurz. vz., waardev. verb., vrijw.					
Incidenteel	2.102	0	0	0	0
Structureel	1.673	1.698	1.698	1.698	1.698
Totaal 6.6.1 Duurz. vz., waardev. verb., vrijw.	3.775	1.698	1.698	1.698	1.698
6.7.1 Platteland: wonen, werken en leven					
Incidenteel	8.060	6.408	1.308	0	0
Totaal 6.7.1 Platteland: wonen, werken en leven	8.060	6.408	1.308	0	0
6.7.2 BoerenPerspectief Overijssel					
Incidenteel	1.279	200	200	200	200
Totaal 6.7.2 BoerenPerspectief Overijssel	1.279	200	200	200	200
6.7.3 Een extra leefbaarheidsimpuls aan het gebied Kanaal Almelo - De Haandrik					
Incidenteel	0	200	200	0	0
Totaal 6.7.3 Een extra leefbaarheidsimpuls aan het gebied Kanaal Almelo - De Haandrik	0	200	200	0	0
6.66.66 Toegerekende personeelsgeb kn					
Structureel	2.188	2.252	2.252	2.252	2.252
Totaal 6.66.66 Toegerekende personeelsgeb kn	2.188	2.252	2.252	2.252	2.252
Totaal Lasten	40.453	34.447	29.039	26.635	20.976
Baten					
6.7.2 BoerenPerspectief Overijssel					

Saldo baten en lasten	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Incidenteel	0	0	0	0	0
Totaal 6.7.2 BoerenPerspectief Overijssel	0	0	0	0	0
Totaal Baten	0	0	0	0	0
Saldo baten en lasten	-40.453	-34.447	-29.039	-26.635	-20.976

Toelichting meerjarenbegroting

6.7.1 Platteland: wonen, werken en leven

Provinciale staten hebben incidentele middelen toegekend tot en met 2027

6.7.2 BoerenPerspectief Overijssel

De voorganger van Boerenperspectief is het programma Erfcoaches, dat liep tot en met 2025. Voor Boerenperspectief stelt provinciale staten een budget van €200.000 beschikbaar.

6.7.3 Een extra leefbaarheidsimpuls aan het gebied Kanaal Almelo - De Haandrik

Deze prestatie is nieuw. Bij de Perspectiefnota 2026 hebben provinciale staten incidenteel €200.000 beschikbaar gesteld voor 2026 en 2027 (naast de middelen voor een separaat investeringsvoorstel).

Kerntaak 7: Kwaliteit openbaar bestuur

Dit is hoe wij denken

Deze kerntaak richt zich op een sterk en betrokken openbaar bestuur in Overijssel, waarbij we luisteren en verbinding leggen met onze inwoners.

Voor een goed functionerende democratie is het belangrijk dat iedereen meedoet, zo komen we tot de beste oplossingen voor Overijssel. We nodigen daarom iedereen uit om mee te denken en te doen.

We betrekken inwoners en partners bij onze opgaven, zoals vormgegeven in onze Overijsselse Participatievisie en -werkwijze. Daarnaast zorgen we ervoor dat onze belangen goed vertegenwoordigd zijn in Europa en Den Haag.

We zien om naar onze medeoverheden en kijken waar we kunnen bijdragen, waar mogelijk en wenselijk dragen we bij aan oplossingen. Verder streven we naar doelmatige en toegankelijke subsidieregelingen waarbij gebruikers zo min mogelijk administratieve lasten ervaren.

Overijssel moet een veilige plek zijn en blijven voor iedereen. We zetten de strijd tegen ondermijnende activiteiten voort door onze eigen weerbaarheid op orde te hebben en samen met gemeenten, politie en veiligheidspartners werken we intensief om signalen vroegtijdig op te pakken en Overijssel veiliger te maken.

We willen de mogelijkheden van digitalisering en data nog beter benutten om ons beleid en de kwaliteit van ons bestuur te ondersteunen.

Bij vrijwel alles wat we doen hebben we inwoners, instellingen, bedrijven en medeoverheden nodig. We werken daarom aan het goed houden van bestaande relaties met hen.

Overijssel in cijfers

Alle voor deze kerntaak relevante kengetallen zijn [hier](#) te vinden

Dit is wat wij doen

7.1 Goed openbaar bestuur in Overijssel

Voor een goed openbaar bestuur in Overijssel werken wij samen met Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen. We zien dat er veel op onze gemeenten afkomt. Wanneer nodig en wenselijk bekijken we per opgave of en op welke wijze we de gemeenten kunnen helpen en of het binnen onze mogelijkheden past. (7.1.1).

Als toezichthouder zien wij erop toe dat Overijsselse gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen hun taken zorgvuldig uitvoeren en dat zij financieel gezond zijn en blijven. In dit kader bereiden we ons onder meer voor op de nieuwe Archiefwet, die naar verwachting dit jaar in werking treedt. (7.1.2)

Wij ondersteunen onze partners in de strijd tegen ondermijning door de uitvoering van de beleidsnota ondermijning 2024-2027 en zetten in op verdere verbetering van de weerbaarheid en integriteit van de eigen organisatie (7.1.3)

De Commissaris van de Koning draagt als voorzitter van Provinciale en Gedeputeerde Staten bij aan een transparant en goed openbaar bestuur. Daarnaast geeft hij invulling aan zijn Rijkstaken, zoals de benoeming van burgemeesters en het voorzitterschap van de Provinciale Regietafel Asiel (7.1.4). We worden geconfronteerd met geopolitieke ontwikkelingen in en buiten Europa en internationale gebeurtenissen zoals langdurige stroomuitval, hacks, extreme weersomstandigheden en een pandemie. Hierdoor kijken wij kritisch naar onze weerbaarheid met als prioriteit de effectiviteit en paraatheid van provinciale crisisorganisatie, de weerbaarheid van de provinciale diensten en infrastructuur en de wijze waarop de CdK in zijn rol als Rijksheer medeoverheden kan ondersteunen om de Overijsselse samenleving (civiel) weerbaar te maken (7.1.5).

Prestaties

7.1.1 Interbestuurlijke verhoudingen

Acties 2026

1. Wij voeren gesprekken met gemeenten en waterschappen over hun bestuurlijke en ambtelijke slagkracht in relatie tot de financiële context. Waar mogelijk en wenselijk dragen we bij aan oplossingen en bevorderen we mogelijkheden tot samenwerking.
2. De Commissaris van de Koning voert 3x per jaar overleg met een delegatie van het bestuur van de VNG Overijssel en op uitnodiging nemen we deel aan de bestuurlijke platforms van de VNG Overijssel (financieel, ruimtelijk, sociaal en infosamenleving).
3. Binnen het Interprovinciaal Overleg (IPO) brengen we de Overijsselse belangen voor het voetlicht en benutten we samen met relevante partners onze lobbykracht richting het rijk en de Europese Unie.
4. We versterken de informatievoorziening tussen GS en PS omtrent IPO-zaken, mede aan de hand van terugkoppeling in de Statencommissies.
5. Rondom de raadsverkiezingen in maart 2026 organiseren we een raadsinformatiemarkt voor gemeenten en maken we kennis met de nieuwe colleges van B&W.

Statenvoorstellen en -besluiten

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Andries Heidema, Liesbeth Grijzen

7.1.2 Interbestuurlijk toezicht

Acties 2026

1. Wij stellen jaarlijks in april voor iedere gemeente een totaalbeeld interbestuurlijk toezicht (IBT) vast.
2. Wij signaleren bij een rode of oranje kleuring van het totaalbeeld risico's waarop naar onze mening actie nodig is, en gaan hierover in gesprek met de betreffende gemeente.
3. Wij houden financieel toezicht op onze 25 gemeenten, 2 waterschappen en 17 gemeenschappelijke regelingen.
4. Wij begeleiden gemeenten die onder preventief toezicht staan, met als doel zo snel mogelijk terug te keren naar een financieel gezonde situatie waarbij repressief toezicht volstaat.
5. Wij stellen vanuit archief toezicht voor 25 gemeenten, 1 waterschap en een aantal gemeenschappelijke regelingen IBT-beoordelingen op en leggen in dat kader 10 tot 15 inspectiebezoeken af.
6. Wij investeren in capaciteit en kennis om uitvoering te kunnen geven aan nieuwe archief- en informatiewetgeving.
7. Wij beheren vanuit onze wettelijke archieftaak de analoge (papieren) archieven overeenkomstig de met Collectie Overijssel gesloten dienstverleningsovereenkomst.
8. Wij beheren vanuit onze wettelijke archieftaak de digitale archieven van de provincie door het in productie nemen van een eigen digitaal e-depot vanaf 2026.
9. Wij rapporteren via de provinciearchivaris jaarlijks over uitgevoerde beheeractiviteiten, raadplegingen, uitleningen en eventueel verworven particuliere archieven van provinciaal belang.

Statenvoorstellen en -besluiten

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Andries Heidema (IBT/AT), Tijs de Bree (FT)

7.1.3 Integere overheid en aanpak ondermijning

Acties 2026

1. Wij investeren op het vergroten van de bewustwording (en weerbaarheid) van ambtenaren en bestuurders door onder andere integriteitsworkshops voor nieuwe medewerkers, een jaarlijkse bijeenkomst voor alle medewerkers, nieuwsbrieven en een jaarlijkse Meld Misdaad Anoniem campagne om de meldingsbereidheid van signalen van ondermijning in Overijssel te vergroten.
2. Wij passen conform onze BIBOB-beleidsregel 2024 de bevoegdheden uit de Wet Bevordering Integriteitsbeoordelingen door het Openbaar Bestuur (Wet Bibob) toe op vergunningen, subsidies, aanbestedingen en vastgoedtransacties.
3. Wij werken samen met de districten en/of gemeenten in IJsselland en Twente aan de:
  - de kennis- en informatie-uitwisseling over ondermijning en tussen alle ketenpartners om zo ondermijning effectief tegen te kunnen gaan.
  - Inzet van het provinciaal expertteam door en in opdracht van gemeenten bij het tegengaan van ondermijning in hun gemeente en dan in het bijzonder in het buitengebied (waaronder vitale vakantieparken).
4. Wij nemen deel aan de reguliere overleggen met onze (veiligheids-)partners (politie, belastingdienst, gemeenten e.a.) binnen het samenwerkingsverband Regionaal Informatie- en Expertisecentrum Oost-Nederland (RIEC-ON) om signalen van ondermijning in kaart te brengen.
5. Wij zetten ons samen met gemeenten en onderwijsinstellingen in om aan de aanbevelingen op te volgen die staan vermeld in het onderzoeksrapport van Lysias Advies gericht op het versterken van de weerbaarheid van kinderen en jongeren tegen criminaliteit.

6. Met de inzet van veiligheidscoaches bouwen we aan vertrouwen en verbinding met bewoners, erfbetreders, dorpsbelangen en gemeenten. Daarnaast worden trends en signalen uit het veld opgehaald en gedeeld met ketenpartners om gezamenlijk tot gerichte acties te komen.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel Ondermijning 2024-2027 PS24-000401

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Andries Heidema

7.1.4 (Rijks)taken Commissaris van de Koning

Acties 2026

1. Wij behandelen de procedures voor (nieuwe) benoeming burgemeesters en de herbenoemingsprocedures voor zittende burgemeesters en bereiden de reguliere klankbordgesprekken met alle 25 burgemeesters voor.
2. Wij bereiden de ambtsbezoeken, gemiddeld 6 per jaar, aan de Overijsselse gemeenten voor.
3. Wij bereiden (werk)bezoeken van het Koninklijk Huis (mede) voor en adviseren over voorstellen voor Koninklijke onderscheidingen en Koninklijke predikaten.
4. Wij behandelen bemiddelingsverzoeken aan de Commissaris van de Koning en nemen deze binnen 4 weken al dan niet inhoudelijk in behandeling.
5. Wij bevorderen en bewaken vanuit de rol van de Commissaris van de Koning de kwaliteit van het openbaar bestuur, bestuurlijke weerbaarheid, integriteit en veiligheid van provinciale Overijsselse bestuurders en volksvertegenwoordigers, inclusief die van de 25 gemeenten en het Waterschap Vechtstromen, door ten minste twee keer per jaar bestuurlijke bijeenkomsten over deze thema's te organiseren.
6. Wij verzorgen de reguliere inhoudelijke ondersteuning van de Provinciale Regietafel Asiel en de beleidsadvisering op de thema's asiel en vluchtelingen. Dit doen we omdat de Commissaris van de Koning als Rijksorgaan voorzitter is van de Provinciale Regietafel Asiel.
7. Wij bereiden een Overijssels programma voor inzake de viering van 500 jaar Overijssel.
8. Wij bereiden een proces voor in het kader van de rol van de CdK bij (her)benoeming van dijkgraven.

Statenvoorstellen en -besluiten

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Andries Heidema

7.1.5 Weerbare samenleving

Acties 2026

1. Wij testen de effectiviteit en paraatheid van de crisisorganisatie en ontwikkelen die door aan de hand van de veranderende (geopolitieke) omstandigheden.
2. Wij voeren een scan uit voor de vitale provinciale publieke diensten en infrastructuur en komen daar waar nodig met aanvullende voorstellen om die weerbaarder te maken.
3. Wij onderzoeken of wij onze medeoverheden zoals de gemeenten en veiligheidsregio's kunnen ondersteunen in het weerbaar maken van de Overijsselse samenleving.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel Perspectiefnota 2026 en Tussenbalans
- Besluit Perspectiefnota 2026

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Andries Heidema

Dit is wat wij doen

7.2 Wendbaar en eigentijds openbaar bestuur

Om tijdig en adequaat in te spelen op ontwikkelingen die relevant zijn voor het openbaar bestuur, volgen wij de trends en ontwikkelingen in de maatschappij. We zetten ons actief in om de kinderen en jongeren vroegtijdig in aanraking te laten komen met democratie en burgerschap. Daarom zijn we onder andere actief op de Overijsselse scholen (7.2.1).

We betrekken inwoners en partners bij onze opgaven, zoals vormgegeven in onze Overijsselse Participatievisie en -werkwijze (7.2.2). Wij verzamelen en analyseren data om de ontwikkeling van beleid te ondersteunen en de realisatie te monitoren; we zijn transparant over deze data en zorgen voor zover mogelijk dat ze beschikbaar zijn voor iedereen die daar belang bij heeft, bijvoorbeeld door onze Kennishub Overijssel (7.2.3).

Prestaties

7.2.1 Jongeren en democratie

Acties 2026

1. Wij verzorgen ongeveer 100 provinciespelen en 5 debat- en verkiezingsactiviteiten voor jongeren onder de vlag Overijssel doet mee! (ODM).
2. Wij organiseren samen met ProDemos zo'n 300 gastlessen en activiteiten over democratie en rechtstaat op scholen in Overijssel en bij de Overijsselse gemeenten.
3. Samen met Tienskip, drie projectdagen op het provinciehuis om jongeren te betrekken bij het democratisch proces.
4. Wij onderhouden een netwerk op het thema burgerschap met Overijsselse basisscholen, MBO- en HBO-scholen (bijvoorbeeld Deltion, ROC Twente en Windesheim) en andere organisaties zoals het Memory Vrijheids Museum, onder meer door gezamenlijke lesprogramma's te ontwikkelen en speciale projectdagen te organiseren.
5. Wij ondersteunen minimaal de helft van de gemeenten in Overijssel bij 'democratische activiteiten' en faciliteren en coördineren lokale activiteiten die voor alle gemeenten beschikbaar zijn, zoals de Democratiefabriek.
6. Wij vernieuwen en innoveren indien nodig het activiteitenpalet van ODM, zodat we aan blijven sluiten bij de behoeften van jongeren. Wij bewaken en onderhouden actief de kwaliteit van onze activiteiten, waarbij we speciaal letten op inclusiviteit en samenwerking met interne en externe partijen.

Statenvoorstellen en -besluiten

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Andries Heidema

7.2.2 Participatie

Acties 2026

1. Wij verankeren de participatiewerkwijze in de organisatie en in onze besluitvormingsprocessen beleid en uitvoering. In voorstellen die we aan Provinciale Staten voorleggen en voorstellen waar we als Gedeputeerde Staten over besluiten, maken we bij de start van het proces via een participatieplan inzichtelijk hoe we participatie vormgeven.
2. Wij geven in de participatieverslagen inzicht in het doorlopen participatieproces, de participatieopbrengst en de wijze waarop dit een plek heeft gekregen in beleid of uitvoering.
3. Wij blijven de participatiewerkwijze verbeteren op basis van wat we leren uit de praktijk. Via statenvoorstellen en brieven laten we aan Provinciale Staten zien hoe participatie is verlopen, wat het heeft opgeleverd en wat we daarvan leren.
4. Wij informeren Provinciale Staten tijdens de jaarlijkse participatie- inspiratiedag over de toepassing van de participatiewerkwijze in de praktijk en de daarbij opgedane lessen.
5. Wij investeren in de doorontwikkeling en reflectie van het participatienetwerk met Overijsselse gemeenten en het Provinciaal Netwerk Participatie met de 12 provincies, waar we lessen delen en van elkaars aanpak leren.
6. Wij zetten in op de verdere ontwikkeling van de participatietoolkit, met aandacht voor passende werkvormen, technologische ondersteuning (zoals AI-tools) en specifieke aanpakken voor doelgroepen zoals jongeren.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel Participatievisie en -werkwijze Provincie Overijssel PS24-000481
- Statenvoorstel Participatieverordening Overijssel PS24-000480

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Liesbeth Grijsen

7.2.3 Beleidsinformatie: kennis, onderzoek en data-science

Acties 2026

1. Wij faciliteren het datagedreven werken binnen de provincie door innovatieve projecten uit te voeren, een data lakehouse in te richten en te zorgen voor een solide databasis door goed databaseer en gebruik van de wettelijk verplichte basisregistraties.
2. Wij ondersteunen de beleidsvelden met de kennis die nodig is in de vorm van maatwerkproducten maar bijvoorbeeld ook in de vorm van dashboards, digitale kaarten en onderzoeksrapporten.
3. Wij gaan ons geografische informatiesysteem toekomstbestendiger maken waardoor we nog effectiever informatie kunnen creëren en ontsluiten. We kunnen hierdoor ons toenemend aantal gebruikers en het datagedreven werken binnen de provincie beter faciliteren.
4. Wij zorgen voor passende informatieproducten in voorbereiding op de verkiezingen in 2027 met bijvoorbeeld de publicatie van Cijfers en Feiten.
5. Wij vergroten de digitale toegankelijkheid van al onze beleidsinformatieproducten en delen als kennismakelaar actief onze kennis door samen te werken met gemeenten en kennisinstellingen, de Kennishub Overijssel en onze deelname aan het beleidsinformatiecongres 2026.
6. Wij zetten kwalitatief onderzoek, zoals bijvoorbeeld lerend evalueren, steeds breder in binnen de organisatie. Waarbij we ook steeds de combinatie met kwantitatieve analyses maken.
7. Wij experimenteren op veilige en verantwoorde wijze in het Proeflokaal met bestaande en nieuwe technologieën zoals AI met als doel te onderzoeken of en hoe

deze ingezet kunnen worden om de effectiviteit van de inzet voor de provinciale opgaven en doelen te vergroten.

Statenvoorstellen en -besluiten

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Andries Heidema

Dit is wat wij doen

7.3 Effectief eigen bestuur

Wij behartigen de Overijsselse belangen en werken aan maatschappelijke resultaten voor onze provincie. Dit doen wij door samenwerking in ons eigen bestuur en een goede samenwerking met overheden, en gezamenlijk met maatschappelijke organisaties, onderwijs en bedrijfsleven in onze regio's Stedendriehoek, Zwolle en Twente. Door relatiebeheer en lobby op Nederlands, Duitse en Europese schaal willen we de zichtbaarheid en betrouwbaarheid van Overijssel in onze netwerken vergroten. Hiermee bevorderen we de samenwerking en de realisatie van onze doelen (7.3.1).

Daarnaast zorgen wij voor passend en transparant communicatiebeleid, open en uitlegbaar (7.3.3).

Bij de afhandeling van bezwaar en beroep richten wij ons op de dialoog en het oplossen van conflicten volgens de door ons vastgestelde 'Methode Overijssel' (7.3.4). De belangrijkste taak van Gedeputeerde Staten is het voorbereiden en uitvoeren van besluiten door Provinciale Staten. Daarnaast voeren GS een groot aantal regelingen van de rijksoverheid uit (7.3.5)

Dienstverlening is hoe wij in contact zijn met inwoners en organisaties. Het omvat alles wat we doen: van informatie verstrekken en subsidies behandelen tot besluiten nemen en gesprekken voeren. Het programma Dienstverlening richt zich op een online en offline toegankelijke dienstverlening voor inwoners en organisaties. We meten structureel de tevredenheid en voeren verbeteracties uit. Ook creëren we bewustwording onder medewerkers voor een dienstverlenende houding. (7.3.6)

Prestaties

7.3.1 Doelen bereiken met partners

Acties 2026

1. Wij werken in Regio Zwolle samen met partners aan projecten uit de meerjarenagenda. Denk aan betere doorstroming in het stedelijk gebied, oplossingen voor waterberging en scholing voor de arbeidsmarkt. Wij zetten hiervoor onze provinciale middelen in en beheren ook de Rijksmiddelen voor de Regiodeals en NOVEX.
2. Wij stemmen in de Regio Stedendriehoek onze provinciale doelen af met de Strategische Agenda van de regio. Samen met het Rijk en onze partners stellen wij een verstedelijkingsstrategie op. Wij zorgen dat onze financiering goed aansluit op projecten uit de Regio Deal.
3. Wij werken in Twente samen met gemeenten, de Twente Board en het Rijk aan regionale doelen. Wij maken een gezamenlijke verstedelijkingsstrategie en sluiten aan op de Regio Deals, zodat onze inzet goed past bij de ambities van de regio.

4. Wij lobbyen op Nederlandse-, Duitse- en Europese schaal op basis van geprioriteerde provinciale lobby-agenda's, met focus op de opgaven van Overijssel, zoals overeengekomen met onze partners en vastgelegd in het Coalitieakkoord.
5. Wij organiseren relatie- en netwerkbijeenkomsten en ontmoeten partners in Nederland, Duitsland en Europa, waaronder onder andere de jaarlijkse ontmoeting met Oost-Nederlandse Kamerleden, het Regiocongres, de Koningsdagreceptie in Düsseldorf en de European Week of Regions and Cities (EWRC) in Brussel.
6. Wij lobbyen samen met onze partners voor het beschikbaar komen van Europese fondsen voor Oost-Nederland/Overijssel in de periode 2021-2027, en in voorbereiding op de nieuwe programmaperiode 2027-2034. (Zie ook prestatie 5.3.4 Realisatie Europese programma's).

Statenvoorstellen en -besluiten

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Andries Heidema, Liesbeth Grijzen, Erwin Hoogland, Martijn Dadema

7.3.2 Wet open overheid

Acties 2026

1. Wij voldoen aan de wettelijke eisen ten aanzien van actieve openbaarmaking. Deze stukken publiceren wij op een daarvoor centraal ingericht portaal. In 2026 gaat het om de tweede tranche o.a. vergaderstukken, adviezen, jaarplannen en WOO verzoeken.
2. Wij handelen binnengekomen WOO verzoeken zo veel mogelijk af binnen de wettelijke termijn. Het aantal WOO verzoeken neemt nog steeds toe. Op basis van het aantal WOO verzoeken in 2024 en 2025 verwachten wij in 2026 130 verzoeken binnen te krijgen.
3. Wij treden voor het einde van de termijn in overleg met de verzoeker over de prioritering indien een voldoende gespecificeerd verzoek niet binnen de wettelijke termijnen kan worden beslist.

Voor verdere informatie rond de WOO verwijzen wij naar de Openbaarheidsparagraaf, zie onderdeel Paragrafen in deze begroting.

Statenvoorstellen en -besluiten

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Andries Heidema

7.3.3 Communicatie

Acties 2026

1. Wij communiceren in al onze uitingen in begrijpelijke en duidelijke taal, trainen medewerkers en benutten goede voorbeelden en denkkraft van inwoners en andere overheden om dit te blijven doen.
2. Wij voeren acties uit naar aanleiding van de 0-meting digitale toegankelijkheid. Daarbij streven wij naar begrijpelijke taal (niveau B1) en goed toegankelijke websites. Wij passen jaarlijks 25 losse projectwebsites aan of integreren ze in de provinciale website, zodat ze voldoen aan de wettelijke eisen voor digitale toegankelijkheid.

Statenvoorstellen en -besluiten

Motie Klare taal

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Andries Heidema

7.3.4 Bezwaar en beroep**Acties 2026**

1. Wij handelen bezwaarschriften en klachten vanuit een open houding en gericht op een goede communicatie, in een begrijpelijke taal. Indien nodig schakelen wij een mediator of onafhankelijke deskundigen in om te komen tot een duurzame oplossing.
2. Wij benutten bezwaren, klachten en claims als leerpunten om het handelen van de provincie te verbeteren en adviseren intern over kansen voor verbeteringen.
3. Wij streven ernaar om minstens 75% van de bezwaarschriften binnen de wettelijke termijn af te handelen. Daarbij houden we rekening met wettelijke verdagingsmogelijkheden en opschorting van de termijn in overleg met belanghebbenden.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Procedurebesluit bezwaar, administratief beroepen klachten 2019 2020/1102327

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Andries Heidema

7.3.5 Gedeputeerde Staten**Acties 2026**

1. Wij voeren de circulaire van het Rijk betreffende beloning politieke ambtsdragers provincies uit.

Statenvoorstellen en -besluiten**Verantwoordelijk portefeuillehouder**

Andries Heidema

7.3.6 Dienstverlening**Acties 2026**

1. Wij doen tevredenheidsonderzoeken onder inwoners en organisaties die een vergunning of subsidie aanvragen.
2. Wij onderzoeken de mogelijkheden om te komen tot één online portaal waar inwoners en organisaties correspondentie over hun aanvraag (voor bijvoorbeeld subsidie of vergunning) ontvangen en in kunnen zien.
3. Wij implementeren de nieuwe Visie op dienstverlening in de organisatie en creëren hierbij bewustwording.
4. Wij verbeteren onze toegankelijkheid door doven- en slechthorenden online de mogelijkheid te geven met behulp van een doventolk contact met ons op te nemen.
5. We werken aan het verder optimaliseren en verbeteren van onze dienstverlening.

Statenvoorstellen en -besluiten**Verantwoordelijk portefeuillehouder**

Andries Heidema

Dit is wat wij doen

7.4 Provinciale Staten en advies

Provinciale Staten zijn in staat om hun kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende rol zo goed mogelijk uit te voeren. De Statengriffie ondersteunt, adviseert en informeert Provinciale Staten hierbij (7.4.1). Hierbij worden Provinciale Staten goed ondersteund in hun controlerende rol door de 'hulptroepen' Rekenkamer en accountant.

Trendbureau Overijssel heeft de opdracht om het debat over de toekomst van Overijssel te ondersteunen met trendverkenningen én als sparringspartner voor Overijsselse overheden en hun maatschappelijke partners (7.4.2). De SER Overijssel adviseert GS over sociaal-economische thema's in Overijssel (7.4.3).

Prestaties

7.4.1 Provinciale Staten

Acties 2026

1. Netwerken (Griffie) : binnen en buiten de organisatie zoeken we contact met professionals en collega's om de zichtbaarheid van zowel PS als de griffie te vergroten.
2. Communicatie: Onze communicatie is politiek neutraal en gericht op het vergroten van de zichtbaarheid van PS. Het uitgangspunt is laten zien wat PS doen, waar de Statenleden zijn en hoe besluitvorming verloopt. Bij communicatie aan PS valt te denken aan de Statensite, de nieuwsbrief en het activiteitenoverzicht. Communicatie over PS begint bij de webpagina van PS op overijssel.nl, NotuBox en berichten op social media om bijvoorbeeld vergaderingen aan te kondigen. Daarbij streven we naar begrijpelijk taalgebruik (niveau B1), een toegankelijke website en begeleiden we inwoners ook met hun verwachtingen van PS.
3. Vanuit het oogpunt van communicatie en participatie willen we inzetten op nieuwe kansen voor PS. Er zijn ideeën om meer te doen met video, te experimenteren met een podcast en we denken graag mee over een motiemarkt of andere invulling van infosessie- en commissiedagen, om zo de verbinding met de samenleving verder te versterken. In 2026 willen we dit verder doorontwikkelen.
4. Weerbaar bestuur: Met de werkgroep integriteit en integriteitsambassadeurs besteden we ook in 2026 aandacht aan integriteit, agressie en ongewenste omgangsvormen en ondermijning.
5. (Verder) onderzoek naar inzet van Kunstmatige Intelligentie.
6. Uitvoeren evaluatie werkwijze huidige Statenperiode, vooruitlopend op de verkiezingen in 2027

Statenvoorstellen en -besluiten

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Andries Heidema

7.4.2 Trendbureau Overijssel

Acties 2026

1. Deelproducten in het kader van de verkenning naar toekomstdenken en toekomstgeletterdheid voor publieke zaken.
2. Doorwerking resultaten verkenning Kunst en Cultuur.
3. Doorwerking Trendweb 2025 en producten in het kader van de provinciale statenverkiezing 2027.

4. Op verzoek bijdrage leveren aan activiteiten van derden, in vorm van presentaties, workshops, hulp bij vraagarticulatie, schriftelijke bijdragen/commentaar, deelname werksessies etc.

Statenvoorstellen en -besluiten

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Andries Heidema

7.4.3 Sociaal Economische Raad Overijssel

Acties 2026

1. Ten minste vier gevraagde en/of ongevraagde adviezen aan GS over sociaal-economische thema's in Overijssel (in kwartaal 4 van elk jaar zijn deze onderwerpen bekend)
2. Een platform bieden voor werkgevers- (VNO-NCW Midden en MKB Nederland) en werknemersorganisaties (FNV en CNV) in Overijssel, de arbeidsmarktregio's en LTO Noord.
3. Doorvertalen van landelijke ontwikkelingen vanuit SER Nederland en inbrengen van ontwikkelingen en adviezen vanuit SER Overijssel.
4. Contact onderhouden met de economic boards, Oost NL, kennis- en onderwijsinstellingen en andere sociaal-economische organisaties in Overijssel, deelnemen aan bijeenkomsten en input leveren voor beleid van derden.

Statenvoorstellen en -besluiten

Wij betrekken de adviezen van de SER Overijssel over sociaaleconomische thema's en Brede welvaart bij de Statenvoorstellen op het gebied van regionale economie en arbeidsmarkt.

Verantwoordelijk portefeuillehouder

Erwin Hoogland

Risico's

Ondermijning

Ondermijnende activiteiten kunnen het functioneren van het openbaar bestuur ondergraven. We ondersteunen gemeenten om zich hier tegen wapenen en dit te voorkomen. Dit laat onverlet dat er ondermijning aan de orde kan zijn en er zich incidenten voordoen.

Onzekerheid over Rijksbeleid asiel en migratie

Het Rijksbeleid t.a.v. migratie en asiel heeft een forse koerswijziging ondergaan. Het is onduidelijk in hoeverre dit gevolgen gaat hebben voor de huisvesting van statushouders en asielzoekers. We blijven contact zoeken met het Rijk om eventuele risico's en kansen te agenderen en anticiperen waar mogelijk op de wettelijke verankering en financiering van het nieuwe Rijksbeleid.

Rijkskortingen op gemeentefonds verhogen risico op financieel toezicht

Het Rijk heeft met ingang van 2026 een korting doorgevoerd op het provincie en gemeentefonds. Dit vergroot het risico dat een stijgend aantal gemeenten onder preventief toezicht zal komen. Dit effect is voor gemeenten in 2025 iets gedempt door een extra bijdrage voor jeugdzorg, waardoor het zogenoemde ravijnjaar opschuift naar 2028. Voor 2026 anticiperen we daarop door bij het Rijk te blijven agenderen dat er balans moet zijn tussen de gemeentelijke taken en daarvoor beschikbaar gestelde rijksmiddelen. Daarnaast houden we rekening met extra inzet voor de uitoefening van ons financieel toezicht richting het nieuwe ravijnjaar 2028.

Financiën

In onderstaande tabel staan de baten en lasten van deze kerntaak voor zover er een bedrag in de begroting is opgenomen. De tabel is uit te klappen voor meer details.

Bedragen x €1.000

Saldo baten en lasten	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten					
7.1.1 Interbestuurlijke verhoudingen					
Structureel	27	27	27	27	27
Totaal 7.1.1 Interbestuurlijke verhoudingen	27	27	27	27	27
7.1.2 Interbestuurlijk toezicht					
Incidenteel	100	0	0	0	0
Structureel	9	9	9	61	9
Totaal 7.1.2 Interbestuurlijk toezicht	109	9	9	61	9
7.1.3 Integere ovh. & aanpak onderm.					
Incidenteel	2.442	1.576	1.576	0	0
Structureel	234	237	237	237	237
Totaal 7.1.3 Integere ovh. & aanpak onderm.	2.676	1.813	1.813	237	237
7.1.4 (Rijks)taken CvdK					
Incidenteel	1.581	159	152	152	152
Structureel	198	201	201	201	201
Totaal 7.1.4 (Rijks)taken CvdK	1.779	360	353	353	353
7.1.5 Weerbare samenleving					
Incidenteel	0	250	0	0	0
Totaal 7.1.5 Weerbare samenleving	0	250	0	0	0
7.2.1 Jongeren en democratie					
Incidenteel	0	0	133	0	0
Structureel	133	135	135	135	135
Totaal 7.2.1 Jongeren en democratie	133	135	269	135	135
7.2.2 Participatie					
Incidenteel	247	213	213	0	0
Structureel	50	50	50	50	50
Totaal 7.2.2 Participatie	297	263	263	50	50
7.2.3 Beleidsinf.: kennis, onderz.,					

Saldo baten en lasten	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
data					
Structureel	714	774	774	774	774
Totaal 7.2.3 Beleidsinf.: kennis, onderz., data	714	774	774	774	774
7.3.1 Doelen bereiken met partners					
Structureel	745	756	756	756	756
Totaal 7.3.1 Doelen bereiken met partners	745	756	756	756	756
7.3.2 Wet open overheid					
Incidenteel	79	0	0	0	0
Structureel	629	385	389	389	389
Totaal 7.3.2 Wet open overheid	708	385	389	389	389
7.3.3 Communicatie					
Structureel	279	283	283	283	283
Totaal 7.3.3 Communicatie	279	283	283	283	283
7.3.4 Bezwaar en beroep					
Structureel	62	64	64	64	64
Totaal 7.3.4 Bezwaar en beroep	62	64	64	64	64
7.3.5 Gedeputeerde Staten					
Structureel	1.925	1.983	1.983	1.983	1.983
Totaal 7.3.5 Gedeputeerde Staten	1.925	1.983	1.983	1.983	1.983
7.3.6 Dienstverlening					
Structureel	83	52	52	52	52
Totaal 7.3.6 Dienstverlening	83	52	52	52	52
7.4.1 Provinciale Staten					
Incidenteel	0	0	131	0	0
Structureel	2.915	2.995	2.995	2.995	2.995
Totaal 7.4.1 Provinciale Staten	2.915	2.995	3.127	2.995	2.995
7.4.2 Trendbureau Overijssel					
Structureel	202	205	205	205	205
Totaal 7.4.2 Trendbureau Overijssel	202	205	205	205	205

Saldo baten en lasten	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
7.4.3 Sociaal Econ. Raad Overijssel					
Structureel	74	74	74	74	74
Totaal 7.4.3 Sociaal Econ. Raad Overijssel	74	74	74	74	74
7.66.66 Toegerekende personeelsgeb kn					
Structureel	6.960	7.187	7.194	7.197	7.197
Totaal 7.66.66 Toegerekende personeelsgeb kn	6.960	7.187	7.194	7.197	7.197
Totaal Lasten	19.687	17.614	17.633	15.635	15.583
Baten					
7.1.3 Integere ovh. & aanpak onderm.					
Incidenteel	210	218	0	0	0
Totaal 7.1.3 Integere ovh. & aanpak onderm.	210	218	0	0	0
7.1.4 (Rijks)taken CvdK					
Structureel	31	32	32	32	32
Totaal 7.1.4 (Rijks)taken CvdK	31	32	32	32	32
7.2.3 Beleidsinf.: kennis, onderz., data					
Structureel	55	55	55	55	55
Totaal 7.2.3 Beleidsinf.: kennis, onderz., data	55	55	55	55	55
7.3.2 Wet open overheid					
Incidenteel	79	0	0	0	0
Totaal 7.3.2 Wet open overheid	79	0	0	0	0
7.4.3 Sociaal Econ. Raad Overijssel					
Structureel	100	100	100	100	100
Totaal 7.4.3 Sociaal Econ. Raad Overijssel	100	100	100	100	100
Totaal Baten	475	404	186	186	186
Saldo baten en lasten	-19.212	-17.210	-17.447	-15.448	-15.396

Toelichting meerjarenbegroting

7.1.3 Integere overheid

Vanaf 2028 laat de meerjarenbegroting een daling zien. Dit heeft te maken met afloop van de incidentele middelen voor ondermijning die voor de coalitieperiode tot en met 2027 beschikbaar zijn gesteld.

7.1.4 (Rijks)taken Commissaris van de Koning

De begroting in 2026 is een stuk lager dan die van 2025. Dit komt doordat er in 2025 incidentele rijksmiddelen beschikbaar zijn gesteld voor weerbaar bestuur kleine gemeenten, de spreidingswet en de regietafel Asiel. Daarnaast zijn er in 2025 incidenteel middelen begroot voor 80 jaar vrijheid in Overijssel.

7.1.5 Weerbare samenleving

Dit is een nieuwe prestatie met ingang van 2026. In de perspectiefnota 2026 is incidenteel geld vrijgemaakt voor het thema nationale veiligheid. Voor het onderdeel weerbare samenleving is daarvan € 250.000 onder deze prestatie opgenomen.

Paragrafen

Provinciale heffingen

Dit is hoe wij denken

Het beleid provinciale heffingen staat in de Belastingverordening Overijssel. De wijzigingen in de Belastingverordening die ingaan per 1 januari 2026 leggen wij in dezelfde vergadering als deze Begroting ter vaststelling aan u voor.

We heffen de provinciale opcenten op de Motorrijtuigenbelasting (MRB) volgens artikel 222 van de Provinciewet. De grondslag voor deze heffing is de Wet Motorrijtuigenbelasting. De opbrengsten uit de opcenten MRB zijn afhankelijk van het opcententarief en de volumes (het aantal voertuigen, de categorie-indeling en het gewicht van de voertuigen).

Dit is wat wij doen

Wij leggen heffingen op in het kader van de opcenten motorrijtuigenbelasting, leges, precario, grondwateronttrekkingen en de nazorg van stortplaatsen. Het beleidskader daarvoor is opgenomen in de Belastingverordening Overijssel. Daar vindt u ook de vastgestelde tarieven.

Opcenten motorrijtuigenbelasting

We heffen de provinciale opcenten op de Motorrijtuigenbelasting volgens artikel 222 van de Provinciewet. De grondslag voor deze heffing is de Wet Motorrijtuigenbelasting. De opbrengsten uit de opcenten MRB zijn afhankelijk van het opcententarief en de volumes (het aantal voertuigen, de categorie-indeling en het gewicht van de voertuigen).

De opcenten motorrijtuigenbelasting worden geheven over het tarief van de hoofdsom van de motorrijtuigenbelasting. Het is een percentage van de hoofdsom zoals die in 1995 opgelegd zou worden. De basis voor de opcentenheffing verandert dus niet als het tarief voor de hoofdsom wordt verhoogd of verlaagd. De omvang van de hoofdsom is wel afhankelijk van het ledig gewicht van het voertuig (hoe zwaarder, hoe hoger de hoofdsom) en de brandstofsoort (benzine, diesel, LPG). De Belastingdienst int de opcenten voor de provincies.

Opcententarief Motorrijtuigenbelasting

Het Rijk stelt de maximale hoogte van de opcenten vast. Het maximale opcententarief voor 2026 is bepaald op 143,9 (2025: 139,9). In overeenstemming met het coalitieakkoord

2023-2027 is het tarief in 2024 geïndexeerd naar 82,2. Het tarief in 2026 blijft 82,2. Ook in de meerjarenbegroting is de inkomstenraming gebaseerd op een stabiel tarief.

Leges

Leges zijn een heffing voor een door de provincie geleverde administratieve dienst zoals het verstrekken van stukken en het afgeven van vergunningen. U actualiseert tegelijkertijd met het vaststellen van de begroting 2026 de Belastingverordening en de bijbehorende tarieventabel per 1 januari 2026. De tarieven voor 2026 zijn geïndexeerd met 1,5%.

Precario

Precario is een heffing voor het hebben van voorwerpen in, op of boven provinciale grond of provinciaal water. Overijssel heft vanaf 2010 alleen nog precario van benzinepompinstallaties. De precario heffen we via een belastingaanslag.

Grondwaterheffing

Op basis van de Waterwet (artikel 7.4) zijn Provinciale Staten bevoegd om een heffing in te stellen op het onttrekken van grondwater. De heffingsopbrengst gebruiken we onder andere voor onderzoeken die voor het grondwaterbeheer noodzakelijk zijn en voor de vergoeding van schade. De heffing leggen we op naar de in het heffingsjaar onttrokken hoeveelheid grondwater, gemeten in kubieke meters per jaar.

Nazorgheffing stortplaatsen

De Wet Milieubeheer regelt dat gesloten stortplaatsen geen of zo weinig mogelijk gevolgen voor het milieu hebben (Leemtewet genoemd). De Leemtewet legt de financiële- en bestuurlijke verantwoordelijkheid bij de provincie voor de permanente nazorg van stortplaatsen waar na 1 september 1996 afvalstoffen zijn of worden gestort. Wij moeten erop toezien dat bij gesloten stortplaatsen zodanige maatregelen worden getroffen dat de stortplaatsen geen of een zo klein mogelijk negatief effect hebben op het milieu. Uw Staten kunnen een heffing instellen ter bestrijding van de kosten van de nazorgmaatregelen bij stortplaatsen waar na 1 september 1996 nog afval gestort is of wordt. Wij leggen de heffing, gebaseerd op een besluit van uw Staten van 30 maart 1999, op aan de exploitanten van de stortplaatsen in Overijssel. De hoogte van de heffing is gebaseerd op de berekening van het doelvermogen vanaf het moment dat de nazorg start en op de rendement- en inflatieprognoses.

Provinciale heffingen

Hieronder is weergegeven hoe de inkomsten uit de provinciale heffingen zijn opgebouwd. De opcenten op de Motorrijtuigenbelasting beslaan ongeveer 98% van onze inkomsten uit heffingen.

Inkomsten uit provinciale heffingen (x € 1.000)	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Opcenten MRB	126.420	128.700	141.700	141.700	141.700	141.700
Leges, precario ov. heffingen	1284	1.827	1.852	1.852	1.852	1.852
Grondwaterheffing	1.353	1.107	1.129	1.129	1.129	1.129
Nazorgheffing stortplaatsen	40	40	40	40	40	40
Totaal	129.097	131.674	144.721	144.721	144.721	144.721

Toelichting opbrengsten heffingen

Motorrijtuigenbelasting

Bij de Begroting 2026 hebben wij de opbrengsten voor 2026 geraamd op € 141,7 miljoen

(2025: € 128,7 miljoen). Vanaf 2025 veranderen de belastingregels voor hybride en elektrische voertuigen. De korting op de MRB vervalt in 2025 gedeeltelijk en vanaf 2026 is er alleen nog sprake van een korting van 30% voor elektrische voertuigen. Door deze regels vallen de inkomsten uit de opcenten op de MRB hoger uit.

In de Perspectiefnota hadden we al rekening gehouden met het feit dat we extra inkomsten zouden ontvangen uit de opcenten. De Belastingdienst heeft de afgelopen periode gewerkt aan een verbetering van de ramingen op basis van een nieuw registratiesysteem. Op basis van de meest recente ramingen zouden de inkomsten vanaf 2026 circa € 3 miljoen hoger uitvallen. Deze ramingen zijn echter nog met verschillende onzekerheden omgeven. Zo zijn de ramingen gebaseerd op aantallen in juli, terwijl de schorsingen dan relatief laag zijn. Wij actualiseren de ramingen jaarlijks bij de tweede Monitor op basis van de werkelijke inkomsten. Indien deze werkelijke inkomsten daartoe aanleiding geven, stellen we de begroting voor 2025 en verder bij.

Het Rijk heeft bij de voorjaarsnota 2024 aangekondigd het effect van de korting van 30% te compenseren gedurende de periode dat de korting loopt (tot en met 2029). Hiervoor is een bedrag van € 569 miljoen gereserveerd. Zoals in het Statenvoorstel toegelicht verwachten we circa 7,5% (€ 42 miljoen) van de totaal beschikbare compensatie te ontvangen. Dit effect verwerken we bij de tweede Monitor.

Leges

De leges zijn geïndexeerd met 1,5%. Verder hebben hier geen mutaties plaatsgevonden.

Precario

Opbrengsten hebben betrekking op ongeveer de helft van de twintig benzinestations die geëxploiteerd worden op grond die in eigendom is van de provincie. De andere stations betalen huurpenningen. Zij zijn daardoor vrijgesteld van precario.

Nazorgheffingen

De nazorgplannen voor de drie Overijsselse stortlocaties zijn in 2016 herzien. Voor de locatie Elhorst Vloedbelt is het vereiste doelvermogen zodanig gewijzigd dat we voorzien dat het doelvermogen niet gerealiseerd zal worden op basis van het geprognosticeerde rendement. Voor de andere twee locaties is de verwachting dat het vereiste doelvermogen gerealiseerd gaat worden. Op basis van het verwachte langjarige fondsrendement en het nu aanwezige vermogen voor de locatie Elhorst Vloedbelt, zou in 2082 een tekort resteren van circa € 5,5 miljoen. Aan Twence (de beheerder) is daarom per 1 januari 2017 een jaarlijkse heffing opgelegd van € 40.000.

Kwijtscheldingsbeleid

In de Belastingverordening Overijssel staat het kwijtscheldingsbeleid als bedoeld in artikel 26 van de Invorderingswet 1990. In artikel 4.4 van deze verordening staat dat wij geen kwijtschelding verlenen bij de invordering van de nazorgheffing stortplaatsen. Verder kennen we geen innings- en kwijtscheldingsbeleid voor de opcenten MRB. De reden hiervan is dat niet wij, maar de Belastingdienst deze belasting int. De provincie heeft geen invloed op de wijze van inning of kwijtschelding.

Opcenten motorrijtuigenbelasting per provincie

Hieronder is een vergelijkingstabel opgenomen van de opcenten per provincie.

Opcenten per provincie		2025	2026
Zuid Holland	1	101,5	104,4
Gelderland	2	101,2	98,3
Groningen	3	95,7	95,7
Fryslân	4	92,1	94,6
Drenthe	5	92,0	92,0
Limburg	6	85,8	88,5
Noord Brabant	7	84,9	87,0
Utrecht	8	84,2	86,4
Flevoland	9	83,9	84,7
Zeeland	10	84,4	84,4
Overijssel	11	82,2	82,2
Noord Holland	12	77,4	82,1

Kostendekkenheid heffingen

De volgende tabellen geven de mate van kostendeckendheid van de heffingen weer.

		Bedragen x € 1	
Berekening kostendekkendheid leges Wet natuurbescherming		Berekening kostendekkendheid Ontgrondingenwet	
Kosten taakveld(en)	€ 593.989	Kosten taakveld(en)	€ 29.664
Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen		Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen	
Netto kosten taakveld(en)	€ 593.989	Netto kosten taakveld(en)	€ 29.664
Toe te rekenen kosten		Toe te rekenen kosten	
Overhead	€ 142.557	Overhead	€ 6.864
BTW		BTW	
Totale kosten	€ 736.546	Totale kosten	€ 36.528
Opbrengst heffingen	€ 736.546	Opbrengst heffingen	€ 36.528
Dekkingspercentage	100%	Dekkingspercentage	100%

Berekening kostendekkendheid leges WABO		Berekening kostendekkendheid leges Waterwet	
Kosten taakveld(en)	€ 136.684	Kosten taakveld(en)	€ 29.275
Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen		Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen	
Netto kosten taakveld(en)	€ 136.684	Netto kosten taakveld(en)	€ 29.275
Toe te rekenen kosten		Toe te rekenen kosten	
Overhead	€ 43.200	Overhead	€ 9.300
BTW		BTW	
Totale kosten	€ 179.884	Totale kosten	€ 38.575
Opbrengst heffingen	€ 179.884	Opbrengst heffingen	€ 38.575
Dekkingspercentage	100%	Dekkingspercentage	100%

Berekening kostendekkendheid leges Wet luchtvaart		Berekening kostendekkendheid grondwaterheffing	
Kosten taakveld(en)	€ 12.255	Kosten taakveld(en)	€ 1.026.932
Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen		Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen	€ 0
Netto kosten taakveld(en)	€ 12.255	Netto kosten taakveld(en)	€ 1.026.932
Toe te rekenen kosten		Toe te rekenen kosten	
Overhead	€ 2.941	Overhead	€ 25.900
BTW		BTW	
Totale kosten	€ 15.196	Totale kosten	€ 1.052.432
Opbrengst heffingen	€ 15.196	Opbrengst heffingen	€ 1.129.000

Bedragen x € 1			
Dekkingspercentage	100%	Dekkingspercentage	107%

Berekening kostendekkendheid leges		Leges Infrastructuur	
Milieubelastende activiteiten			
Kosten taakveld(en)	€ 507.500	Kosten taakveld(en)	€ 115.118
Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen		Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen	
Netto kosten taakveld(en)	€ 507.500	Netto kosten taakveld(en)	€ 115.118
Toe te rekenen kosten		Toe te rekenen kosten	
Overhead	€ 121.800	Overhead	€ 27.003
BTW		BTW	
Totale kosten	€ 629.300	Totale kosten	€ 142.121
Opbrengst heffingen	€ 629.300	Opbrengst heffingen	€ 142.121
Dekkingspercentage	100%	Dekkingspercentage	100%

Weerstandsvermogen

Dit is hoe wij denken

We voeren als provincie zelfstandig of met partners grote projecten van maatschappelijk belang uit. Dit brengt risico's met zich mee, deze gaan we niet uit de weg. Het tijdig signaleren en beheersen van risico's is essentieel, zodat we goed kunnen anticiperen op potentiële risico's en tegenslagen.

Provinciale Staten stellen het risicomanagementbeleid elke vier jaar vast. Dit is begin 2022 voor het laatst gebeurd via vaststelling van de Kadernota risicomanagement. Vanwege de aangescherpte methodiek voor het bepalen van het weerstandsvermogen zal de Kadernota risicomanagement in 2025 worden aangepast. In de kadernota staan de strategische kaders beschreven om de organisatie te sturen met betrekking tot alle typen risico's op alle niveaus binnen de organisatie. We zijn integraal verantwoordelijk voor alle provinciale risico's en de acties die we nemen om de risico's te beheersen. Met de Uitvoeringsnotitie risicomanagement geven we invulling aan integraal risicomanagement. Deze notitie vormt de leidraad voor het risicomanagement binnen de ambtelijke organisatie, waar het lijnmanagement verantwoordelijk is voor het beheersen van risico's.

Het weerstandsvermogen van de provincie verwijst naar het vermogen om (onverwachte) financiële tegenvallers op te vangen zonder dat dit de continuïteit van de kerntaken in gevaar brengt. Het is een indicator van de financiële veerkracht en stabiliteit van de provincie. De ratio weerstandsvermogen is de verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit. We houden voor wat betreft de ratio van het weerstandsvermogen 'ruim voldoende' aan, de ondergrens van deze waardering is 1,4. Het streven naar een gezonde financiële positie en het verantwoord omgaan met risico's dragen bij aan het versterken van het weerstandsvermogen van de provincie. Het weerstandsvermogen is op dit moment toereikend.

Dit is wat wij doen

Wij stellen periodiek het beschikbare en benodigde weerstandsvermogen vast. Onderstaand gaan wij in op deze items. Daaraan voorafgaand geven wij hier een toelichting op de berekening van het beschikbare en benodigde weerstandsvermogen.

Aanscherping methodiek

In de begroting 2025 is de methodiek voor de bepaling van het weerstandsvermogen aangescherpt. Bij het benodigd weerstandsvermogen gaat het alleen om die risico's waarvoor in de begroting geen budget aanwezig is. Bij het beschikbaar weerstandsvermogen gaat het alleen om reserves die direct en vrij beschikbaar zijn voor het opvangen van risico's waarvoor geen specifieke risicobuffers zijn opgenomen in de begroting.

De definities luiden als volgt:

Beschikbaar weerstandsvermogen:

De middelen en mogelijkheden waarover de provincie direct en vrij beschikt om de risico's (niet begrote kosten die onverwachts optreden) op te kunnen vangen. Dit bestaat uit de som van:

- De Algemene risicoreserve (inclusief geormerkte bedragen)
- De *vrije* ruimte in de Algemene reserve
- Het gereserveerde bedrag voor onvoorziene uitgaven in de begroting .

Benodigd weerstandsvermogen:

Alle risico's die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie en waarvoor, buiten de Algemene risicoreserve, geen dekking bestaat.

Daarnaast hanteren wij vanaf de begroting 2025 een meer eenvoudige werkwijze voor de berekening van het benodigd weerstandsvermogen. In plaats van de Monte Carlo analyse werken wij met de "kans maal impact methode".

Grootste risico's weerstandscapaciteit

Risico's met grootste invloed op de benodigde weerstandscapaciteit		
Omschrijving risico	Invloed op benodigde weerstandscapaciteit	Kerntaak
OV - Concessie en contractbeheer openbaar vervoer Voor het gebruik van het spoor zijn vervoerders een gebruiksvergoeding aan ProRail verschuldigd die Provincie 1:1 subsidieert. De toerekening systematiek van de gebruiksvergoeding is aan wijzigingen onderhevig. De invoering van het European Rail Traffic Management System (2028) die eisen stelt aan het materieel leidt tot een risico voor een aantal van de Overijsselse treindiensten. Als gevolg van de coronacrisis en hoge rituitval door personeelstekorten is de verwachting dat opbrengsten van de OV-concessies minder snel stijgen dan de contractueel te vergoeden kostprijs. Door een veranderd gebruik bestaat er onzekerheid over de opbrengsten vanuit het Studenten OV contract.	€ 7,3 miljoen	Ruimtelijke ordening en waterbeheer
Informatieveiligheid Er bestaan risico's rondom de beschikbaarheid van kritische bedrijfsprocessen dan wel processen die de rol van de Provincie in het openbaar bestuur kunnen beïnvloeden. De informatievoorziening van de provincie Overijssel is essentieel om processen ongestoord te laten functioneren. Het voorzien in informatie aan inwoners, partners en medewerkers is een taak van alle eenheden. Begin vorig jaar is het vernieuwde informatiebeveiligingsbeleid vastgesteld en wordt hard gewerkt aan de implementatie van dit nieuwe beleid door zorg te dragen voor het correct beleggen van verantwoordelijkheden en taken met betrekking tot de informatieveiligheid en deze op een voldoende hoog niveau te borgen. Hiermee voorziet de provincie in het borgen van de informatiebeheersing zoals gesteld in BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid) en worden voorbereidingen getroffen om te voldoen aan de aanstaande Cyberbeveiligingswet. We werken hierbij nauw samen en delen we kennis met onder andere SSC-ONS, partnerorganisaties zoals de Gemeente Zwolle, de overige provincieën en het IPO.	€ 7 miljoen	Kwaliteit openbaar bestuur
Natura 2000 - Ontwikkelopgave Binnen de ontwikkelopgave komen risico's rondom verwerving, inrichtingsmaatregelen en verbetervoorstellen naar voren. Het programma wordt uitgevoerd in een complexe omgeving die wordt veroorzaakt door verschillende factoren. Facetten zijn: Het Nationaal/ Provinciaal Plan Landelijk gebied, de Natuurdoelanalyses, meerdere uitkoopregelingen, het mestbeleid, handhavingsverzoeken en de verscherping van belangentegenstellingen tussen betrokken partijen. De kans is groter geworden dat er vertraging ontstaat in de gebiedsprocessen bij de besluitvorming en in de verwervingstrajecten. Deze vertraging leidt tot hogere kosten door een toename van proceskosten en indexatie. De gevolgen van de hogere inflatie zijn goed merkbaar en kunnen op termijn verder toenemen. Het financiële gevolg van deze risico's nemen we mee in de benodigde weerstandscapaciteit.	€ 5,2 miljoen	Vitaal platteland
Europese Programma's De financiële gevolgen zijn afgedekt door de reserve Europese programma's. Het financiële gevolg van de specifieke risico's van de instrumenten zoals overcommitting en garantstellingen ten behoeve van een volledige uitputting van de budgetten nemen we vanaf de Perspectiefnota 2026 mee in de benodigde weerstandscapaciteit. Bij de Perspectiefnota 2026 is de risicobuffer Europese programma's namelijk vrijgevallen ten gunste van de Algemene Middelen.	€ 4,5 miljoen	Regionale economie
Tecbase De provincie neemt risicodragend deel in de gemeenschappelijke regeling Technology Base. Ter afdekking van de verwachte verliezen is een verliesvoorziening gevormd en wordt het jaarlijkse exploitatietekort aangevuld door de deelnemers. Daarnaast zijn er nog overige risico's op het gebied van de grond- en luchthavenexploitatie. Met deze	€ 3,1 miljoen	Regionale economie

Risico's met grootste invloed op de benodigde weerstandscapaciteit		
risico's houden wij rekening in ons weerstandsvermogen. De gebiedsontwikkeling Technology Base vindt plaats vanuit de Gemeenschappelijke Regeling Technology Base, waaraan de Provincie Overijssel voor 50% deelnemer is. Zowel de grondexploitatie voor de realisatie van het bedrijvenpark als de exploitatie van de luchthaven zijn verliesgevend. Kanaal Almelo de Haandrik De kosten die nog gemaakt moeten worden voor de aanpak van schades langs kanaal Almelo de Haandrik kunnen hoger zijn dan voorzien. Voor de aanpak hebben Provinciale Staten een regeling vastgesteld om de schade die bewoners hebben gemeld aan te pakken. Door verschillende redenen kan de aanpak van schades langer duren en/of duurder worden dan gedacht. Enkele mogelijke oorzaken hiervan zijn dat er niet genoeg gespecialiseerde bedrijven beschikbaar zijn, dat juridische geschillen tijd in beslag nemen en dat prijzen stijgen door inflatie. Voor de schaderegeling heeft de provincie een afzonderlijk budget gereserveerd (financiële voorziening), waaruit de betaling van subsidies en schadevergoedingen kan plaatsvinden. Elk jaar wordt deze voorziening bijgewerkt op basis van de meest recente gegevens over het aantal gemelde woningen en de aard van de gemelde schade. Hierbij wordt ook rekening gehouden met extra kosten die we niet hadden voorzien. Toch kunnen we niet uitsluiten dat de voorziening misschien niet genoeg zal zijn. Windenergie We zijn de eerste provincie die de regie neemt op het windbeleid. De provincie is bevoegd gezag voor windparken vanaf 5 MW (na inwerkingtreden van de Energiewet 15 MW). Dit betekent praktisch dat de provincie de meeste procedures door een projectbesluit moet voeren. Kornwerderzand Het project Kornwerderzand bestaat uit vergroting van de Lorentzsluis in de Afsluitdijk (Friesland), vernieuwing van de verkeersbruggen en verdieping van de vaargeulen tot aan Urk, Lelystad en Kampen. De kosten van het project zijn geraamd op € 199,5 miljoen. In juni 2019 heeft de provincie Fryslân namens de regio overeenstemming met het Rijk bereikt over de financiering, risico's en de uitvoering van het project. Het Rijk neemt hierbij € 111 miljoen voor haar rekening. De regio € 88,5 miljoen. Onderdeel van de regiobijdrage is een bijdrage uit het Waddenfonds waarover nog geen zekerheid bestaat of deze bijdrage wel wordt toegekend. De Provincie Overijssel heeft de garantie aan de Provincie Friesland afgegeven indien de bijdrage uit het Waddenfonds niet of niet geheel wordt toegekend maximaal € 2 miljoen bij te dragen. Het definitieve investeringsbesluit tot fase 2 van het project wordt in 2025 verwacht. Van de 36 bedrijven uit de maritieme sector zijn 23 bedrijven een overeenkomst aangegaan voor het betalen van passagegelden, de regeling met de resterende 12 zal in 2025 afgerond zijn. Grote onzekerheid in dit project is de uitkomst van het onderzoek van het ministerie naar de verziltingsproblematiek in het IJsselmeer. In het najaar 2024 is hier onderzoek naar gedaan. De benodigde aanvullende maatregelen zijn op dit moment nog niet duidelijk of is nog geen overeenstemming over bereikt. Toekomst voor ons platteland Binnen dit programma worden de maatregelpakketten uitgevoerd. Bij de uitvoering in de koplopergebieden wordt zoveel als mogelijk van onderop gewerkt. Dit schept verwachtingen in de koplopergebieden. Een belangrijk risico hierbij is het reputatierisico dat de provincie loopt. De provincie kan niet alle wensen van de koplopergebieden waarmaken en tegelijk is niet duidelijk of er voldoende middelen beschikbaar zijn om alle koplopergebieden in de realisatiefase te krijgen. Er loopt nu een inventarisatie om zicht te krijgen op de benodigde middelen. Ook zullen gesprekken met het Rijk worden aangegaan over de inzet van de toegekende SPUK-middelen. Separaat wordt er verkend op welke wijze de samenwerking met de overkoepelende gebieden het beste vormgegeven kan worden, waarbij het verwachtingspatroon duidelijk gemaakt wordt.	€ 2,5 miljoen € 2,2 miljoen € 2 miljoen € 1,8 miljoen	Mobiliteit Milieu en energie Ruimtelijke ordening en waterbeheer Vitaal platteland

Risico's met grootste invloed op de benodigde weerstandscapaciteit		
Voorfinanciering programma natuur Binnen het programma Natuur fase 2 is de uitkering door het Rijk opgeknipt in 2 delen. Over het laatste deel wordt in 2028 duidelijkheid van het Rijk verwacht. Doordat de provincie wel verplichtingen aangaat over meerdere jaren heeft PS in 2022 besloten om hiervoor een risicoreservering op te nemen. De kans op het daadwerkelijk inzetten van deze reservering wordt als laag ingeschat.	€ 8,3 miljoen	Vitaal platteland
Pasmelders Op dit moment is er € 20,4 miljoen gereserveerd voor de uitvoering Pas melders.	€ 20,4 miljoen	Vitaal platteland

Benodigde weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald aan de hand van de risico's die wij hebben geïnventariseerd. Niet alle risico's zijn te voorzien, het risicoprofiel is daardoor nooit 100% volledig. Periodiek actualiseren wij de risico's en beheersmaatregelen van de organisatie. Deze inventarisatie heeft geleid tot een actueel beeld van de benodigde weerstandscapaciteit. De benodigde weerstandscapaciteit bedraagt volgens dit laatste beeld € 66,7 miljoen.

Er kan onderscheid gemaakt worden tussen incidentele en structurele risico's. Bij de bepaling van de benodigde weerstandscapaciteit behandelen we alle risico's als incidenteel. Indien structurele risico's zich voordoen kunnen we hier namelijk binnen een jaar maatregelen voor treffen ter voorkoming van dergelijke risico's in de toekomst. In de risicotabel geven we weer welke activiteiten de grootste impact hebben op de benodigde weerstandscapaciteit. In de tabel hebben we een aantal risico's niet genoemd die wel aandacht verdienen.

Vermogensbeheer

De marktontwikkelingen zijn van invloed op de obligatieportefeuille. Dit heeft effect op de omvang van het vermogen. De onderliggende renterisico's en koersrisico's beschrijven we in de Paragraaf financiering. Het financiële gevolg van dit risico nemen we niet mee in de benodigde weerstandscapaciteit.

Grond

In de Paragraaf grondbeleid gaan we in op de risico's van ons grondbezit, waarvan de financiële gevolgen zijn afgedekt door de algemene reserve grond (ARG). Het financiële gevolg van deze risico's nemen we niet mee in de benodigde weerstandscapaciteit.

Infrastructurele projecten

De afgelopen jaren is een aantal grote infrastructuurprojecten gerealiseerd, zoals bijvoorbeeld de Vechtdalverbinding en de N34. Voor alle projecten in uitvoer is binnen het uitvoeringsbudget rekening gehouden met een risicoreservering en worden de risico's nauwlettend gemanaged.

Uitloop projecten

We zien de afgelopen jaren meer en meer spanning ontstaan op de planningen van onze projecten. Deze spanning (met uitloop van projecten tot gevolg) heeft meerdere oorzaken, echter zien we 3 belangrijke (nieuwe) ontwikkelingen.

- De uitspraak van Raad van State rondom stikstof gaat impact hebben op de scope en planning van projecten en (de beheersing van) bodemsanering. Mogelijke stilstand van projecten is reëel in verband met het niet (kunnen) verkrijgen van vergunningen in het kader de huidige stikstofwetgeving en jurisprudentie op dit punt.
- De tweede ontwikkeling die we zien is dat planningen van projecten onder druk komen te staan door de lange doorlooptijd bij nutsbedrijven en aannemers voor het verleggen van kabels en leidingen. De lange doorlooptijd is mede ontstaan door de grote vraag richting nutsbedrijven in het kader van o.a. de energietransitie.
- Als derde en laatste aspect zetten we de laatste jaren als gevolg van de veranderende maatschappij en onze rol daarin, maximaal in op participatie en omgevingsmanagement. Los daarvan blijft de zorg dat de omgeving 'negatieve invloed' kan uitoefenen op de planning, kosten en de daadwerkelijk uitvoering van projecten, door bijvoorbeeld bezwaar en beroepsprocedures.

Hoogovenslakken

De afgelopen periode is er in het landelijke nieuws volop aandacht voor (verontreinigde) hoogovenslakken. De huidige stand is dat we zelf geen beleid hebben op dit punt, waarbij we ons conformeren aan de landelijke wetgeving.. Op dit moment hebben we niet exact inzichtelijk bij hoeveel wegen in Overijssel en/of in ons areaal er als fundering hoogovenslakken zijn toegepast. Ook de financiële omvang om deze fundering mogelijke te vervangen is daarmee niet inzichtelijk. Op dit moment wordt steekproefsgewijs

(projectmatig) onderzocht waar mogelijke slakken aanwezig zijn. Maar concretere maatregelen en hoeveel kosten daaraan verbonden zijn is nog niet bekend.

Vloedbeltverbinding

De huidige Raad van State procedure die zowel qua planning als mogelijk qua inhoud van de uitspraak effect kan hebben. Daarnaast is de mogelijke onteigeningsprocedure van gronden indien we minnelijk niet tot overeenstemming komen met grondeigenaren grote gevolgen hebben en het aantreffen van Glauconiet in de bodem wat mogelijk een kostenverhogend effect heeft op de aan te brengen technische funderingsconstructies voor de te bouwen onderdoorgang onder het spoor.

Beschikbare weerstandscapaciteit

Voor het vaststellen van de beschikbare weerstandscapaciteit inventariseren wij de hoogte van de reserves die vrij en direct beschikbaar zijn voor het opvangen van risico's waarvoor in de begroting geen specifieke budgetten aanwezig zijn. De onbenutte belastingcapaciteit nemen wij niet mee in de berekening van de structureel beschikbare weerstandscapaciteit. In de begroting 2024 is uitgesproken dat wij er naar streven de opcenten op de motorrijtuigenbelasting, na de eenmalige verhoging in 2024, niet verder te verhogen in deze coalitieperiode.

De beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt € 93,1 miljoen. De samenstelling van de weerstandscapaciteit is opgenomen in onderstaande tabel.

Beschikbare weerstandscapaciteit	
Reserve	Bedragen (x € 1 miljoen)
Algemene reserve	13,3
Algemene risicoreserve	79,5
Diverse bestemmingsreserves	0,0
Risicoreservering binnen projecten	0,0
Totaal incidenteel	92,8
Onvoorzien	0,3
Totaal structureel	0,3
Totaal beschikbare weerstandsvermogen	93,1
Ongebruikte belastingcapaciteit	106,4

Ratio weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is op dit moment toereikend. De confrontatie van de beschikbare weerstandscapaciteit van € 93,1 miljoen en de benodigde weerstandscapaciteit van € 66,7 miljoen levert een ratio op van 1,4.

In de jaarrekening 2024 bedroeg de ratio 2,0. De teruggang wordt veroorzaakt door een toegevoegd risico voor de ontwikkelopgave. Bij de perspectiefnota 2026 hebben wij aangegeven dat de herijking van de ontwikkelopgave een tekort opleverde. We zien

stuuringsmogelijkheden om dit tekort op termijn in te lopen. Op dit moment is het echter niet mogelijk eventueel optredende risico's uit het programmabudget te dekken. Daarom zijn de risico's ter grootte van € 5,2 miljoen nu opgenomen in het benodigde weerstandsvermogen.

In de berekeningen is nog geen rekening gehouden met een beroep op de Algemene reserve voor de aangekondigde Motie gezamenlijke ambities.

Actueel weerstandsvermogen op concernniveau		(x € 1 miljoen)	
	Benodigde weerstandscapaciteit	Beschikbare weerstandscapaciteit	Ratio weerstandsvermogen
Inclusief Algemene reserve	€ 66,7	€ 93,1	1,4
Exclusief Algemene reserve	€ 66,7	€ 79,8	1,2

Financiële kengetallen

Financiële kengetallen	Realisatie	Begroting				
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Netto schuldquote	-114%	-80%	-73%	-80%	-78%	-98%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-183%	-164%	-151%	-151%	-142%	-170%
Solvabiliteitsratio	76%	85%	78%	80%	83%	84%
Kengetal grondexploitatie	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Structurele exploitatieruimte	13%	7%	2%	1%	1%	0%
Belastingcapaciteit: Opcenten	97%	94%	93%	93%	93%	93%

Definities kengetallen

In bovenstaande tabel hebben wij de zes verplichte kengetallen opgenomen. Deze geven inzicht in onze financiële positie. De cijfers lichten we hieronder verder toe.

- De netto schuldquote drukt de netto schuld uit in een percentage van de totale baten. De netto schuld is het saldo van de uitstaande schulden enerzijds en de in het bezit zijnde liquide middelen en vorderingen anderzijds. Onze netto schuldquote is door het ontbreken van enige vaste schuld van betekenis uitstekend te noemen. De bezittingen overtreffen de schulden, waardoor het kengetal negatief wordt. Zolang de netto schuldquote negatief is, heeft dit kengetal een beperkte waarde. De netto schuldquote is ten opzichte van de jaarrekening 2024 fors minder negatief. Dit is vooral een gevolg van de voortgang van de uitvoering van de investeringsprogramma's en de daarmee samenhangende afname van onze liquiditeitspositie.
- In de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen zijn ook de leningen aan deelnemingen, openbare lichamen en overige verstrekte leningen opgenomen. Het kengetal wordt door het opnemen van de verstrekte leningen nog negatiever dan de netto schuldquote. Ook dit kengetal heeft een beperkte waarde.

- De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin wij in staat zijn om aan onze financiële verplichtingen te voldoen. De solvabiliteitsratio geeft de omvang van het eigen vermogen (= reserves) weer als percentage van het balanstotaal. Onze solvabiliteit is uitstekend. In de literatuur wordt een minimum van tussen de 25 en 40% genoemd om een niet-financiële onderneming gezond te mogen noemen. Met een solvabiliteitspercentage van 85% komt de provincie uit op een zeer gezonde vermogenspositie.
- Het kengetal grondexploitatie geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Wij hebben geen grondexploitaties, waardoor dit kengetal 0% bedraagt en geen betekenis heeft.
- De structurele exploitatieruimte geeft aan welke structurele ruimte wij hebben om de eigen lasten te dragen. Het saldo van de structurele baten en lasten wordt daartoe uitgedrukt in een percentage van de totale baten. Onze structurele lasten worden geheel gedekt met structurele baten. Vanaf 2026 is dit kengetal lager door een verlaging van de opbrengsten uit het provinciefonds als gevolg van de korting van het rijk.
- De belastingcapaciteit geeft aan hoe de belastingdruk in Overijssel zich verhoudt tot het landelijke gemiddelde. De belastingcapaciteit wordt berekend door het aantal opcenten in het begrotingsjaar te vergelijken met het gemiddelde aantal opcenten van alle provincies in het voorgaande begrotingsjaar. Uit dit kengetal blijkt dat wij minder belasting heffen dan het gemiddelde in Nederland. Alleen de provincies Noord-Holland hanteert een lager tarief. In de Paragraaf provinciale heffingen vindt u een volledig overzicht.

Kapitaalgoederen

Dit is hoe wij denken

We zijn verantwoordelijk voor het in stand houden van de infrastructuur bestaande uit provinciale wegen, kunstwerken en waterwegen en de provinciale gebouwen, waaronder het provinciehuis. Dit omvat dagelijks beheer (exploitatie), onderhoud (jaarlijks en niet-jaarlijks) en vervanging.

Provinciale infrastructuur

In het Beheerplan Infrastructuurle Kapitaalgoederen (2024 t/m 2027, PS22-000124) hebben we afgesproken dat we voor beheer en onderhoud van alle voorzieningen van de provinciale infrastructuur het kwaliteitsniveau 'basis' hanteren. De landelijke kennisinstelling CROW heeft dit kwaliteitsniveau gedefinieerd, dat staat voor efficiënt en effectief beheer op de langere termijn. De risico's op het niet bereiken van beleidsdoelstellingen of imagoschade zijn bij dit kwaliteitsniveau voor de provincie doorgaans beperkt en beheersbaar. U heeft de budgetten gebaseerd op dit kwaliteitsniveau. Het beleidskader wordt in de praktijk verder uitgewerkt in (strategische) beheerplannen en assetmanagementplannen. In onze projecten hebben we aandacht voor innovatie, circulariteit, klimaatverandering en verduurzaming.

Samenhang beheer, onderhoud en vervanging

Om de beschikbaarheid van de infrastructuur te garanderen, wordt de onderhoudsstaat in de gaten gehouden. Infrastructuur kent daarin een 'levenscyclus'. Na aanleg (nieuwstaat) vindt er dagelijks beheer plaats totdat de infrastructuur het kwaliteitsniveau bereikt dat er groot onderhoud nodig is. Het na te streven kwaliteitsniveau is door PS vastgesteld in het Beheerplan Infrastructuurle Kapitaalgoederen (BIK). Voor wegen (na ca. 60 jaar) en

kunstwerken (na ca. 80 jaar) is in de regel complete vervanging nodig omdat de infrastructuur dan aan het einde van haar levensduur is. Voor een toelichting op de (vervangings-)investeringen verwijzen wij u naar de paragraaf investeringen. In onderstaande grafiek is de levenscyclus schematisch weergegeven.

Aanleg, onderhoud en vervanging van infrastructuur

Wegen, waterwegen en kunstwerken in Overijssel

Voorziening beheer en onderhoud

Bij het bepalen van toekomstige vervangingsinvesteringen is rekening gehouden met het benodigde beheer en onderhoud. Deze hangen immers ook nauw samen: goed en slim vormgegeven dagelijks en groot onderhoud zorgt voor optimale vervangingstermijnen. Daarmee is dus inzicht in de totale cyclus van beheer, onderhoud en vervanging van onze infrastructuur. Het budget voor groot onderhoud wordt in de voorziening beheer en onderhoud gestort. Dit geeft de flexibiliteit om de noodzakelijke beheermaatregelen op het juiste moment uit te voeren, in plaats van in de vooraf aangegeven jaarschijf.

Provinciale gebouwen

In 2023 is het meerjarenonderhoudsplan (MJOP) geactualiseerd voor de provinciale gebouwen. Met het onderhoudsplan waarborgen we dat de gebouwen met de daarin aanwezige installaties en apparatuur op een deskundige wijze worden beheerd en onderhouden. In het onderhoudsplan zijn drie zaken opgenomen: het jaarlijks onderhoud, het niet-jaarlijks onderhoud en de vervanging. Met het jaarlijks onderhoud waarborgen we de bedrijfszekerheid van de gebouwen en de installaties, garanderen we de veiligheid en houden we de uitstraling van de gebouwen in stand. Met dit onderhoud voldoen we aan regelgeving en zijn we verzekerd van de ondersteuning van leveranciers (garanties). Het meerjarig onderhoud omvat het onderhoud aan verwarmings- en koelinstallaties, gevels, kozijnen, zonwering, vloeren, wanden, verlichting, liften, brandveiligheidsvoorzieningen, enzovoorts. De uitvoering vindt plaats in een periode van vijf tot dertig jaar. De gebruikte

normering (NEN 2767 niveau 3) gaat uit van een redelijke tot goede conditie en wordt ook bij andere overheidsorganisaties als leidraad voor het meerjarig onderhoud gebruikt.

Dit is hoe wij doen - provinciale infrastructuur

Voorziening beheer en onderhoud provinciale infrastructuur

Wij voeren de werkzaamheden conform het BIK uit. De werkzaamheden uit het BIK worden verder uitgewerkt in het meerjarenuitvoeringsprogramma.

De doorrekening van de voorziening beheer en onderhoud provinciale infrastructuur in deze begroting is nog gebaseerd op de bestaande werkwijze. Wij zijn begonnen met de uitvoering van het verbeterplan voor de onderbouwing van de Voorziening beheer en onderhoud. De uitkomsten van dat verbeterplan hebben naar verwachting financiële gevolgen. Deze gevolgen verwerken wij in een volgend P&C-document. Daarbij informeren wij u dan over de doorgevoerde wijzigingen en de daaruit voortvloeiende financiële gevolgen.

In onderstaande tabel is de meerjarenraming voor het beheer en onderhoud van wegen, vaarwegen en kunstwerken opgenomen.

Meerjarenraming Beheer en onderhoud	(x € 1 miljoen)			
	2026	2027	2028	2029
Structureel				
- Uitgaven beheer en dagelijks onderhoud	17,6	17,7	17,7	17,7
- Uitgaven groot onderhoud (Voorziening Beheer en Onderhoud)	42,2	30,9	24,3	23,4
Totaal	59,8	48,6	42	41,1

Areaalgegevens en kwaliteitsniveau provinciale infrastructuur

Provinciale infrastructuur			
Infrastructuur	Onderdeel	Areaal	Kwaliteitsniveau
Wegen	Hoofdrijbaan	647 km	Basis
	Parallelweg	201 km	
	Fietspad	538 km	
	VRI	52 st.	
	Verlichtingspunten	5.500 st.	
	Bermen	935 ha.	
	Bomen	37.500 st.	
	Faunapassages	215 st.	
	Faunarasters	88 km	
Kunstwerken	Vaste bruggen	122 st.	Basis
	Viaducten	47 st.	
	Tunnels	44 st.	
	Beweegbare bruggen	32 st.	
	Sluizen	11 st.	
	Overige objecten (o.a. duikers, onderdoorgangen, schutsluizen)	333 st.	
Waterwegen	Oeverbeschoeiing	241 km	Basis
	Waarvan hout	86 km	
	Beton en staal	82 km	
	Natuurvriendelijk	73 km	
	Vaarweg	145 km	

Legenda kwaliteitsniveau			
Kwaliteitsniveau's	Omschrijving	Indicatie kwaliteit	Relatie met wegbeheer
A+	Zeer hoog	Nagenoeg ongeschonden	Er is geen schade
A	Hoog	Mooi en comfortabel	Er is enige schade, maar de waarschuwingsgrens is nog niet overschreden
B	Basis	Functioneel	De waarschuwingsgrens is overschreden: er is klein onderhoud nodig of binnen vijf jaar is groot onderhoud nodig
C	Laag	Onrustig beeld, discomfort of enige vorm van hinder	De richtlijn is overschreden: er is binnen twee jaar groot onderhoud nodig
D	Zeer laag	Kapitaalvernietiging, uitlokking van vernieling of sociale onveiligheid	De richtlijn is meer dan één klasse overschreden: er is direct groot onderhoud nodig.

Meerjaren uitvoeringsprogramma groot onderhoud 2025-2028

Type infrastructuur	Jaartal (Vaar)	Wegnr	Benaming + wegvak	Traject lengte	traject van km / Objectnr.	tot km
Hoofdrijbaan						
	2026	N337a+b	Deventer - Olst - Wijhe (N 756)	3,2	9,7	12,9
	2026	N337b	Olst - Wijhe (N 756)	1,0	12,9	13,9
	2026	N377e	N343 - grens Drenthe	7,8	31,9	39,7
	2026	N733a	Enschede - Oldenzaal	1,6	1,3	2,9
	2026	N736a	Oldenzaal-Rossum	3,2	1,1	4,3
	2026	N736b	Rossum-Ootmarsum	5,4	4,3	9,7
	2026	N761b	einde kom Oldemarkt - Willemsoord	4,1	7,4	11,5
	2026	N761c	Willemsoord-N334 (Steenwijk)	0,4	11,5	11,9
	2026	N764a	Zwolle -Ijsselmuiden	5,9	4,7	10,6
	2026	N764b	Ijsselmuiden - N 50 (Kampen)	1,1	10,6	11,7
	2026	N855a	grens Drenthe - Steenwijk (A 32)	3,7	26,0	29,7
	2026/2027	N341c	Vroomshoop - Westerhaar	2,3	9,3	11,6
	2026/2027	N341d	Traverse Westerhaar	1,8	11,6	13,4
	2026/2027	N341e	Westerhaar - Kloosterhaar	3,2	13,4	16,6
	2026/2027	N341f	Traverse Kloosterhaar	0,6	16,6	17,2
	2026/2027	N342c	Zijtak N342 - N735 (Rondweg)	1,3	57,3	58,6
	2026/2027	N342d	N735-Denekamp/N349	6,7	60,5	67,2
	2026	N731a	Glanerbrug-Losser	3,8	0,7	4,5
	2026	N731b	Losser - Overdinkel	1,9	4,5	6,3
	2026	N737a	Enschede - N 342 (Frans op de Bult)	0,7	0,0	0,7
	2026	N751a	Wierden - Daarle	7,2	1,1	8,3
	2026	N751b	Daarle - Den Ham	2,7	9,5	12,2
	2026	N766	Deventer - N348	0,0	3,5	3,5
	2027	N307a+b	grens Flevoland - N 50 - Kampen	0,7	109,4	110,1
	2027	N332b+c	Rondweg Heeten	1,6	3,8	5,4
	2027	N332d	Nieuw Heeten - N344	0,8	14,1	14,9
	2027	N332e	N344 - grens Gelderland	1,5	14,9	16,4
	2027	N337a	Deventer - Olst	5,9	3,8	9,7
	2027	N347c	N346 (De Posten) - A1	6,3	10,4	16,7
	2027	N347d	A1 - N350 (Rijssen)	4,3	17,3	21,6
	2027	N347e	Rijssen - Nijverdal	2,3	21,6	23,9
	2027	N739a	Haaksbergen - Beckum	0,8	6,0	6,8
	2027	N739b	Beckum - Hengelo	0,8	9,3	10,1
	2028	N334d	Fleringen/N 349 - N 746	3,7	12,3	16,0
	2028	N334e	N 746 - N 747 (Knoefbakker)	2,8	16,0	18,8
	2028	N334f	N 747 (Knoefbakker) - Langeveen	4,6	18,8	23,4
	2028	N348d	N35-Lemelerveld	5,2	66,6	71,8
	2028	N350a	A1 - Holten	2,1	0,4	2,5
	2028	N350b	Holten - Rijssen	0,8	2,5	3,3
	2028	N350b	Holten - Rijssen	1,8	6,1	7,9
	2028	N759a	Hasselt - Genemuiden	2,9	0,0	2,9
	2028	N759a	Hasselt - Genemuiden	0,6	3,1	3,7
	2029	N331c	N377 - kom Zwartsluis	4,6	9,5	14,1

Provinciale infrastructuur						
	2029	N333a	grens Flevoland - Steenwijk	4,3	4,6	8,9
	2029	N334a+b	Zwartsluis - N 375	2,9	1,0	3,9
	2029	N334d+e	Giethoorn zuid - Giethoorn noord - N333	3,7	12,5	16,2
	2029	N344a	Deventer - Holten	1,1	53,5	54,6
	2029	N344a	Deventer - Holten	0,4	54,7	55,1
	2029	N34e	N 340 - Ommen	1,0	17,0	18,0
	2029	N740a	Delden - Bentelo	3,6	0,0	3,6
	2029	N740b	Bentelo - N 347 (Hengevelde)	0,2	3,6	3,8
	2029	N740b	Bentelo - N 347 (Hengevelde)	4,0	4,5	8,5
	2029	N740c	N 347 (Hengevelde) - grens Gelderland	4,3	8,9	13,2
	2029	N752a	Markelo - rotonde (Elsen)	2,8	0,9	3,7
	2029	N752b	rotonde (Elsen) - Rijssen	4,1	3,7	7,8
Parallelweg						
	2026	N764a	Zwolle - IJsselmuiden	3,3	7,3	10,6
	2026	N764b	IJsselmuiden - N 50 (Kampen)	1,1	10,6	11,7
	2026	N764b	IJsselmuiden - N 50 (Kampen)	0,4	12,1	12,5
	2026	N334f	N333-N761	3,1	17,2	20,3
	2026	N761c	Willemsoord - N334 (Steenwijk)	0,4	12,5	12,9
Fietspad						
	2026	N761a	Oldemarkt-einde kom Oldemarkt	1,6	3,9	5,5
	2026	N761b	einde kom Oldemarkt-Willemsoord	6,1	5,4	11,5
	2026	N764a	Zwolle - IJsselmuiden	1,7	5,6	7,3
	2026	N855a	grens Drenthe-Steenwijk (A 32)	3,7	26,0	29,7
	2026	N731a	Glanerbrug-Losser	0,3	3,2	3,5
	2026	N731a	Glanerbrug-Losser	0,2	3,6	3,8
	2026	N766	Deventer - N348	0,0	3,5	3,5
	2029	N740a	Delden - Bentelo	3,6	0,0	3,6
	2029	N740b	Bentelo - N 347 (Hengevelde)	4,9	3,6	8,5
	2029	N740c	N 347 (Hengevelde) - grens Gelderland	4,7	8,5	13,2
Kunstwerken						
	2026	N331	Zwartewaterbrug (instandhouding)	N.v.t.	N331-050	N.v.t.
	2026	V77	Daarlerveenbrug	N.v.t.	V77-080	N.v.t.
	2026	V77	Bergentheimbrug	N.v.t.	V77-230	N.v.t.
	2026	V77	Emtenbroekerdijkbrug	N.v.t.	V77-240	N.v.t.
	2026	V77	Hoogenwegophaalbrug	N.v.t.	V77-250	N.v.t.
	2026	V4	Kuinreophaalbrug en -sluis	N.v.t.	V4-010/-011	N.v.t.
	2026	V77	Grote Puntbrug	N.v.t.	V77-090	N.v.t.
	2026	V7	Blokzijlkeersluis	N.v.t.	V7-020	N.v.t.
	2026	V77	Aadorpschutsluis en -brug	N.v.t.	V77-020/-030	N.v.t.
	2026	V77	Tonnendijkbrug	N.v.t.	V77-110	N.v.t.

Dit is hoe wij doen - provinciale gebouwen

Financiële tabellen investeringen, onderhoud en afschrijvingen provinciaal vastgoed

Wij stellen periodiek een Meerjaren Onderhoudsplan (MJOP) op waarin we onze onderhoudswerkzaamheden plannen en de financiële gevolgen ramen. De budgetten voor meerjarig onderhoud (inclusief afschrijvingen) zijn eerder door u geautoriseerd. Het meerjarenoverzicht van de beschikbare onderhoudsbudgetten en afschrijvingslasten vindt u in onderstaande tabel.

In de paragraaf investeringen gaan wij in op de voorgenomen investeringen.

Meerjarig onderhoud (incl. afschrijvingen): Provinciehuis en overige provinciale panden (x € 1000)			
2026	2027	2028	2029
4.904	6.001	6.154	6.146

Investerings

Dit is hoe wij denken

In het kader van onze provinciale opgaven houden wij de provinciale infrastructuur en gebouwen (zie paragraaf kapitaalgoederen) en onze ICT voorzieningen (zie paragraaf bedrijfsvoering) in stand door tijdig vervangingsinvesteringen uit te voeren en eventueel nieuwe investeringen te doen. Hiervoor stellen Provinciale Staten de investeringskredieten vast. De bijbehorende kapitaallasten verwerken wij in deze Begroting conform de uitgangspunten in de financiële verordening, waaronder de daarin opgenomen afschrijvingstermijnen.

Beheerplan Infrastructurele Kapitaalgoederen (BIK)

Eens per vier jaar wordt aan Provinciale Staten een Beheerplan Infrastructurele Kapitaalgoederen (BIK) aangeboden. Hierin stelt u de kaders vast, zowel beleidsmatig (welke kwaliteit te leveren) als financieel (hoeveel mag het kosten), voor het beheer en onderhoud en de vervanging van de infrastructurele kapitaalgoederen: wegen, kunstwerken en vaarwegen. Het BIK 2024-2027 is op 25 januari 2023 vastgesteld door Provinciale Staten. Voor het beheer en onderhoud verwijzen we naar de paragraaf Kapitaalgoederen.

Reserve Dekking Kapitaallasten Activa

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) moeten investeringen in provinciale infrastructuur (investeringen met maatschappelijk nut) geactiveerd en afgeschreven worden. Dit geldt voor zowel vervangings- als uitbreidingsinvesteringen. Provinciale Staten hebben besloten de bestemmingsreserve Reserve dekking kapitaallasten activa (RDKA) in te stellen voor dekking van de kapitaallasten (afschrijvingslasten) van de vervangingsinvesteringen (uitzonderingen zoals de vervanging van de Zwartewaterbrug daargelaten).

Op het moment van investeren reserveren wij een bedrag ter hoogte van de investering in de RDKA. Daarmee dekken we de structurele kapitaallasten. Voor investeringen die via deze reserve lopen, wordt dus vooraf de volledige dekking van toekomstige kapitaallasten geregeld.

Uitbreidingsinvesteringen in eigen infrastructuur

Bij de Perspectiefnota 2022 heeft Provinciale Staten de uitgangspunten voor investeringen in provinciale infrastructuur vastgesteld. In de kern betekenen de uitgangspunten dat alle vervangingsinvesteringen (met een maatschappelijk nut) en lopende investeringen via de RDKA blijven lopen. Voor uitbreidingsinvesteringen (nieuwe eigen infrastructuur) hanteren we de 'directe afschrijvingsmethodiek'. De afschrijvingslasten komen na afronding van het project ten laste van de meerjarige structurele begroting. Er vindt vooraf geen storting in de

reserve RDKA plaats om de kosten te dekken en er vindt dus ook geen onttrekking aan de reserve plaats.

Uiteraard worden deze afschrijvingslasten meegenomen in de begroting van het meerjarige budgettaire perspectief. In het budgettair perspectief willen we zicht houden op de structurele lasten die gepaard zullen gaan met toekomstige, geplande investeringen.

Daarom nemen we bij nieuwe investeringen waarvan de afronding (en dus de structurele afschrijvingslasten) buiten de vierjarige scope van het budgettair perspectief liggen, een structurele reservering op in het laatste jaar van het budgettair perspectief. Daartegenover ramen we een incidentele vrijval zolang de afschrijving niet loopt. Zo kan op een realistisch structureel saldo worden gestuurd.

Dit is wat wij doen

In deze paragraaf geven wij een totaaloverzicht van de investeringen in de materiële vaste activa en de wijze waarop wij de bijbehorende kapitaallasten verwerken in onze begroting. Wij investeren in provinciale infrastructuur, provinciaal vastgoed en ICT.

Investerings	
Investerings	Dekkingssystematiek
<i>Provinciale infrastructuur</i>	
Vervangingsinvesteringen	Via de bestemmingsreserve Dekking Kapitaallasten Activa
Uitbreidingsinvesteringen (gealloceerd voor Perspectiefnota 2022)	Via de bestemmingsreserve Dekking Kapitaallasten Activa
Uitbreidingsinvesteringen (vanaf Perspectiefnota 2022)	Direct ten laste van meerjarenbegroting
(Vervangings)investeringen in economisch nut	Direct ten laste van meerjarenbegroting
<i>Provinciale gebouwen</i>	Direct ten laste van meerjarenbegroting

Provinciale infrastructuur

Ten aanzien van provinciale infrastructuur is er sprake van twee type investeringen: uitbreidingsinvesteringen en vervangingsinvesteringen .

Uitbreidingsinvesteringen

Uitbreidingsinvesteringen vergroten de omvang van onze infrastructuur. De kapitaallasten van deze uitbreidingsinvesteringen worden sinds de perspectiefnota 2022 direct ten laste gebracht van de meerjarenbegroting. Dat is hierboven toegelicht.

Vervangingsinvesteringen (activa met economisch nut)

We plegen voor onze taken als (vaar)wegbeheerder investeringen in activa met een economisch nut. Dit zijn materiële bezittingen die een economische waarde vertegenwoordigen. De vervanging van zoutstrooiers op einde levensduur is hier een voorbeeld van.

Vervangingsinvesteringen (activa met maatschappelijk nut)

Daarnaast worden er ook investeringen gedaan in activa die niet zozeer een economische waarde, maar wel een maatschappelijke waarde vertegenwoordigen. Dit betreft (vervangings-)investeringen in onze infrastructuur. We voeren de vervangingsinvesteringen uit conform het Beheerplan Infrastructurele Kapitaalgoederen (BIK). We werken aan de voltooiing van het BIK 2020-2023 en de uitvoering van het BIK 2024-2027.

Daartoe is het nodig om bestaande investeringskredieten te verhogen of nieuwe investeringskredieten beschikbaar te stellen. De dekking hiervoor is al in eerdere besluitvorming opgebouwd in de RDKA.

Vanaf 2024 storten we jaarlijks circa € 16,8 miljoen in de RDKA. Dit wordt bij de begroting geïndexeerd met de geharmoniseerde consumptie-index (HICP). Daarmee kan de komende BIK periode (2024-2027) in totaal € 67 miljoen aan vervangingsinvesteringen worden gepleegd (op basis van het prijspeil 2026). De timing van deze investeringen is niet gelijk verdeeld over de komende vier jaren en is afhankelijk van verschillende factoren. Van de € 67 miljoen is reeds € 53,2 miljoen beschikbaar gesteld via eerdere statenbesluiten.

Bij deze begroting stellen we voor om het investeringskrediet voor de vervanging van de kades Ossenzijl en Zwartsluis uit het BIK met € 4 miljoen te verhogen voor jaarschijf 2027. Daarna resteert er nog € 9,8 miljoen in het BIK om als krediet aan investeringsprojecten toe te wijzen. Dit zal bij toekomstige besluitvorming aan u worden voorgelegd. Deze middelen worden gedekt uit de reeds beschikbare middelen in het BIK 2024-2027. In de tabel "financieel totaaloverzicht investeringen" hieronder, zijn deze bedragen al verwerkt.

Bijstelling kredieten vervangingsinvesteringen (Bedragen x € 1000)	BIK	Begroting 2026	2027-2028
Beheerplan Infrastructurele Kapitaalgoederen 2024-2027	67.000		
Reeds toegewezen aan onderliggende projecten	-53.200		
Vervanging kades Ossenzijl en Zwartsluis	-4.025	-	4.025
Nog te alloceren middelen	9.775		

Provinciale gebouwen

Renovatie provinciehuis en steunpunten

Eind 2024 is gestart met de renovatie van het provinciehuis. Deze renovatie richt zich op een toekomstbestendige inrichting van de werkgebieden en het bestuurscentrum, en wordt fasegewijs per verdieping uitgevoerd. Naar verwachting kunnen wij in 2026 de laatste projectfasen afronden. Voor dat jaar staan nog drie belangrijke onderdelen op de planning:

1. De herinrichting van het restaurant en vervanging van de keukenapparatuur
2. Aanpassingen aan de steunpunten (gasloos en kantoorinrichting)
3. De herinrichting van de eerste verdieping van het hoofdgebouw

De herinrichting van de eerste verdieping wijkt af van het oorspronkelijke projectplan. Wij willen hier extra capaciteit creëren voor integrale samenwerking aan provinciale opgaven, zodat we beter kunnen inspelen op maatschappelijke vraagstukken. Dit doen we door meer ruimte te maken voor ontmoeting tussen de ambtelijke organisatie en onze maatschappelijke partners. Ons streven is om deze aanpassingen binnen de bestaande projectbegroting te realiseren.

Verduurzaming provinciehuis

Verduurzaming van ons provinciaal vastgoed blijft een belangrijk speerpunt tijdens onze werkzaamheden. Ook in 2026 worden energiebesparende maatregelen genomen zoals de installatie van LED-verlichting en slimme stopcontacten. De investeringen worden voor een groot deel terugverdiend doordat ons energieverbruik wordt gereduceerd en doordat wij steeds meer energie (elektriciteit) zelf opwekken.

Voorbereiding renovatie dak kasteel Nijenhuis

In 2026 starten we met de aanbesteding voor de renovatie van het dak van kasteel het Nijenhuis. Wij beoordelen in het aanbestedingsproces tevens of de eerder daarvoor beschikbaar gestelde middelen nog toereikend zijn.

Financieel totaaloverzicht investeringen

Onderstaand geven wij een totaaloverzicht van de reeds toegekende investeringskredieten en het verwachte bestedingsverloop van de lopende projecten.

Uitgaven op investeringen komen pas op termijn, na afronding van het project, als afschrijvingskosten tot uitdrukking in de exploitatiebegroting.

Bijlage lopende Investeringsprojecten (water)wegen en kunstwerken x € 1.000	Prestatie	Totaal budget	Bijdrag e derden	Bijdrage Provinci e	Realisati e 2017 t/m 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Meerjarenraming		
								2027	2028	2029
Uitbreidingsinvesteringen (gealloceerd voor Perspectiefnota 2022)										
N35 Knooppunt Raalte	4.6.13	22.847	5	22.842	3.707	7.364	16.066	-4.295	-	-
N343 Rondweg Weerselo	4.6.9	12.855	1.500	11.355	3.256	804	4.432	584	2.279	-
N315-N768 Danspaleis (N18)	4.6.9	2.228	266	1.961	1.810	151	-	-	-	-
N737 Aanleg faunapassage	4.6.9	1.746	-	1.746	221	1.525	-	-	-	-
N351 Kuinre - Grens Flevoland verbreding	4.6.9	1.335	-	1.335	1.427	-92	-	-	-	-
Provinciale fietspaden 3	4.3.1	1.880	-	1.880	1.926	-46	-	-	-	-
N337 Ronde Olst	4.6.9	1.972	86	1.886	775	100	100	700	211	-
<i>Totaal lopende investeringen</i>		<i>44.863</i>	<i>1.857</i>	<i>43.006</i>	<i>13.122</i>	<i>9.807</i>	<i>20.597</i>	<i>-3.011</i>	<i>2.490</i>	<i>-</i>
Vervanginvesteringen maatschappelijk nut										
Kunstwerken	4.7.3	38.698	-	38.698	11.991	14.137	12.569	-	-	-
Waterwegen (Kanaal Almelo de Haandrik)	4.7.6	20.557	9	20.548	6.575	3.200	2.800	7.973	-	-
Wegen	4.7.3	34.720	264	34.456	6.761	10.035	9.341	8.107	213	-
Waterwegen	4.7.3	11.539	-	11.539	-	3.214	3.400	4.925	-	-
Indexeringen vervangingsinvesteringen *	4.7.3	3.506	-	3.506	-	673	405	405	405	405
DRIS	4.2.3	11.505	2.605	8.900	2.987	5.913	-	-	-	-
<i>Totaal vervangingsinvesteringen maatschappelijk nut</i>		<i>120.525</i>	<i>2.877</i>	<i>117.648</i>	<i>28.314</i>	<i>37.172</i>	<i>28.515</i>	<i>21.409</i>	<i>618</i>	<i>405</i>
Vervangingsinvesteringe n met economisch nut										
Ploegen rijbaan en fietspad	4.7.1	549	-	549	110	87	88	88	88	88
Zoutstrooiers rijbaan en fietspad	4.7.1	2.316	1	2.315	947	245	281	281	281	281
Patrouilleboot De Beulake (De Buffel)	4.7.1	1.477	500	977	927	50	-	-	-	-
<i>Totaal Vervangingsinvesteringen economisch nut</i>		<i>4.342</i>	<i>501</i>	<i>3.841</i>	<i>1.983</i>	<i>381</i>	<i>369</i>	<i>369</i>	<i>369</i>	<i>369</i>
Uitbreidingsinvesteringen (vanaf Perspectiefnota 2022)										
10 faunaknelpunten	4.6.9	3.500	-	3.500	500	3.000	-	-	-	-
Bediencentrale bruggen	4.6.9	4.600	-	4.600	215	265	1.420	1.200	1.500	-
Nieuwe provinciale fietspaden	4.3.1	1.128	-	1.128	699	429	-	-	-	-
Vervanging Zwartewaterbrug	4.7.5	4.500	-	4.500	782	3.718	-	-	-	-
Vloedbeltverbinding	4.6.12	76.950	11.650	65.300	1.900	1.500	3.000	5.000	27.000	26.900
<i>Totaal nieuwe investeringen</i>		<i>90.678</i>	<i>11.650</i>	<i>79.028</i>	<i>4.096</i>	<i>8.912</i>	<i>4.420</i>	<i>6.200</i>	<i>28.500</i>	<i>26.900</i>
Totaal			16.885	243.523	47.516	56.273	53.901			

Bijlage lopende Investeringsprojecten (water)wegen en kunstwerken	Prestatie	Totaal budget	Bijdrag e derden	Bijdrage Provinci e	Realisati e	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
investeringsprojecten (water)wegen en kunstwerken		260.40 8						24.96 8	31.97 7	27.67 4
Provinciale gebouwen										
Provinciehuys	10.0.0	26.121	-	28.768	10.324	11.650	4.829	1.321	54	590
Overige gebouwen	10.0.0	5.599	-	5.899	1.931	1.186	1.306	583	593	300
<i>Totaal provinciale gebouwen</i>		<i>31.720</i>	<i>-</i>	<i>34.667</i>	<i>12.255</i>	<i>12.836</i>	<i>6.135</i>	<i>1.904</i>	<i>647</i>	<i>890</i>
Totaal investeringen		292.12 8	16.885	278.190	59.771	69.109	60.036	26.87 2	32.62 4	28.56 4

Tekstuele toelichting:

* De toegekende indexeringen zijn een totaalbedrag en deze worden nog verdeeld over de vervangingsinvesteringen met maatschappelijk nut.

Financiering

Dit is hoe wij denken

Paragraaf Financiering: hoe we omgaan met geld

Deze paragraaf gaat over hoe de provincie Overijssel haar geld beheert. Dit noemen we "Treasury". Het gaat om het zorgen dat we altijd genoeg geld hebben om onze rekeningen te betalen, het goed regelen van geldstromen en het beheersen van financiële risico's daarbij.

Voldoende geld op tijd

Om te zorgen dat we altijd genoeg geld hebben om tijdig onze rekeningen te kunnen betalen, maken we een meerjarenplanning van onze inkomsten en uitgaven, de liquiditeitsprognose.

Beheer van tijdelijk extra geld

We hebben tijdelijk meer geld dan we direct nodig hebben. Dit geld komt vooral uit de verkoop van onze aandelen Essent in 2009. Volgens de wet moeten we (tijdelijk) extra geld bij het Rijk onderbrengen. Dit heet schatkistbankieren.

Een ander deel van ons geld zit in veilige obligaties (leningen). Tenslotte lenen we ook geld uit aan gemeenten. Dit zijn de toegestane uitzonderingen op het schatkistbankieren. De risico's voor de provincie zijn zeer laag.

Geld voor maatschappelijke doelen

Vaak gebruiken we geld voor projecten die belangrijk zijn voor de samenleving. We verstrekken subsidies of stoppen het bijvoorbeeld in fondsen (bijvoorbeeld ons Energiefonds) of geven leningen voor provinciale doelen. We letten dan vooral op het maatschappelijk rendement: wat levert het op voor de samenleving? Het financiële rendement is dan minder belangrijk.

Wet- en regelgeving

De belangrijkste wetten en regels die gelden voor Treasury zijn:

- De Provinciewet
- De Wet financiering decentrale overheden
- Regelingen van het ministerie, zoals de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden en de Regeling Schatkistbankieren
- Het Besluit Begroting en Verantwoording.

Binnen de provincie gelden ook eigen treasuryregels. Die staan in de Financiële Verordening en het Treasurystatuut. Daarin staat:

- Hoe we geld aantrekken en uitzetten
- Hoe we risico's beperken, zoals rente- en kredietrisico
- Hoe we het rendement op ons geld verbeteren.

Liquiditeitspositie

Saldo op de rekening bij het rijk

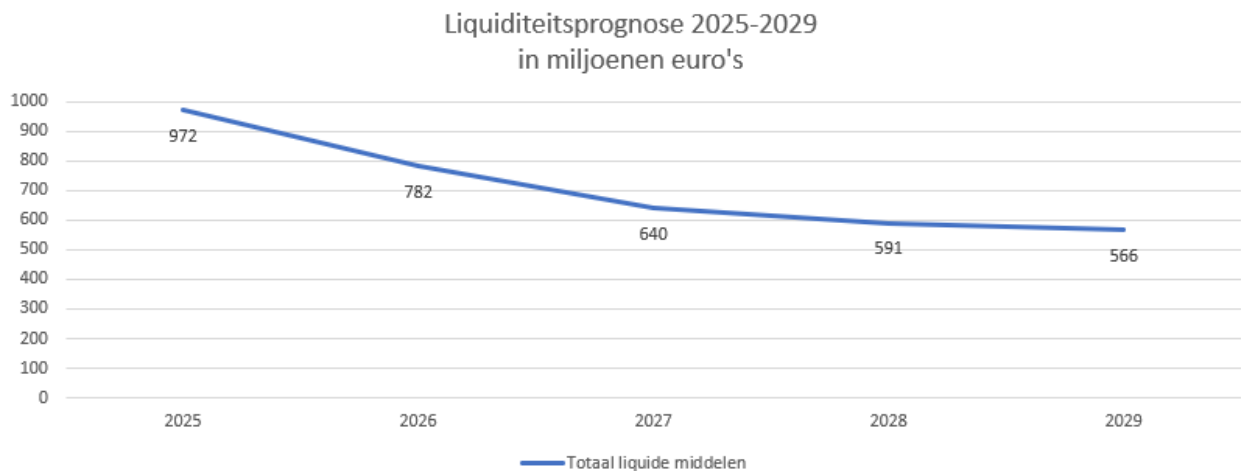
Op 29 augustus 2025 had de provincie € 1.127 miljoen aan direct beschikbaar geld. Dit geld stond op een speciale rekening bij het Rijk, de zogenaamde schatkistrekening. Als provincie zijn we verplicht om ons geld daar te bewaren. Over het geld dat op deze rekening staat, krijgen we rente.

Deze € 1.127 miljoen kunnen we niet zomaar uitgeven. In de toekomst is dit geld nodig voor verschillende uitgaven. Denk bijvoorbeeld aan:

- Specifieke uitkeringen van het Rijk die we nog gaan uitgeven.
- geplande investeringen in infrastructuur, zoals (spoor)wegen, bruggen, viaducten en kanalen.
- Diverse budgetten die we apart hebben gezet in reserves en voorzieningen. Deze budgetten zorgen in de komende jaren voor uitgaven.

Liquiditeitsprognose

Het verwachte verloop van onze liquiditeitspositie ziet er als volgt uit:

Analyse liquiditeitsprognose

Voor de jaren 2025 tot en met 2029 verwachten we een daling van ons liquiditeitssaldo. Een aantal grote incidentele posten zijn:

- Uitgaven specifieke uitkeringen van het Rijk. Tot en met 2025 hebben we veel geld ontvangen via de specifieke uitkeringen (spuks). Deze middelen gaan we de komende jaren uitgeven. Per saldo (uitgaven minus ontvangsten) gaat het om € 208 miljoen. Grote posten zijn Programma Natuur (per saldo € 64 miljoen) en Maatregelpakketten landelijk gebied (per saldo € 76 miljoen).
- Uitgaven uit de reserve Kwaliteit van Overijssel, waaronder de uitwerking van investeringsimpulsen uit het coalitieakkoord. De totale geraamde uitgaven bedragen € 207 miljoen.
- Uitgaven uit de uitvoeringsreserve Natuurnetwerk Nederland. Ingeschat is dat we vanuit deze reserve € 138 miljoen gaan uitgeven, met name voor de inrichtingskosten vanuit de ontwikkelopgave.

- Uitgaven uit de reserve Sporen en Wegen. Het betreft reserveringen voor elektrificatie van het spoor (€ 53 miljoen) en voor de verbreding van de N35 (€ 120 miljoen).
- Investeringsuitgaven in materiële vaste activa. Voor de komende jaren staan diverse investeringsuitgaven gepland, waarvan de Vloedbeltverbinding met € 63 miljoen en de reguliere vervangingsinvesteringen wegen met € 33 miljoen de grootste zijn.
- Verstrekken leningen aan gemeenten. We doen de aanname dat we jaarlijks € 50 miljoen gaan uitlenen aan gemeenten (2025: € 65 miljoen). In totaal dus € 265 miljoen.
- Ontvangsten uit onze financiële vaste activa (o.a. fondsen). We ontvangen € 80 miljoen meer dan we uitgeven. Dit betreft met name de aflossing door het Energiefonds Overijssel van de lening van € 80 miljoen.

Let op: onzekerheden in de liquiditeitsprognose

De liquiditeitsprognose kijkt vooruit naar de komende jaren. Dit betekent dat er onzekerheden zijn. We weten niet precies hoeveel geld we zullen ontvangen en uitgeven, en wanneer dat gebeurt. De belangrijkste onzekerheden zijn:

Specifieke uitkeringen van het Rijk (spuks)

We krijgen zeer grote bedragen van het Rijk via spuks. Het is moeilijk te voorspellen hoeveel geld we krijgen, wanneer we het uitgeven en hoeveel dat precies is. Alles wat we ontvangen, moeten we uiteindelijk ook uitgeven of terugbetalen. Vooral bij het Programma Natuur en Maatregelpakket landelijk gebied kunnen de verschillen per jaar tussen de inkomsten en de uitgaven groot zijn.

Aan- en verkopen grond

Het is lastig om te voorspellen wanneer en hoeveel grond we kopen of verkopen. Dit hangt af van veel factoren die we niet altijd kunnen beïnvloeden.

Elektrificatie van spoorlijnen

We weten nog niet precies wanneer en hoeveel geld we uitgeven voor het elektrificeren van de laatste twee diesel spoorlijnen in Overijssel.

Leningen aan gemeenten

We willen doorgaan met het uitzetten van leningen aan gemeenten. Dit levert meer rente op dan sparen bij de schatkist. Het kan gaan om tientallen miljoenen per jaar. Hoeveel we uitlenen hangt af van de renteontwikkeling en de beschikbaarheid van de gemeenteleningen.

Lening aan BNG Bank

In 2016 hebben we € 25 miljoen geleend aan de BNG Bank. De bank mag elk jaar het bedrag terugbetalen, maar is dat niet verplicht. We zijn er van uit gegaan dat de bank, net als de afgelopen jaren, de komende jaren niet aflost.

Verdeling van geld uit het Provinciefonds

Het Rijk werkt aan een nieuw systeem om geld uit het Provinciefonds te verdelen. Dit kan invloed hebben op hoeveel geld we krijgen.

Obligatieportefeuille

Waarde van onze obligaties

Obligaties zijn leningen met een vaste looptijd aan bedrijven of overheden. Hierover ontvangen we rente. Aan het eind van de looptijd ontvangen we de inleg terug. Op 31 augustus 2025 was de waarde van onze obligaties € 28,4 miljoen. We mogen het geld dat vrijkomt uit deze obligaties (de aflossingen) vanwege wettelijke regels niet opnieuw investeren in obligaties. Daardoor wordt onze obligatieportefeuille steeds kleiner. De laatste obligaties lopen af in 2037.

Overzicht van rente en terugbetaling

We krijgen de komende jaren het volgende geld uit onze obligaties:

- Rente: elk jaar ontvangen we € 0,3 miljoen rente, tot het jaar 2037.
- Ontvangsten uit aflossingen obligaties:

- In 2030: € 8,6 miljoen NIBC Bank.
- In 2037: € 16,8 miljoen van ABN AMRO Bank en € 3,0 miljoen van de Europese Investeringsbank.

Hoe we risico's beperken

Onze obligaties bewaren we bij de bank Caceis. Het beheer van deze obligaties laten we doen door ASR Vermogensbeheer. Zij zijn ook het contact met de bewaarbank Caceis. Onze obligaties hebben allemaal een AAA-rating. Dat betekent dat de kans dat ze niet terugbetaald worden heel klein is. Ook zijn ze allemaal in euro's, dus we lopen geen risico op wisselkoersverschillen.

Mogelijke verkoop van obligaties

Normaal houden we onze obligaties tot het einde van de looptijd. Periodiek onderzoeken we of het voordelig is om onze obligatieportefeuille eerder te verkopen.

Uitgezette middelen vanuit de publieke taak

Kapitaalverstrekkingen en leningen

Naast het geld bij de schatkist en het geld in de obligatieportefeuille, hebben we ook omvangrijke bedragen uitgezet bij fondsen, nutsbedrijven en andere partijen. Het gaat dan om kapitaalverstrekkingen (aandelenkapitaal en agio) en leningen vanuit de publieke taak van de provincie. Een totaaloverzicht van deze verstrekte middelen staat in het financieel bijlagenboek (bijlage bij deze begroting), bij het overzicht Financiële vaste activa.

Samenvattend, naar de verwachte stand per 1 januari 2026:

- verstrekt kapitaal € 197 miljoen, vooral bij onze fondsen Herstructureringsmaatschappij Overijssel (€ 56 miljoen) en Innovatiefonds Overijssel (€ 26 miljoen) en bij de nutsbedrijven Enexis (€ 46 miljoen) en Vitens (€ 35 miljoen);
- verstrekte leningen € 479 miljoen, vooral de leningen aan Energiefonds Overijssel (€ 262 miljoen) en Enexis (€ 102 miljoen).

Dividend

We ontvangen van een aantal partijen dividend. Met afstand de grootste hiervan is Enexis met een verwachte dividendopbrengst van jaarlijks € 20 miljoen.

In de paragraaf Verbonden Partijen bij deze begroting staat meer informatie over de organisaties waarin wij deelnemen.

Uitgezette middelen vanuit de treasurytaak

Deposito bij de schatkist

Zoals eerder genoemd, is de provincie verplicht om tijdelijk overtollig geld onder te brengen bij de Schatkist van het Rijk. Binnen dit Schatkistbankieren is het mogelijk om het geld op een deposito te zetten voor een bepaalde tijd. Een deposito is een spaarrekening waarop spaargeld voor een afgesproken periode vaststaat. Of we hiervan gebruik maken, hangt af van de rente die we ontvangen op een deposito. We vergelijken deze depositorente met de rente die we ontvangen op de schatkistrekening. Op 1 september 2025 hadden we geen deposito's.

Verstrekte leningen aan gemeenten

De enige manier om tijdelijk overtollig geld buiten de schatkist uit te zetten, is het verstrekken van leningen aan decentrale overheden, vooral gemeenten. Het gaat dan om gemeenten die niet vallen onder het toezicht van de provincie. Dat zijn dus alle gemeenten buiten de provinciegrens van Overijssel.

Ook bij het verstrekken van deze leningen aan gemeenten vergelijken we de

rente die we op deze leningen kunnen ontvangen met de rente die we ontvangen op de schatkistrekening. Om minder afhankelijk te zijn van de wisselende rente op de schatkist, willen we de komende jaren meer leningen gaan verstrekken aan gemeenten. Dat geeft stabiele rente-inkomsten die daardoor ook makkelijker te begroten zijn. We willen ook de rente-ontvangsten en de aflossingen zoveel mogelijk gelijkmatig spreiden over de jaren.

Op 1 september 2025 hadden we in totaal € 65 miljoen aan leningen verstrekt aan de gemeenten Zuidplas (€ 10 miljoen), Bladel (25 miljoen), Amsterdam (€ 20 miljoen) en Smallingerland (€ 10 miljoen).

Beheersing renterisico's

Wet FIDO: voorzichtig omgaan met publiek geld

De Wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO) regelt hoe provincies, gemeenten en andere overheden veilig met geld omgaan. Deze wet zegt dat overheden voorzichtig om moeten gaan met hun (publieke) geld.

Belangrijk zijn de regels om renterisico's te beperken. Dat zijn risico's die ontstaan als de provincie te veel zou lenen. De wet noemt hiervoor twee belangrijke regels:

- Kasgeldlimiet – deze regel beperkt het risico bij leningen korter dan 1 jaar.
- Renterisiconorm – deze regel beperkt het risico bij leningen langer dan 1 jaar.

Voor de Provincie Overijssel gelden deze regels op dit moment niet. De provincie leent namelijk geen geld en betaalt dus ook geen rente. Er is dus ook geen renterisico. Ook het toerekenen van rentelasten aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden speelt dus niet bij de provincie Overijssel. Vandaar dat we er hier niet dieper op ingaan.

Ook heeft de provincie geen derivaten. Dat zijn ingewikkelde financiële producten die extra risico kunnen geven.

Renteresultaat

In de onderstaande tabel staan, per rentebron, de verwachte rente-ontvangsten in 2026. De provincie Overijssel heeft geen leningen aangetrokken en betaalt dus geen rente.

Renteontvangsten 2026	x € 1 mln
Saldo schatkist	20,0
Lening aan Enexis	2,2
Leningen aan gemeenten	1,8
Lening aan BNG Bank	1,2
Lening aan Energiefonds Overijssel	0,8
Obligatieportefeuille	0,3
Leningen aan SVn	0,2
Renteontvangsten 2026	26,5

EMU-saldo

Wet Hof: Europese regels voor de begroting

De Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet Hof) zorgt ervoor dat Nederland zich houdt aan de Europese afspraken over de Europese begrotingsdoelen. Deze wet vertaalt de Europese regels naar de Nederlandse situatie.

Ook provincies en gemeenten tellen mee in het totaal van de Nederlandse overheidsfinanciën. Hun inkomsten en uitgaven hebben invloed op het EMU-saldo van Nederland. Het EMU-saldo is het verschil tussen wat de overheid ontvangt en uitgeeft in een jaar.

Elke provincie heeft een eigen EMU-referentiewaarde (EMU saldo). De berekening voor de provincie Overijssel staat in het financiële bijlagenboek bij deze begroting.

Bedrijfsvoering

Dit is hoe wij denken

Bedrijfsvoering als motor voor maatschappelijke impact

De provincie wil als organisatie beter aansluiten op de samenleving. Dat vraagt om een transparante en effectieve aanpak van maatschappelijke opgaven. De wereld om ons heen verandert snel: opgaven worden complexer, de verantwoordingsplicht zwaarder en wetgeving strenger. Tegelijkertijd groeit de behoefte om als één overheid samen te werken.

Om wendbaar, doelgericht en betrouwbaar te kunnen opereren, zijn we bezig met een herpositionering van bedrijfsvoering. Door bedrijfsvoering vanaf het begin te betrekken bij beleid en uitvoering, ontstaat een gedeelde verantwoordelijkheid. Beleid, uitvoering en bedrijfsvoering brengen ieder hun vakmanschap in, denken mee vanuit de bedoeling én de randvoorwaarden en versterken elkaar.

Hoe dat er uit ziet, leest u bij 'Dit is wat wij doen.'

Dit is wat wij doen

Bedrijfsvoeren gaat over veel verschillende aspecten en ieder aspect kent zijn eigen opgaven en uitdagingen. Wat bindt is de opgave om het bestaande steeds beter te doen en om steeds in te spelen op nieuwe ontwikkelingen. Dit onder de noemer 'continu verbeteren'.

Actualiteiten

Facilitaire zaken

De dienstverlening van BV faciliteiten is onder te verdelen in drie domeinen: huisvesting en vastgoed, dienstverlening en veiligheid. Het doel van onze dienstverlening is dat wij onze collega's, bestuurders en bezoekers vanzelfsprekend veilig, gastvrij en duurzaam ondersteunen. Om dit ook in de toekomst professioneel te kunnen blijven doen is een verbetertraject gestart dat we in 2026 afronden.

Domein huisvesting en vastgoed

Project Huisvesting

Het integrale project huisvesting, verloopt volgens planning en blijft binnen het gestelde budget. In 2026 gaan we de resterende 30% van de scope van het project realiseren. Voor 2026 staan drie belangrijke onderdelen op de planning:

1. De herinrichting van het restaurant en vervanging van de keukenapparatuur;
2. Aanpassingen aan de steunpunten;
3. De herinrichting van verdieping 1 in het hoofdgebouw.

Mobiliteitshub

We hebben toegezegd mee te werken aan de realisatie van een mobiliteitshub onder de parkeerplaats van het Provinciehuis. Ten aanzien van de tijdelijke parkeervoorzieningen

hebben we randvoorwaarden aan de gemeente Zwolle kenbaar gemaakt, zodat deze straks ook sociaal veilig en aantrekkelijk zijn.

Domein dienstverlening

Vanuit onze maatschappelijke opdracht bieden we mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt een passende werkplek. De aansturing van het team is hierop aangepast. In 2026 geven we hier verder invulling aan en verkennen we aanvullende mogelijkheden binnen de facilitaire dienstverlening.

Domein veiligheid

De veranderende maatschappelijke en geopolitieke context maken het dat we in 2025 besloten hebben om het domein veiligheid toe te voegen. Dit vergt specifieke aandacht en kennis, die we gericht aanvullend gaan werven.

Human Resources

Als provincie spelen we een sleutelrol in het oplossen van de grote vraagstukken van deze tijd. Omdat de wereld om ons heen voortdurend in beweging is, kunnen wij als werkgever niet stil blijven staan. Nieuwe technologieën, maatschappelijke verwachtingen en grote opgaven vragen niet alleen inhoudelijk om nieuwe aanpakken, maar ook om een frisse kijk op werkgeverschap en op Human Resources (HR).

HR visie en ambitie (HR 2026-2030)

De HR-visie richt zich op vijf thema's: Strategisch Partnerschap, Wendbaarheid en Leercultuur, Eigen Regie, Aantrekkelijk en Inclusief Werkgeverschap, en Procesoptimalisatie. Een open leercultuur met aandacht voor persoonlijk leiderschap en adaptief vakmanschap versterkt de flexibiliteit en slagkracht van de organisatie.

Identity & Access Management (IDU-IAM)

In het kader van de procesoptimalisatie van onze Instroom-Doorstroom-Uitstroom processen vindt de implementatie van IDU IAM (Identity & Access Management) plaats.

Wet DBA

In het kader van de wet DBA (Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties) scherpen wij de bewustwording en keuzes omtrent inhuur aan en helpen wij de organisatie proactief hierop te monitoren.

Diversiteit, Gelijkwaardigheid en Inclusie

Inzake Diversiteit, Gelijkwaardigheid en Inclusie geeft HR-invulling aan het onderdeel Werkgeverschap. Op basis van de motie 'Iedereen doet mee' wordt het projectplan gefaseerd uitgerold in 2026.

Agressie en geweld

We hebben extra aandacht voor de toenemende mate van agressie en geweld richting onze werknemers in het veld, door verharding van de maatschappij. We lopen voorop met de aanstelling van een Adviseur Veilige Publieke Taak. Deze adviseur begeleidt en adviseert de eenheden in het omgaan met grensoverschrijdend gedrag.

Financiën

Onze financiële teams Financiën (FIN) en Financiële Rapportage en Administratie (FRA), staan aan de basis van een up-to-date financiële administratie en betrouwbare financiële verslaglegging.

Financieel beleid en kaders

Onze intentie is te komen tot een structurele begroting die nu en in de toekomst passend is bij onze structurele taken. Daartoe zijn in de Perspectiefnota 2026 middelen gereserveerd. Met de auditcommissie zal de betrokkenheid van Provinciale Staten worden afgestemd. Wij voorzien de resultaten in het traject van de Perspectiefnota 2027.

Door het verloop binnen de organisatie zien wij veel financiële basiskennis bij de medewerkers verdwijnen. Wij zetten in op het bevorderen, delen en borgen van deze kennis door o.a. online lesaanbod als het verzorgen van trainingen.

Inkoop- en aanbesteden

In 2026 zetten we verder in op maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen (MVOI), het versterken van de inkoopfunctie, verbetering van de inkoopprocessen en een optimalisatie van het contract- en leveranciersmanagement.

Landelijke ontwikkelingen

Keuzes van het Rijk over bijvoorbeeld het Provinciefonds, de belasting op mobiliteit en 'Elke regio telt' hebben een directe impact op onze begroting.

Voor de invoering van een verdeelmodel per 1 januari 2027 is een verdere verfijning en aanscherping van het voorliggende verdeelmodel noodzakelijk is. Afsproken is om per 1 januari 2026 een financiële tussenstap te zetten in het proces. Voor Overijssel leidt dit tot een negatief effect van circa € 6 miljoen in 2026.

Juridische zaken

Ons provinciale beleid en activiteiten zijn verweven met ingewikkelde juridische vraagstukken. Denk daarbij aan de PAS-melders, de vergunningen voor windturbines, het oprichten van een warmtenet maar ook de afwikkeling van de schademeldingen rond het kanaal Almelo de Haandrik.

Ook in 2026 zal dit om intensieve betrokkenheid van onze juridische collega's vragen. Daarbij is rechtmatigheid vanzelfsprekend het vertrekpunt en de inzet gericht op oplossingen met oog voor de menselijke maat.

Juridische kwaliteitszorg

Naast de werkzaamheden in concrete dossiers heeft het team een taak in het bevorderen en waarborgen van de juridische kwaliteit in brede zin.

Arbeidsmarkt

Het is een uitdaging om de juiste talenten en de beste expertise binnen te halen zowel op de arbeidsmarkt als ook de inhuurmarkt. Ook in 2026 zal dit veel van onze aandacht vragen.

Aangepaste bezwaarprocedure

Vanaf 2026 gaan wij werken met een aangepaste bezwaarprocedure waarbij zal worden gewerkt met een keuzemenu.

Informatievoorziening en digitalisering (I&D)

De provincie Overijssel staat voor een urgente opgave: het structureel versterken van de informatiehuishouding. Informatie is tegenwoordig volledig digitaal, complex en continu beschikbaar, en staat onder publieke, bestuurlijke en juridische aandacht. Daarom worden steeds hogere eisen gesteld aan transparantie, betrouwbaarheid en veiligheid van overheidsinformatie door inwoners, bedrijven, media en rechters.

Investerings zijn nodig

De bestuurlijke risico's zijn reëel en actueel. Meerdere interne audits, concerncontrol-rapportages en externe onderzoeken hebben consistent aangetoond dat wij op essentiële onderdelen een ontwikkelopgave hebben. Denk aan wetgeving op het gebied van digitale toegankelijkheid, de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) en het voldoen aan de Wet open overheid (Woo). Dit raakt direct aan onze rechtmatigheid, bestuurlijke betrouwbaarheid en verantwoording.

Deze constatering vraagt om een structurele, integrale en programmatische aanpak, die de kern raakt van hoe wij als provincie omgaan met onze informatie-verantwoordelijkheid. Voor de uitvoering van dit programma is in de Perspectiefnota 2026 een investeringsopgave van € 11 miljoen voorgesteld. Het Statenvoorstel geeft hier richting en invulling aan. Dit is een meerjarig ontwikkelproces dat vraagt om vasthoudendheid, bestuurlijk commitment en samenwerking.

Concern control

Rechtmatigheidsverantwoording door Gedeputeerde Staten

Wij zijn staatsrechtelijk en bestuurlijk verantwoordelijk voor de rechtmatigheid. Wij stellen als Gedeputeerde Staten zelf een verantwoording op, die opgenomen wordt in de jaarstukken. Daarnaast geven wij in de Paragraaf bedrijfsvoering een nadere toelichting op alle afwijkingen die in de rechtmatigheidsverantwoording zijn opgenomen, om deze afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Doelmatigheids- en doeltreffendheidsonderzoeken

Jaarlijks voeren wij een onderzoek uit naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het gevoerde bestuur in het kader van artikel 217a PW. Wij hebben een onderzoeksplan vastgesteld met als onderwerp lobby. De doelstelling van dit onderzoek is om inzichten te geven in de doeltreffendheid en doelmatigheid van de provincie Overijssel in relatie tot bovengenoemde thema.

Risico's

Blijvende focus op digitale weerbaarheid

Digitale weerbaarheid is een groeiend risico voor onze bedrijfsvoering. Het risico is de afgelopen jaren onder andere toegenomen door verdere digitalisering, versnellende technologische ontwikkelingen, geopolitieke spanningen en de professionalisering van cybercriminaliteit. Cyberaanvallen, datalekken en verstoringen van digitale systemen kunnen de continuïteit van kritieke processen direct in gevaar brengen. Denk aan het uitvallen van vergunningverlening, bereikbaarheid van informatie of crisisbeheersing. Daarnaast kan reputatieschade ontstaan wanneer burgers en partners het vertrouwen in de digitale veiligheid verliezen. Ook de afhankelijkheid van externe partijen en ketensamenwerking maakt de provincie extra kwetsbaar. Investerings in beveiliging, monitoring en bewustwording van onze systemen en processen zijn daarom noodzakelijk om risico's te beheersen en de bedrijfsvoering toekomstbestendig te houden.

Informatiehuishouding op orde

Informatie is vrijwel volledig digitaal geworden: complex, versnipperd, continu beschikbaar en permanent onder publieke, bestuurlijke en juridische loep. Onze inwoners, bedrijven, media en rechters stellen terecht steeds hogere eisen aan de transparantie, betrouwbaarheid en veiligheid van overheidsinformatie. Wij hebben geconstateerd dat we in onze informatiehuishouding tekort schieten en voor een fundamentele en urgente opgave staan. In de Perspectiefnota 2026 hebben wij daarom aan u een investering van € 11 miljoen gevraagd om de basis op orde te krijgen. In 2026 benutten wij deze middelen om de benodigde acties te implementeren en uit te voeren.

Weerbaarheid van de provinciale organisatie

In een wereld van toenemende geopolitieke spanningen groeit de kwetsbaarheid van onze provinciale organisatie. Niet alleen op strategisch of maatschappelijk vlak, maar ook op het gebied van facilitaire processen. Facilitaire risico's, zoals verstoring van gebouwen, energievoorziening en demonstraties kunnen de continuïteit van onze dienstverlening in gevaar brengen. Wij nemen in 2026 maatregelen om onze weerbaarheid te versterken, bijvoorbeeld door onze calamiteitenorganisatie steviger neer te zetten en te positioneren. Wij informeren u over de voortgang via de planning- & controlcyclus.

Verbonden Partijen

Dit is hoe wij denken

Beleid verbonden partijen

Ons beleid voor verbonden partijen en de uitgangspunten voor het beheer van verbonden partijen zijn vastgelegd in de Kadernota verbonden partijen Overijssel (2022).

Er is sprake van een 'verbonden partij' als wij een bestuurlijk én financieel belang hebben in een organisatie. Dit kan een privaatrechtelijke organisatie zijn (vennootschap, stichting of vereniging) of een publiekrechtelijke organisatie (bedrijfsvoeringsorganisatie of openbaar lichaam).

Er is een 'bestuurlijk belang' als wij een zetel hebben in het bestuur van de verbonden partij of stemrecht kunnen uitoefenen.

Er is een 'financieel belang' als wij middelen ter beschikking stellen die we kwijt zijn in geval van faillissement van de organisatie, of wanneer financiële problemen bij de organisatie op de provincie kunnen worden verhaald.

We maken gebruik van een verbonden partij als dat bijdraagt aan ons publieke belang. Bij de keuze voor een verbonden partij gaan wij ervan uit dat deze partij dezelfde activiteiten uit kan voeren met een grotere doelmatigheid en/of doeltreffendheid en met meer kwaliteit en continuïteit dan wij zelf zouden kunnen. Ook kan een externe partij beschikken over specifieke expertise, die wij niet in huis hebben en ook niet in huis kunnen of willen halen. Door met externe partijen samen te werken, kunnen we ons volledig richten op onze eigen taken en doelen, terwijl deze externe partijen zich specialiseren in hun specifieke taken.

Periodieke evaluatie

Iedere Statenperiode evalueren wij de portefeuille verbonden partijen aan de hand van de volgende instrumentele vragen:

- is het instrument verbonden partij (nog steeds) het meest geschikte instrument om het onderliggende provinciale belang te behartigen?
- is een ander instrument (subsidie, opdracht) intussen wellicht passender?
- (of) kunnen we het inmiddels geheel aan de markt over laten?

De meeste recente evaluatie van de Overijsselse portefeuille heeft u in 2022 ontvangen. De eerstvolgende instrumentele evaluatie is voorzien in 2026.

Dit is wat wij doen

Het instrument verbonden partij

Om te bepalen of het publieke belang behartigd zou moeten worden in de vorm van een verbonden partij, gebruiken wij het afwegingskader op pag. 43 van de Kadernota verbonden partijen Overijssel. Provinciale Staten worden nadrukkelijk betrokken bij het besluitvormingsproces en de motivering voor de keuze van een verbonden partij. Iedere algemene (bestuurs)vergadering wordt voorbereid in ons College. Bij de besluitvorming houden wij rekening met de verschillende rollen die de provincie heeft ten aanzien van de verbonden partij (eigenaar, opdrachtgever en toezichthouder).

Overijsselse fondsen

De provincie Overijssel is (mede)aandeelhouder van vijf fondsen: Innovatiefonds Overijssel (IFO), Energiefonds Overijssel (EFO), Herstructureringsmaatschappij Overijssel (HMO), regionale ontwikkelingsmaatschappij Oost NL (Oost NL) en participatiemaatschappij Wadinko. Deze fondsen ondersteunen de Overijsselse bedrijven in verschillende levensfasen.

De fondsen verschillen in omvang, instrumentarium en doelstelling. Ze hebben met elkaar gemeen dat ze ieder op hun eigen manier bijdragen aan een toekomstbestendige

Overijsselse economie: ze versterken de innovatiekracht, de energietransitie, circulariteit en dragen bij aan het vestigingsklimaat en (behoud van) werkgelegenheid. Ze investeren daar waar reguliere financiers dat nog niet (volledig) doen, waar sprake is van 'marktfalen'. De betrokkenheid van een publiek fonds kan andere partijen vertrouwen geven en mede-investeerdere over de streep trekken.

Eens per jaar informeren wij u in het Jaaroverzicht Overijsselse fondsen over de fondsresultaten over het afgelopen jaar. In het Coalitieakkoord 'Schouder aan schouder' staat dat we de inzet van onze fondsen willen voortzetten. Ook hebben wij aangegeven de kaders van de fondsen de komende periode te herijken. Wij gaan daarover uiteraard met u in gesprek.

Risico's

Bij verbonden partijen is sprake van een getrappt risico. De verbonden partijen nemen beleids- en beheersmaatregelen om risico's te voorkomen. Op onze beurt stellen wij per verbonden partij een risicoprofiel op.

Onze verbonden partijen financieren wij vanuit de Algemene Financieringsreserve. Als wij moeten afschrijven op onze verbonden partijen, dan komt de dekking hiervoor uit deze Algemene Financieringsreserve.

Voor onderstaande verbonden partijen is, vanuit de Algemene Financieringsreserve, een risicovoorziening gevormd:

Innovatiefonds Overijssel I (IFO I)

Per 31 december 2024 hebben we in totaal € 25,6 miljoen kapitaal verstrekt aan onze deelneming IFO I. De waarde (het eigen vermogen) van IFO I bedraagt per 31 december 2024 € 24,3 miljoen. Het verschil tussen het verstrekte kapitaal en de waarde van IFO I verwerken wij via de voorziening IFO I. De benodigde voorziening bedraagt daarmee € 1,4 miljoen.

Herstructureringsmaatschappij Overijssel (HMO)

Per 31 december 2024 hebben we in totaal € 55,9 miljoen kapitaal verstrekt aan onze deelneming HMO. De waarde (het eigen vermogen) van HMO bedraagt per 31 december 2024 € 49,6 miljoen. Het verschil tussen het verstrekte kapitaal en de waarde van HMO verwerken wij via de voorziening participatie HMO. De benodigde voorziening bedraagt daarmee € 6,3 miljoen.

Energiefonds Overijssel (EFO)

Per 31 december 2024 hebben we in totaal € 15,8 miljoen kapitaal verstrekt aan onze deelneming EFO. De waarde (het eigen vermogen) van EFO bedraagt per 31 december 2024 € 2,6 miljoen. Het verschil tussen het verstrekte kapitaal en de waarde van EFO verwerken wij via de voorziening EFO. De benodigde voorziening bedraagt daarmee € 13,2 miljoen.

Technology Base (TB)

De voorziening Resultaten gebiedsexploitatie (t.b.v. Technology Base) is in 2024 toegenomen met € 3,0 miljoen van € 10,0 miljoen (stand jaarrekening 2023) tot € 13,0 miljoen. Deze stijging is het gevolg van knelpunten in de uitgifte van gronden (netcongestie en stikstofruimte).

Gemeenschappelijke regelingen

Verbonden partijen

Bedrijfsvoeringsorganisatie Shared Service Centrum ONS (SSC ONS) (Zwolle)

Hoort bij prestatie

Provinciaal publiek belang

Het Shared Service Center (SSC) ONS richt zich op de bedrijfsvoeringstaken inkoop- en contractmanagement, ICT en personeels- en salarisadministratie.

De samenwerking in SSC ONS beoogt het volgende resultaat:

- continuïteit door beperking van organisatorische kwetsbaarheid;
- verhoging van de (erkenning van) professionaliteit en deskundigheid van medewerkers;
- verhoging van de kwaliteit van de werkprocessen;
- efficiency ten aanzien van de inzet van beschikbare medewerkers;
- een gebundeld investeringsvermogen;
- realisatie van besparingen door schaalvoordelen.

Juridische vorm

Publiekrechtelijke rechtspersoon (Bedrijfsvoeringsorganisatie, Wet Gemeenschappelijke Regelingen).

In 2024 is de gemeenschappelijke regeling aangepast vanwege de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen en de toetreding van de gemeente Ommen.

De aangepaste regeling is 27 maart 2024 goedgekeurd door uw Staten, op 22 april 2024 gepubliceerd (gemeenschappelijke regeling) en per 1 mei 2024 in werking getreden.

Partijen

Provincie Overijssel en gemeenten Zwolle, Kampen, Dalfsen, Westerveld, Zwartewaterland en Ommen. Het aandeel van Overijssel in het resultaat is steeds meer afhankelijk van het aantal producten en diensten dat wordt afgenomen. Het aandeel fluctueert daarmee gedurende de jaren. In 2026 bedraagt het Overijsselse aandeel circa 26%.

Bestuurlijke betrokkenheid

Bestuurslid is gedeputeerde G.H. ten Bolscher (rol van eigenaar). Het hoofd eenheid bedrijfsvoering neemt zitting in het bedrijfsvoeringsberaad (rol van opdrachtgever).

Financieel belang

SSC ONS heeft een begroting voor 2026 en een meerjarenraming voor de periode 2024-2029 opgesteld (zie Ons ontwerpbegroting 2026). Voor 2026 is € 40,1 miljoen begroot. Dit is een stijging van 2,64% ten opzichte van 2025.

Op basis van een door de colleges in 2016 vastgestelde verrekensystematiek wordt bepaald welke bijdrage iedere deelnemer verschuldigd is voor instandhouding van de bedrijfsvoeringsorganisatie en het uitvoeren van de taken, onderverdeeld naar standaarddienstverlening, maatwerkdienstverlening en meerwerk. De bijdrage vanuit de provincie voor 2026 is geraamd op € 10,34 miljoen. De stijging ten opzichte van 2025 (€ 10,29 miljoen) is relatief gezien beperkt doordat er besparingen worden gerealiseerd. Deze besparingen worden behaald door standaardisatie van de dienstverlening, scherpe inkoopcontracten en door meer focus aan te brengen in onze investeringen. Tevens profiteert Overijssel van schaalvoordelen door toetreding van de gemeente Ommen, waardoor het Overijsselse aandeel in de samenwerking is afgenomen van 30% naar circa 26%.

Bijzonderheden

Samen met SSC-ONS werken we continu aan de benodigde verbeteringen ten aanzien van risicobeheersing en digitale weerbaarheid én zetten we stappen in het professionaliseren van onze samenwerking met SSC ONS. Op 2 juli 2025 is de motie 'ICT Risicobeheersing SSC ONS' aangenomen. Mede met behulp van deze motie proberen we meer grip te krijgen op de kwaliteit van de dienstverlening en het mitigeren van de risico's op het gebied van

digitale weerbaarheid. Provinciale Staten wordt hierbij in de reguliere rapportagecyclus over geïnformeerd. Daarnaast werken we toe naar een systematische borging van deze risicobeheersing binnen de SLA-afspraken met SSC-ONS.

Meer informatie

Website SSC ONS

Openbaar lichaam Technology Base (Enschede)

Hoort bij prestatie

5.1.4 Werklocaties provinciale participaties

Provinciaal publiek belang

Deze verbonden partij draagt bij aan de ontwikkeling van de voormalige vliegbasis Twente tot Technology Base. Twente Airport is daar onderdeel van. De gemeenschappelijke regeling Technology Base omschrijft de opgave als een integrale gebiedsontwikkeling voor toekomstbestendige bestemmingen die een belangrijke bijdrage leveren aan de economie, ecologie, natuur, woningbouw en leefbaarheid van de regio. Het oorspronkelijke plangebied van in totaal 500 hectare bevindt zich ten noorden van de stad Enschede, grenzend aan Hengelo en Oldenzaal en dichtbij de Duitse grens.

Juridische vorm

Publiekrechtelijke rechtspersoon (Openbaar Lichaam, Wet gemeenschappelijke regelingen), in werking getreden op 23 november 2010. De laatste wijziging van de gemeenschappelijke regeling was in 2020, waarbij de regeling is omgezet naar een collegeregelings. Daarbij is ook de naam gewijzigd van Area Development Twente (ADT) naar Technology Base (TB). De gewijzigde regeling is op 17 juli 2020 gepubliceerd (Staatscourant 2020, 38979).

Partijen

Provincie Overijssel (50%) en gemeente Enschede (50%).

Bestuurlijke betrokkenheid

Algemeen Bestuur: G.H. ten Bolscher (lid), E.G. Grijzen (lid), E.N.W. Hoogland (lid) en M.R.H.M. von Martels (lid). Dagelijks Bestuur: E.N.W. Hoogland (lid) en E.G. Grijzen (lid). In 2022 is de gebiedsontwikkeling Technology Base geëvalueerd. De gebiedsontwikkeling is voor een belangrijk deel afgerond. Er is een resterende opgave voor de luchthaven Twente Airport en de werkgebieden. Volgens het coalitieakkoord 'Schouder aan schouder 2023-2027' gebruiken we de periode tot 2025 om tot een zorgvuldig besluit over Technology Base te komen. Voor een positief besluit over blijvende betrokkenheid van de provincie is het noodzakelijk dat er een sluitende businesscase ligt, waarbij structurele financiering van de provincie niet nodig is.

Financieel belang

De jaarrekening 2024 van Technology Base gaat uit van een grondexploitatie van € 26,0 miljoen negatief (netto contante waarde) per 1 januari 2025. Ons aandeel (50%) in het tekort op deze grondexploitatie - € 13,0 miljoen - is afgedekt in de voorziening Resultaten gebiedsexploitatie.

In de toetsing van het provinciale weerstandsvermogen houden wij rekening met een kans van 50% op een negatiever resultaat dan begroot voor de grondexploitatie (impact € 2,45 miljoen) en de luchthaven- en vastgoedexploitatie (impact € 0,6 miljoen).

Bijzonderheden

Belangrijke delen van het plangebied Technology Base van in totaal bijna 500 hectare zijn inmiddels afgerond. Zo is een gebied van 140 hectare heringericht als natuur, opengesteld voor publiek en aan de provincie overgedragen als eigenaar. Ook de ontwikkeling van de woonparken zit in een afrondende fase. De focus van Technology Base ligt nu op de ontwikkeling van het bedrijvenpark (80 hectare) en Twente Airport (150 hectare). Voor de komende jaren houdt Technology Base rekening met een lage uitgifteprognose van bedrijfskavels op het bedrijvenpark. Door de nabijheid van overbelast Natura 2000-gebied Lonnekermeer is er geen ruimte voor de stikstofdepositie van grotere bedrijfsvestigingen (met meer dan 25 werknemers) op Technology Base. Ook netcongestie belemmert de uitgifte van bedrijfskavels. Op het bedrijvenpark zijn alle voormalige F16-shelters nu verhuurd.

Rondom de luchthaven(exploitatie) van Twente Airport zijn publiek-private vormen van samenwerking met het regionale bedrijfsleven verkend. De opbrengst van deze verkenning is in oktober 2024 aan Provinciale Staten gestuurd ter voorbereiding van latere besluitvorming. Samen met het bedrijfsleven zetten wij ons in voor het verbeteren van de faciliteiten op de luchthaven en het ontwikkelen van marktkansen. Technology Base onderzoekt verder het groot onderhoud van de start- en landingsbaan vanaf 2027.

Op basis van de motie van Provinciale Staten van 28 februari 2024 richten wij ons daarbij ook op activiteiten van het ministerie van Defensie. Bijvoorbeeld om te kijken in hoeverre Defensie een rol kan spelen in het versterken van het innovatienetwerk in (on)bemande luchtvaart op Technology Base. In de ontwerp Beleidsvisie Nationaal Programma Ruimte voor Defensie (NPRD) van 23 mei 2025 heeft het Kabinet besloten dat er een route (corridor) voor cargodrones komt richting Twente Airport. Dit maakt civiel-militaire samenwerking (versterken kennis drones optreden) goed mogelijk volgens het Kabinet.

Meer informatie

Website Technology Base

Statenvoorstel Evaluatie Technology Base

Statenbrief over (o.a.) 'Routekaart toekomstig beheer en onderhoud'

Statenbrief Ontwerpbegroting 2026 Technology Base

Meerjarenbegroting 2026-2029 Technology Base

Statenbrief over opbrengst van verkenning publiek-private samenwerking Twente Airport

Openbaar lichaam Omgevingsdienst IJsselland (OD-IJ) (Zwolle)

Hoort bij prestatie

2.1.2 Vergunningverlening, toezicht en handhaving milieu

Provinciaal publiek belang

Omgevingsdienst IJsselland (OD-IJsselland) heeft als doel om de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving van milieutaken in IJsselland kwalitatief beter en efficiënter uit te voeren, door de samenwerking van de IJssellandse gemeenten en de provincie in een afzonderlijke dienst vorm te geven. Dit belang is ook verankerd in de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst IJsselland.

Juridische vorm

Publiekrechtelijke rechtspersoon (Openbaar Lichaam, Wet gemeenschappelijke regelingen).

De gemeenschappelijke regeling is in 2017 in werking getreden en voor het laatst in 2024 gewijzigd op grond van evaluatie van de regeling en wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

De deelnemers zijn en blijven bevoegd gezag. Bevoegdheden zijn niet gedelegeerd, maar in mandaat overgedragen.

Partijen

Deelnemers in de OD-IJsselland zijn de provincie Overijssel en elf gemeenten uit de regio IJsselland: Dalfsen, Deventer, Hardenberg, Kampen, Olst-Wijhe, Ommen, Raalte, Staphorst, Steenwijkerland, Zwartewaterland en Zwolle.

Bestuurlijke betrokkenheid

Algemeen Bestuur: Gedeputeerde T.A. de Bree (lid/vicevoorzitter). Dagelijks bestuur: Gedeputeerde T.A. de Bree (lid/vicevoorzitter).

In 2026 zal namens de provincie vanuit de rol van opdrachtgever aandacht zijn voor het doorontwikkelen van de kwaliteit van de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving en daarnaast op een efficiënte uitvoering. Vanuit de eigenaarsrol ligt de focus op de continuïteit van de organisatie, risicobeheer, de noodzakelijke versterking van de planning- en controlfunctie en een evenredige verdeling van kosten tussen de deelnemende partijen.

Financieel belang

Het financieel jaarverslag 2025 van de OD-IJsselland wordt rechtstreeks aan u verzonden. Dit staat gepland voor medio april 2026.

OD-IJsselland heeft een begroting opgesteld voor 2026 van in totaal € 19,5 miljoen. De bijdrage van de provincie Overijssel aan de OD-IJsselland bedraagt afgerond € 1,5 miljoen. Het provinciale aandeel is 7,4% van de totale begroting van OS-IJsselland.

Bijzonderheden

Meer informatie

Website Omgevingsdienst IJsselland
Begroting IJsselland 2026

Openbaar lichaam Omgevingsdienst Twente (ODT) (Almelo)

Hoort bij prestatie

2.1.2 Vergunningverlening, toezicht en handhaving milieu

Provinciaal publiek belang

Omgevingsdienst Twente (ODT) heeft als doel om de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving van milieutaken in Twente kwalitatief beter en efficiënter uit te voeren, door de samenwerking van de Twentse gemeenten en de provincie in een afzonderlijke dienst vorm te geven. Dit belang is verankerd in de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Twente.

Juridische vorm

Publiekrechtelijke rechtspersoon (Openbaar Lichaam, Wet gemeenschappelijke regelingen). De gemeenschappelijke regeling is in 2017 in werking getreden en is voor het laatst in 2024 gewijzigd op grond van wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen. De deelnemers zijn en blijven bevoegd gezag. Bevoegdheden zijn niet gedelegeerd, maar in mandaat overgedragen.

Partijen

Deelnemers in de ODT zijn de provincie Overijssel en veertien gemeenten uit de regio Twente: Almelo, Borne, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hellendoorn, Hengelo, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal, Rijssen-Holten, Tubbergen, Twenterand en Wierden. Het aandeel van de provincie Overijssel in het resultaat bedraagt 6,6%.

Bestuurlijke betrokkenheid

Algemeen Bestuur: Gedeputeerde T.A. de Bree (lid/vicevoorzitter). Dagelijks bestuur: Gedeputeerde T.A. de Bree (lid/vicevoorzitter).

Financieel belang

Het financieel jaarverslag 2025 van ODT wordt rechtstreeks aan u verzonden. Dit staat gepland voor medio april 2026.

ODT heeft een begroting opgesteld voor 2026 van in totaal € 19 miljoen. De bijdrage van de provincie Overijssel aan ODT voor 2026, conform begroting, bedroeg € 1,25 miljoen. Provinciale aandeel is 6,6% van de totale begroting van ODT.

Bijzonderheden

Meer informatie

Website Omgevingsdienst Twente
ODT 2026 ontwerpbegroting

Openbaar lichaam Regionaal Bedrijventerrein Twente (RBT) (Almelo)

Hoort bij prestatie

5.1.4 Werklocaties provinciale participaties

Provinciaal publiek belang

Het Regionaal Bedrijventerrein Twente richt zich op vestiging van grootschalige bedrijven die actief zijn in de logistieke sector of in de industrie, uitgaande van 20 tot 50 arbeidsplaatsen per hectare en een ruimtebehoefte vanaf 2 hectare. Dit belang is vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling Regionaal Bedrijventerrein Twente, die de taak van de verbonden partij omschrijft als 'het (duurzaam) ontwikkelen, realiseren, exploiteren en beheren van het bedrijventerrein'.

Het Regionaal Bedrijventerrein Twente (ook wel XL Businesspark) behoort samen met Technology Base, Kennispark Twente en Hightech Systems Park (HTSP) tot de vier economische topwerklocaties in Twente.

Juridische vorm

Publiekrechtelijke rechtspersoon (Openbaar Lichaam, Wet gemeenschappelijke regelingen).

Partijen

De provincie Overijssel (23%) en de gemeenten Almelo (23%), Hengelo (23%), Enschede (23%) en Borne (8%).

Bestuurlijke betrokkenheid

Algemeen bestuur: E. G. Grijsen (lid) en E.N.W. Hoogland (lid). Dagelijks bestuur: E.N.W. Hoogland (lid).

Vanuit de opdrachtgeversrol stuurt de provincie op het realiseren van grondverkoop en daarmee op regionale werkgelegenheid.

Vanuit de eigenaarsrol ligt de focus op het bewaken van de kaders, het beheersen van de risico's en het borgen van de kwaliteit van besluitvorming door RBT.

Financieel belang

Wij zijn als deelnemer naar verhouding van de omvang van onze deelneming (23%) risicodragend voor de exploitatie. Vanwege de gunstige financiële resultaten de afgelopen jaren verantwoorden wij jaarlijks een eenmalige baat ter hoogte van ons aandeel in het positief exploitatieresultaat. Voor 2024 is dit op grond van de voorlopige jaarcijfers van RBT een bedrag van € 414.000. Op dit bedrag maken wij bij opheffing van het RBT aanspraak.

Bijzonderheden

De kavels op het regionaal bedrijventerrein zijn bijna allemaal uitgegeven. Daarom heeft het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling Regionaal Bedrijventerrein Twente in december 2023 besloten om de regeling op te heffen en daarvoor de noodzakelijke stappen te zetten. Het streven is om de gemeenschappelijke regeling per 1 januari 2026 op te heffen. Begin 2026 zorgt een commissie van oud-leden van het Dagelijks Bestuur, onder leiding van een extern vereffenaar, voor het afhandelen van de opheffing van het RBT.

Meer informatie

Website XL Business Park

Ontwerpbegroting 2026 en meerjarenraming RBT

Overige verbonden partijen

Verbonden partijen

Fonds nazorg gesloten stortplaatsen Overijssel (Nazorgfonds) (Zwolle)

Hoort bij prestatie

2.2.3 Beheer nazorgfonds

Provinciaal publiek belang

De Leemtewet (aanvulling op Wet Milieubeheer) waarborgt dat gesloten stortplaatsen geen of zo weinig mogelijk gevolgen voor het milieu hebben. Op grond van deze wet zijn wij bestuurlijk en financieel verantwoordelijk voor de nazorg van stortplaatsen waar na 1 september 1996 afvalstoffen zijn of worden gestort.

Juridische vorm

Het nazorgfonds is opgericht door Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel (art. 15.47, lid 1 Wet Milieubeheer) en is een rechtspersoon bij wet (art. 15.47, lid 3 Wet Milieubeheer). De rechtspersoon is in 2014 ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel.

Partijen

Provincie Overijssel, N.V. ROVA en Twence B.V..

Bestuurlijke betrokkenheid

Algemeen bestuur: het voltallige college van Gedeputeerde Staten.

Dagelijks bestuur: T.A. de Bree en G.H. ten Bolscher.

Bestuurlijk Overleg Nazorgfonds: T.A. de Bree en G.H. ten Bolscher, een vertegenwoordiger van N.V. ROVA en een vertegenwoordiger van Twence B.V.. ROVA en Twence hebben in dit orgaan recht van inspraak, maar geen beslissingsbevoegdheid.

Financieel belang

De Leemtewet bepaalt (art. 15.44 Wet Milieubeheer) dat de provincie een heffing instelt voor de bestrijding van de kosten van de nazorgmaatregelen bij stortplaatsen waar na 1

september 1996 nog afval gestort wordt. Deze heffing wordt bij belastingverordening opgelegd aan de exploitanten van de stortplaatsen in Overijssel. Deze belastingverordening op is 30 maart 1999 vastgesteld.

Wij zijn verplicht de opbrengsten van de heffing af te dragen aan het 'Fonds nazorg gesloten stortplaatsen Overijssel'. Voor de locatie Elhorst Vloedbelt brengen we een jaarlijkse heffing van € 40.000 in rekening aan de stortplaatsexploitant.

Op basis van het laatst vastgestelde jaarverslag 2024 (medio 2025) bedraagt het eigen vermogen van het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen Overijssel ultimo 2024 € 14,8 miljoen. Dit vermogen is ondergebracht bij vermogensbeheerder Rabobank. Door de Rabobank is circa € 4,4 miljoen belegd in aandelen en € 8,6 miljoen in obligaties. Daarnaast wordt € 1,5 miljoen beheerd op een spaarrekening.

Bijzonderheden

Voor het berekenen van het benodigde doelvermogen bij sluiting van de stortplaatsen is het relevant welke rekenrente gehanteerd wordt (voor het contant maken van de toekomstige kosten en opbrengsten). Tot nu toe werd uitgegaan van een percentage van 5,06% zoals in IPO-verband afgesproken. Omdat dit percentage niet meer realistisch is (want te hoog), heeft het IPO geadviseerd om de rekenrentesystematiek te wijzigen en uit te gaan van de rente van de Autoriteit Europese pensioenverzekeraars (UFR-EIOPA).

De exploitanten Rova en Twence zijn bezig om hun afvalplannen te actualiseren. Hierbij hoort ook een berekening van de benodigde doelvermogens. Dat is het vermogen dat op sluitingsdatum van de stortplaats beschikbaar moet zijn om "eeuwigdurend" de stortplaats te kunnen onderhouden. Het is de verwachting dat dit, in combinatie met de hiervoor genoemde nieuwe rekenrentesystematiek, zal leiden tot een verhoging van de jaarlijkse bijstortverplichting voor de beide exploitanten. In 2025 leggen we besluitvorming hierover voor aan Provinciale Staten.

Meer informatie

Stichtingen en verenigingen

Verbonden partijen

Interprovinciaal Overleg (IPO) ('s-Gravenhage)

Hoort bij prestatie

De IPO budgetten zijn verspreid opgenomen in de begroting van de provincie, afhankelijk van het onderwerp.

Provinciaal publiek belang

Het lidmaatschap van IPO is van belang voor de bestuurlijke betrokkenheid bij de kerntaken die de provincies gezamenlijk uitvoeren. De vereniging IPO heeft tot doel:

- de belangen van provincies te behartigen;
- een platform te bieden voor uitwisseling van kennis en ervaringen;
- vernieuwingsprocessen binnen de provincies te initiëren en te stimuleren.

Juridische vorm

Privaatrechtelijke organisatie (vereniging, Burgerlijk wetboek, boek 2).

Partijen

De twaalf provincies zijn deelnemer in het IPO. De provincie Overijssel heeft een aandeel van 9,43% in het resultaat van de vereniging.

Bestuurlijke betrokkenheid

Bestuurslid is gedeputeerde E.G. Grijzen. De commissaris van de koning A. Heidema is adviseur van het IPO bestuur. Provinciale Staten van iedere provincie wijzen uit hun midden twee personen aan ter vertegenwoordiging van hun provincie in de Algemene Leden Vergadering. Voor de provincie Overijssel zijn dit mevrouw I. Hoogveld en mevrouw M. van 't Hul.

Financieel belang

In het geval dat formeel juridisch geen sprake is van een verbonden partij door het ontbreken van een financieel belang zoals gedefinieerd in het BBV, maar er wel sprake is van een structurele bekostiging van (de activiteiten van) een organisatie én er sprake is van een bestuurlijk belang, beveelt de Commissie BBV aan om deze organisaties gezien het maatschappelijke of algemene belang toch op te nemen in de paragraaf verbonden partijen.

Bijzonderheden

Meer informatie

Website IPO

Vennootschappen en coöperaties

Verbonden partijen

BNG Bank N.V. ('s-Gravenhage)

Hoort bij prestatie

Overhead, financiering en dekkingsmiddelen

Provinciaal publiek belang

BNG Bank is een bank speciaal voor overheden en maatschappelijke organisaties. De bank wil niet alleen winst maken, maar juist ondersteunen bij belangrijke maatschappelijke doelen.

De bank is opgericht om te helpen bij grote uitdagingen in de samenleving. Denk aan sociale problemen en duurzaamheid. Gemeenten, woningcorporaties, scholen en zorginstellingen gebruiken de leningen en kennis van BNG Bank om hun doelen te bereiken. Bijvoorbeeld voor het verbeteren van sociale huurwoningen, het verduurzamen van energie, het leefbaar houden van wijken en het sterker maken van onderwijs en zorg.

Omdat de bank alleen werkt voor de publieke sector, hebben andere banken en investeerders veel vertrouwen in BNG Bank. Daardoor kan de bank geld lenen tegen lage kosten (rente). Dit is voordelig voor overheden, instellingen en uiteindelijk ook voor de samenleving.

De provincie Overijssel is mede-eigenaar van BNG Bank. Zo draagt de provincie bij aan het publieke belang.

Juridische vorm

Privaatrechtelijke organisatie (naamloze vennootschap, Burgerlijk wetboek, boek 2).

Partijen

Volgens de statuten mogen alleen publieke organisaties aandeelhouder zijn van BNG Bank. De Staat bezit vijftig procent van de aandelen, terwijl de rest in handen is van gemeenten, elf provincies en een waterschap. De provincie Overijssel bezit een belang van 0,16% in BNG Bank.

Bestuurlijke betrokkenheid

Het stemrecht in de Algemene Vergadering wordt vertegenwoordigd door de eerste gemachtigde voor de provincie Overijssel, T.A. de Bree. De bestuurlijke betrokkenheid en invloed blijft beperkt vanwege ons kleine belang in BNG Bank.

Financieel belang

De provincie Overijssel heeft 87.750 aandelen in BNG Bank met een boekwaarde van € 0,2 miljoen. Afhankelijk van de resultaten van BNG Bank, krijgt de provincie jaarlijks dividend. In de afgelopen jaren was dit een stabiele uitkering van ongeveer € 0,2 miljoen per jaar.

Bijzonderheden

In 2016 heeft de provincie Overijssel een lening van € 25 miljoen verstrekt aan BNG Bank, als onderdeel van een totaal lening pakket samen met andere overheden. Deze hybride lening, met een looptijd van 60 jaar, stelde BNG Bank in staat haar solvabiliteit en weerstandsvermogen te versterken.

Vanaf mei 2022 heeft BNG Bank jaarlijks de optie, maar niet de verplichting, om de lening vervroegd af te lossen. Daarom ramen we de renteopbrengsten van deze leningen slechts voor één jaar. Tot nu toe heeft BNG Bank geen gebruik gemaakt van haar aflossingsmogelijkheid.

Meer informatie

www.bngbank.nl

Hier is ook het jaarverslag 2024 opgenomen.

Coöperatie Samenwerkingsverband DOVA U.A. (Utrecht)

Hoort bij prestatie

4.2.1 Transitie openbaar vervoer

Provinciaal publiek belang

De provincie Overijssel werkt in verschillende verbanden samen met het Rijk, de provincies en vervoersregio's aan efficiënt en doeltreffend openbaar vervoer voor reizigers. Het doel is om te komen tot een beter mobiliteitsbeleid van de leden en het realiseren van een doeltreffend en efficiënt vervoer voor de reiziger.

Dit belang is ook verankerd in de statuten van de coöperatie Dova (Decentrale ov autoriteiten), waarin het doel omschreven is als 'het faciliteren en ondersteunen van de leden bij collectieve vraagstukken op het gebied van de exploitatie, infrastructuur en services voor reizigers, zoals informatievoorziening over het openbaar vervoer en andere vormen van collectief vervoer of individueel vervoer, om zo in de stoffelijke behoeften van haar leden te voorzien krachtens overeenkomsten met hen te sluiten in het bedrijf dat zij te dien einde ten behoeve van haar leden uitoefent of dat één of meer van haar dochtervennootschappen/deelnemingen uitoefent of doet uitoefenen.'

Juridische vorm

Privaatrechtelijke organisatie (coöperatieve vereniging, Burgerlijk wetboek, boek 2).

Partijen

De leden van de coöperatie zijn de twaalf provincies, Vervoerregio Amsterdam, Metropoolregio Rotterdam-Den Haag en OV Bureau Groningen-Drenthe. Het aandeel van de provincie Overijssel in het resultaat bedraagt 5,8%.

Bestuurlijke betrokkenheid

Stemrecht in de Algemene Ledenvergadering (1e gemachtigde voor de provincie hierin is M. Dadema).

Financieel belang

De jaarlijkse reguliere bijdrage aan DOVA bedraagt € 323.462. Deze bijdrage wordt jaarlijks geïndexeerd.

Bijzonderheden

Veel activiteiten van DOVA zijn beleidsmatig ondersteunend op thema's die belangrijk zijn voor de leden, waaronder toegankelijkheid, sociale veiligheid, betalen en tarieven, duurzaamheid en reisinformatie.

Daarnaast ondersteunt DOVA de lobby en afstemming over compensatie van de door de ministeries ingevoerde bezuinigingen op het studentenreisproduct en de speciale uitkering (SPUK) gelden.

Qua uitvoering verzorgt DOVA jaarlijks de berekening van de landelijke tarief index en het ketenbeheer via OV-DATA zodat monitoring en reizigersinformatie werkt.

Meer informatie

Website DOVA

CSV Amsterdam B.V. ('s Hertogenbosch)

Hoort bij prestatie

Overhead, financiering en dekkingsmiddelen

Provinciaal publiek belang

Deze verbonden partij draagt niet bij aan een provinciaal beleidsdoel. Het betreft een tijdelijke verbonden partij voor de afwikkeling van de verkoop van Essent. De vennootschap heeft tot doel:

- namens de verkopende aandeelhouders van Essent een eventuele schadeclaimprocedure voeren tegen de Staat als gevolg van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON);
- namens de verkopende aandeelhouders van Essent eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RECYCLECO B.V. ("Waterland");
- het geven van instructies aan de escrow-agent wat betreft het beheer van het bedrag dat op de escrow-rekening n.a.v. de verkoop van Attero is gestort.

Juridische vorm

Privaatrechtelijke organisatie (besloten vennootschap, Burgerlijk wetboek, boek 2).

Partijen

Provincie Groningen (6,0%), provincie Drenthe (2,3%), provincie Overijssel (18,7%), provincie Flevoland (0,02%), provincie Noord-Brabant (30,8%), provincie Limburg (16,1%) en gemeenten in deze provincies en in de provincie Friesland.

Bestuurlijke betrokkenheid

Stemrecht in de Algemene Vergadering (1e gemachtigde voor de provincie hierin is T.A. de Bree). Verder heeft de provincie Overijssel een vaste zetel in de Aandeelhouderscommissie. De bestuurlijke betrokkenheid bij deze verbonden partij is, gezien de aard van de verbonden partij, minimaal.

Financieel belang

Het aandelenbezit van de provincie Overijssel vertegenwoordigt een boekwaarde van € 47.000.

Bijzonderheden

Het streven is CSV Amsterdam op te heffen. De opheffing is uitgesteld vanwege een claim bij de Belastingdienst. CSV Amsterdam bestrijdt namens Deponie Zuid namelijk de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting 2014 van 29 november 2019 voor een bedrag van € 8,5 miljoen exclusief belastingrente. De Belastingdienst heeft het bezwaar van CSV Amsterdam hierover in 2023 ongegrond verklaard. Met instemming van de overige deelnemers in de Aandeelhouderscommissie is besloten in beroep te gaan bij de rechtbank. Ook de beroepsprocedure wordt op naam van Deponie Zuid BV gevoerd. Het financieel belang ligt echter bij CSV en haar aandeelhouders.

Meer informatie

Energiefonds Overijssel B.V. (Zwolle)

Hoort bij prestatie

2.3.1 Stimuleren van energiebesparende maatregelen en de opwekking van hernieuwbare energie

2.3.2 Financieren van projecten door Energiefonds Overijssel

Provinciaal publiek belang

Energiefonds Overijssel verstrekt leningen, participaties en garanties aan projecten op het gebied van energiebesparing en productie van hernieuwbare energie en draagt zo bij aan de provinciale doelen voor nieuwe energie. Dit belang is verankerd in de statuten van het fonds waarin het doel van de verbonden partij omschreven is als: 'het versterken van de ontwikkeling en toepassing van hernieuwbare energie, energiebesparing, CO2-emissiereductie en de energietransitie in (met name) de provincie Overijssel'.

Juridische vorm

Energiefonds Overijssel bestaat uit:

- Energiefonds Overijssel I B.V. voor het verstrekken van risicofinanciering en het beheren van Energiefonds II B.V.
- Energiefonds Overijssel II B.V. voor het verstrekken van leningen en garanties.

Beide vennootschappen zijn privaatrechtelijke organisaties (besloten vennootschappen, Burgerlijk wetboek, boek 2). Het fonds wordt beheerd door CL Venture Partners B.V. en heeft een Raad van Commissarissen van drie leden en een Adviescommissie van vijf leden.

Partijen

De provincie Overijssel is 100% eigenaar van Energiefonds Overijssel I B.V..

Energiefonds Overijssel I B.V. is op haar beurt 100% eigenaar van Energiefonds Overijssel II B.V..

Bestuurlijke betrokkenheid

Er zijn jaarlijks drie Algemene Vergaderingen. De provincie heeft als enig aandeelhouder stemrecht in de Algemene Vergadering (1e gemachtigde voor de provincie hierin is T.A. de

Bree). Daarnaast zijn er regelmatig overleggen met de portefeuillehouder, Raad van Commissarissen en directie van EFO.

Aan het einde van ieder jaar stuurt GS een beleidsbrief naar de fondsbeheerder. Hierin staan aandachtspunten voor EFO voor het komende jaar.

Financieel belang

Energiefonds Overijssel heeft een revolverend fondsvermogen van € 200 miljoen. Daarnaast beschikt het fonds tot eind 2027 over een overbruggingskrediet van € 80 miljoen. In 2022 heeft EFO een lening van maximaal € 50 miljoen aangetrokken bij de Europese Investeringsbank (EIB). De provincie staat garant voor deze lening. Daarmee komt de totale financieringsruimte op € 330 miljoen.

Energiefonds Overijssel heeft in 2024 een positief resultaat behaald van € 0,238 miljoen (laatst vastgestelde jaarverslag). Het eigen vermogen van Energiefonds Overijssel bedraagt ultimo 2024 € 2,6 miljoen. Voor het verschil tussen het eigen vermogen en het totale door de provincie gestorte vermogen (€ 15,8 miljoen) houden wij een voorziening aan van € 13,2 miljoen (voorziening Energiefonds Overijssel). De verwachting is dat het fonds de komende jaren positieve resultaten blijft behalen.

Bijzonderheden

Het maatschappelijk rendement van de portefeuille moet eind 2027 cumulatief 2 miljoen ton CO2 besparing zijn. Dit streefgetal is in 2024 gehaald.

In 2024 was net als in 2023 sprake van een hoger dan gemiddeld uitzettingsniveau door EFO. Op basis van de nu bekende gegevens verwacht EFO dat eind 2025 er een grotere vraag naar financiering is dan wat er aan middelen beschikbaar is. Daarom wordt gekeken naar een aanvullende bancaire financiering van € 50 miljoen. Wederom onder provinciale garantstelling. Hiermee kan het fonds in 2026 en 2027 aan de marktvraag blijven voldoen.

Meer informatie

Website Energiefonds Overijssel

Jaarverslag 2024 Energiefonds Overijssel

Statenvoorstel Scopeverbreding Energiefonds Overijssel

Statenvoorstel Onderzoek Rekenkamer Oost Nederland (RON) naar Effectiviteit fondsen provincie Overijssel

Statenvoorstel Faciliteren Lokaal Eigendom door EFO

Enexis Holding N.V. ('s-Hertogenbosch)

Hoort bij prestatie

2.3.3 Realiseren van een betrouwbaar, betaalbaar en duurzaam regionaal energienetwerk (deelneming Enexis)

Provinciaal publiek belang

Enexis Netbeheer B.V. beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor ca. 2,5 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden. Deze verbonden partij draagt bij aan het realiseren van een betrouwbaar, betaalbaar en duurzaam regionaal energienetwerk.

In de statuten staat dit als volgt:

- Het (doen) distribueren en het (doen) transporteren van energie;
- Het in stand houden, (doen) beheren, (doen) exploiteren en (doen) uitbreiden van distributie en transportnetten met annexen voor energie;
- Het doen uitvoeren van alle taken die als gevolg van de Elektriciteitswet en de Gaswet zijn toebedeeld aan de netbeheerder.

De energie-infrastructuur is een belangrijk fundament voor de energietransitie en daarmee cruciaal in het realiseren van de klimaatdoelen.

Juridische vorm

Privaatrechtelijke organisatie (naamloze vennootschap, Burgerlijk wetboek, boek 2).

Partijen

De aandeelhouders zijn provincie Groningen (6,57%), provincie Drenthe (2,37%), provincie Overijssel (19,68%), provincie Noord-Brabant (30,83%), provincie Limburg (16,13%) en gemeenten in deze provincies en in de provincie Flevoland. Wettelijk is bepaald dat alleen publieke lichamen aandeelhouder van een netwerkbedrijf kunnen zijn.

Bestuurlijke betrokkenheid

Stemrecht in de Algemene Vergadering is toegewezen aan T.A. de Bree als eerste gemachtigde voor de provincie. Ook bezitten wij een permanente zetel in de Aandeelhouderscommissie.

Als aandeelhouder bewaken we de realisatie van de doelstellingen in het Strategisch Plan van Enexis. De strategie is gericht op het mogelijk maken voor mensen en bedrijven om maximaal gebruik te maken van duurzame energie en deze terug te leveren. Enexis streeft ernaar om bij te dragen aan maatschappelijk optimale keuzes voor een duurzaam, betrouwbaar en betaalbaar energiesysteem voor de toekomst. De strategische koers van Enexis sluit grotendeels aan bij onze ambities.

Wij zijn op strategisch niveau betrokken in de bedrijfsmatige ontwikkelingen en de grote financieringsbehoefte van Enexis om met investeringen de energietransitie te faciliteren. Er is een sterke focus op het op peil houden van het eigen vermogen van Enexis. In 2024 is hiertoe nieuw dividendbeleid vastgesteld waarbij de dividenduitkering is gemaximeerd. Het versterken van het eigen vermogen is nodig om de onderneming financieel gezond te houden en investeringen in de energie infrastructuur tegen gunstige(r) voorwaarden mogelijk te maken.

Financieel belang

De provincie Overijssel bezit 29.465.662 aandelen, met een boekwaarde van € 46,3 miljoen. In 2020 verstrekten 5 provinciale en 66 gemeentelijke aandeelhouders een converteerbare hybride aandeelhouderslening van € 500 miljoen aan Enexis Holding. De provincie Overijssel nam € 102 miljoen voor haar rekening.

Het in 2025 ontvangen dividend over de winst Enexis 2024 bedroeg € 25 miljoen.

Bijzonderheden

De wachttijden voor nieuwe of zwaardere aansluitingen op het elektriciteitsnet nemen nog steeds toe geeft Enexis in haar jaarverslag 2024 aan. Investerings in de infrastructuur alléén zijn niet genoeg. Het is noodzakelijk om het netwerk (kosten)efficiënter te gebruiken en de beschikbare middelen te investeren waar deze de meeste maatschappelijke waarde opleveren.

Het toekomstbestendig maken van het energiesysteem zorgde ervoor dat de uitgaven van Enexis een recordhoogte bereikten in 2024 (werkpakket van € 1.486 miljoen, € 272 miljoen (22%) meer dan in 2023). De nettowinst steeg over 2024 met € 182 miljoen tot € 254 miljoen.

Om zoveel mogelijk klanten aan te sluiten, is Enexis, naast het versneld uitbreiden en het beter benutten van het elektriciteitsnet, het net ook zwaarder gaan belasten. Dat leidt tot een gecontroleerde concessie aan de betrouwbaarheid van het net. In 2024 steeg het gemiddelde aantal storingsminuten per klant licht tot 22,5 minuten. Daarmee blijft het netwerk met een leveringszekerheid van 99,99%, betrouwbaar.

De provincie zet zich in om Enexis te helpen om tot efficiënte en geprioriteerde inzet van schaarse middelen te komen en tegelijkertijd de energietransitie verder te brengen.

Initiatieven op dit vlak zijn o.a. het provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie

en Klimaat, het stimuleren van Smart Energy Hubs en de samenwerking met de netbeheerders en RES-regio's in het platform "Samen Naar Integraal Programmeren (SNIP)".

Meer informatie

Website Enexis Holding
Strategisch plan 2022-2026 Enexis Holding
Investeringsplan 2024 Enexis Netbeheer
Jaarverslag 2024 Enexis Holding

Herstructureringsmaatschappij Overijssel N.V. (Zwolle)

Hoort bij prestatie

- 1.4.2 Investeringsprogramma Ruimte Wonen Retail
- 5.1.2 Bevorderen van een attractief Overijssels vestigingsklimaat voor ondernemers

Provinciaal publiek belang

Herstructureringsmaatschappij Overijssel (HMO) draagt bij aan de kwantiteit en kwaliteit van alle typen werklocaties. HMO draagt zorg voor een goede basiskwaliteit van de werklocaties, zodat bedrijven goed kunnen functioneren en werkgelegenheid behouden blijft of kan groeien.

Dit belang is verankerd in de statuten van HMO waar het (hoofd)doel omschreven is als: 'Samen met publieke en private partijen bijdragen aan het op een duurzame wijze realiseren van herstructurering en bestrijding van leegstand van werklocaties en overige registergoederen in Overijssel, met als doel zorgvuldig ruimtegebruik te bewerkstelligen en een goed economisch vestigingsklimaat voor ondernemers te (doen) waarborgen.'

Juridische vorm

Privaatrechtelijke organisatie (naamloze vennootschap, Burgerlijk wetboek, boek 2).

Partijen

Provincie Overijssel (100%).

Bestuurlijke betrokkenheid

Stemrecht in de Algemene Vergadering (1e gemachtigde voor de provincie hierin is E.N.W. Hoogland). Als aandeelhouder zien wij toe op de uitvoering van het Strategisch Beleidsplan HMO 2025-2028 'Kansen zien en impact maken'.

Financieel belang

De stand van het eigen vermogen van HMO bedraagt ultimo 2024 € 49,6 miljoen. Voor het verschil tussen het eigen vermogen en het totale door de provincie gestorte vermogen (€ 55,9 miljoen) houden wij een voorziening aan van € 6,3 miljoen (voorziening Participatie HMO).

HMO heeft een actieplan "Versneld investeren in coronatijd" ontwikkeld ter verzachting van de economische gevolgen van de coronacrisis in Overijssel. In het najaar van 2020 hebben wij, met uw kennisneming, besloten om HMO voor dit actieplan een lening te verstrekken van € 10 miljoen in 2020 en € 7,2 miljoen in 2021. De looptijd bedraagt in beide gevallen 5 jaar.

Bijzonderheden

HMO werkt in 2026 verder aan de uitvoering van het Strategisch Beleidsplan HMO 2025-2028. In het plan zijn de aanbevelingen verwerkt afkomstig uit de in 2024 uitgevoerde

evaluatie HMO.

In het Strategisch Beleidsplan zijn de volgende doelen opgenomen:

- De basis op orde houden van alle type werklocaties;
- Behoud en versterking van werkgelegenheid;
- Versterking ruimtelijke kwaliteit;
- Behoud van waarde van werklocaties;
- Revolverende inzet van provinciale middelen.

In 2026 werkt HMO verder aan de afronding van projecten die gefinancierd zijn met twee leningen voor het actieplan "Versneld investeren in coronatijd". Om dit mogelijk te maken volgt in najaar 2025 een voorstel om de looptijd van beide leningen te verlengen.

Meer informatie

Website HMO

Jaaroverzicht 2024 Overijsselse Fondsen (met jaarverslag HMO)

Statenvoorstel (Evaluatie) HMO de stand van zaken bij een aanjager op het snijvlak van markt en overheid

Actieplan Versneld investeren in de coronacrisis

Strategisch Beleidsplan 2025-2028

Innovatiefonds Overijssel I (Zwolle)

Hoort bij prestatie

5.1.5 Verstrekken risicokapitaal

Provinciaal publiek belang

Innovatiefonds Overijssel I B.V. (IFO I BV) draagt bij aan de versterking van de regionale economie in Overijssel. Zij stimuleert andere vennootschappen die zich bezig houden met de bevordering of ontwikkeling van innovatieve kennis, toepassingen of technieken. Deze economische activiteiten liggen dicht tegen de markt aan en zijn relatief risicovol. De inzet van provinciale middelen stimuleert dat andere (private) investeerders mee investeren. IFO I BV richt zich op het verstrekken van risicofinanciering.

Dit belang is verankerd in de statuten van IFO I BV waar het (hoofd)doel omschreven is als: 'Het direct en indirect ondersteunen, versterken en verankeren van het economisch klimaat en economisch beleid voor en met name in de Provincie Overijssel door ondersteuning van ondernemingen die zich bezig houden met de bevordering of ontwikkeling van innovatieve kennis, toepassingen of technieken.'

Juridische vorm

IFO I BV is een besloten vennootschap (Burgerlijk wetboek, boek 2). De vennootschap wordt beheerd door Oost NL en heeft een Raad van Commissarissen van drie leden.

Partijen

In 2021 is de Houdstermaatschappij Fondsen Overijssel (HFO) ontbonden en is de provincie Overijssel rechtstreeks (100%) aandeelhouder geworden van IFO I BV.

Bestuurlijke betrokkenheid

Stemrecht in de Algemene Vergadering (1e gemachtigde voor de provincie hierin is G.H. ten Bolscher).

Financieel belang

Het eigen vermogen IFO I BV bedraagt per ultimo 2024 € 24,3 miljoen. Voor het verschil tussen het eigen vermogen en het totale door de provincie gestorte vermogen (€ 25,6 miljoen) houden wij een voorziening aan van € 1,3 miljoen (voorziening Innovatiefonds I).

Het door u vastgestelde maximale investeringsvolume van de vennootschap is € 51,5 miljoen. De middelen om te kunnen investeren worden, conform uw besluit uit 2016, jaarlijks aangevuld met middelen die vrijvallen door aflossing op de lening aan SPV Hengelo. Voor 2025 betreft dit € 0,8 miljoen.

Bijzonderheden

In 2022 heeft Innovatiefonds Overijssel een meerjarenplan vastgesteld. Aan de hand hiervan gaat het fonds in 2025 verder aan de slag.

Meer informatie

Website Innovatiefonds Overijssel

Jaaroverzicht 2024 Overijsselse fondsen met jaarrekening IFO I.

Statenvoorstel Onderzoek Rekenkamer Oost Nederland (RON) naar Effectiviteit fondsen provincie Overijssel

Statenvoorstel Aanpassing kaders Innovatiefonds Overijssel

Statenvoorstel Samengaan Innovatiefonds Overijssel en Innovatiefonds Twente

Ontwikkelingsmaatschappij Oost NL (Apeldoorn)

Hoort bij prestatie

5.1.5 Verstrekken risicokapitaal

Provinciaal publiek belang

Oost NL versterkt de economie en werkgelegenheid van Oost-Nederland en draagt bij aan het Overijsselse vestigingsklimaat voor innovatieve ondernemers. De inspanningen op het gebied van innoveren, internationaliseren (acquisitie en handelsbevordering) en investeren (verstrekken van risicofinanciering), zijn gericht op HTSM (High Tech Systems en Materials) en haar belangrijkste toepassingsgebieden. Dit belang is verankerd in de statuten van Oost NL waar het doel van de verbonden partij omschreven is als het versterken van de economische structuur en de werkgelegenheid in Gelderland en Overijssel door:

- het economisch ontwikkelingsproces te bevorderen;
- (gericht op bedrijfsinnovatie) bedrijven aan te trekken/te versterken;
- deel te nemen in/financieren van ondernemingen die bijdragen aan de economische ontwikkeling of overige diensten te verlenen voor uitvoering en ontwikkeling van projecten op economisch terrein.

Juridische vorm

Privaatrechtelijke organisatie (naamloze vennootschap, Burgerlijk wetboek, boek 2).

Partijen

- Staat der Nederlanden 52,91%
- Provincie Gelderland 31,60%
- Provincie Overijssel 13,97%
- Universiteit Twente 1,51%

Bestuurlijke betrokkenheid

Stemrecht in de Algemene Vergadering (1e gemachtigde voor de provincie hierin is G.H. ten Bolscher). Op verzoek van de provincie Overijssel wordt jaarlijks een tweede Algemene Vergadering georganiseerd die in het teken staat van de strategische oriëntatie van de vennootschap.

Financieel belang

De historische aanschafwaarde van het Overijsselse deel in het aandelenkapitaal bedraagt € 10,2 miljoen. In 2021 heeft de provincie Overijssel een kapitaalstorting gedaan van € 7,2 miljoen. Het totaal door de provincie gestorte kapitaal per 31 december 2024 is € 17,4 miljoen.

Het resultaat van Oost NL over 2024 was € 5,5 miljoen negatief. Een verliesvoorziening voor Oost NL is niet nodig omdat de omvang van het eigen vermogen van Oost NL boven de boekwaarde van € 17,4 miljoen ligt.

Bijzonderheden

In 2025 loopt het huidige meerjarenbeleidsplan af. De provinciale beleidsdoelstellingen zullen worden weerspiegeld in het nieuwe meerjarenbeleidsplan.

Meer informatie

Website Oost NL

Jaaroverzicht 2024 Overijsselse fondsen metjaarverslag Oost NL

Activiteitenplan Oost NL 2024

SPV Hengelo B.V. (Enschede)

Hoort bij prestatie

5.1.4 Werklocaties provinciale participaties

Provinciaal publiek belang

SPV (Special Purpose Vehicle) Hengelo B.V. is in 2013 opgericht met als doel het verkrijgen, beheren, (ver)huren, exploiteren en vervreemden van onroerende zaken. In de praktijk zorgt SPV Hengelo voor de verhuur van een fabrieksgebouw aan Stork Thermeq in Hengelo. Het onroerend goed is in 2015 in gebruik genomen.

Juridische vorm

Privaatrechtelijke organisatie (besloten vennootschap, Burgerlijk wetboek, boek 2).

SPV Hengelo wordt beheerd door Oost NL.

Partijen

Met de ontbinding van de Houdstermaatschappij Fondsen Overijssel in 2021, is de provincie Overijssel rechtstreeks (100%) aandeelhouder geworden van SPV Hengelo B.V..

Bestuurlijke betrokkenheid

Stemrecht in de Algemene Vergadering (1e gemachtigde voor de provincie hierin is E.N.W. Hoogland).

Financieel belang

Het aandelenkapitaal van SPV Hengelo bedraagt in 2025 € 100. Er zit geen verschil tussen het aandelenkapitaal van SPV Hengelo en het totale door de provincie gestorte vermogen. De boekwaarde bedraagt daarmee € 100.

Conform afspraak benutten wij de aflossing op de lening die wij aan SPV Hengelo hebben verstrekt voor de verplaatsing van Stork, voor twee doelen. Een deel benutten wij ter dekking van interne kosten die wij maken vanwege het wegvallen van de Houdstermaatschappij Fondsen Overijssel. Het overgrote deel benutten wij voor de versterking van Innovatiefonds Overijssel.

Bijzonderheden

Industrieel dienstverlener Bilfinger heeft in 2024 Stork Nederland overgenomen. De overname heeft geen consequenties voor de werkgelegenheid bij Stork Thermeq. Stork

Thermeq zal haar activiteiten in het gebouw van de SPV blijven voortzetten. Er zijn geen signalen dat Stork de huurovereenkomst wil opzeggen.

Meer informatie

Overname aandelen SPV door HFO (PS/2014/1029)

Voorstel verplaatsing Stork Hengelo (PS/2013/184)

Vitens N.V. (Zwolle)

Hoort bij prestatie

1.2.3 Werken aan voldoende schone drinkwaterbronnen nu en in de toekomst

Provinciaal publiek belang

Met ons aandeelhouderschap borgen wij onze verantwoordelijkheid voor een goede en veilige drinkwatervoorziening in Overijssel. Dit belang is verankerd in de statuten van Vitens waar het doel van de vennootschap omschreven is als: "De uitoefening van een publiek (drink)waterbedrijf, daaronder begrepen: de winning, productie, transport, verkoop en distributie van water, alsmede het verrichten van alles wat met de publieke watervoorziening verband houdt."

Wettelijk is vastgesteld dat de aandelen van de drinkwaterbedrijven in publieke handen blijven. Het belang van de provincie Overijssel als aandeelhouder in Vitens is historisch gegroeid.

In het omgevingsbeleid staan de omgevingsfactoren waarbinnen Vitens haar primaire taak kan uitvoeren. Via ruimtelijke ordening, milieubeleid en waterbeleid geven wij invulling aan de zorgplicht voor het duurzaam veiligstellen van de openbare drinkwatervoorziening.

Juridische vorm

Privaatrechtelijke organisatie (naamloze vennootschap, Burgerlijk wetboek, boek 2).

Partijen

De aandelen van Vitens N.V. zijn in handen van 97 aandeelhouders waaronder de provincie Friesland, provincie Gelderland, provincie Overijssel (13,399%), provincie Flevoland en provincie Utrecht en 92 van de in deze provincies liggende gemeenten.

Bestuurlijke betrokkenheid

Stemrecht in de Algemene Vergadering, 1e gemachtigde voor de provincie hierin is T.A. de Bree. Verder heeft de provincie Overijssel een vaste zetel in de Commissie van Aandeelhouders, die adviseert aan de Algemene Vergadering over de te nemen besluiten. De portefeuillehouder ziet namens de provincie toe op uitvoering van het strategisch plan en daarmee samenhangend, het financieel beleid van de onderneming.

Financieel belang

De provincie Overijssel bezit 774.096 aandelen. De boekwaarde daarvan bedraagt € 34.990.000.

Zoals al in eerdere P&C documenten aangegeven, is dividenduitkering door Vitens in ieder geval tot 2027 niet aan de orde.

Bijzonderheden

Vitens staat voor een grote investeringsopgave om haar drinkwatervoorziening robuuster te maken. Dit vraagt nieuwe investeringen in personeel, infrastructuur en winlocaties.

Bovendien is het moment aangebroken waarop aanzienlijke investeringen in de vervanging van bestaande infrastructuur, inclusief leidingen en productiefaciliteiten, essentieel zijn om de continuïteit van de drinkwatervoorziening te garanderen.

Het is van belang om bestaande waterreserves kwantitatief en kwalitatief veilig te stellen en waar nodig nieuwe te ontwikkelen. Daarin wordt samengewerkt met provincie, waterschappen, gemeenten en andere relevante partijen. Vitens zet in op bewustwording van de waarde van (drink)water en daarmee op het zorgvuldig gebruik van drinkwater. Uit klantonderzoek door Vitens blijkt dat klanten bereid zijn hun gedrag aan te passen. In de veranderende omgeving staat Vitens voor een zeer grote opgave. Nieuw drinkwateraanbod is moeilijk te realiseren en er is sprake van klimaatverandering, drukte in de ondergrond, nieuwe wensen van klanten en verdergaande digitalisering. Dit alles vraagt om toekomstbestendige bronnen en drinkwaterinfrastructuur om ook met toenemende onzekerheden de drinkwatervoorziening op langere termijn te borgen.

Meer informatie

Website Vitens
Jaarverslag 2024

Wadinko N.V. (Zwolle)

Hoort bij prestatie

5.1.5 Verstrekken risicokapitaal

Provinciaal publiek belang

Wadinko versterkt de economische bedrijvigheid en daarmee het behoud en de groei van de werkgelegenheid in Overijssel, de Noord-Oostpolder en Zuidwest Drenthe. Zij stuurt actief op maatschappelijk rendement en ontwikkelthema's zoals innovatie, digitalisering, health & safety, diversiteit, circulariteit en duurzaamheid. Dit sluit aan op de maatschappelijke agenda en opgaven van de provincie Overijssel. Wadinko is een partner van de provincie in de uitvoering van het economisch beleid, vastgelegd in de Nota Regionale Economie 2024 - 2027.

In de statuten van Wadinko is het doel van de verbonden partij omschreven als:

- het deelnemen in andere ondernemingen die bij voorkeur werkzaam zijn in het gebied dat door de aandeelhouders van de vennootschap wordt vertegenwoordigd;
- het versterken van de economische bedrijvigheid en daarmee het behoud en groei van de werkgelegenheid in het gebied dat door de aandeelhouders van de vennootschap wordt vertegenwoordigd.

Wadinko neemt rechtstreeks deel in het aandelenkapitaal van ondernemingen. De vennootschap financiert bedrijven die willen groeien of innoveren, willen verzelfstandigen of opvolgingsvraagstukken hebben. Wadinko participeert bij voorkeur in bedrijven die behoren tot de maakindustrie, de zakelijke dienstverlening en logistiek. Daarnaast zet Wadinko kennis, managementondersteuning en netwerken in om haar doelen te bereiken.

Juridische vorm

Privaatrechtelijke organisatie (naamloze vennootschap, Burgerlijk wetboek, boek 2).

Partijen

Provincie Overijssel (25,12%) en de gemeenten Borne, Dalfsen, Deventer, Dinkelland, Hardenberg, Hellendoorn, Hof van Twente, Kampen, Losser, Meppel, Noordoostpolder, Olst – Wijhe, Ommen, Raalte, Rijssen – Holten, Staphorst, Steenwijkerland, Tubbergen, Twenterand, Urk, Westerveld, Wierden, Zwartewaterland en Zwolle.

Bestuurlijke betrokkenheid

Stemrecht in de Algemene Vergadering (1e gemachtigde voor de provincie hierin is E.N.W. Hoogland). Vanuit de provincie vragen we in de aandeelhoudersvergaderingen en de periodieke overleggen aandacht voor investeringen/participaties door Wadinko die een bijdrage leveren aan onze provinciale doelen.

Financieel belang

De provincie Overijssel bezit 600 van de 2.389 aandelen welke een boekwaarde van nihil vertegenwoordigen.

Wadinko keert jaarlijks € 1,5 miljoen dividend uit. Voor de provincie Overijssel betekent dit een dividend van € 375.000 per jaar.

Bijzonderheden

In het strategisch beleidsplan van Wadinko voor de periode 2021 – 2026 zijn de volgende doelstellingen opgenomen:

- Werkgelegenheid groeit van 4.336 fte naar 6.000 fte;
- De actuele waarde van bezittingen stijgt van € 95 miljoen naar € 120 miljoen;
- De komende 6 jaar handhaving uitkeren dividend;
- Het jaarlijks gemiddelde rendement is tenminste 5% op geïnvesteerd vermogen.

Het financieel resultaat van Wadinko over 2024 bedraagt afgerond € 3,6 miljoen positief.

Meer informatie

Website Wadinko

Jaarrekening 2024 Wadinko

Statenbrief Jaaroverzicht Overijsselse fondsen 2024

Jaaroverzicht Overijsselse fondsen 2024

Financiële tabel

	Financiële betrokkenheid per 01.01.2025	Geraamde financiële kengetallen 2026 (x € 1 miljoen)						Geraamde opbrengsten 2026 (x € 1 miljoen)	
	Financiële betrokkenheid per 01.01.2026	% aandeel in resultaat	Eigen vermogen per 01.01	Eigen vermogen per 31.12	Vreemd vermogen per 01.01	Vreemd vermogen per 31.12	Resultaat	Dividenden / winstuitkeringen	Rente
Gemeenschappelijke regelingen									
Technology Base		50,0	0,0	0,0	41,6	44,4	-0,2	0	0
Regionaal Bedrijventerrein Twente*		23,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0
Omgevingsdienst IJsselland		7,4	0,3	0,3	3,4	3,4	0,0	n.v.t.	n.v.t.
Omgevingsdienst Twente		6,6	0,9	0,9	1,4	1,4	0,0	n.v.t.	n.v.t.
Shared Service Center ONS		25,8	1,9	1,9	13,3	13,0	0,0	n.v.t.	n.v.t.
Vennootschappen en coöperaties									
Herstructureringsmaatschappij Overijssel	100		48,7	47,8	14,9	14,9	-0,9	0	0
Energiefonds Overijssel	100		3,4	4,9	323,5	358,6	1,5	0	0,8
Innovatiefonds Overijssel I	100		24,5	24,7	6,5	6,5	0,0	0	0
SPV Hengelo B.V.	100		3,2	3,5	17,9	17,1	0,3	0,7	0
Wadinko	25,12		87,0	89,0	14,2	19,0	3,5	0,4	0
Oost NL	13,97		136,0	134,0	11,0	9,0	-1,5	0	0
Enexis**	19,68		5538,0	5603,0	5300,0	5846,0	384,0	19,7	2,2
Vitens	13,4		778,0	857,0	1868,0	2108,0	79,2	0	0
BNG Bank	0,16		4777,0	4777,0	123164,0	123164,0	300,0	0,2	1,2
Coöperatie DOVA	0,33	5,8	1,1	1,1	0,0	0,0	0,0	0	0
Verenigingen									
IPO		9,4	2,8	2,8	36,6	36,6	1,4	n.v.t.	n.v.t.
Overig									
Nazorgfonds Overijssel		n.v.t.	14,9	15,1	0,0	0,0	0,2	n.v.t.	n.v.t.

* Uitgegaan is van opheffing in 2025.

** Uitgegaan is van een inschatting op basis van de halfjaarcijfers 2025.

Grondbeleid

Dit is hoe wij denken

Grondbeleid is een middel voor het realiseren van provinciale doelen. In het grondbeleid wordt aangegeven welke grondinstrumenten beschikbaar zijn en hoe die worden toegepast. Ook geeft het grondbeleid randvoorwaarden en spelregels voor de inzet van de grondinstrumenten.

Succesvolle toepassing van het grondbeleid vraagt om aansluiting bij ons ruimtelijk beleid en actief signaleren van ontwikkelingen en kansen. Op projectniveau wordt het grondbeleid beschreven in grondstrategieën en realisatieplannen grond.

Met de toepassing van het grondbeleid verkrijgen wij gebruiksrechten van gronden en opstallen om realisatie van provinciale doelen mogelijk te maken. Het verkrijgen van eigendom is niet altijd nodig. Voorbeelden van andere instrumenten die wij inzetten zijn:

- de bedrijfsverplaatsingsregeling;
- particuliere zelfrealisatie als onderdeel van de strategie "interventieladder" voor het verkrijgen van grondgebruik in de circa twintig Natura Netwerk Nederland/ Natura2000 gebieden;
- (tijdelijk) beheren en ontwikkelen van opstallen;
- incidenteel langjarig laten beheren van ingerichte natuurgronden.

Als wel gekozen wordt om het eigendom te verkrijgen, spreken we over project-, ruil- en restgronden.

- Projectgronden zijn nodig voor de realisatie van het provinciale doel en waarderen we na verkrijging tegen de waarde van de nieuwe functie (bijvoorbeeld tegen natuurwaarde, of tegen € 0 als de grond is aangekocht voor infrastructuur).
- Ruilgronden verwerven wij om de aankoop (dan wel het beschikbaar krijgen) van projectgronden te kunnen compenseren.
- Zijn de gronden niet meer nodig dan worden het restgronden en zoeken we een alternatieve aanwending of de gronden worden verkocht. De ruil- en restgronden waarderen we tegen de waarde van de huidige bestemming (in de meeste gevallen agrarische marktwaarde).

Aan het bezit van gronden zijn risico's verbonden. Gronden en daarop aanwezige opstallen kunnen in waarde dalen. Ook is het mogelijk dat gronden langer in bezit moeten worden gehouden dan gedacht, waardoor de beheerkosten hoger uitvallen dan verwacht.

Voor de dekking van deze risico's houden wij de Algemene Reserve Grond (ARG) aan.

Behalve als risicobuffer gebruiken we deze reserve ook voor de afwikkeling van positieve en negatieve transactieresultaten op de verkoop van gronden. Bovendien worden de kosten en opbrengsten van het tijdelijk beheer van gronden en opstallen verrekend met de ARG.

Dit is wat wij doen

In september 2022 is de Nota Grondbeleid 2022 "Grond voor Verbinding" door PS vastgesteld (statenvoorstel PS/2022/1107804). Deze nota sluit beter aan bij de praktijk en versterkt de realisatiekracht van ruimtelijke programma's en projecten met een grondopgave.

In de nota grondbeleid staat dat voor een ruimtelijke opgave met grondbehoefte een grondstrategie en een realisatieplan grond worden opgesteld. Hiermee reguleren wij de toepassing van het grondbeleid in een project. In grote lijnen wordt de toepassing van de grondinstrumenten in onderstaand figuur aangegeven.

Project / Programma	zelfrealisatie	verwerving en schadeloosstelling	vervreemding	kavelruil
Revolving Fund		x	x	x
Ontwikkelopgave Natura 2000	x	x	x	
Wegenprojecten		x	x	x
Grond voor Grond			x	x
Overtollig bezit			x	
Anticiperend Grondfonds (AGF)		x	x	

Jaarlijks stellen wij de Meerjaren Investeringsprognose Grond (MIG) op. Hierin geven wij de financiële effecten van de grondinstrumenten weer, gaan we in op de omvang van de grondvoorraad en de daarmee samenhangende risico's. Ook geeft de MIG inzicht in de gewenste en werkelijke hoogte van de Algemene reserve grond. De MIG vormt een bijlage bij de jaarrekening.

Verloopoverzicht grondbezit

Het verloop van het grondbezit ziet er in 2026 als volgt uit. Voor € 47,8 miljoen willen wij gronden aankopen. In 2026 verwerven wij voor € 13,6 miljoen aan projectgronden voor het Natuurnetwerk Nederland. Voor hetzelfde project willen wij voor circa € 7,0 miljoen aan ruilgronden verwerven. De aan te kopen projectgronden worden afgewaardeerd naar natuurwaarde: 15% van de aankoopssom.

Voor € 34,7 miljoen willen wij gronden vervreemden. Voor een groot deel (€ 27,8 miljoen) betreft dit gronden in het kader van Natuurnetwerk Nederland. De vervreemding vindt plaats door verkoop of ruiling. Ruiling zetten wij in om gronden binnen het Natuurnetwerk te verkrijgen.

Naast de verwerving en vervreemding van gronden, worden de gronden die tijdelijk in bezit van de provincie zijn zo goed mogelijk beheerd. Dit beheer brengt kosten en opbrengsten met zich mee. Deze zijn verantwoord op prestatie 1.5.1. Grondbeleidsinstrumentarium. Het saldo van de begrote kosten en opbrengsten wordt verrekend met de Algemene reserve grondzaken.

Project	Grondvoorraad per 1-1-2026		Vermeerderingen in 2026		Verminderingen in 2026		Grondvoorraad per 31-12-2026	
	ha	€ (x € 1.000)	ha	€ (x € 1.000)	ha	€ (x € 1.000)	ha	€ (x € 1.000)
Aanschafwaarde gronden in bezit								
Infrastructuur	66	4.773	14	2.199	3	219	76	6.753
Grond voor Grond	358	15.534			60	2.589	299	12.945
Anticiperend grondfonds	501	55.853	224	25.000	5	3.504	721	77.349
Boscompensatie	44	2.552					44	2.552
Natuurnetwerk (inclusief programma natuur en veenweide)	2.075	149.232	286	20.607	387	27.835	1.974	142.004
Revolving Fund	120	7.335					120	7.335
Afstoten overtollig Bezit	62	2.645			12	529	49	2.116
Opstellen Kanaal Almelo de Haandrik	1	3.205					1	3.205
Structureel eigendom	2.883						2.883	
Totale aanschafwaarde in bezit zijnde gronden		241.130		47.806		34.677		254.259
Afwaardering gronden								
Afwaardering ILG gronden		3.800				633		3.166
Afwaardering boscompensatie		2.170						2.170
Afwaardering natuurgronden		54.453		11.563		4.734		61.283
Afwaardering infrastructuur		2.974		2.199				5.173
Voorziening Waarderisico ILG gebouwen								
Voorziening Waarderisico ILG/NNN gronden		825						825
Voorziening waarderisico gronden RF		7.032						7.032
Voorziening Kanaal Almelo de Haandrik opstellen		1						1
		835						835
Totale afwaardering in bezit zijnde gronden		72.089		13.762		5.367		80.485
Boekwaarde grondvoorraad		169.041		34.044		29.310		173.774

Openbaarheidsparagraaf

Openbaarheidsparagraaf

Wet open overheid

De Wet open overheid (Woo) vraagt dat wij in de Begroting en Jaarstukken een openbaarheidsparagraaf opnemen. Hiermee geven wij u inzicht in de stappen die we zetten naar een open en transparante provincie Overijssel en de voortgang daarin.

Passieve openbaarmaking

Passieve openbaarmaking – het op verzoek openbaar maken van documenten – neemt toe in aantal en complexiteit. Dit heeft gevolgen voor ons imago, de werkdruk en het risico op juridische procedures of dwangsommen. Op dit moment lukt het te vaak niet om verzoeken binnen de wettelijke termijn af te handelen. De belangrijkste oorzaak is dat onze

informatiehuishouding nog onvoldoende op orde is, waardoor informatie lastig vindbaar is. Ook de personele invulling van het centraal georganiseerde WOO –cluster is een uitdaging gebleken. Met de toename van het aantal WOO- verzoeken zal dit ook in 2026 een punt van aandacht blijven.

Actieve openbaarmaking

Naast openbaarmaking op verzoek zijn wij verplicht bepaalde informatie actief openbaar te maken. Voor twaalf categorieën is dit wettelijk vastgelegd. De invoering gebeurt in vier tranches:

- Tranche 1 (november 2024) – reeds ingevoerd, provincie voldoet.
- Tranche 2 (verwachting begin 2026) – o.a. vergaderstukken decentrale overheden, adviezen, jaarplannen en Woo-verzoeken.
- Tranche 3 (verwachting medio 2026) – o.a. convenanten, onderzoeksrapporten en klachtoordelen.
- Tranche 4 (verwachting vanaf 2027) – beschikkingen.

De landelijke planning is vertraagd door ICT-uitdagingen; een nieuw schema wordt in september 2025 bekendgemaakt. Overijssel voldoet aan tranche 1, maar is nog niet klaar voor de volgende tranches. Dit kent dezelfde oorzaak als hiervoor beschreven. Daarnaast vraagt de actieve openbaarmaking een organisatie brede verandering in werkwijze en gedrag. Tot op heden is er onvoldoende inzicht in wat dit behelst en hoe dit gerealiseerd kan worden.

Ambitie en samenhang

De Woo heeft als doel het recht op toegang tot overheidsinformatie te versterken en het vergroten van transparantie, betrouwbaarheid en controleerbaarheid van de overheid. Voor Overijssel is dit niet alleen een wettelijke verplichting, maar ook een kans om maatschappelijk vertrouwen, transparantie en de kwaliteit van onze informatiehuishouding te vergroten. De Woo is onderverdeeld in de passieve en actieve kant maar versterken elkaar wanneer beide kanten gerealiseerd worden. Tegelijkertijd overlappen veel Woo-eisen met andere kaders, zoals de Archiefwet, AVG en standaarden voor digitale toegankelijkheid. We werken daarom aan een aanpak die gekenmerkt wordt door samenhang met andere opgaven en opdrachten en integrale sturing.

Aandachtspunten 2026

Naast de invoering van de tweede tranche (zie hierboven) en de uitvoering van de binnenkomende WOO verzoeken (zie ook prestatie 7.3.2), zal in 2026 de nadruk liggen op het leggen van een structurele basis door meer grip op de opgave te krijgen met een sturingsplan en concrete keuzes;

- Het vaststellen en regie nemen op de implementatie van centrale kaders (informatiebeheer, publicatieprocessen, juridische toetsing);
- Het voeren van regie op IV-voorzieningen (en verplichte koppelingen met landelijke voorzieningen);
- Werken aan een heldere rolverdeling en werkwijzen, conform 3-lijnenmodel;
- Het starten met structurele monitoring van naleving en prestaties;
- verdere uitrol van bewustwording binnen de organisatie en voorbeeldrol van management en bestuur over openbaarheid en transparantie.
- Zo werken we aan een provincie die niet alleen aan de wet voldoet, maar ook invulling geeft aan openheid als publieke waarde.

Financiën

Budgettaire perspectief

Inleiding

Bij deze begroting presenteren we een geactualiseerd budgettair perspectief. Het betreft een saldo van alle baten en lasten. De doorgevoerde mutaties ten opzichte van de perspectiefnota 2026 lichten wij toe. In onderstaande "uitklaptabellen" doen we dat per individuele mutatie. De toelichting als geheel is opgenomen onder het kopje 'Toelichting budgettair perspectief'.

Budgettair perspectief 2026 - 2029

We maken onderscheid tussen beïnvloedbare en niet beïnvloedbare mutaties op het budgettaire perspectief. Daarnaast maken we onderscheid tussen incidentele en structurele mutaties. Niet beïnvloedbare mutaties zijn onder andere de autonome ontwikkelingen en tussentijds genomen statenbesluiten met een financieel effect. Beïnvloedbare mutaties, zijn voorgestelde mutaties waarover u nog moet besluiten.

Beïnvloedbare mutaties

De beïnvloedbare mutatie voor 2026 heeft betrekking op de voorgestelde reservering in het traject om de structurele begroting meer in balans te brengen. Bij de perspectiefnota 2026 is daarvoor reeds een eerste reservering gedaan. In deze begroting wordt het voorstel gedaan om aanvullend structureel € 3,3 miljoen uit de structurele ruimte te reserveren. Dit voorstel is toegelicht in het statenvoorstel bij deze begroting. Indien (een deel van) de extra reservering wordt benut voor opgaven die momenteel incidenteel zijn gedekt, zal dan het resterende incidentele budget vrijvallen.

Niet beïnvloedbare mutaties

Deze mutaties volgen voornamelijk uit een groei van de inkomsten uit het provinciefonds door bijstelling van het accres. Het accres is de jaarlijkse groei van het fonds dat gebaseerd is op de ontwikkeling het Bruto Binnenlands Product (BBP). De bijstelling bedraagt afgerond € 2,6 miljoen. Een andere belangrijke mutatie heeft te maken met indexatie. Er bleek circa € 1 miljoen minder aan indexatie nodig dan bij de perspectiefnota was ingeschat.

Vrije ruimte

De vrije ruimte in de algemene reserve is ten opzichte van de perspectiefnota met € 2,1 miljoen toegenomen en bedraagt nu € 13,3 miljoen. Daarnaast laat het budgettair perspectief voor de jaren 2027 tot en met 2029 ook positieve saldi zien van achtereenvolgens € 10,9 miljoen, € 10,1 miljoen en € 11,7 miljoen.

De vrije ruimte in de algemene reserve is direct beschikbaar. De vrije ruimte in de jaren 2027 tot en met 2029 komt pas beschikbaar in de desbetreffende jaren.

Budgettair perspectief					(x € 1.000)
	Algemene reserve	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldi structureel + incidenteel perspectief					
Saldi conform Perspectiefnota 2026	11.150	-	11.267	7.532	9.072
Actualisering begroting	2.221	-94	-359	2.533	2.660
Beïnvloedbare mutaties	-	-3.300	-3.300	-3.300	-3.300
Niet-beïnvloedbare mutaties	2.221	3.206	2.941	5.833	5.960
Beschikbare budgettaire ruimte	13.371	-94	10.908	10.065	11.732
Mutatie vrije ruimte Algemene Reserve	-94	94	-	-	-
Nieuw budgettair perspectief (beschikbare ruimte)	13.277	-	10.908	10.065	11.732
Waarvan structureel budgettair perspectief					
Structurele saldi conform Perspectiefnota 2026		13.290	6.172	2.289	604
Actualisering begroting		43	-62	2.549	348
Beïnvloedbare mutaties		-3.300	-3.300	-3.300	-3.300
Niet-beïnvloedbare mutaties		3.343	3.238	5.849	3.648
Nieuw structureel saldo		13.333	6.110	4.838	952
Waarvan Incidenteel perspectief					
Incidentele saldi conform Perspectiefnota 2026	11.150	-13.290	5.095	5.243	8.468
Actualisering begroting	2.221	-137	-297	-16	2.312
Beïnvloedbare mutaties	-	-	-	-	-
Niet-beïnvloedbare mutaties	2.221	-137	-297	-16	2.312
Nieuw incidenteel saldo exclusief Algemene reserve	13.371	-13.427	4.798	5.227	10.780
Mutatie vrije ruimte Algemene Reserve	-94	94			
Nieuw incidenteel saldo inclusief Algemene Reserve	13.277	-13.333	4.798	5.227	10.780

Mutaties budgettair perspectief

Bedragen x €1.000

Mutaties budgettair perspectief	AR	2026	2027	2028	2029
Structureel - Niet beïnvloedbaar					
Recente besluitvorming					
Monitor Overijssel 2025-I	0	113	25	2.126	-57
Totaal Recente besluitvorming	0	113	25	2.126	-57

Mutaties budgettair perspectief	AR	2026	2027	2028	2029
Autonome ontwikkelingen					
Actualisatie instandhoudingsbijdrage	0	-311	-135	102	-21
Actualisatie kapitaallasten	0	29	-28	-30	-31
Effecten meicirculaire	0	2.578	2.578	2.890	2.890
Indexeringen	0	935	799	762	867
Totaal Autonome ontwikkelingen	0	3.231	3.214	3.724	3.705
Overige mutaties					
Afrondingen	0	-1	-1	-1	0
Totaal Overige mutaties	0	-1	-1	-1	0
Totaal Structureel - Niet beïnvloedbaar	0	3.343	3.238	5.849	3.648
Incidenteel - Niet beïnvloedbaar					
Recente besluitvorming					
Amendement JR 2024	-260	0	0	0	0
Monitor Overijssel 2025-I	2.472	-113	-272	0	897
Totaal Recente besluitvorming	2.212	-113	-272	0	897
Autonome ontwikkelingen					
Actualisatie kapitaallasten	0	-29	-29	-29	1.251
Indexeringen	0	-5	-4	-2	-2
Totaal Autonome ontwikkelingen	0	-34	-33	-31	1.249
Overige mutaties					
Afrondingen	9	10	8	9	9
Correcties Europese programma's	0	0	0	6	157
Totaal Overige mutaties	9	10	8	15	166
Totaal Incidenteel - Niet beïnvloedbaar	2.221	-137	-297	-16	2.312
Structureel - Beïnvloedbaar					
Algemene keuzes					
Reservering voor traject structurele begroting	0	-3.300	-3.300	-3.300	-3.300
Totaal Algemene keuzes	0	-3.300	-3.300	-3.300	-3.300
Totaal Structureel - Beïnvloedbaar	0	-3.300	-3.300	-3.300	-3.300
Totaal mutaties budgettair perspectief	2.221	-94	-359	2.533	2.660

Meerjarig overzicht van baten en lasten

Inleiding

De onderstaande tabellen geven een meerjarig overzicht van alle inkomsten (baten) en uitgaven (lasten). Enkele tabellen zijn uit te klappen voor meer detailinformatie. De overzichten zijn een resultaat van alle besluitvorming tot en met deze begroting . Voor een overzicht van de financiële wijzigingen in deze begroting verwijzen we naar het budgettair perspectief.

- Met de tabellen 'Saldo baten en lasten kerntaken' en 'Saldo baten en lasten overig' presenteren we het meerjarige saldo van alle inkomsten en uitgaven.
- Onder de toegerekende personeelsgebonden kosten worden sinds de begroting 2025 de structurele personeelsgebonden kosten opgenomen. De incidentele personeelsgebonden kosten lopen sindsdien mee in de programmalasten van de desbetreffende kerntaak.
- De tabel 'Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves' laat zien wat we de komende jaren per saldo toevoegen of onttrekken aan de reserves. In 2026 onttrekken we per saldo € 26,7 miljoen aan de reserves om het verschil tussen onze inkomsten en uitgaven te dekken. We benutten de komende jaren onze reserves om te kunnen investeren in onze opgaven. Deze middelen zijn voor dit doet gespaard en komen tot besteding.
- Met de tabel 'Geraamd resultaat' laten we zien wat we met de huidige vooruitzichten elk jaar overhouden. Dit komt overeen met de saldi in het budgettair perspectief.
- Onderaan deze pagina staat tot slot een nadere uitsplitsing van en toelichting op de Algemene dekkingsmiddelen.

Presentatiewijzigingen afgelopen jaarschijven

Bij het opstellen van de begroting kunnen er jaarlijks in meer of mindere mate wijzigingen aan de doelenboomstructuur worden doorgevoerd om in te spelen op de actualiteit. Dit kan leiden tot verschuivingen van budgetten naar andere, bijvoorbeeld nieuwe, prestaties. Om ervoor te zorgen dat de meerjarenbegroting zo goed mogelijk vergelijkbaar blijft met die van eerdere jaren, presenteren wij de realisatiecijfers van het afgelopen jaar (t-1) , het huidige begrotingsjaar (t) en de nieuwe begroting (t+1) volgens de nieuwe indeling.

Saldo baten en lasten kerntaken

In de tabel 'saldo baten en lasten kerntaken' specificeren wij de lasten (€ 585,3 miljoen) en de baten (€ 171,0 miljoen) die bij de begrotingsprestaties van kerntaak 1 tot en met 7 zijn opgenomen voor 2026. Dit is exclusief de 'overige baten en lasten' (overhead) en de mutaties op de reserves. Deze staan in de volgende tabellen.

Bedragen x €1.000

Saldo baten en lasten	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten						
1. Ruimtelijke ordening en waterbeheer						
1.1 Goede ruimtelijke ordening						
1.1.1 Vastleggen en waarborgen actueel ruimtelijk- en waterbeleid	550	1.253	370	370	370	370
1.1.2 Uitvoering van ons ruimtelijk- en waterbeleid	1.747	1.244	1.073	1.273	673	673
1.1.3 Verst. strategieën & Regiostructuur	646	1.872	650	200	0	0
Totaal 1.1 Goede ruimtelijke ordening	2.943	4.369	2.093	1.843	1.043	1.043

Saldo baten en lasten	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
1.2 Schoon en voldoende (drink)water						
1.2.1 Werk aan klimaat.robust waterbeh	787	1.103	982	1.133	1.027	1.027
1.2.2 Samenw. klimaatadapt. en waterbeh.	4.872	12.611	11.070	11.372	101	101
1.2.3 Werken aan voldoende schone drinkwaterbronnen nu en in de toekomst	1.836	3.110	2.568	2.543	1.410	1.410
1.2.5 Vergunningverlening, toezicht en handhaving water	32	99	100	100	100	100
Totaal 1.2 Schoon en voldoende (drink)water	7.527	16.922	14.720	15.147	2.639	2.639
1.3 Vraag & aanbod woningen in evenwicht						
1.3.1 Ontwikkelen en uitvoeren woonagenda's	1.843	3.483	983	285	285	285
1.3.2 Financieel beheer startersleningen	21	22	22	21	21	21
1.3.3 Investeren in de woningmarkt	363	17.479	1.819	1.819	0	0
Totaal 1.3 Vraag & aanbod woningen in evenwicht	2.226	20.984	2.825	2.126	306	306
1.4 Ruimtelijke ontwikkelingen						
1.4.1 Werken aan een klimaat adaptieve inrichting in 2050	1.796	2.728	1.808	1.525	600	600
1.4.2 Investeringsprogramma Ruimte Wonen Retail	804	6.199	700	0	0	0
1.4.4 Ondergrondse verkabeling van hoogspanningsleidingen	7	2.393	0	0	0	0
1.4.5 Verst. corridor Zwol.-Twen.-Mun.	184	142	0	0	0	0
Totaal 1.4 Ruimtelijke ontwikkelingen	2.791	11.462	2.508	1.525	600	600
1.5 Effectieve inzet grondbeleid						
1.5.1 Inzetten grondbeleidsinstrumentarium	1.401	1.400	1.400	1.400	1.400	1.400
Totaal 1.5 Effectieve inzet grondbeleid	1.401	1.400	1.400	1.400	1.400	1.400
1.66 Totaal personeelsgebonden kosten						
1.66.66 Toegerekende personeelsgeb kn	10.636	10.720	10.804	10.753	10.636	10.636
Totaal 1.66 Totaal personeelsgebonden kosten	10.636	10.720	10.804	10.753	10.636	10.636
Totaal 1. Ruimtelijke ordening en waterbeheer	27.524	65.857	34.349	32.794	16.624	16.624
2. Milieu en energie						
2.1 Bodem,lucht,geluid,(milieu)veilighei						
2.1.1 Beleidsontwikkeling en kaderstelling milieu en gezondheid	49	328	74	74	74	74
2.1.2 Vergunningverlening, toezicht en handhaving milieu	3.918	4.801	4.601	4.601	4.581	4.581
Totaal 2.1 Bodem,lucht,geluid,(milieu)veilighei	3.967	5.129	4.675	4.675	4.654	4.654
2.2 Milieuproblemen						

Saldo baten en lasten	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
gesaneerd/beheerst						
2.2.1 Sanering en beheersing (asbest) verontreinigde bodemlocaties	12.190	13.644	1.062	562	562	562
2.2.2 Stimuleren van het verwijderen van asbestdaken	203	19	5	5	5	5
2.2.3 Beheer nazorgfonds	55	55	55	55	55	55
Totaal 2.2 Milieuproblemen gesaneerd/beheerst	12.448	13.718	1.122	622	622	622
2.3 Robuust en duurzaam energiesysteem						
2.3.1 Stimuleren van energiebesparende maatregelen en de opwekking van hernieuwbare energie	11.438	16.008	9.779	1.556	931	931
2.3.2 Financieren van projecten door Energiefonds Overijssel	-182	69	70	70	70	70
Totaal 2.3 Robuust en duurzaam energiesysteem	11.256	16.077	9.849	1.626	1.001	1.001
2.66 Totaal personeelsgebonden kosten						
2.66.66 Toegerekende personeelsgeb kn	3.473	2.361	2.442	2.442	2.442	2.442
Totaal 2.66 Totaal personeelsgebonden kosten	3.473	2.361	2.442	2.442	2.442	2.442
Totaal 2. Milieu en energie	31.144	37.285	18.088	9.366	8.719	8.719
3. Vitaal platteland						
3.1 Behouden en vergroten biodiversiteit						
3.1.1 Beleidsontwikkeling en kaderstelling natuur en landschap	498	515	522	522	522	522
3.1.2 Vergunningverlening, toezicht en handhaving natuur en landschap	1.807	2.896	3.229	2.547	2.201	1.001
3.1.3 Opstellen en actualisatie beheerplannen Natura2000	372	854	841	475	271	271
3.1.4 Beheer natuurterreinen	23.020	25.208	28.058	28.470	28.882	29.294
3.1.5 Beheer natuurwaarden in agrarisch gebied	2.769	3.546	4.514	4.514	4.201	4.201
3.1.6 Projecten voor verbeteren biodiversiteit	1.823	3.618	2.993	593	593	593
3.1.7 Monitoring en evaluatie natuur en landschap	804	1.734	2.033	1.783	1.671	1.671
Totaal 3.1 Behouden en vergroten biodiversiteit	31.094	38.371	42.189	38.904	38.342	37.554
3.2 Verbondenheid van mens met natuur						
3.2.1 Beheer landschap	2.001	499	632	632	606	606
3.2.2 Proj. natuurincl. samenw. bevorder	1.581	2.276	2.966	716	716	716
Totaal 3.2 Verbondenheid van mens met natuur	3.581	2.775	3.598	1.348	1.322	1.322
3.3 Duurzaam samengaan natuur & economie						
3.3.1 Beleidsontwikkeling stikstof en ammoniak	1.321	2.143	2.159	1.471	1.471	1.471
3.3.2 Nationale parken	0	343	429	0	0	0

Saldo baten en lasten	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
3.3.4 Faunabeheer	3.693	5.365	5.425	5.425	4.275	4.275
3.3.5 Bestrijding invasieve exoten	1.305	2.163	1.698	1.538	1.178	338
Totaal 3.3 Duurzaam samengaan natuur & economie	6.318	10.014	9.710	8.434	6.924	6.084
3.4 Toekomstbest landbouw-en voedselsyst						
3.4.1 Beleidsontwikkeling verduurzaming landbouw	117	470	430	430	430	223
3.4.2 Innovatieprogramma Agro&Food	2.036	2.000	1.508	1.508	0	0
3.4.3 Landbouwstructuurversterking	270	576	0	0	0	0
Totaal 3.4 Toekomstbest landbouw-en voedselsyst	2.423	3.045	1.938	1.938	430	223
3.5 Ontwikkelopgave en Veenweideprogr.						
3.5.1 Realisatie Natuurnetwerk Nederland	44.275	62.753	53.669	56.165	62.941	65.642
3.5.2 Veenweidestrategie Noordwest Overi	4.243	3.058	2.100	0	0	0
3.5.3 Afronding natuuropgave pMJP-projecten	4.474	4.140	3.922	3.922	3.922	3.922
3.5.4 Zoeken naar oplossingen voor PAS-melders	103	3.000	1.500	0	0	0
3.5.5 Bossenstrategie en boscompensatie	8.254	15.500	16.500	0	0	0
3.5.6 Toekomst voor ons platteland (TvoP)	8.192	23.300	54.857	73.547	106.209	0
Totaal 3.5 Ontwikkelopgave en Veenweideprogr.	69.541	111.751	132.548	133.634	173.072	69.564
3.66 Totaal personeelsgebonden kosten						
3.66.66 Toegerekende personeelsgeb kn	15.645	15.314	16.639	16.573	16.558	16.558
Totaal 3.66 Totaal personeelsgebonden kosten	15.645	15.314	16.639	16.573	16.558	16.558
Totaal 3. Vitaal platteland	128.602	181.271	206.622	200.830	236.647	131.304
4. Mobiliteit						
4.1 Combinatie van systemen en netwerken						
4.1.3 Slim inzetten van duurzame systemen en netwerken	2.860	2.506	981	981	981	981
4.1.5 Mobiliteitshubs	0	3.000	750	250	0	0
Totaal 4.1 Combinatie van systemen en netwerken	2.860	5.506	1.731	1.231	981	981
4.2 Duurzaam openbaar vervoer						
4.2.1 Transitie Openbaar Vervoer	0	0	0	0	0	0
4.2.3 Concessie- en contractmanagement van bus en trein	119.949	121.831	129.348	131.158	130.215	130.296
4.2.4 Verbeteren infrastructuur openbaar vervoer	2	1.481	0	0	0	0
4.2.6 Spoor Zwolle - Enschede	3.962	11.268	0	0	0	0
4.2.7 Elektrificatie Almelo - Mariënberg	832	1.868	0	0	0	0

Saldo baten en lasten	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Totaal 4.2 Duurzaam openbaar vervoer	124.745	136.448	129.348	131.158	130.215	130.296
4.3 Vaker op de fiets						
4.3.1 Stimuleren fietsgebruik	9.613	15.394	11.949	14.401	8.047	8.047
Totaal 4.3 Vaker op de fiets	9.613	15.394	11.949	14.401	8.047	8.047
4.4 Robuuste, slimme en duurz. logistiek						
4.4.1 Logistics Overijssel	441	650	400	400	0	0
4.4.2 Slimme, vitale & innov. log & g.v.	1.014	300	483	483	483	483
Totaal 4.4 Robuuste, slimme en duurz. logistiek	1.455	950	883	883	483	483
4.5 Iedereen elke dag veilig thuis						
4.5.1 Infrastructurele maatregelen verkeersveiligheid	3.781	5.950	4.825	4.738	2.322	2.322
4.5.2 Educatie en voorlichting verkeersveiligheid	4.689	4.889	5.363	5.363	5.263	5.263
Totaal 4.5 Iedereen elke dag veilig thuis	8.470	10.839	10.189	10.102	7.585	7.585
4.6 Goede bereikbaarheid voor wegverkeer						
4.6.9 Verk,planstudies & real ov proj	5.971	10.678	10.233	10.271	10.102	10.393
4.6.10 Infrastructurele maatregelen bereikbaarheid	1.069	3.114	2.094	2.094	2.094	2.094
4.6.12 Vloedbeltverbinding	0	0	0	0	0	0
4.6.13 N35 Knooppunt Raalte	1.205	3.877	9.407	0	0	0
Totaal 4.6 Goede bereikbaarheid voor wegverkeer	8.245	17.670	21.735	12.365	12.196	12.486
4.7 Functionerende provinciale infrastr.						
4.7.1 Beheer provinciale infrastructuur	16.770	18.276	17.928	18.027	18.095	18.066
4.7.2 Groot onderhoud provinciale infrastructuur	26.959	27.890	26.260	25.921	25.397	25.413
4.7.3 Vervangen provinciale infrastructuur	1.102	1.063	997	1.711	4.547	4.685
4.7.4 Aanpak schades langs Kanaal Almelo de Haandrik	3.660	3.137	2.135	1.825	0	0
4.7.6 Aanpk verv. Oeverconstructies KADH	0	0	0	0	0	0
Totaal 4.7 Functionerende provinciale infrastr.	48.492	50.366	47.321	47.485	48.039	48.164
4.66 Totaal personeelsgebonden kosten						
4.66.66 Totaal personeelsgebonden kosten	15.782	14.550	14.691	14.691	14.691	14.691
Totaal 4.66 Totaal personeelsgebonden kosten	15.782	14.550	14.691	14.691	14.691	14.691
Totaal 4. Mobiliteit	219.661	251.723	237.845	232.316	222.237	222.734
5. Regionale economie						
5.1 Krachtige Economie						
5.1.1 Concurrentiekracht	5.848	7.437	6.064	6.064	5.144	5.144
5.1.2 Attractief Overijssel	3.049	2.634	1.750	1.650	0	0

Saldo baten en lasten	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
5.1.3 Toekomstgerichte Economie	5.652	3.183	2.249	2.225	0	0
5.1.4 Werkloc. provinc. participaties	3.326	586	409	414	420	425
5.1.5 Verstrekken risicokapitaal	-330	122	126	126	126	126
5.1.6 Retail: Vernieuwende stads- en dorpscentra	37	713	975	775	0	0
5.1.7 Nationale veiligheid en defensie	137	713	600	500	0	0
Totaal 5.1 Krachtige Economie	17.718	15.388	12.172	11.754	5.690	5.695
5.2 Regiodeals en Nationaal Groeifonds						
5.2.1 Recreatie en Vrije Tijd	1.410	2.882	1.734	1.734	484	484
5.2.2 Festivals en evenementen	1.167	1.809	1.213	1.213	0	0
Totaal 5.2 Regiodeals en Nationaal Groeifonds	2.577	4.691	2.948	2.948	484	484
5.3 Betrekken andere financiers opgaven						
5.3.1 Regiodeals Twente en ZO Drenthe	3.419	8.851	533	533	533	0
5.3.2 Regiodeals Zwolle & Stedendriehoek	2.675	41.730	0	0	700	0
5.3.3 Nationaal Groeifonds	1.720	1.222	2.250	1.350	0	0
5.3.4 Europese programma's	8.099	14.159	13.205	11.843	8.851	3.093
Totaal 5.3 Betrekken andere financiers opgaven	15.914	65.962	15.988	13.726	10.084	3.093
5.66 Totaal personeelsgebonden kosten						
5.66.66 Toegerekende personeelsgeb kn	5.492	5.036	5.203	5.202	5.201	5.201
Totaal 5.66 Totaal personeelsgebonden kosten	5.492	5.036	5.203	5.202	5.201	5.201
Totaal 5. Regionale economie	41.701	91.078	36.311	33.629	21.460	14.473
6. Culturele infrastr & krachtige samenl						
6.1 Cult. erfg. met waarde voor toekomst						
6.1.1 Mater. immat. erfgoed in transitie	7.417	8.205	7.030	6.927	6.671	5.186
Totaal 6.1 Cult. erfg. met waarde voor toekomst	7.417	8.205	7.030	6.927	6.671	5.186
6.2 Breed en prof. cultureel aanbod						
6.2.1 Basis cult. aanbod talentontw.	7.232	5.513	5.601	5.601	5.601	5.446
6.2.2 Cult. aanbd talentontw. Vernieuw.	1.939	2.108	2.129	2.129	2.129	520
Totaal 6.2 Breed en prof. cultureel aanbod	9.171	7.621	7.730	7.730	7.730	5.967
6.3 Cultuur voor iedereen en kansen voor						
6.3.1. Cultuureducatie en cultuurparticipatie	2.917	2.342	2.360	2.360	2.360	0
Totaal 6.3 Cultuur voor iedereen en kansen voor	2.917	2.342	2.360	2.360	2.360	0
6.4 Toek. best. biblio. basisv. iedereen						
6.4.1 Een leven lang lezen en leren	4.433	4.532	4.460	4.431	3.791	3.741

Saldo baten en lasten	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Totaal 6.4 Toek. best. biblio. basisv. iedereen	4.433	4.532	4.460	4.431	3.791	3.741
6.5 Vitale en gezonde Overijsselaars die						
6.5.1 Overijsselaars zijn vitaal en kunnen deelnemen aan een inclusieve samenleving	1.394	2.451	2.108	1.933	1.933	1.933
Totaal 6.5 Vitale en gezonde Overijsselaars die	1.394	2.451	2.108	1.933	1.933	1.933
6.6 Versterken zelforganiserend vermogen						
6.6.1 Duurz. vz., waardev. verb., vrijw.	2.088	3.775	1.698	1.698	1.698	1.698
Totaal 6.6 Versterken zelforganiserend vermogen	2.088	3.775	1.698	1.698	1.698	1.698
6.7 Leefbaar platteland						
6.7.1 Platteland: wonen, werken en leven	349	8.060	6.408	1.308	0	0
6.7.2 BoerenPerspectief Overijssel	848	1.279	200	200	200	200
6.7.3 Een extra leefbaarheidsimpuls aan het gebied Kanaal Almelo - De Haandrik	0	0	200	200	0	0
Totaal 6.7 Leefbaar platteland	1.197	9.339	6.808	1.708	200	200
6.66 Totaal personeelsgebonden kosten						
6.66.66 Toegerekende personeelsgeb kn	2.381	2.188	2.252	2.252	2.252	2.252
Totaal 6.66 Totaal personeelsgebonden kosten	2.381	2.188	2.252	2.252	2.252	2.252
Totaal 6. Culturele infrastr & krachtige samenl	30.998	40.453	34.447	29.039	26.635	20.976
7. Kwaliteit openbaar bestuur						
7.1 Goed openbaar bestuur in Overijssel						
7.1.1 Interbestuurlijke verhoudingen	18	27	27	27	27	27
7.1.2 Interbestuurlijk toezicht	8	109	9	9	61	9
7.1.3 Integere ovh. & aanpak onderm.	838	2.676	1.813	1.813	237	237
7.1.4 (Rijks)taken CvdK	545	1.779	360	353	353	353
7.1.5 Weerbare samenleving	0	0	250	0	0	0
Totaal 7.1 Goed openbaar bestuur in Overijssel	1.409	4.591	2.459	2.202	679	627
7.2 Wendbaar en eigentijds openbaar best						
7.2.1 Jongeren en democratie	99	133	135	269	135	135
7.2.2 Participatie	82	297	263	263	50	50
7.2.3 Beleidsinf.: kennis, onderz., data	708	714	774	774	774	774
Totaal 7.2 Wendbaar en eigentijds openbaar best	889	1.144	1.172	1.305	960	960
7.3 Effectief eigen bestuur						
7.3.1 Doelen bereiken met partners	625	745	756	756	756	756
7.3.2 Wet open overheid	183	708	385	389	389	389
7.3.3 Communicatie	200	279	283	283	283	283

Saldo baten en lasten	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
7.3.4 Bezwaar en beroep	67	62	64	64	64	64
7.3.5 Gedeputeerde Staten	2.772	1.925	1.983	1.983	1.983	1.983
7.3.6 Dienstverlening	18	83	52	52	52	52
Totaal 7.3 Effectief eigen bestuur	3.864	3.802	3.522	3.526	3.526	3.526
7.4 Provinciale Staten en advies						
7.4.1 Provinciale Staten	2.577	2.915	2.995	3.127	2.995	2.995
7.4.2 Trendbureau Overijssel	135	202	205	205	205	205
7.4.3 Sociaal Econ. Raad Overijssel	55	74	74	74	74	74
Totaal 7.4 Provinciale Staten en advies	2.766	3.190	3.274	3.405	3.274	3.274
7.66 Totaal personeelsgebonden kosten						
7.66.66 Toegerekende personeelsgeb kn	7.034	6.960	7.187	7.194	7.197	7.197
Totaal 7.66 Totaal personeelsgebonden kosten	7.034	6.960	7.187	7.194	7.197	7.197
Totaal 7. Kwaliteit openbaar bestuur	15.963	19.687	17.614	17.633	15.635	15.583
Totaal Lasten	495.593	687.353	585.277	555.607	547.956	430.413
Baten						
1. Ruimtelijke ordening en waterbeheer						
1.1 Goede ruimtelijke ordening						
1.1.1 Vastleggen en waarborgen actueel ruimtelijk- en waterbeleid	6	0	0	0	0	0
1.1.2 Uitvoering van ons ruimtelijk- en waterbeleid	231	0	0	0	0	0
1.1.3 Verst.strategieën & Regiostructuur	421	842	0	0	0	0
Totaal 1.1 Goede ruimtelijke ordening	657	842	0	0	0	0
1.2 Schoon en voldoende (drink)water						
1.2.1 Werk aan klimaat.robust waterbeh	81	0	0	0	0	0
1.2.2 Samenw. klimaatadapt. en waterbeh.	5.419	11.104	9.580	10.082	11	11
1.2.3 Werken aan voldoende schone drinkwaterbronnen nu en in de toekomst	1.353	1.107	1.129	1.129	1.129	1.129
1.2.5 Vergunningverlening, toezicht en handhaving water	10	38	39	39	39	39
Totaal 1.2 Schoon en voldoende (drink)water	6.862	12.249	10.747	11.249	1.178	1.178
1.3 Vraag & aanbod woningen in evenwicht						
1.3.1 Ontwikkelen en uitvoeren woonagenda's	1.105	3.050	653	0	0	0
1.3.2 Financieel beheer startersleningen	170	136	128	124	119	113
Totaal 1.3 Vraag & aanbod woningen in evenwicht	1.275	3.186	781	124	119	113
1.4 Ruimtelijke ontwikkelingen						
1.4.1 Werken aan een klimaat adaptieve inrichting in 2050	792	900	850	850	0	0

Saldo baten en lasten	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Totaal 1.4 Ruimtelijke ontwikkelingen	792	900	850	850	0	0
1.5 Effectieve inzet grondbeleid						
1.5.1 Inzetten grondbeleidsinstrumentarium	8.402	3.181	3.181	3.181	3.181	3.181
Totaal 1.5 Effectieve inzet grondbeleid	8.402	3.181	3.181	3.181	3.181	3.181
1.66 Totaal personeelsgebonden kosten						
1.66.66 Toegerekende personeelsgeb kn	320	0	0	0	0	0
Totaal 1.66 Totaal personeelsgebonden kosten	320	0	0	0	0	0
Totaal 1. Ruimtelijke ordening en waterbeheer	18.308	20.358	15.559	15.404	4.478	4.473
2. Milieu en energie						
2.1 Bodem,lucht,geluid,(milieu)veiligheid						
2.1.2 Vergunningverlening, toezicht en handhaving milieu	761	875	888	888	888	888
Totaal 2.1 Bodem,lucht,geluid,(milieu)veiligheid	761	875	888	888	888	888
2.2 Milieuproblemen gesaneerd/beheerst						
2.2.1 Sanering en beheersing (asbest) verontreinigde bodemlocaties	12.047	13.597	0	0	0	0
2.2.2 Stimuleren van het verwijderen van asbestdaken	33	17	16	16	16	16
2.2.3 Beheer nazorgfonds	55	55	55	55	55	55
Totaal 2.2 Milieuproblemen gesaneerd/beheerst	12.134	13.669	71	71	71	71
2.3 Robuust en duurzaam energiesysteem						
2.3.1 Stimuleren van energiebesparende maatregelen en de opwekking van hernieuwbare energie	4.863	6.591	6.864	332	25	14
2.3.2 Financieren van projecten door Energiefonds Overijssel	37	44	44	44	44	44
Totaal 2.3 Robuust en duurzaam energiesysteem	4.901	6.635	6.908	376	69	58
2.66 Totaal personeelsgebonden kosten						
2.66.66 Toegerekende personeelsgeb kn	105	0	0	0	0	0
Totaal 2.66 Totaal personeelsgebonden kosten	105	0	0	0	0	0
Totaal 2. Milieu en energie	17.901	21.179	7.867	1.335	1.028	1.017
3. Vitaal platteland						
3.1 Behouden en vergroten biodiversiteit						
3.1.2 Vergunningverlening, toezicht en handhaving natuur en landschap	530	726	737	737	737	737
3.1.5 Beheer natuurwaarden in agrarisch gebied	2	0	0	0	0	0

Saldo baten en lasten	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
3.1.6 Projecten voor verbeteren biodiversiteit	1.434	1.800	1.800	0	0	0
3.1.7 Monitoring en evaluatie natuur en landschap	173	0	0	0	0	0
Totaal 3.1 Behouden en vergroten biodiversiteit	2.140	2.526	2.537	737	737	737
3.2 Verbondenheid van mens met natuur						
3.2.2 Proj. natuurincl. samenw. bevorder	97	0	0	0	0	0
Totaal 3.2 Verbondenheid van mens met natuur	97	0	0	0	0	0
3.3 Duurzaam samengaan natuur & economie						
3.3.5 Bestrijding invasieve exoten	722	800	660	500	440	0
Totaal 3.3 Duurzaam samengaan natuur & economie	722	800	660	500	440	0
3.4 Toekomstbest landbouw-en voedselsyst						
3.4.1 Beleidsontwikkeling verduurzaming landbouw	0	0	0	0	0	0
3.4.2 Innovatieprogramma Agro&Food	413	0	0	0	0	0
3.4.3 Landbouwstructuurversterking	116	0	0	0	0	0
Totaal 3.4 Toekomstbest landbouw-en voedselsyst	529	0	0	0	0	0
3.5 Ontwikkelopgave en Veenweideprogr.						
3.5.1 Realisatie Natuurnetwerk Nederland	28.720	39.665	21.033	19.136	24.501	30.199
3.5.2 Veenweidestrategie Noordwest Overi	4.068	3.008	2.000	0	0	0
3.5.3 Afronding natuuropgave pMJP-projecten	261	0	0	0	0	0
3.5.4 Zoeken naar oplossingen voor PAS-melders	-1.143	0	1.000	0	0	0
3.5.5 Bossenstrategie en boscompensatie	8.238	15.500	16.500	0	0	0
3.5.6 Toekomst voor ons platteland (TvoP)	12.211	21.500	50.678	69.368	102.031	0
Totaal 3.5 Ontwikkelopgave en Veenweideprogr.	52.356	79.673	91.211	88.504	126.532	30.199
3.66 Totaal personeelsgebonden kosten						
3.66.66 Toegerekende personeelsgeb kn	376	0	0	0	0	0
Totaal 3.66 Totaal personeelsgebonden kosten	376	0	0	0	0	0
Totaal 3. Vitaal platteland	56.220	82.999	94.407	89.741	127.708	30.936
4. Mobiliteit						
4.1 Combinatie van systemen en netwerken						
4.1.3 Slim inzetten van duurzame systemen en netwerken	2.486	1.541	0	0	0	0
Totaal 4.1 Combinatie van systemen	2.486	1.541	0	0	0	0

Saldo baten en lasten	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
en netwerken						
4.2 Duurzaam openbaar vervoer						
4.2.3 Concessie- en contractmanagement van bus en trein	51.492	48.569	52.354	52.566	51.623	51.623
Totaal 4.2 Duurzaam openbaar vervoer	51.492	48.569	52.354	52.566	51.623	51.623
4.3 Vaker op de fiets						
4.3.1 Stimuleren fietsgebruik	0	0	0	0	0	0
Totaal 4.3 Vaker op de fiets	0	0	0	0	0	0
4.4 Robuuste, slimme en duurz. logistiek						
4.4.1 Logistics Overijssel	25	0	0	0	0	0
4.4.2 Slimme, vitale & innov. log & g.v.	13	0	0	0	0	0
Totaal 4.4 Robuuste, slimme en duurz. logistiek	37	0	0	0	0	0
4.5 Iedereen elke dag veilig thuis						
4.5.2 Educatie en voorlichting verkeersveiligheid	110	0	0	0	0	0
Totaal 4.5 Iedereen elke dag veilig thuis	110	0	0	0	0	0
4.7 Functionerende provinciale infrastr.						
4.7.1 Beheer provinciale infrastructuur	553	361	361	361	361	361
4.7.2 Groot onderhoud provinciale infrastructuur	32	0	0	0	0	0
Totaal 4.7 Functionerende provinciale infrastr.	586	361	361	361	361	361
4.66 Totaal personeelsgebonden kosten						
4.66.66 Totaal personeelsgebonden kosten	475	0	0	0	0	0
Totaal 4.66 Totaal personeelsgebonden kosten	475	0	0	0	0	0
Totaal 4. Mobiliteit	55.186	50.472	52.715	52.928	51.984	51.984
5. Regionale economie						
5.1 Krachtige Economie						
5.1.1 Concurrentiekracht	11	0	0	0	0	0
5.1.2 Attractief Overijssel	169	0	0	0	0	0
5.1.3 Toekomstgerichte Economie	1.871	0	0	0	0	0
5.1.4 Werkloc. provinc. participaties	501	0	0	0	0	0
Totaal 5.1 Krachtige Economie	2.551	0	0	0	0	0
5.3 Betrekken andere financiers opgaven						
5.3.1 Regiodeals Twente en ZO Drenthe	2.180	5.260	0	0	0	0
5.3.2 Regiodeals Zwolle & Stedendriehoek	2.675	31.730	0	0	700	0
5.3.4 Europese programma's	1.371	0	66	0	0	0
Totaal 5.3 Betrekken andere financiers opgaven	6.227	36.990	66	0	700	0
5.66 Totaal personeelsgebonden						

Saldo baten en lasten	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
kosten						
5.66.66 Toegerekende personeelsgeb kn	154	0	0	0	0	0
Totaal 5.66 Totaal personeelsgebonden kosten	154	0	0	0	0	0
Totaal 5. Regionale economie	8.933	36.990	66	0	700	0
6. Culturele infrastr & krachtige samenl						
6.2 Breed en prof. cultureel aanbod						
6.2.1 Basis cult. aanbod talentontw.	341	0	0	0	0	0
Totaal 6.2 Breed en prof. cultureel aanbod	341	0	0	0	0	0
6.7 Leefbaar platteland						
6.7.2 BoerenPerspectief Overijssel	180	0	0	0	0	0
Totaal 6.7 Leefbaar platteland	180	0	0	0	0	0
6.66 Totaal personeelsgebonden kosten						
6.66.66 Toegerekende personeelsgeb kn	67	0	0	0	0	0
Totaal 6.66 Totaal personeelsgebonden kosten	67	0	0	0	0	0
Totaal 6. Culturele infrastr & krachtige samenl	588	0	0	0	0	0
7. Kwaliteit openbaar bestuur						
7.1 Goed openbaar bestuur in Overijssel						
7.1.3 Integere ovh. & aanpak onderm.	384	210	218	0	0	0
7.1.4 (Rijks)taken CvdK	39	31	32	32	32	32
Totaal 7.1 Goed openbaar bestuur in Overijssel	424	241	250	32	32	32
7.2 Wendbaar en eigentijds openbaar best						
7.2.3 Beleidsinf.: kennis, onderz., data	53	55	55	55	55	55
Totaal 7.2 Wendbaar en eigentijds openbaar best	53	55	55	55	55	55
7.3 Effectief eigen bestuur						
7.3.1 Doelen bereiken met partners	49	0	0	0	0	0
7.3.2 Wet open overheid	0	79	0	0	0	0
Totaal 7.3 Effectief eigen bestuur	49	79	0	0	0	0
7.4 Provinciale Staten en advies						
7.4.3 Sociaal Econ. Raad Overijssel	100	100	100	100	100	100
Totaal 7.4 Provinciale Staten en advies	100	100	100	100	100	100
7.66 Totaal personeelsgebonden kosten						
7.66.66 Toegerekende personeelsgeb kn	195	0	0	0	0	0
Totaal 7.66 Totaal personeelsgebonden kosten	195	0	0	0	0	0
Totaal 7. Kwaliteit openbaar bestuur	820	475	404	186	186	186
Totaal Baten	157.957	212.473	171.019	159.594	186.084	88.595

Saldo baten en lasten	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo baten en lasten	-337.636	-474.881	-414.258	-396.013	-361.872	-341.818

Toelichting saldo baten en lasten

De begrote baten en lasten voor de kerntaken 1 tot en met 7 zijn lager dan die voor het jaar 2025. Dit zit hem vooral in de incidentele uitgaven voor projecten en programma's die tussen de jaren fors kunnen verschillen.. Een voorbeeld hiervan zijn de Regiodeals waarvoor in 2025 de uitgaven (uitgifte van de subsidiebeschikkingen) in 2025 waren begroot. Dit geeft dan een piek in de lasten ten opzichte van het volgende jaar. Een andere voorbeeld heeft betrekking op specifieke uitkeringen. Veel van onze (incidentele) uitgaven worden gedekt met specifieke rijksuitkeringen (spuks). Deze hebben vaak een korte looptijd en worden per stuk aan de provincie beschikt. Dit kan sterke variaties in de omvang van de baten en lasten geven tussen begrotingsjaren, ook omdat wij de inkomsten uit spuks en de bestedingen daarop, pas in de begroting opnemen nadat deze formeel zijn toegezegd aan ons (voorzichtigheidsprincipe).

De bestedingsritmes ten laste van reserves en specifieke uitkeringen variëren dus van jaar tot jaar. Een overzicht van deze financieringsbronnen en een toelichting op het verloop vindt u in het overzicht "Reserves, voorzieningen en doeluitkeringen" onder de sectie 'Financiën' rechtsboven op deze begrotingspagina.

Saldo baten en lasten overig

De tabel 'baten en lasten overig' geeft een overzicht van baten en lasten die niet aan de kerntaken worden toegerekend. Dit heeft betrekking op de kosten voor Bedrijfsvoering (huisvesting, ICT, wagenpark, niet toerekenbare personeelsgebonden kosten et cetera) en nog nader toe te delen kosten, gezamenlijk € 73,3 miljoen. Daarnaast bevat de tabel een overzicht van onze algemene inkomsten (€ 459,9 miljoen). Dit zijn met name inkomsten uit het provinciefonds en de opcenten motorrijtuigenbelasting, naast inkomsten uit dividend en rente. Met deze inkomsten worden onder meer de lasten op de kerntaken gedekt.

Bedragen x €1.000

Baten en lasten overig	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten						
10. Bedrijfsvoering						
10.0 Bedrijfsvoering	28.418	32.591	33.628	34.719	34.733	34.724
10.66 Totaal personeelsgebonden kosten	32.818	34.380	34.220	34.199	34.197	34.197
Totaal 10. Bedrijfsvoering	61.236	66.971	67.849	68.918	68.930	68.921
20. Algemene dekkingsmiddelen c.a.						
20.00 Overige algemene dekkingsmiddele	-3.075	-1.166	2.131	2.131	17.130	17.130
20.20 Onvoorzien	0	1.725	3.326	5.378	5.204	5.163
Totaal 20. Algemene dekkingsmiddelen c.a.	-3.075	559	5.456	7.509	22.333	22.292
Totaal Lasten	58.162	67.530	73.305	76.427	91.263	91.214
Baten						
10. Bedrijfsvoering						

Baten en lasten overig	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
10.0 Bedrijfsvoering	1.462	878	878	878	878	878
10.66 Totaal personeelsgebonden kosten	984	0	0	0	0	0
Totaal 10. Bedrijfsvoering	2.446	878	878	878	878	878
20. Algemene dekkingsmiddelen c.a.						
20.00 Overige algemene dekkingsmiddele	489.635	467.649	459.993	436.269	434.786	434.453
Totaal 20. Algemene dekkingsmiddelen c.a.	489.635	467.649	459.993	436.269	434.786	434.453
Totaal Baten	492.081	468.528	460.871	437.147	435.664	435.331
Saldo baten en lasten overig	433.919	400.998	387.566	360.720	344.401	344.117

Saldo baten en lasten totaal

De tabel 'saldo baten en lasten totaal' geeft het totaal van de kerntaaktabel en de tabel met overige baten en lasten weer. De mutaties op de reserves worden buiten beschouwing gelaten. Die staan in eerstvolgende tabel hieronder.

Bedragen x €1.000

Baten en lasten totaal	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten	553.754	754.883	658.582	632.034	639.219	521.627
Baten	650.038	681.000	631.890	596.741	621.748	523.926
Saldo baten en lasten totaal	96.283	-73.883	-26.692	-35.293	-17.471	2.300

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Een deel van onze inkomsten wordt gereserveerd om in latere jaren uit te geven. Bijvoorbeeld voor grote investeringsopgaven waartoe provinciale staten hebben besloten. De reservering vindt plaats door hiervoor een storting voor een (bestemmings)reserve in de begroting op te nemen. Toevoegingen aan reserves (stortingen) worden als lasten gepresenteerd in de onderstaande tabel. Wanneer de middelen nodig zijn om te worden uitgegeven, worden ze onttrokken aan de reserves en als baten opgenomen in de begroting. Onderstaande tabel laat zien dat wij in 2026 € 102,3 miljoen toevoegen aan reserves en € 128,9 miljoen uitnemen. Per saldo onttrekken wij dus € 26,7 miljoen aan onze reserves. Daarmee dekken wij het verschil tussen onze exploitatie-inkomsten en -uitgaven. In de tabel zijn de stortingen en onttrekkingen nog nader onderverdeeld naar kerntaken. Zo heeft de omschrijving 'Mutaties

bestemmingsreserves KT 4' betrekking op stortingen of onttrekkingen aan reserves die ingezet worden voor activiteiten die onder kerntaak 4 Mobiliteit vallen. Meer gedetailleerde informatie over onze reserves, waaronder de standen en het verloop, vindt u onder de sectie 'Financiën', in het overzicht 'Reserves, voorzieningen en doeluitkeringen'.

Bedragen x €1.000

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten						
20.30 Mutaties algemene reserves						
20.30.1 Mutaties algemene reserves I	357.969	182.692	45.675	14.292	6.025	6.033
Totaal 20.30 Mutaties algemene reserves	357.969	182.692	45.675	14.292	6.025	6.033
20.40 Mutaties bestemmingsrezeves						
20.40.1 Mutaties bestemmingsrezeves KT 1	1.712	3.173	125	125	0	0
20.40.2 Mutaties bestemmingsrezeves KT 2	-121	0	0	0	0	0
20.40.3 Mutaties bestemmingsrezeves KT 3	14.899	11.154	12.430	10.072	10.036	10.036
20.40.4 Mutaties bestemmingsrezeves KT 4	72.336	95.568	37.686	34.475	32.119	32.119
20.40.5 Mutaties bestemmingsrezeves KT 5	4.326	4.331	4.410	4.401	4.376	4.374
20.40.9 Mutaties reserve UKVO	161.414	74.915	1.963	713	0	0
Totaal 20.40 Mutaties bestemmingsrezeves	254.566	189.142	56.614	49.785	46.531	46.529
Totaal Lasten	612.536	371.834	102.290	64.078	52.556	52.562
Baten						
20.30 Mutaties algemene reserves						
20.30.1 Mutaties algemene reserves I	460.602	205.708	14.377	11.868	11.034	11.017
Totaal 20.30 Mutaties algemene reserves	460.602	205.708	14.377	11.868	11.034	11.017
20.40 Mutaties bestemmingsrezeves						
20.40.1 Mutaties bestemmingsrezeves KT 1	1.521	3.820	1.400	1.200	0	0
20.40.2 Mutaties bestemmingsrezeves KT 2	1.368	108	3.040	834	514	514

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
20.40.3 Mutaties bestemmingsrezeves KT 3	22.495	23.298	32.636	37.029	38.440	35.443
20.40.4 Mutaties bestemmingsrezeves KT 4	29.238	68.065	10.813	12.656	11.385	11.921
20.40.5 Mutaties bestemmingsrezeves KT 5	5.836	20.764	13.139	11.843	8.708	3.100
20.40.9 Mutaties reserve UKVO	61.863	123.955	53.576	34.849	10.012	0
Totaal 20.40 Mutaties bestemmingsrezeves	122.321	240.009	114.604	98.411	69.058	50.978
Totaal Baten	582.923	445.717	128.982	110.279	80.092	61.994
Saldo onttrekkingen en toevoegingen aan reserves	-29.613	73.883	26.692	46.201	27.536	9.433

Geraamd resultaat

Onderstaande tabel laat het rekeningresultaat zien van de laatste jaarrekening. Daarnaast wordt de verwachte ruimte of het tekort op de meerjarenbegroting weergegeven. Dit wordt ook wel het budgettaire perspectief genoemd.

Het verwachte resultaat van de voorliggende begroting wordt altijd sluitend gemaakt op nihil (begrotingsevenwicht) door plussen en minnen te vereffenen met de algemene reserve. In het overzicht van ons budgettaire perspectief is dit inzichtelijk gemaakt. Zie sectie 'Financiën', subonderdeel 'Budgettair perspectief'.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
20.50.1 Resultaat	66.479	0	0	10.909	10.066	11.732
Gerealiseerd resultaat	66.479	0	0	10.909	10.066	11.732

Uitsplitsing algemene dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen bestaan uit:

- **Lokale heffingen:** de inkomsten uit de door ons geheven opcenten op de motorrijtuigenbelasting (MRB).
- **Algemene uitkeringen:** de inkomsten die we conform de circulaire van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties vanuit het Provinciefonds ontvangen.
- **Dividend:** dividend en winstuitkeringen van alle deelnemingen en daarnaast de rentebaten op de perpetuele obligaties van BNG Bank en de converteerbare lening aan Enexis.
- **Saldo financieringsfunctie:** de rentebaten op uitzettingen. Het gaat dan om rente op de rekeningcourant en deposito's bij de schatkist, rente op verstrekte leningen aan decentrale overheden en verbonden partijen en rente over de obligatieportefeuille. Uit voorzichtigheid nemen wij voor de kortlopende uitzettingen alleen de verwachte rentebaten voor het komende begrotingsjaar op. Dit verklaart de afname van 2026 op 2027. Voor een verdere toelichting verwijzen wij u naar de paragraaf Financiering.

- **Overige algemene dekkingsmiddelen:** alle nog te verdelen baten en lasten, exclusief de post onvoorzien en mutaties op de reserves.

Bedragen x €1.000

Uitsplitsing algemene dekkingsmiddelen	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten						
20.00.3 Dividend	0	4	4	4	4	4
20.00.4 Saldo financieringsfuncties	-173	-171	-174	-174	-175	-175
20.00.5 Overige alg dekkingsmiddelen	-2.902	-1.000	2.300	2.300	17.300	17.300
Totaal Lasten	-3.075	-1.166	2.131	2.131	17.130	17.130
Baten						
20.00.1 Lokale heffingen	126.420	128.700	141.700	141.700	141.700	141.700
20.00.2 Algemene uitkeringen	318.310	283.129	274.270	271.335	270.187	269.854
20.00.3 Dividend	11.246	30.447	22.947	22.509	22.509	22.509
20.00.4 Saldo financieringsfuncties	33.650	25.373	21.075	725	390	390
20.00.5 Overige alg dekkingsmiddelen	9	0	0	0	0	0
Totaal Baten	489.635	467.649	459.993	436.269	434.786	434.453
Saldo uitsplitsing algemene dekkingsmiddelen	492.709	468.816	457.862	434.138	417.657	417.323

Structurele en incidentele baten en lasten

Inleiding en spelregels

Het overzicht van structurele en incidentele baten en lasten toont per budget of dit een structureel of incidenteel karakter heeft. Uit dit overzicht blijkt of onze begroting een duurzaam financieel evenwicht kent. Duurzaam financieel evenwicht betekent dat de structurele lasten worden gedekt door de structurele baten; de structurele baten dienen daarbij gelijk of hoger te zijn dan de structurele lasten. Voor het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is een duurzaam financieel evenwicht van de Begroting en meerjarenramingen een van de toetspunten in haar toezicht op de provinciale financiën. Ons beleid voor structurele en incidentele baten en lasten bevat hoofdregels en uitzonderingen. Deze zijn vastgesteld bij de Kerntakenbegroting 2013 (PS/2012/759) en vervolgens bij elke Begroting geactualiseerd. Wij hanteren voor dit onderdeel de volgende spelregels.

Hoofdregels

- *Het karakter van baten en lasten bepalen we vooraf.*
Deze hoofdregel zorgt ervoor dat de gehele looptijd bij de bepaling van het karakter in ogenschouw wordt genomen.
- *Het karakter van baten en lasten wijzigt gedurende de looptijd niet.*
Deze hoofdregel voorkomt dat er ongewenste verschuivingen tussen incidentele en structurele lasten en baten optreden in de loop van de tijd.
- *Incidentele lasten en baten doen zich niet langer dan vier begrotingsjaren voor.*
Deze hoofdregel is de invulling van het begrip incidenteel. Afwijkend van de suggestie in de toelichting op het BBV is gekozen voor vier jaar. Hierdoor vallen lasten en baten die slechts voor één bestuursperiode worden toegekend binnen de definitie van incidenteel.

- *Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves en de met onttrekkingen samenhangende lasten zijn incidenteel.*
Deze hoofdregel is de invulling van het gestelde in het Gemeenschappelijk financieel toezichtkader. Dit omdat Provinciale Staten op elk gewenst moment de bestemming van reserves kan wijzigen.
- *De opbrengsten van dividenden worden als incidenteel aangemerkt.*
Deze hoofdregel is bedoeld om recht te doen aan de onzekerheid over of en welke bedragen ontvangen worden.

Uitzonderingen

- *Kapitaallasten kunnen slechts als incidenteel aangemerkt worden als geen vervangingsinvesteringen voorzien zijn.*
Deze uitzondering op de hoofdregel zorgt ervoor dat kapitaallasten van investeringen die binnen de termijn van vier jaar worden afgeschreven maar wel vervangen worden, niet als incidenteel worden aangemerkt. Door de vervangingsinvesteringen blijven de lasten wel doorlopen.
- *Onttrekkingen aan reserves ter dekking van kapitaallasten worden als structureel aangemerkt als de bijbehorende kapitaallasten ook als structureel aangemerkt zijn.*
Deze uitzondering op de hoofdregel is de invulling van het gestelde in het Gemeenschappelijk financieel toezichtkader.
- *Van gegarandeerde dividenden wordt 60% als structureel aangemerkt.*
Als er geen onduidelijkheid over de verwachte dividendstromen bestaat, dan wordt 60% van de verwachte dividendstroom als structureel opgenomen. De resterende 40% blijft de hoofdregel volgen en wordt als incidenteel gekenmerkt. Deze uitzondering geldt ook voor rentebaten op leningen die afhankelijk zijn van het behaalde resultaat door de uitgevende partij.
- *Bijdragen van derden en de bijbehorende lasten worden als incidenteel aangemerkt voor zover deze zich gedurende een bepaalde tijd voordoen.*
Deze uitzondering op de hoofdregel zorgt ervoor dat in de tijd beperkte bijdragen van derden en de bijbehorende lasten niet leiden tot structurele lasten en baten die voortvloeien uit de bedrijfsvoering van de provincie.

Hierna volgt het overzicht van structurele en incidentele baten en lasten, gepresenteerd op sub totaal voor incidenteel en structureel. U kunt deze overzichten desgewenst uitklappen voor een groter detailniveau.

De toegerekende personeelsgebonden kosten hebben vanaf Begroting 2025 betrekking op structurele personeelsgebonden kosten. De incidentele personeelsgebonden kosten zijn vanaf Begroting 2025 opgenomen onder de programmalasten van de desbetreffende kerntaak.

Presentatiewijzigingen afgelopen jaarschijven

Bij het opstellen van de begroting kunnen er jaarlijks in meer of mindere mate wijzigingen aan de doelenboomstructuur worden doorgevoerd om in te spelen op de actualiteit. Dit kan leiden tot verschuivingen van budgetten naar andere, bijvoorbeeld nieuwe prestaties. Om ervoor te zorgen dat de meerjarenbegroting zo goed mogelijk vergelijkbaar blijft met die van eerdere jaren, presenteren wij de realisatiecijfers van het afgelopen jaar (t-1), het huidige begrotingsjaar (t) en de nieuwe begroting (t+1) volgens de nieuwe indeling.

Structurele en incidentele lasten en baten

Bedragen x €1.000

Structureel - incidenteel	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Structureel						
Lasten						

Structureel - incidenteel	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
1. Ruimtelijke ordening en waterbeheer						
1.1.1 Vastleggen en waarborgen actueel ruimtelijk- en waterbeleid	237	365	370	370	370	370
1.1.2 Uitvoering van ons ruimtelijk- en waterbeleid	717	621	673	673	673	673
1.2.1 Werk aan klimaat.robust waterbeh	558	515	532	583	827	827
1.2.2 Samenw. klimaatadapt. en waterbeh.	-669	11	101	101	101	101
1.2.3 Werken aan voldoende schone drinkwaterbronnen nu en in de toekomst	1.644	1.382	1.410	1.410	1.410	1.410
1.2.5 Vergunningverlening, toezicht en handhaving water	32	99	100	100	100	100
1.3.1 Ontwikkelen en uitvoeren woonagenda's	231	117	285	285	285	285
1.3.2 Financieel beheer startersleningen	21	22	22	21	21	21
1.5.1 Inzetten grondbeleidsinstrumentarium	1.675	1.400	1.400	1.400	1.400	1.400
1.66.66 Toegerekende personeelsgeb kn	10.338	10.720	10.804	10.753	10.636	10.636
Totaal 1. Ruimtelijke ordening en waterbeheer	14.782	15.251	15.698	15.696	15.824	15.824
2. Milieu en energie						
2.1.1 Beleidsontwikkeling en kaderstelling milieu en gezondheid	42	73	74	74	74	74
2.1.2 Vergunningverlening, toezicht en handhaving milieu	3.841	4.517	4.581	4.581	4.581	4.581
2.2.1 Sanering en beheersing (asbest) verontreinigde bodemlocaties	45	47	47	47	47	47
2.2.2 Stimuleren van het verwijderen van asbestdaken	0	6	5	5	5	5
2.2.3 Beheer nazorgfonds	55	55	55	55	55	55
2.3.1 Stimuleren van energiebesparende maatregelen en de opwekking van hernieuwbare energie	742	1.060	942	936	931	931
2.3.2 Financieren van projecten door Energiefonds Overijssel	56	69	70	70	70	70
2.66.66 Toegerekende personeelsgeb kn	3.385	2.361	2.442	2.442	2.442	2.442
Totaal 2. Milieu en energie	8.166	8.187	8.216	8.211	8.205	8.205
3. Vitaal platteland						
3.1.1 Beleidsontwikkeling en kaderstelling natuur en landschap	498	515	522	522	522	522
3.1.2 Vergunningverlening, toezicht en handhaving natuur en landschap	691	986	1.001	1.001	1.001	1.001
3.1.3 Opstellen en actualisatie beheerplannen Natura2000	372	267	271	271	271	271

Structureel - incidenteel	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
3.1.4 Beheer natuurterreinen	23.020	24.604	28.058	28.470	28.882	29.294
3.1.5 Beheer natuurwaarden in agrarisch gebied	2.769	3.546	4.514	4.514	4.201	4.201
3.1.6 Projecten voor verbeteren biodiversiteit	152	968	593	593	593	593
3.1.7 Monitoring en evaluatie natuur en landschap	654	1.484	1.656	1.656	1.671	1.671
3.2.1 Beheer landschap	437	449	606	606	606	606
3.2.2 Proj. natuurincl. samenw. bevorder	701	706	716	716	716	716
3.3.1 Beleidsontwikkeling stikstof en ammoniak	1.321	1.449	1.471	1.471	1.471	1.471
3.3.4 Faunabeheer	3.403	4.028	4.080	4.080	4.080	4.080
3.3.5 Bestrijding invasieve exoten	260	333	338	338	338	338
3.4.1 Beleidsontwikkeling verduurzaming landbouw	117	270	223	223	223	223
3.4.3 Landbouwstructuurversterking	-23	0	0	0	0	0
3.5.3 Afronding natuuropgave pMJP-projecten	3.614	3.864	3.922	3.922	3.922	3.922
3.66.66 Toegerekende personeelsgeb kn	12.133	15.314	16.639	16.573	16.558	16.558
Totaal 3. Vitaal platteland	50.118	58.784	64.610	64.956	65.055	65.467
4. Mobiliteit						
4.1.3 Slim inzetten van duurzame systemen en netwerken	743	965	981	981	981	981
4.2.3 Concessie- en contractmanagement van bus en trein	111.488	121.323	128.815	130.422	130.215	130.296
4.3.1 Stimuleren fietsgebruik	5.009	7.226	8.047	8.047	8.047	8.047
4.4.2 Slimme, vitale & innov. log & g.v.	1.014	300	483	483	483	483
4.5.1 Infrastructurele maatregelen verkeersveiligheid	2.630	3.047	2.322	2.322	2.322	2.322
4.5.2 Educatie en voorlichting verkeersveiligheid	4.318	4.739	5.263	5.263	5.263	5.263
4.6.10 Infrastructurele maatregelen bereikbaarheid	979	2.772	2.094	2.094	2.094	2.094
4.6.12 Vloedbeltverbinding	0	0	0	0	0	0
4.6.9 Verk,planstudies & real ov proj	5.971	10.255	10.233	10.271	10.102	10.393
4.7.1 Beheer provinciale infrastructuur	16.668	17.510	17.928	18.027	18.095	18.066
4.7.2 Groot onderhoud provinciale infrastructuur	24.360	25.690	25.810	25.471	25.397	25.413
4.7.3 Vervangen provinciale infrastructuur	674	919	997	1.711	4.547	4.685
4.7.6 Aanpk verv. Oeverconstructies KADH	0	0	0	0	0	0
4.66.66 Totaal personeelsgebonden kosten	15.351	14.550	14.691	14.691	14.691	14.691
Totaal 4. Mobiliteit	189.205	209.297	217.665	219.784	222.237	222.734
5. Regionale economie						

Structureel - incidenteel	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
5.1.1 Concurrentiekracht	4.964	5.068	5.144	5.144	5.144	5.144
5.1.4 Werkloc. provinc. participaties	353	586	409	414	420	425
5.2.1 Recreatie en Vrije Tijd	435	506	484	484	484	484
5.66.66 Toegerekende personeelsgeb kn	4.981	5.036	5.203	5.202	5.201	5.201
Totaal 5. Regionale economie	10.734	11.196	11.240	11.244	11.249	11.254
6. Culturele infrastr & krachtige samenl						
6.1.1 Mater. immat. erfgoed in transitie	5.235	5.221	5.186	5.186	5.186	5.186
6.2.1 Basis cult. aanbod talentontw.	4.388	4.908	5.446	5.446	5.446	5.446
6.2.2 Cult. aanbd talentontw. Vernieuw.	1.032	513	520	520	520	520
6.4.1 Een leven lang lezen en leren	4.087	3.685	3.741	3.741	3.741	3.741
6.5.1 Overijsselaars zijn vitaal en kunnen deelnemen aan een inclusieve samenleving	1.338	2.276	1.933	1.933	1.933	1.933
6.6.1 Duurz. vz., waardev. verb., vrijw.	1.831	1.673	1.698	1.698	1.698	1.698
6.66.66 Toegerekende personeelsgeb kn	2.166	2.188	2.252	2.252	2.252	2.252
Totaal 6. Culturele infrastr & krachtige samenl	20.078	20.465	20.776	20.776	20.776	20.776
7. Kwaliteit openbaar bestuur						
7.1.1 Interbestuurlijke verhoudingen	18	27	27	27	27	27
7.1.2 Interbestuurlijk toezicht	8	9	9	9	61	9
7.1.3 Integere ovh. & aanpak onderm.	77	234	237	237	237	237
7.1.4 (Rijks)taken CvdK	96	198	201	201	201	201
7.2.1 Jongeren en democratie	99	133	135	135	135	135
7.2.2 Participatie	0	50	50	50	50	50
7.2.3 Beleidsinf.: kennis, onderz., data	708	714	774	774	774	774
7.3.1 Doelen bereiken met partners	625	745	756	756	756	756
7.3.2 Wet open overheid	183	629	385	389	389	389
7.3.3 Communicatie	200	279	283	283	283	283
7.3.4 Bezwaar en beroep	67	62	64	64	64	64
7.3.5 Gedeputeerde Staten	2.772	1.925	1.983	1.983	1.983	1.983
7.3.6 Dienstverlening	18	83	52	52	52	52
7.4.1 Provinciale Staten	2.577	2.915	2.995	2.995	2.995	2.995
7.4.2 Trendbureau Overijssel	135	202	205	205	205	205
7.4.3 Sociaal Econ. Raad Overijssel	55	74	74	74	74	74
7.66.66 Toegerekende personeelsgeb kn	6.289	6.960	7.187	7.194	7.197	7.197
Totaal 7. Kwaliteit openbaar bestuur	13.924	15.238	15.417	15.428	15.483	15.430
10. Bedrijfsvoering						
10.0.0 Bedrijfsvoering	28.987	32.384	33.417	34.507	34.661	34.652

Structureel - incidenteel	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
10.66.66 Toegerekende personeelsgeb kn	32.018	34.380	34.220	34.199	34.197	34.197
Totaal 10. Bedrijfsvoering	61.005	66.764	67.637	68.706	68.858	68.849
20. Algemene dekkingsmiddelen c.a.						
20.00.3 Dividend	0	4	4	4	4	4
20.00.4 Saldo financieringsfuncties	-177	-171	-174	-174	-175	-175
20.00.5 Overige alg dekkingsmiddelen	21.670	21.699	40.036	40.035	40.035	43.587
20.20.1 Onvoorzien	0	1.450	2.838	4.796	4.800	4.800
20.40.3 Mutaties bestemmingsreseves KT 3	4.500	0	0	0	0	0
20.40.4 Mutaties bestemmingsreseves KT 4	16.180	16.621	17.119	17.119	17.119	17.119
Totaal 20. Algemene dekkingsmiddelen c.a.	42.174	39.603	59.823	61.780	61.784	65.335
Totaal Lasten	410.186	444.785	481.081	486.582	489.471	493.876
Baten						
1. Ruimtelijke ordening en waterbeheer						
1.1.2 Uitvoering van ons ruimtelijk- en waterbeleid	150	0	0	0	0	0
1.2.1 Werk aan klimaat.robust waterbeh	81	0	0	0	0	0
1.2.2 Samenw. klimaatadapt. en waterbeh.	-222	11	11	11	11	11
1.2.3 Werken aan voldoende schone drinkwaterbronnen nu en in de toekomst	1.353	1.107	1.129	1.129	1.129	1.129
1.2.5 Vergunningverlening, toezicht en handhaving water	10	38	39	39	39	39
1.3.2 Financieel beheer startersleningen	170	136	128	124	119	113
1.5.1 Inzetten grondbeleidsinstrumentarium	3.715	1.581	1.581	1.581	1.581	1.581
1.66.66 Toegerekende personeelsgeb kn	320	0	0	0	0	0
Totaal 1. Ruimtelijke ordening en waterbeheer	5.577	2.873	2.888	2.883	2.878	2.873
2. Milieu en energie						
2.1.2 Vergunningverlening, toezicht en handhaving milieu	738	875	888	888	888	888
2.2.2 Stimuleren van het verwijderen van asbestdaken	33	17	16	16	16	16
2.2.3 Beheer nazorgfonds	55	55	55	55	55	55
2.3.1 Stimuleren van energiebesparende maatregelen en de opwekking van hernieuwbare energie	222	76	52	32	25	14
2.3.2 Financieren van projecten door Energiefonds Overijssel	37	44	44	44	44	44
2.66.66 Toegerekende personeelsgeb kn	105	0	0	0	0	0
Totaal 2. Milieu en energie	1.190	1.067	1.056	1.035	1.028	1.017

Structureel - incidenteel	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
3. Vitaal platteland						
3.1.2 Vergunningverlening, toezicht en handhaving natuur en landschap	530	726	737	737	737	737
3.1.5 Beheer natuurwaarden in agrarisch gebied	2	0	0	0	0	0
3.1.6 Projecten voor verbeteren biodiversiteit	32	0	0	0	0	0
3.1.7 Monitoring en evaluatie natuur en landschap	23	0	0	0	0	0
3.4.1 Beleidsontwikkeling verduurzaming landbouw	0	0	0	0	0	0
3.4.3 Landbouwstructuurversterking	28	0	0	0	0	0
3.66.66 Toegerekende personeelsgeb kn	376	0	0	0	0	0
Totaal 3. Vitaal platteland	991	726	737	737	737	737
4. Mobiliteit						
4.2.3 Concessie- en contractmanagement van bus en trein	52.747	48.061	51.821	51.830	51.623	51.623
4.4.2 Slimme, vitale & innov. log & g.v.	13	0	0	0	0	0
4.5.2 Educatie en voorlichting verkeersveiligheid	110	0	0	0	0	0
4.7.1 Beheer provinciale infrastructuur	553	361	361	361	361	361
4.66.66 Totaal personeelsgebonden kosten	475	0	0	0	0	0
Totaal 4. Mobiliteit	53.899	48.422	52.182	52.192	51.984	51.984
5. Regionale economie						
5.1.1 Concurrentiekracht	13	0	0	0	0	0
5.1.4 Werkloc. provinc. participaties	22	0	0	0	0	0
5.66.66 Toegerekende personeelsgeb kn	154	0	0	0	0	0
Totaal 5. Regionale economie	189	0	0	0	0	0
6. Culturele infrastr & krachtige samenl						
6.2.1 Basis cult. aanbod talentontw.	8	0	0	0	0	0
6.66.66 Toegerekende personeelsgeb kn	67	0	0	0	0	0
Totaal 6. Culturele infrastr & krachtige samenl	75	0	0	0	0	0
7. Kwaliteit openbaar bestuur						
7.1.4 (Rijks)taken CvdK	39	31	32	32	32	32
7.2.3 Beleidsinf.: kennis, onderz., data	53	55	55	55	55	55
7.3.1 Doelen bereiken met partners	49	0	0	0	0	0
7.4.3 Sociaal Econ. Raad Overijssel	100	100	100	100	100	100
7.66.66 Toegerekende personeelsgeb kn	195	0	0	0	0	0

Structureel - incidenteel	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Totaal 7. Kwaliteit openbaar bestuur	436	186	186	186	186	186
10. Bedrijfsvoering						
10.0.0 Bedrijfsvoering	1.462	878	878	878	878	878
10.66.66 Toegerekende personeelsgeb kn	984	0	0	0	0	0
Totaal 10. Bedrijfsvoering	2.446	878	878	878	878	878
20. Algemene dekkingsmiddelen c.a.						
20.00.1 Lokale heffingen	126.420	128.700	141.700	141.700	141.700	141.700
20.00.2 Algemene uitkeringen	295.554	283.101	273.202	270.702	269.702	269.702
20.00.3 Dividend	5.930	16.686	13.506	13.506	13.506	13.506
20.00.4 Saldo financieringsfuncties	935	623	325	325	325	325
20.40.4 Mutaties bestemmingsrezeves KT 4	1.910	7.504	7.754	8.548	11.385	11.921
Totaal 20. Algemene dekkingsmiddelen c.a.	430.749	436.614	436.487	434.781	436.618	437.154
Totaal Baten	495.552	490.766	494.413	492.692	494.309	494.828
Totaal Structureel	85.366	45.981	13.332	6.111	4.838	952
Incidenteel						
Lasten						
1. Ruimtelijke ordening en waterbeheer						
1.1.1 Vastleggen en waarborgen actueel ruimtelijk- en waterbeleid	313	888	0	0	0	0
1.1.2 Uitvoering van ons ruimtelijk- en waterbeleid	1.030	623	400	600	0	0
1.1.3 Verst.strategieën & Regiostructuur	646	1.872	650	200	0	0
1.2.1 Werk aan klimaat.robust waterbeh	230	588	450	550	200	200
1.2.2 Samenw. klimaatadapt. en waterbeh.	5.541	12.600	10.969	11.271	0	0
1.2.3 Werken aan voldoende schone drinkwaterbronnen nu en in de toekomst	192	1.727	1.157	1.132	0	0
1.3.1 Ontwikkelen en uitvoeren woonagenda's	1.612	3.366	698	0	0	0
1.3.3 Investeren in de woningmarkt	363	17.479	1.819	1.819	0	0
1.4.1 Werken aan een klimaat adaptieve inrichting in 2050	1.796	2.728	1.808	1.525	600	600
1.4.2 Investeringsprogramma Ruimte Wonen Retail	804	6.199	700	0	0	0
1.4.4 Ondergrondse verkabeling van hoogspanningsleidingen	7	2.393	0	0	0	0
1.4.5 Verst. corridor Zwol.-Twen.-Mun.	184	142	0	0	0	0
1.5.1 Inzetten grondbeleidsinstrumentarium	-274	0	0	0	0	0
1.66.66 Toegerekende personeelsgeb kn	298	0	0	0	0	0

Structureel - incidenteel	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Totaal 1. Ruimtelijke ordening en waterbeheer	12.742	50.606	18.652	17.098	800	800
2. Milieu en energie						
2.1.1 Beleidsontwikkeling en kaderstelling milieu en gezondheid	6	255	0	0	0	0
2.1.2 Vergunningverlening, toezicht en handhaving milieu	77	285	21	21	0	0
2.2.1 Sanering en beheersing (asbest) verontreinigde bodemlocaties	12.146	13.597	1.015	514	514	514
2.2.2 Stimuleren van het verwijderen van asbestdaken	202	13	0	0	0	0
2.3.1 Stimuleren van energiebesparende maatregelen en de opwekking van hernieuwbare energie	10.696	14.948	8.837	620	0	0
2.3.2 Financieren van projecten door Energiefonds Overijssel	-238	0	0	0	0	0
2.66.66 Toegerekende personeelsgeb kn	89	0	0	0	0	0
Totaal 2. Milieu en energie	22.978	29.098	9.872	1.155	514	514
3. Vitaal platteland						
3.1.2 Vergunningverlening, toezicht en handhaving natuur en landschap	1.116	1.910	2.228	1.546	1.200	0
3.1.3 Opstellen en actualisatie beheerplannen Natura2000	0	586	570	204	0	0
3.1.4 Beheer natuurterreinen	0	604	0	0	0	0
3.1.5 Beheer natuurwaarden in agrarisch gebied	0	0	0	0	0	0
3.1.6 Projecten voor verbeteren biodiversiteit	1.672	2.650	2.400	0	0	0
3.1.7 Monitoring en evaluatie natuur en landschap	150	250	377	127	0	0
3.2.1 Beheer landschap	1.563	50	26	26	0	0
3.2.2 Proj. natuurincl. samenw. bevorder	880	1.570	2.250	0	0	0
3.3.1 Beleidsontwikkeling stikstof en ammoniak	0	694	688	0	0	0
3.3.2 Nationale parken	0	343	429	0	0	0
3.3.4 Faunabeheer	289	1.337	1.345	1.345	195	195
3.3.5 Bestrijding invasieve exoten	1.045	1.830	1.360	1.200	840	0
3.4.1 Beleidsontwikkeling verduurzaming landbouw	0	200	207	207	207	0
3.4.2 Innovatieprogramma Agro&Food	2.036	2.000	1.508	1.508	0	0
3.4.3 Landbouwstructuurversterking	293	576	0	0	0	0
3.5.1 Realisatie Natuurnetwerk Nederland	44.275	62.753	53.669	56.165	62.941	65.642
3.5.2 Veenweidestrategie Noordwest Overi	4.243	3.058	2.100	0	0	0
3.5.3 Afronding natuuropgave	860	276	0	0	0	0

Structureel - incidenteel	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
pMJP-projecten						
3.5.4 Zoeken naar oplossingen voor PAS-melders	103	3.000	1.500	0	0	0
3.5.5 Bossenstrategie en boscompensatie	8.254	15.500	16.500	0	0	0
3.5.6 Toekomst voor ons platteland (TvoP)	8.192	23.300	54.857	73.547	106.209	0
3.66.66 Toegerekende personeelsgeb kn	3.512	0	0	0	0	0
Totaal 3. Vitaal platteland	78.484	122.487	142.012	135.874	171.592	65.837
4. Mobiliteit						
4.1.3 Slim inzetten van duurzame systemen en netwerken	2.116	1.541	0	0	0	0
4.1.5 Mobiliteitshubs	0	3.000	750	250	0	0
4.2.1 Transitie Openbaar Vervoer	0	0	0	0	0	0
4.2.3 Concessie- en contractmanagement van bus en trein	8.461	508	533	736	0	0
4.2.4 Verbeteren infrastructuur openbaar vervoer	2	1.481	0	0	0	0
4.2.6 Spoor Zwolle - Enschede	3.962	11.268	0	0	0	0
4.2.7 Elektrificatie Almelo - Mariënberg	832	1.868	0	0	0	0
4.3.1 Stimuleren fietsgebruik	4.605	8.167	3.902	6.354	0	0
4.4.1 Logistics Overijssel	441	650	400	400	0	0
4.5.1 Infrastructurele maatregelen verkeersveiligheid	1.151	2.902	2.503	2.417	0	0
4.5.2 Educatie en voorlichting verkeersveiligheid	371	150	100	100	0	0
4.6.10 Infrastructurele maatregelen bereikbaarheid	90	342	0	0	0	0
4.6.13 N35 Knooppunt Raalte	1.205	3.877	9.407	0	0	0
4.6.9 Verk,planstudies & real ov proj	0	424	0	0	0	0
4.7.1 Beheer provinciale infrastructuur	102	766	0	0	0	0
4.7.2 Groot onderhoud provinciale infrastructuur	2.599	2.200	450	450	0	0
4.7.3 Vervangen provinciale infrastructuur	428	144	0	0	0	0
4.7.4 Aanpak schades langs Kanaal Almelo de Haandrik	3.660	3.137	2.135	1.825	0	0
4.66.66 Totaal personeelsgebonden kosten	431	0	0	0	0	0
Totaal 4. Mobiliteit	30.456	42.426	20.181	12.532	0	0
5. Regionale economie						
5.1.1 Concurrentiekracht	884	2.370	920	920	0	0
5.1.2 Attractief Overijssel	3.049	2.634	1.750	1.650	0	0
5.1.3 Toekomstgerichte Economie	5.652	3.183	2.249	2.225	0	0
5.1.4 Werkloc. provinc.	2.973	0	0	0	0	0

Structureel - incidenteel	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
participaties						
5.1.5 Verstrekken risicokapitaal	-330	122	126	126	126	126
5.1.6 Retail: Vernieuwende stads- en dorpscentra	37	713	975	775	0	0
5.1.7 Nationale veiligheid en defensie	137	713	600	500	0	0
5.2.1 Recreatie en Vrije Tijd	975	2.376	1.250	1.250	0	0
5.2.2 Festivals en evenementen	1.167	1.809	1.213	1.213	0	0
5.3.1 Regiodeals Twente en ZO Drenthe	3.419	8.851	533	533	533	0
5.3.2 Regiodeals Zwolle & Stedendriehoek	2.675	41.730	0	0	700	0
5.3.3 Nationaal Groeifonds	1.720	1.222	2.250	1.350	0	0
5.3.4 Europese programma's	8.099	14.159	13.205	11.843	8.851	3.093
5.66.66 Toegerekende personeelsgeb kn	511	0	0	0	0	0
Totaal 5. Regionale economie	30.967	79.882	25.071	22.385	10.210	3.219
6. Culturele infrastr & krachtige samenl						
6.1.1 Mater. immat. erfgoed in transitie	2.182	2.984	1.845	1.741	1.485	0
6.2.1 Basis cult. aanbod talentontw.	2.844	605	155	155	155	0
6.2.2 Cult. aanbd talentontw. Vernieuw.	907	1.595	1.608	1.608	1.608	0
6.3.1. Cultuureducatie en cultuurparticipatie	2.917	2.342	2.360	2.360	2.360	0
6.4.1 Een leven lang lezen en leren	345	847	720	690	50	0
6.5.1 Overijsselaars zijn vitaal en kunnen deelnemen aan een inclusieve samenleving	56	175	175	0	0	0
6.6.1 Duurz. vz., waardev. verb., vrijw.	257	2.102	0	0	0	0
6.66.66 Toegerekende personeelsgeb kn	215	0	0	0	0	0
6.7.1 Platteland: wonen, werken en leven	349	8.060	6.408	1.308	0	0
6.7.2 BoerenPerspectief Overijssel	848	1.279	200	200	200	200
6.7.3 Een extra leefbaarheidsimpuls aan het gebied Kanaal Almelo - De Haandrik	0	0	200	200	0	0
Totaal 6. Culturele infrastr & krachtige samenl	10.920	19.989	13.671	8.263	5.858	200
7. Kwaliteit openbaar bestuur						
7.1.2 Interbestuurlijk toezicht	0	100	0	0	0	0
7.1.3 Integere ovh. & aanpak onderm.	761	2.442	1.576	1.576	0	0
7.1.4 (Rijks)taken CvdK	450	1.581	159	152	152	152
7.1.5 Weerbare samenleving	0	0	250	0	0	0
7.2.1 Jongeren en democratie	0	0	0	133	0	0

Structureel - incidenteel	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
7.2.2 Participatie	82	247	213	213	0	0
7.2.3 Beleidsinf.: kennis, onderz., data	0	0	0	0	0	0
7.3.2 Wet open overheid	0	79	0	0	0	0
7.4.1 Provinciale Staten	0	0	0	131	0	0
7.66.66 Toegerekende personeelsgeb kn	746	0	0	0	0	0
Totaal 7. Kwaliteit openbaar bestuur	2.039	4.450	2.197	2.205	152	152
10. Bedrijfsvoering						
10.0.0 Bedrijfsvoering	-568	207	212	212	72	72
10.66.66 Toegerekende personeelsgeb kn	800	0	0	0	0	0
Totaal 10. Bedrijfsvoering	232	207	212	212	72	72
20. Algemene dekkingsmiddelen c.a.						
20.00.4 Saldo financieringsfuncties	4	0	0	0	0	0
20.00.5 Overige alg dekkingsmiddelen	-24.572	-22.699	-37.735	-37.735	-22.735	-26.286
20.20.1 Onvoorzien	0	275	488	583	404	363
20.30.1 Mutaties algemene reserves I	357.969	182.692	45.675	14.292	6.025	6.033
20.40.1 Mutaties bestemmingsreseves KT 1	1.712	3.173	125	125	0	0
20.40.2 Mutaties bestemmingsreseves KT 2	-121	0	0	0	0	0
20.40.3 Mutaties bestemmingsreseves KT 3	10.399	11.154	12.430	10.072	10.036	10.036
20.40.4 Mutaties bestemmingsreseves KT 4	56.155	78.948	20.567	17.355	15.000	15.000
20.40.5 Mutaties bestemmingsreseves KT 5	4.326	4.331	4.410	4.401	4.376	4.374
20.40.9 Mutaties reserve UKVO	161.414	74.915	1.963	713	0	0
Totaal 20. Algemene dekkingsmiddelen c.a.	567.288	332.790	47.923	9.806	13.106	9.519
Totaal Lasten	756.104	681.933	279.791	209.530	202.304	80.313
Baten						
1. Ruimtelijke ordening en waterbeheer						
1.1.1 Vastleggen en waarborgen actueel ruimtelijk- en waterbeleid	6	0	0	0	0	0
1.1.2 Uitvoering van ons ruimtelijk- en waterbeleid	81	0	0	0	0	0
1.1.3 Verst.strategieën & Regiostructuur	421	842	0	0	0	0
1.2.2 Samenw. klimaatadapt. en waterbeh.	5.641	11.094	9.569	10.071	0	0
1.3.1 Ontwikkelen en uitvoeren woonagenda's	1.105	3.050	653	0	0	0
1.4.1 Werken aan een klimaat adaptieve inrichting in 2050	792	900	850	850	0	0
1.5.1 Inzetten	4.687	1.600	1.600	1.600	1.600	1.600

Structureel - incidenteel	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
grondbeleidsinstrumentarium						
Totaal 1. Ruimtelijke ordening en waterbeheer	12.732	17.485	12.671	12.521	1.600	1.600
2. Milieu en energie						
2.1.2 Vergunningverlening, toezicht en handhaving milieu	23	0	0	0	0	0
2.2.1 Sanering en beheersing (asbest) verontreinigde bodemlocaties	12.047	13.597	0	0	0	0
2.3.1 Stimuleren van energiebesparende maatregelen en de opwekking van hernieuwbare energie	4.641	6.515	6.812	300	0	0
Totaal 2. Milieu en energie	16.711	20.112	6.812	300	0	0
3. Vitaal platteland						
3.1.6 Projecten voor verbeteren biodiversiteit	1.403	1.800	1.800	0	0	0
3.1.7 Monitoring en evaluatie natuur en landschap	150	0	0	0	0	0
3.2.2 Proj. natuurincl. samenw. bevorder	97	0	0	0	0	0
3.3.5 Bestrijding invasieve exoten	722	800	660	500	440	0
3.4.2 Innovatieprogramma Agro&Food	413	0	0	0	0	0
3.4.3 Landbouwstructuurversterking	89	0	0	0	0	0
3.5.1 Realisatie Natuurnetwerk Nederland	28.720	39.665	21.033	19.136	24.501	30.199
3.5.2 Veenweidestrategie Noordwest Overi	4.068	3.008	2.000	0	0	0
3.5.3 Afronding natuuropgave pMJP-projecten	261	0	0	0	0	0
3.5.4 Zoeken naar oplossingen voor PAS-melders	-1.143	0	1.000	0	0	0
3.5.5 Bossenstrategie en boscompensatie	8.238	15.500	16.500	0	0	0
3.5.6 Toekomst voor ons platteland (TvoP)	12.211	21.500	50.678	69.368	102.031	0
Totaal 3. Vitaal platteland	55.229	82.273	93.671	89.004	126.972	30.199
4. Mobiliteit						
4.1.3 Slim inzetten van duurzame systemen en netwerken	2.486	1.541	0	0	0	0
4.2.3 Concessie- en contractmanagement van bus en trein	-1.255	508	533	736	0	0
4.3.1 Stimuleren fietsgebruik	0	0	0	0	0	0
4.4.1 Logistics Overijssel	25	0	0	0	0	0
4.7.2 Groot onderhoud provinciale infrastructuur	32	0	0	0	0	0
Totaal 4. Mobiliteit	1.287	2.049	533	736	0	0
5. Regionale economie						
5.1.1 Concurrentiekracht	-2	0	0	0	0	0
5.1.2 Attractief Overijssel	169	0	0	0	0	0

Structureel - incidenteel	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
5.1.3 Toekomstgerichte Economie	1.871	0	0	0	0	0
5.1.4 Werkloc. provinc. participaties	478	0	0	0	0	0
5.3.1 Regiodeals Twente en ZO Drenthe	2.180	5.260	0	0	0	0
5.3.2 Regiodeals Zwolle & Stedendriehoek	2.675	31.730	0	0	700	0
5.3.4 Europese programma's	1.371	0	66	0	0	0
Totaal 5. Regionale economie	8.743	36.990	66	0	700	0
6. Culturele infrastr & krachtige samenl						
6.2.1 Basis cult. aanbod talentontw.	333	0	0	0	0	0
6.7.2 BoerenPerspectief Overijssel	180	0	0	0	0	0
Totaal 6. Culturele infrastr & krachtige samenl	513	0	0	0	0	0
7. Kwaliteit openbaar bestuur						
7.1.3 Integere ovh. & aanpak onderm.	384	210	218	0	0	0
7.3.2 Wet open overheid	0	79	0	0	0	0
Totaal 7. Kwaliteit openbaar bestuur	384	289	218	0	0	0
20. Algemene dekkingsmiddelen c.a.						
20.00.2 Algemene uitkeringen	22.756	28	1.069	633	485	152
20.00.3 Dividend	5.316	13.761	9.441	9.003	9.003	9.003
20.00.4 Saldo financieringsfuncties	32.715	24.750	20.750	400	65	65
20.00.5 Overige alg dekkingsmiddelen	9	0	0	0	0	0
20.30.1 Mutaties algemene reserves I	460.602	205.708	14.377	11.868	11.034	11.017
20.40.1 Mutaties bestemmingsreseves KT 1	1.521	3.820	1.400	1.200	0	0
20.40.2 Mutaties bestemmingsreseves KT 2	1.368	108	3.040	834	514	514
20.40.3 Mutaties bestemmingsreseves KT 3	22.495	23.298	32.636	37.029	38.440	35.443
20.40.4 Mutaties bestemmingsreseves KT 4	27.328	60.562	3.059	4.108	0	0
20.40.5 Mutaties bestemmingsreseves KT 5	5.836	20.764	13.139	11.843	8.708	3.100
20.40.9 Mutaties reserve UKVO	61.863	123.955	53.576	34.849	10.012	0
Totaal 20. Algemene dekkingsmiddelen c.a.	641.809	476.752	152.487	111.767	78.260	59.293
Totaal Baten	737.409	635.952	266.458	214.328	207.532	91.092
Totaal Incidenteel	-18.696	-45.981	-13.332	4.798	5.227	10.780
Saldo	66.670	0	0	10.909	10.066	11.732

Structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves

De volgende tabel bevat een uitsnede van de tabel hierboven. Het laat specifiek zien wat de structurele toevoegingen (lasten) en onttrekkingen (baten) aan de reserves zijn. De stortingen en onttrekkingen hebben betrekking op de financiering van infrastructurele vervangingsopgaven.

Bedragen x €1.000

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Structureel						
Lasten						
20.40.3 Mutaties bestemmingsrezeves KT 3	4.500	0	0	0	0	0
20.40.4 Mutaties bestemmingsrezeves KT 4	16.180	16.621	17.119	17.119	17.119	17.119
Totaal Lasten	20.680	16.621	17.119	17.119	17.119	17.119
Baten						
20.40.4 Mutaties bestemmingsrezeves KT 4	1.910	7.504	7.754	8.548	11.385	11.921
Totaal Baten	1.910	7.504	7.754	8.548	11.385	11.921
Totaal Structureel	-18.770	-9.117	-9.365	-8.571	-5.734	-5.199
Saldo structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-18.770	-9.117	-9.365	-8.571	-5.734	-5.199

Balans

Inleiding

De balans is het overzicht van onze bezittingen, vreemd vermogen en eigen vermogen op een bepaald moment. De balans bestaat uit activa en passiva, welke met elkaar in evenwicht zijn. Activa zijn de bezittingen en passiva zijn de middelen waarmee de activa gefinancierd worden (eigen vermogen en vreemd vermogen).

Zoals voorgeschreven in wet- en regelgeving presenteren wij hier de geraamde standen van de balans per 2026 (begin- en eindstanden), 2027, 2028 en 2029 (eindstanden). Bij balansposten waarin grote mutaties plaatsvinden treft u een toelichting aan. Bij balansposten die moeilijk of niet te ramen zijn, zijn de standen van de Jaarrekening 2024 als uitgangspunt gehanteerd.

Overzicht balans - activa

Bedragen x €1.000

Activa	Beginsaldo 2026	Eindsaldo 2026	Eindsaldo 2027	Eindsaldo 2028	Eindsaldo 2029
Vaste activa					
01. Immateriële vaste activa					
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio	0	0	0	0	0
Kosten van onderzoek	0	0	0	0	0

Activa	Beginsaldo 2026	Eindsaldo 2026	Eindsaldo 2027	Eindsaldo 2028	Eindsaldo 2029
en ontwikkeling voor een bepaald actief					
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	0	0	0	0	0
Totaal 01. Immateriële vaste activa	0	0	0	0	0
02. Materiële vaste activa					
Woonruimten	63	48	33	18	13
Bedrijfsgebouwen	36.373	39.864	38.020	34.765	31.753
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	371.169	413.173	424.292	439.454	451.384
Vervoermiddelen	977	928	879	831	782
Machines, apparaten en installaties	9.806	9.985	9.280	8.559	7.815
Overig	45	27	22	17	12
Totaal 02. Materiële vaste activa	418.433	464.025	472.526	483.644	491.759
03. Financiële vaste activa					
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	175.988	179.488	182.988	186.488	187.088
Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen	0	0	0	0	0
Kapitaalverstrekkingen aan overige verbonden partijen	0	0	0	0	0
Leningen aan woningbouwcorporaties	0	0	0	0	0
Leningen aan deelnemingen	414.262	406.462	340.862	325.262	310.262
Leningen aan overige verbonden partijen	0	0	0	0	0
Leningen aan openbare lichamen zoals bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden	65.000	62.333	59.667	57.000	54.333
Overige langlopende leningen	20.112	24.335	23.403	17.436	16.730
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	0	0	0	0	0
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	0	0	0	0	0
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	26.389	26.573	26.757	26.942	27.127
Totaal 03. Financiële	701.751	699.191	633.677	613.128	595.540

Activa	Beginsaldo 2026	Eindsaldo 2026	Eindsaldo 2027	Eindsaldo 2028	Eindsaldo 2029
vaste activa					
Totaal Vaste activa	1.120.184	1.163.216	1.106.203	1.096.772	1.087.299
Vlottende activa					
04. Voorraden					
Grond- en hulpstoffen	0	0	0	0	0
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	0	0	0	0	0
Gereed product en handelsgoederen	169.041	173.774	175.115	161.111	148.633
Vooruitbetalingen	0	0	0	0	0
Totaal 04. Voorraden	169.041	173.774	175.115	161.111	148.633
05. Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar					
Vorderingen op openbare lichamen	39.713	39.713	39.713	39.713	39.713
Verstrekke kasgeldleningen aan openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden	0	0	0	0	0
Overige verstrekke kasgeldleningen	0	0	0	0	0
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	0	0	0	0	0
Rekening-courantverhouding met het Rijk	891.276	755.346	719.880	635.421	652.731
Overige vorderingen	9.821	9.821	9.821	9.821	9.821
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	0	0	0	0	0
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	0	0	0	0	0
Overige uitzettingen	399	399	399	399	399
Totaal 05. Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	941.209	805.279	769.813	685.354	702.664
06 Liquide middelen					
Kas- en banksaldi	3	3	3	3	3
Totaal 06 Liquide middelen	3	3	3	3	3
07. Overlopende activa					
Van Europese overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die	1.007	1.667	2.167	2.607	2.607

Activa	Beginsaldo 2026	Eindsaldo 2026	Eindsaldo 2027	Eindsaldo 2028	Eindsaldo 2029
ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel					
Van de Nederlandse Rijksoverheid nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingdoel	4.752	7.945	10.286	622	622
Van overige Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingdoel	0	0	0	0	0
Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste komen van volgende begrotingsjaren komen	58.402	58.402	58.402	58.402	58.402
Totaal 07. Overlopende activa	64.161	68.014	70.855	61.631	61.631
Totaal Vlottende activa	1.174.414	1.047.070	1.015.786	908.099	912.931
Totaal activa	2.294.598	2.210.286	2.121.989	2.004.871	2.000.230

Toelichtingen mutaties activa 2026

- De per saldo toename van de materiële vaste activa (€ 45,6 miljoen) betreft de (vervangings)investeringen in grond-, weg- en waterbouwkundige werken (€ 65,1 miljoen) en reguliere vervangingsinvesteringen in de overige categorieën (€ 6,5 miljoen) verminderd met de reguliere afschrijvingen (€ 14,4 miljoen) en de bijdragen aan derden (€ 11,6 miljoen).
- De per saldo afname van de financiële vaste activa (€ 2,6 miljoen) bestaat uit verschillende onderdelen.
  - In de categorie 'kapitaalverstrekkingen' wordt € 3,5 miljoen toegevoegd aan Innovatiefonds Overijssel I. Dit betreft een agiostorting.
  - In de categorie 'leningen aan openbare lichamen' wordt de lening aan Gemeente Bladel afgelost met 1,7 miljoen en de lening aan Gemeente Smallerland met € 1,0 miljoen.
  - In de categorie 'leningen aan deelnemingen' wordt de lening aan Herstructureringsmaatschappij Overijssel NV afgelost met € 7,2 miljoen en Lening SPV Hengelo neemt af met € 0,6 miljoen.
  - In de categorie 'overige langlopende leningen' wordt € 1,0 miljoen afgelost door SVn. Ook wordt het restant van de Leningen Collectieven Agrarisch Natuurbeheer van € 0,8 miljoen afgelost. Voor de lening Photondelta wordt € 6,0 miljoen verstrekt.
- De voorraad grond neemt in 2026 toe met € 4,7 miljoen. Voor € 47,8 miljoen willen wij gronden aankopen en voor € 34,7 miljoen willen wij gronden vervreemden. De afwaardering neemt toe met € 8,3 miljoen. Dit is het gevolg van begrote mutaties in

meerdere voorraadrubrieken. De voorraad grond voor het Natuurnetwerk Nederland daalt met € 14 miljoen. Dit is het saldo van grondaankopen (€ 20,6 miljoen) enerzijds en afwaardering van gronden (€ 11,6 miljoen) en verkopen (€ 23,1 miljoen) anderzijds. De voorraad grond voor het anticiperend grondfonds stijgt als gevolg van aankopen en verwachte verkopen met € 21,5 miljoen. In het kader van Grond voor Grond daalt de voorraad grond met € 2,0 miljoen als gevolg van begrote verkopen.

- De per saldo afname van de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar (€ 136 miljoen) betreft de afname van de categorie 'rekening-courantverhouding met het Rijk'. Dit betreft het effect van alle ramingen in deze begroting; uiteindelijk is dit zichtbaar in het tegood dat wij in de schatkist van het Rijk moeten aanhouden.

Voor meer details verwijzen wij u naar het bijlagenboek. Deze vindt u onder de '**Bijlagen**'-knop rechtsboven.

Overzicht balans - passiva

Bedragen x €1.000

Passiva	Beginsaldo 2026	Eindsaldo 2026	Eindsaldo 2027	Eindsaldo 2028	Eindsaldo 2029
Vaste passiva					
01. Eigen vermogen					
Algemene reserves	749.236	780.534	782.958	777.949	772.965
Bestemmingsreserves	999.952	941.964	893.342	870.817	866.370
Resultaat	0	0	10.908	20.973	32.704
Totaal 01. Eigen vermogen	1.749.188	1.722.498	1.687.208	1.669.739	1.672.039
02. Voorzieningen					
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	35.804	36.048	36.297	36.584	36.876
Egalisatievoorzieningen	26.727	10.782	5.850	6.940	8.922
Van derden verkregen middelen	2.347	2.421	2.495	2.569	2.643
Totaal 02. Voorzieningen	64.878	49.251	44.642	46.093	48.441
03. Vaste schulden met een rentetypische looptijd > 1 jaar					
Obligatieleningen	0	0	0	0	0
Onderhandse leningen van binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	0	0	0	0	0
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	0	0	0	0	0
Onderhandse leningen van binnenlandse bedrijven	0	0	0	0	0
Onderhandse leningen van openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden	1.853	1.853	1.853	1.853	1.853

Passiva	Beginsaldo 2026	Eindsaldo 2026	Eindsaldo 2027	Eindsaldo 2028	Eindsaldo 2029
Onderhandse leningen van overige binnenlandse sectoren	0	0	0	0	0
Onderhandse leningen van buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	0	0	0	0	0
Door derden belegde gelden	0	0	0	0	0
Waarborgsommen	7	7	7	7	7
Totaal 03. Vaste schulden met een rentetypische looptijd > 1 jaar	1.860	1.860	1.860	1.860	1.860
Totaal Vaste passiva	1.815.926	1.773.609	1.733.710	1.717.692	1.722.340
Vlottende passiva					
04. Netto-vlottende schulden met een looptijd < 1 jaar					
Kasgeldleningen aangaan bij openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden	0	0	0	0	0
Overige kasgeldleningen	0	0	0	0	0
Banksaldi	0	0	0	0	0
Overige schulden	22.185	22.185	22.185	22.185	22.185
Totaal 04. Netto-vlottende schulden met een looptijd < 1 jaar	22.185	22.185	22.185	22.185	22.185
05. Overlopende passiva					
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	128.873	128.873	128.873	128.873	128.873
Van Europese overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	76	76	76	76	76
Van de Nederlandse Rijksoverheid ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende	327.425	285.430	237.032	135.932	126.643

Passiva	Beginsaldo 2026	Eindsaldo 2026	Eindsaldo 2027	Eindsaldo 2028	Eindsaldo 2029
begrotingsjaren					
Overige vooruitontvangen bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	42	42	42	42	42
Van overige Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	71	71	71	71	71
Totaal 05. Overlopende passiva	456.487	414.492	366.094	264.994	255.705
Totaal Vlottende passiva	478.672	436.677	388.279	287.179	277.890
Totaal passiva	2.294.598	2.210.286	2.121.989	2.004.871	2.000.230

Toelichtingen mutaties passiva 2026

Voor de toelichting op de reserves, voorzieningen en doeluitkeringen verwijzen wij naar het afzonderlijk onderdeel daarvoor in deze begroting. Voor meer details verwijzen wij u naar het bijlagenboek, deze vindt u onder de '**Bijlagen**'-knop rechtsboven.

De bedragen op de post 'resultaat' betreffen de cumulatieve saldi in de respectievelijke jaarschijven 2026 en verder.

Reserves, voorzieningen en doeluitkeringen

Inleiding

Een belangrijk onderdeel van het provinciale vermogen wordt gevormd door reserves, voorzieningen en doeluitkeringen.

Reserves worden gevormd voor:

- Het opvangen van algemene risico's (bufferfunctie van de algemene reserves).
- Toekomstige besteding aan een van te voren bepaald doel (bestemmingsreserves).

Voorzieningen worden gevormd voor:

- Min of meer onzekere verplichtingen die te zijner tijd tot schulden kunnen worden.
- Schattingen van de lasten voortvloeiend uit risico's die samenhangen met de bedrijfsvoering (zoals rechtsgedingen en reorganisaties).
- Egalisatie van de in de tijd onregelmatig gespreide lasten (zoals groot onderhoud).

Doeluitkeringen worden gevormd door:

- Niet bestede middelen afkomstig van Europese en Nederlandse overheidslichamen, die krachtens het BBV niet meer als voorziening maar als overlopend passief op de balans worden opgenomen.

Het verloop van de reserves, voorzieningen en doeluitkeringen wordt hieronder weergegeven in de tabel. Voor de algemene reserve Kwaliteit van Overijssel en daaraan gerelateerde uitvoeringsreserve Kwaliteit van Overijssel, is een gedetailleerd verloopoverzicht opgenomen in de bijlage (sectie 'bijlagen' rechts bovenaan deze

begrotingswebsite). Deze reserves huisvesten de middelen voor de Investeringsimpuls uit het coalitieakkoord. De bijlage toont naar welke begrotingsprestaties de middelen vloeien.

In de tabel hieronder kun u iedere post openklappen door erop te klikken. De toelichting op de reserve, voorziening of doeluitkering wordt dan zichtbaar. Daarin vindt u meer achtergrondinformatie, waaronder het bestedingsdoel, of er specifieke spelregels gelden en een toelichting op het begrote verloop voor het komende begrotingsjaar.

Spelregels

Het kader voor de reserves, voorzieningen en doeluitkeringen van de provincie Overijssel wordt gevormd door de Nota reserves, voorzieningen & doeluitkeringen provincie Overijssel 2024 (PS24-001008, zie statenvoorstel). Dit kader bewerkstelligt een doelmatige en doeltreffende omgang met de betreffende onderdelen en zorgt ervoor dat de uitvoering van het provinciaal beleid adequaat wordt ondersteund. Ook zorgt een eenduidig kader voor inzicht in de vermogensopbouw en het weerstandsvermogen.

Reserves

Toevoegingen aan de reserves worden gedaan om vermogen op te bouwen dat in de toekomst ingezet kan worden ingezet om bestedingen mee te dekken. Wanneer deze bestedingen worden gedaan / er kosten ontstaan, vindt dekking plaats door de benodigde middelen aan de reserves te onttrekken.

De uitgaven die gedekt worden met de onttrekkingen, worden (hoofdzakelijk) begroot op de kerntaken (begrotingsprestaties).

De mutaties op de reserves (stortingen en onttrekking), worden begroot onder het onderdeel "overhead, financiering en dekkingsmiddelen" en dus niet op de kerntaken (begrotingsprestaties). Het BBV schrijft deze werkwijze voor.

De post 'resultaat' in onderstaande tabel geeft het verwachte overschot (baten minus lasten) op de begroting weer. Het resultaat is onderdeel van het eigen vermogen. In onderstaande tabel geeft het resultaat voor de jaren 2028 en 2029 het cumulatieve getal weer.

Bedragen x €1.000

Reserves	Beginsaldo 2026	Toevoegingen	Onttrekkingen	Eindsaldo 2026	Eindsaldo 2027	Eindsaldo 2028	Eindsaldo 2029
Algemene reserves							
Algemene risicoreserve	79.585	366	500	79.451	79.451	79.451	79.451
Algemene reserve	17.478	33.416	0	50.894	58.302	58.277	58.277
Algemene reserve Kwaliteit van Overijssel	185.080	5.700	1.900	188.880	188.880	188.880	188.880
Algemene reserve grondzaken	50.534	1.848	10.000	42.382	34.230	26.078	17.926
Algemene financieringsreserve	416.559	4.346	1.978	418.927	422.095	425.263	428.431
Totaal Algemene reserves	749.236	45.676	14.378	780.534	782.958	777.949	772.965
Bestemmingsreserves							
Reserve Europese programma's	28.536	4.410	13.140	19.806	12.364	8.033	9.307
Reserve waterwegen	11.713	3.455	2.134	13.034	13.564	13.564	13.564
Reserve bodemsanering	17.972	0	1.014	16.958	16.444	15.930	15.416
Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel	179.720	1.963	53.576	128.107	93.971	83.960	83.960
Uitvoeringsreserve Natuurnetwerk Nederland	224.097	12.430	32.636	203.891	176.936	148.533	123.127
Reserve afrekening pMJP/ILG	1.348	0	0	1.348	1.348	1.348	1.348
Reserve dekking kapitaallasten activa	365.324	18.820	7.754	376.390	384.962	390.696	395.895
Reserve mobiliteitsprogramma's	29.004	412	0	29.416	29.416	29.416	29.416

Reserves	Beginsaldo 2026	Toevoegingen	Onttrekkingen	Eindsaldo 2026	Eindsaldo 2027	Eindsaldo 2028	Eindsaldo 2029
verkeer en vervoer							
Reserve publieke mobiliteit	27.400	0	0	27.400	27.400	27.400	27.400
Reserve drinkwater	563	0	0	563	563	563	563
Reserve Zoetwatervoorziening Oost-Nederland	1.091	125	0	1.216	1.341	1.341	1.341
Reserve Sporen en Wegen	105.033	15.000	0	120.033	135.033	150.033	165.033
Reserve Verstrekte subsidies	8.151	0	4.349	3.802	0	0	0
Totaal Bestemmingsreserves	999.952	56.615	114.603	941.964	893.342	870.817	866.370
Resultaat							
Resultaat	0	0	0	0	10.908	20.973	32.704
Totaal Resultaat	0	0	0	0	10.908	20.973	32.704
Totaal reserves	1.749.188	102.291	128.981	1.722.498	1.687.208	1.669.739	1.672.039

Voorzieningen

Wanneer een voorziening wordt gevormd (of verhoogd) ontstaat een last in de begroting of het rekeningresultaat. Wanneer later sprake is van een uitgaande kasstroom (uitgave) gaat deze rechtstreeks ten laste van de voorziening.

De vorming van een voorziening gaat ten laste van de gerelateerde kerntaak (budget op de begrotingsprestatie).

In de tabel hieronder wordt ook de categorie 'gesaldeerde voorzieningen' weergegeven. Deze posten worden niet aan de passiva-zijde van de balans gepresenteerd waar u voorzieningen in beginsel aantreft, maar worden in mindering gebracht (gesaldeerd) met de boekwaarde van de gerelateerde activa aan de activa-zijde van de balans. Dit is conform het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Bedragen x €1.000

Voorzieningen	Beginsaldo 2026	Toevoeging	Instandhouding	Aanwending	Vrijval	Eindsaldo 2026	Eindsaldo 2027	Eindsaldo 2028	Eindsaldo 2029
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's: Waarvan regulier									
Voorziening Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers	7.886	479	0	420	0	7.945	8.004	8.063	8.122
Voorziening resultaten gebiedsexploitaties	13.244	0	265	0	0	13.509	13.779	14.055	14.336

Voorzieningen	Beginsaldo 2026	Toevoeging	Instandhouding	Aanwending	Vrijval	Eindsaldo 2026	Eindsaldo 2027	Eindsaldo 2028	Eindsaldo 2029
Voorziening reorganisatie	320	0	0	80	0	240	160	112	64
Voorziening Kanaal Almelo de Haandrik schadeloosstelling	14.354	0	0	0	0	14.354	14.354	14.354	14.354
Totaal Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's: Waarvan regulier	35.804	479	265	500	0	36.048	36.297	36.584	36.876
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's: Waarvan gesaldeerd									
Voorziening participatie HMO	6.292	0	0	0	0	6.292	6.292	6.292	6.292
Voorziening waardersico ILG opstallen en gronden	7.858	0	0	0	0	7.858	7.858	7.858	7.858
Voorziening grondbezit	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Voorziening dubieuze vorderingen	2.389	0	0	0	0	2.389	2.389	2.389	2.389
Voorziening revolving fund grondvoorraad	1	0	0	0	0	1	1	1	1
Voorziening Energiefonds Overijssel	13.296	0	0	0	0	13.296	13.296	13.296	13.296
Voorziening Innovatiefonds I	1.360	0	0	0	0	1.360	1.360	1.360	1.360
Voorziening waardersico opstallen Kanaal Almelo de Haandrik	835	0	0	0	0	835	835	835	835
Totaal Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's: Waarvan gesaldeerd	32.031	0	0	0	0	32.031	32.031	32.031	32.031
Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden									
Voorziening besteding grondwaterheffing	2.347	1.016	0	942	0	2.421	2.495	2.569	2.643
Totaal Van derden	2.347	1.016	0	942	0	2.421	2.495	2.569	2.643

Voorzieningen	Beginsaldo 2026	Toevoeging	Instandhouding	Aanwending	Vrijval	Eindsaldo 2026	Eindsaldo 2027	Eindsaldo 2028	Eindsaldo 2029
verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden									
Egalisatievoorziening									
Voorziening beheer en onderhoud provinciale infrastructuur	26.727	25.861	400	42.206	0	10.782	5.850	6.940	8.922
Totaal Egalisatievoorziening	26.727	25.861	400	42.206	0	10.782	5.850	6.940	8.922
Totaal voorzieningen	96.909	27.356	665	43.648	0	81.282	76.673	78.124	80.472

Doeluitkeringen

Doeluitkeringen zijn specifieke uitkeringen voor een vastomlijnd bestedingsdoel. De provincie mag hier niet van afwijken. Voor deze uitkeringen zijn vaak specifieke verantwoordingskaders van kracht. Zo vallen veel rijksuitkeringen onder de SISA-regeling. Het gros van de doeluitkeringen wordt als vooruitontvangen bedrag verantwoord op de balans (overlopend passief). Bij het afgeven van de beschikking worden de uitkeringen aan de provincie gedaan. Wij doen daar nadien betalingen uit. In de onderstaande tabel is ook een categorie 'nog te ontvangen doeluitkeringen' opgenomen. Dit zijn doeluitkeringen die al wel zijn formeel zijn toegewezen aan de provincie (beschikt), maar die nog aan de provincie moeten worden uitbetaald. Deze worden als 'nog te ontvangen bedragen' (overlopend actief) opgenomen aan de activa-zijde van de balans. Uitgaven op de doeluitkeringen worden begroot op de gerelateerde begrotingsprestatie (kerntaak). Gelijktijdig wordt daar dan ook de baat (uitkering) toegerekend. Het saldo van de doeluitkering op de balans daalt dan. De kolom 'aanwending' representeert dit.

Bedragen x €1.000

Doeluitkeringen	Beginsaldo 2026	Ontvangst	Aanwending	Eindsaldo 2026	Eindsaldo 2027	Eindsaldo 2028	Eindsaldo 2029
Vooruitontvangen doeluitkeringen							
Doeluitkeringen Europese Unie							
Doeluitkering LIFE+ Engbertsdijkvenen	76	0	0	76	76	76	76
Doeluitkering Europese POP3-subsidies RvON / Kavelruil	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Doeluitkeringen Europese Unie	76	0	0	76	76	76	76
Doeluitkeringen Rijk							
Doeluitkering treindienst Zwolle Emmen	1.279	0	533	746	10	10	10

Doeluitkeringen	Beginsaldo 2026	Ontvangst	Aanwending	Eindsaldo 2026	Eindsaldo 2027	Eindsaldo 2028	Eindsaldo 2029
BZK C130 Compensatie VS WOO	0	0	0	0	0	0	0
OCW D13 Specifieke uitkering ter versterking van de regionale culturele infrastructuur; 'Verbreiding en vernieuwing'	0	0	0	0	0	0	0
IenW E1/52/86/105 Specifieke uitkering Beschikbaarheidsvergoeding regionale OV-bedrijven 2020-2023	1.573	0	0	1.573	1.573	1.573	1.573
IenW E10 Specifieke uitkering Snelfietsroutes	0	0	0	0	0	0	0
IenW E15B/E106B Specifieke uitkering Regionale aanpak laadinfrastructuur	1.754	0	0	1.754	1.754	1.754	1.754
IenW E20/E84 Specifieke uitkering Stimulering verkeersmaatregelen 2020-2023	1.845	0	0	1.845	1.845	1.845	1.845
IenW E38 Specifieke uitkering Stimuleren veilig, doelmatig en duurzaam gebruik verkeersinfrastructuur 2020	16	0	0	16	16	16	16
IenW E44 Impulsregeling Klimaatadaptatie	1.883	0	850	1.033	183	183	183
IenW E56 Tijdelijke stimuleringsregeling doelmatig en duurzaam gebruik verkeersinfrastructuur 2021	132	0	0	132	132	132	132
IenW E57 Zero Emissie bussen	1.962	357	0	2.319	2.676	2.676	2.676
IenW E58 Specifieke uitkering tijdelijke uitkering bodem overbruggingsjaar 2021	197	0	0	197	197	197	197
IenW E74 Tijdelijke regeling specifieke uitkeringen decentraal spoor	0	13.770	13.770	0	0	0	0
IenW E75 Incidentele	12	0	0	12	12	12	12

Doeluitkeringen	Beginsaldo 2026	Ontvangst	Aanwending	Eindsaldo 2026	Eindsaldo 2027	Eindsaldo 2028	Eindsaldo 2029
specifieke uitkering Realisatie werkzaamheden perceel recreatieterreinen in het kader van IJsseldelta fase 2							
IenW E79 Specifieke uitkering bodemsanering Blekerijweg 4 en 4-1	348	0	0	348	348	348	348
IenW E94 Bodemsanering 2022	0	0	0	0	0	0	0
IenW E103 Tijdelijke stimuleringsregeling slim, veilig, doelmatig en duurzaam gebruik van mobiliteitsinfrastructuur 2023-2027	798	0	0	798	798	798	798
RVO E111 Stimulering schoon en emissieloos bouwen voor medeoverheden 2024	0	0	0	0	0	0	0
IenW E112 Regionale sponsstrategie	0	0	0	0	0	0	0
IenW E113 Tijdelijke regeling uitkering bodem 2024 - 2030	18.994	0	0	18.994	18.994	18.994	18.994
IenW E121 Incidentele specifieke uitkering bodem 2024	0	0	0	0	0	0	0
EZ F12 Specifieke uitkering MIT-regeling 2018-2019- 2020	0	0	0	0	0	0	0
EZ F14 Specifieke uitkering MIT-regeling 2021	197	0	0	197	197	197	197
EZ F25 Specifieke uitkering MIT-regeling 2022	805	0	0	805	805	805	805
EZ F25 Specifieke uitkering MIT-regeling 2023	227	0	0	227	227	227	227
SZW G16 Grensinformatiepunten	200	0	0	200	200	200	200
RVO K28 Capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE)	5.134	0	3.013	2.121	2.121	2.121	2.121

Doeluitkeringen	Beginsaldo 2026	Ontvangst	Aanwending	Eindsaldo 2026	Eindsaldo 2027	Eindsaldo 2028	Eindsaldo 2029
VRO J4 Eenmalige specifieke uitkering Regio Deals Regio Deal Regio Zwolle II	700	0	0	700	700	0	0
VRO J5 Woondeals 3e tranche	653	0	653	0	0	0	0
VRO J13 Specifieke uitkering Ontzorgingsprogramma Maatschappelijk Vastgoed	0	0	0	0	0	0	0
VRO J41/J201/J6 Specifieke uitkering Flexpools	91	0	0	91	91	91	91
VRO J59 Specifieke uitkering Kwalitatief hoogwaardige en duurzame woon- en leefomgeving in NOVI-gebieden	0	0	0	0	0	0	0
VRO J75/J75B Regio Deal Regio Zwolle	363	0	0	363	363	363	363
VRO J81/J103 Woondeals 1e en 2e tranche	0	0	0	0	0	0	0
VRO J86 Specifieke uitkering ontzorgingsprogramma maatschappelijk vastgoed tweede tranche	1.121	0	1.070	51	1	1	1
VRO J95 Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie	449	0	449	0	0	0	0
VRO J96 Regio Deals Regio Deal Twente II	16.785	0	0	16.785	16.785	16.785	16.785
VRO J101 Experimenteerprogramma Brede Bouwcoalitie Overijssel	0	0	0	0	0	0	0
VRO J117 Spuk versnelling natuurinclusief isoleren	3.805	0	1.800	2.005	2.005	2.005	2.005
VRO J118 Specifieke Uitkering Bedrijfsmatig Vastgoed	2.529	0	2.279	250	0	0	0
LVVN L7 Specifieke uitkering IBP Twente	7	0	0	7	7	7	7
LVVN L7 Specifieke	392	0	0	392	392	392	392

Doeluitkeringen	Beginsaldo 2026	Ontvangst	Aanwending	Eindsaldo 2026	Eindsaldo 2027	Eindsaldo 2028	Eindsaldo 2029
uitkering IBP Veenweide							
LVVN L8 Specifieke uitkering Opkoopregeling veehouderijen	9.479	0	0	9.479	9.479	9.479	9.479
LVVN L10 Specifieke uitkering Impulsgelden Veenweide Klimaataakkoord	2.603	0	2.000	603	603	603	603
LVVN L16 Specifieke uitkering Programma Natuur	5.482	0	0	5.482	5.482	5.482	5.482
LVVN L25 Specifieke uitkering provinciale versnellingsvoorstellen transitie landelijk gebied	10.132	0	0	10.132	10.132	132	132
LVVN L29 Capaciteit natuurmonitoring	0	0	0	0	0	0	0
LVVN L31 Uitvoering BO Nitraat	674	0	0	674	674	674	674
LVVN L32 Regeling uitvoering aanpak piekbelasters	1	0	0	1	1	1	1
LVVN L33 Programma Natuur 2e fase	40.411	14.715	37.533	17.593	40.092	41.723	32.434
LVVN L34 Indirecte uitvoeringskosten PPLG 2024	0	0	0	0	0	0	0
LVVN L35 SPUK PPLG	166.446	44.791	50.678	160.559	91.191	-840	-840
LVVN L36 maatr gebiedsger. beëindiging veehouderij	15.401	0	0	15.401	15.401	15.401	15.401
LVVN L37 Specifieke uitkering Regeling provinciale maatregelen PAS melders	11.746	0	1.000	10.746	10.746	10.746	10.746
Totaal Doeluitkeringen Rijk	326.626	73.633	115.628	284.631	236.233	135.133	125.844
Doeluitkering overige overheden							
Doeluitkering Veilige vakantieparken Overijssel	71	218	218	71	71	71	71
Totaal Doeluitkering overige overheden	71	218	218	71	71	71	71

Doeluitkeringen	Beginsaldo 2026	Ontvangst	Aanwending	Eindsaldo 2026	Eindsaldo 2027	Eindsaldo 2028	Eindsaldo 2029
Totaal Vooruitontvangen doeluitkeringen	326.773	73.851	115.846	284.778	236.380	135.280	125.991
Nog te ontvangen doeluitkeringen							
Doeluitkeringen Europese Unie							
Doeluitkering LIFE+ CrossBorderBog Aamsveen (NL) / Hundfelder (D)	-773	0	0	-773	-773	-773	-773
Doeluitkering LIFE+ exotische waterplanten Wieden-Weerribben	-234	0	660	-894	-1.394	-1.834	-1.834
Totaal Doeluitkeringen Europese Unie	-1.007	0	660	-1.667	-2.167	-2.607	-2.607
Doeluitkeringen Rijk							
IenW E53 Regeling specifieke uitkering Schone Lucht Akkoord	-100	100	0	0	0	0	0
IenW E83 Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodemopgaven 2022	-153	0	0	-153	-153	-153	-153
IenW E87 Specifieke uitkering Deltaprogramma Zoetwater	-4.030	6.276	9.569	-7.323	-9.664	0	0
EZ F25 Specifieke uitkering MIT-regeling 2024	-1.040	550	0	-490	60	60	60
Totaal Doeluitkeringen Rijk	-5.323	6.926	9.569	-7.966	-9.757	-93	-93
Totaal Nog te ontvangen doeluitkeringen	-6.330	6.926	10.229	-9.633	-11.924	-2.700	-2.700
Totaal doeluitkeringen	320.443	80.777	126.075	275.145	224.456	132.580	123.291

Personeelsgebonden lasten

Salarissen en personeelsgebonden kosten

Wij werken op basis van een meerjarenraming en afspraken met provinciale staten om tot een goed evenwicht te komen tussen eigen personeel en inhuur.

In het onderstaande overzicht zijn de begrote bedragen voor de salarissen en personeelsgebonden kosten opgenomen voor het begrotingsjaar 2026 en meerjarig 2027 tot en met 2029. De effecten van de in 2025 vastgestelde CAO Provincies 2025-2026 zijn in deze begroting verwerkt.

De dalende trend in de meerjarenbegroting wordt verklaard door de tijdelijke inzet ten behoeve van projecten.

Naast personeelsgebonden kosten kennen we ook vergoedingen voor bestuurders van de provincie, kosten van voormalig personeel en enkele overige kosten. Deze kosten maken geen deel uit van de personeelsgebonden kosten. De begrote kosten voor PS-leden zijn op grond van het kabinetsbeleid verhoogd en blijven verder in de begroting 2026 en meerjarenbegroting constant.

(Bedragen x € 1000)		Realisatie	Primitieve Begrotings- begroting	Begrotings- wijzigingen	Actuele Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2024	2025	2025	2025	2026	2027	2028	2029
Totaal		126.021	99.041	11.020	110.061	107.053	105.577	102.573	101.284
Personeel in loondienst		95.330	95.743	11.020	106.763	103.645	102.168	99.165	97.875
	Salariskosten (inclusief sociale lasten)	94.079	91.763	11.081	102.844	99.636	98.159	95.156	93.866
	Stagevergoedingen	68	120	-	120	125	125	125	125
	Voormalig personeel / seniorenbeleid	32	54	-	54	55	55	55	55
	Reis- en verblijfkosten	1.087	1.393	-	1.393	1.437	1.437	1.437	1.437
	Opleidingskosten	1.061	1.508	-	1.508	1.533	1.533	1.533	1.533
	Overige kosten	1.680	904	-61	843	859	859	859	859
	Inkomsten uit externe verrekeningen	-2.677	-	-	-	-	-	-	-
Inhuur derden (uitzendkrachten en externe deskundigheid)*		26.650	n.n.b	n.n.b	n.n.b	n.n.b	n.n.b	n.n.b	n.n.b
	Inhuur ten laste van exploitatie	23.990	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
	Inhuur ten laste van investeringen	1.993	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
	Inhuur ten laste van voorzieningen	667	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
Vergoedingen PS en GS		4.041	3.298	-	3.298	3.409	3.409	3.409	3.409
	Vergoeding PS-leden	1.359	1.385	-	1.385	1.438	1.438	1.438	1.438
	Vergoeding GS-leden	2.681	1.913	-	1.913	1.970	1.970	1.970	1.970

* Kosten voor inhuur worden niet afzonderlijk gespecificeerd in de ramingen, maar zijn opgenomen als integraal onderdeel van het prestatie- of projectbudget.

Overhead, financiering en dekkingsmiddelen

Overhead

In de notitie Overhead van de commissie Besluit begroting en verantwoording (BBV) zijn de uitgangspunten en de definitie van overhead vastgelegd. Het doel van de notitie is om uniforme regels te formuleren ten aanzien van (toe te rekenen) overhead. De definitie van overhead (artikel 1 van het BBV) is als volgt:

"Het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces. Hiertoe behoren ook de systemen en aanverwante lasten die deze functies ondersteunen."

Uitgangspunt is dat kosten zoveel mogelijk direct worden toegerekend aan de betreffende activiteiten in de kerntaken/programma's. De overheadkosten dienen buiten de programma's op één centrale plek in de begroting tot uitdrukking te komen.

Een groot deel van de overheadkosten bestaat uit kosten die gecentraliseerd zijn bij de eenheid Bedrijfsvoering. Onze belangrijkste bedrijfsvoeringsactiviteiten lichten wij in deze begroting toe in de paragraaf Bedrijfsvoering.

Conform hetgeen u in de Perspectiefnota heeft vastgesteld wordt per FTE groei of krimp € 22.800 bij- of afgeraamd. Deze middelen zijn bedoeld om overhead-/bedrijfsvoeringskosten die gemoeid zijn bij personele groei te dekken. Indien de organisatie krimpt wordt per FTE € 22.800 afgeraamd van dit budget.

In onderstaande tabel leest u wat onze overheadkosten zijn. Onze exploitatie-/programmakosten bedragen € 33,6 miljoen. Deze kosten zijn als volgt over onze bedrijfsvoeringsdisciplines verdeeld;

Bedrijfsvoeringsdiscipline	Budget (x € 1.000)
Informatisering & Digitalisering	17.401
Facilitaire zaken	10.950
Human Resources	2.234
Juridische zaken	685
Financiën	382
Directie & Concerncontrol	703
Communicatie	103
'Nog toe te delen overhead' ten gevolge van personele groei of krimp (structureel)	958
"Nog toe te delen overhead" ten gevolge van personele groei of krimp (incidenteel)	212
Totaal	33.628

Financiën

Bedragen x €1.000

Saldo baten en lasten	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030

Saldo baten en lasten	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten						
10.0.0 Bedrijfsvoering						
Incidenteel	207	212	212	72	72	72
Structureel	32.384	33.417	34.507	34.661	34.652	34.659
Totaal 10.0.0 Bedrijfsvoering	32.591	33.628	34.719	34.733	34.724	34.731
10.66.66 Toegerekende personeelsgeb kn						
Structureel	34.380	34.220	34.199	34.197	34.197	34.197
Totaal 10.66.66 Toegerekende personeelsgeb kn	34.380	34.220	34.199	34.197	34.197	34.197
20.00.3 Dividend						
Structureel	4	4	4	4	4	4
Totaal 20.00.3 Dividend	4	4	4	4	4	4
20.00.4 Saldo financieringsfuncties						
Structureel	-171	-174	-174	-175	-175	-175
Totaal 20.00.4 Saldo financieringsfuncties	-171	-174	-174	-175	-175	-175
20.00.5 Overige alg dekkingsmiddelen						
Incidenteel	-22.699	-37.735	-37.735	-22.735	-26.286	-24.110
Structureel	21.699	40.036	40.035	40.035	43.587	41.410
Totaal 20.00.5 Overige alg dekkingsmiddelen	-1.000	2.300	2.300	17.300	17.300	17.300
20.20.1 Onvoorzien						
Incidenteel	275	488	583	404	363	364
Structureel	1.450	2.838	4.796	4.800	4.800	4.800
Totaal 20.20.1 Onvoorzien	1.725	3.326	5.378	5.204	5.163	5.164
Totaal Lasten	67.530	73.305	76.427	91.263	91.214	91.222
Baten						
10.0.0 Bedrijfsvoering						
Structureel	878	878	878	878	878	878
Totaal 10.0.0 Bedrijfsvoering	878	878	878	878	878	878
20.00.1 Lokale heffingen						
Structureel	128.700	141.700	141.700	141.700	141.700	141.700
Totaal 20.00.1 Lokale heffingen	128.700	141.700	141.700	141.700	141.700	141.700
20.00.2 Algemene uitkeringen						
Incidenteel	28	1.069	633	485	152	0
Structureel	283.101	273.202	270.702	269.702	269.702	269.702
Totaal 20.00.2 Algemene uitkeringen	283.129	274.270	271.335	270.187	269.854	269.702
20.00.3 Dividend						

Saldo baten en lasten	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Incidenteel	13.761	9.441	9.003	9.003	9.003	9.003
Structureel	16.686	13.506	13.506	13.506	13.506	13.506
Totaal 20.00.3 Dividend	30.447	22.947	22.509	22.509	22.509	22.509
20.00.4 Saldo financieringsfuncties						
Incidenteel	24.750	20.750	400	65	65	65
Structureel	623	325	325	325	325	324
Totaal 20.00.4 Saldo financieringsfuncties	25.373	21.075	725	390	390	389
Totaal Baten	468.528	460.871	437.147	435.664	435.331	435.178
Saldo baten en lasten	400.998	387.566	360.720	344.401	344.117	343.956

Organisatie

Organisatie

Provinciale staten

Provinciale Statenverkiezingen worden één keer in de vier jaar gehouden, waarbij leden rechtstreeks door de stemgerechtigde inwoners van de provincie worden gekozen. In maart 2023 hebben de meest recente Provinciale Statenverkiezingen plaatsgevonden. Het aantal Statenleden van een provincie is afhankelijk van het aantal inwoners. Voor Overijssel is het aantal zetels vastgesteld op 47. De samenstelling van Provinciale Staten is als volgt:

Partij	Aantal Zetels
BBB	9 zetels
Provinciaal Belang Overijssel	5 zetels
VVD	5 zetels
CDA	4 zetels
Groen Links	4 zetels
PvdA	3 zetels
Christen Unie	3 zetels
PVV	2 zetels

SGP	2 zetels
D66	2 zetels
JA21	2 zetels
Overijssel Vooruit	2 zetels
Partij voor de Dieren	1 zetel
SP	1 zetel
Volt	1 zetel
Forum voor Democratie	1 zetel
Totaal	47 zetels

Statengriffie

De statengriffie heeft primair tot doel om de Provinciale Staten te ondersteunen in haar functioneren. De ondersteuning door de statengriffie behelst onder meer de secretariële ondersteuning van Provinciale Staten en Statencommissies. De taken zijn daarnaast aangevuld met taken op het gebied van communicatie, procesmatige advisering, voorlichting en controle. De griffier van de Provinciale Staten is mw. R. (Renée) Wiggers.

Gedeputeerde staten

BBB - E.G. (Liesbeth) Grijsen

- Wonen, inclusief woondeals Twente en West-Overijssel
- Ruimtelijke ordening, Omgevingsvisie en Omgevingswet
- IPO-bestuur
- Participatie en maatschappelijk draagvlak
- Regio Stedendriehoek
- 2e aanspreekpunt PPLG-gebiedsproces Vechtdal
- 1e loco

BBB – M.R.H.M. (Maurits) von Martels

- Landbouw
- Natuur
- Ontwikkelopgave Natura 2000, Natuurnetwerk Nederland
- Coördinerend portefeuillehouder Provinciaal Programma Landelijk gebied
- 1e aanspreekpunt PPLG-gebiedsprocessen Noordwest-Overijssel, Noordoost-Twente, Salland, WestTwente, Zuidoost-Twente
- 6e loco

VVD – E.N.W. (Erwin) Hoogland

- Regionale economie
- Mkb
- Bedrijventerreinen
- Binnenstedelijk, detailhandel
- Logistiek, inclusief havens
- Circulaire economie
- Internationaal, Europa, grensoverschrijdende samenwerking
- Technology Base
- Toerisme en recreatie
- Regio Twente
- 2e loco

GL – M.P. (Martijn) Dadema

- Waterkwantiteit en -kwaliteit, Actieplan Water
- Coördinerend portefeuillehouder klimaatadaptatie
- Mobiliteit
- Kanaal Almelo-De Haandrik
- Natuur voor Elkaar
- Inclusiviteit en diversiteit
- Handhaving
- 1e aanspreekpunt PPLG-gebiedsproces Vechtdal en 2e aanspreekpunt PPLG-gebiedsprocessen

Noordwest-Overijssel, Noordoost-Twente, Salland, West-Twente, Zuidoost-Twente

- Regio Zwolle
- 3e loco

PvdA – T.A. (Tijs) de Bree

- Energietransitie
- Financiën
- Deelnemingenbeleid
- Sociaal
- Cultuur en evenementen
- Financieel toezicht
- Milieu, Omgevingsdiensten
- 4e loco

SGP – G.H. (Gert Harm) ten Bolscher

- Leefbaar platteland
- Sociaal-economisch perspectief landelijk gebied, plattelandsvisie
- Erfcoaches
- Innovatie, inclusief Agro&Food, sociale innovatie en energie-innovatie
- Digitalisering
- Arbeidsmarkt, inclusief vakmanschap en regionale scholingsfondsen
- Vergunningverlening
- Erfgoed, materieel en immaterieel
- Grondbeleid
- Facilitair en huisvesting
- 5e loco

CdK – A.P. (Andries) Heidema

- Voorzitterschap GS en PS
- Kwaliteit openbaar bestuur
- Rijkstaken
- Ondermijning en integriteit
- Externe betrekkingen, lobby
- Personeel en organisatie
- Interbestuurlijk toezicht

Ambtelijke organisatie

De provinciale organisatie wordt gevormd door een directie en acht eenheden. Elke eenheid bestaat uit meerdere teams.

Concern Management Team

In het Concern Managementteam vindt strategische sturing en besluitvorming plaats. Het Concern Managementteam vervult de voortrekkersrol in het voorbereiden van het strategisch beleid en de koersbepaling van de organisatie. Het heeft de verantwoordelijkheid voor provinciale opgaven en de concernresultaten. Het Concern Managementteam bestaat uit de directie en de hoofden van de eenheden. De directie is eindverantwoordelijk voor het functioneren van de hele ambtelijke organisatie en het realiseren van provinciale doelen.

De Directie bestaat uit:

- De heer N. (Nico) Versteeg, Provinciesecretaris / Algemeen Directeur
- De heer B.W.A.H. (Bart) Parmet, Directeur strategie

Project- en Programmamanagement

De eenheid Project- en Programmamanagement levert daadkrachtige programma- / projectorganisaties ten behoeve van de realisatie van de investeringsagenda, professionaliseert het ambtelijk opdrachtnemerschap en ambtelijk en bestuurlijk opdrachtgeverschap en levert daarbij procesexpertise. Hoofd van de eenheid is de heer C.J. (Cees) Timmer.

Ruimte en Bereikbaarheid

De eenheid Ruimte en Bereikbaarheid is verantwoordelijk voor de strategie, beleidsontwikkeling en beleidsrealisatie in het fysiek ruimtelijke domein met als structurerende elementen als water, ondergrond en infrastructuur. Hoofd van de eenheid is mevrouw M. (Marjolijn) Boot.

Economie en Cultuur

De eenheid Economie en Cultuur is verantwoordelijk voor de regionale economische strategie- en beleidsontwikkeling waaronder energie, innovatie, arbeidsmarkt, agro & food, biobased, vrijetijdseconomie, sociaal-cultureel vestigingsklimaat, expertisecentrum deelnemingen en expertisecentrum Europa (programma's en projecten). Hoofd van de eenheid is de heer C.J. (Cees) Timmer.

Natuur en Milieu

De eenheid Natuur en Milieu is verantwoordelijk voor de strategie- en beleidsontwikkeling op natuur- en landschapsbeleid en -beheer. Ook is de eenheid verantwoordelijk voor de milieu- en saneringsopgaven in de provincie. Hoofd van de eenheid is mevrouw N.F. (Nicole) Olland.

Wegen en Kanalen

De eenheid Wegen en Kanalen is verantwoordelijk voor de programmering en de uitvoering van beheer, onderhoud en nieuwbouwprojecten van de provinciale infrastructuur en verkeersmanagement (projecten). Hoofd van de eenheid is de heer H. (Henry) Bos (a.i.).

Publieke Dienstverlening

De eenheid Publieke Dienstverlening verstrekt vergunningen, subsidies, beleidsinformatie en GIS-bestanden en is verantwoordelijk voor het toezicht en de handhaving van de door haar afgegeven vergunningen. Hoofd van de eenheid is de heer R. (Rolf) Sloots.

Bedrijfsvoering

De eenheid Bedrijfsvoering levert diensten en kaders passend bij provinciale opgaven op het brede terrein van de bedrijfsvoering voor bezoekers, medewerkers, management en bestuur. De functie van hoofd eenheid wordt in 2026 op tijdelijke basis ingevuld.

Bestuurs- en concernzaken

De eenheid Bestuurs- en concernzaken opereert op het snijvlak van het ambtelijke management en bestuurlijke verhoudingen, faciliteert / ondersteunt besluitvorming voor het College en concernbrede overleggen, is verantwoordelijk voor strategische advisering op het

gebied van kwaliteit openbaar bestuur en voor concerncontrol, en ondersteunt de CdK in zijn Rijkstaken. Hoofd van de eenheid is mevrouw J.M. (Josée) Woertman.